

મુધરેલી રૂઢી મજામ

વેતરવા તથા
— સીવવાની કળા.

ગીરીન માર્ક હગમજી પાટક.

કુન ૨ ૧ ૧

હોજાગ તેલમુપસ અ કલેમરીગ્યા.

૧૦૦ તારમી માત્રા જા ૧૮ મુળા

કીમત ૧-૧૨-૦

મુ'બજ.

૧૯૧૮

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૫૫૪

ત્રા.ક.

પુસ્તકનું નામ બે તરવા તથા સ્ત્રાવવાનીડવા

વિષય ટં

સુધરેલી રૂઠી મુજબ

વેતરવા તથા

સીવવાની કળા.

પ્રગટ કર્તા:

શીરીનબાઈ દરામજી પાટક.

[સને ૧૮૬૭ ના પચીસમાં એકટ મુજબ રજીસ્ટર કરાવી સંધ્યા]

હક પ્રગટ કર્તાએ સ્વાધીન રાખ્યા છે.]

હીમત:

મુજબ.

૧૯૧૮.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાઈટ-સંગ્રહ
૭૫૫૪

પ્રગટ કર્તા:-શીરીનબાઈ ફરામજી પાઠક.

ઠેકાણું:-બહેરામજી જીજીભાઈ રોડ, વાંદરા.

ધી ફાઈ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં, હોશંગ તેહમુરસ અંકલેસરીઆએ છાપ્યું છે
ઠેકાણું-નંબર ૧, પારસી બજાર સ્ટ્રીટ, કોટ-મુંબઈ.

સાંકળીઉં.

પાનું.

દીખાચો
પ્રકરણ ૧ હું	૧
પ્રકરણ બીજું—નાનાં બચ્ચાંની બીજ હોજ્યુ	૪
બચ્ચાંનું ચોહલું	૫
" " (નમુનો બીજો)	૬
પ્રકરણ ૩ જુ—નાનાં બચ્ચાંનું શર્ટ	૯
બચ્ચાંનો ફલેનલનો પેટીકાટ	૧૧
બચ્ચાંનાં ઝબ્બો (ફ્રાક)	૧૨
બચ્ચાંનો નાઇટ ગાઉન	૧૨
બચ્ચાંનો લાંબો ઝબ્બો (ફલેનલનો)	૧૪
બચ્ચાંનો પીનેફાર	૧૬
બચ્ચાંનો રાતનાં પહેરવાનો ફલેનલનો ઝબ્બો	૧૮
નાનાં બચ્ચાંનો દીવસનાં પહેરવાનો સુતરાઉ	૧૯
લાંબો ઝબ્બો	૧૯
બેબીનો ઝબ્બો (wrapper)	૨૨
છોકરાઓનો પીનેફાર	૨૪
પ્રકરણ ૪ થું—બાળકોનો ફ્રાક	૨૬
છોકરીઓનાં ફ્રાકની બોડીસ	૨૬
છોકરીઓનો પેટીકાટ	૩૨
છોકરીઓના નાઇટ ગાઉન	૩૫
નાની છોકરીઓની ઇગર	૪૧
(અગ્રેજી ઢબ મુજબ)
દશ વરસની છોકરી માટે ઇગર	૪૪

પ્રકરણ ૫ મું—અધરાંઓનો પેટીકાટ ફલેનલનો (નમુનો ૧ લો)	૪૫
કમ્મરનો એસ્તો ગોળ કાપનો લેણે	૪૭
અધરાંનો પેટીકાટ (નમુનો બીજો)	૪૮
પેટીકાટ ત્રીજો	૫૧
અધરાંનો પેટીકાટ (નમુનો ૪ થો)	૫૩
ધબર (અધરાંની)	૫૫
અધરાંની ધબર (અંગ્રેજી ઢબની)	૫૮
પ્રકરણ ૬ થું—રાંધતી વેળા પેહરવાનું એપ્રન	૬૩
એપ્રન ૨ જી...	૬૫
આખું એપ્રન યા ઓવરઓલ	૬૮
અધરાંઓનો નાઇટ ગાઉન	૭૧
નાઇટ ગાઉન ...	૭૨
નાઇટ ગાઉન ૨ જો	૭૬
નાઇટ ગાઉન ૩ જો	૮૪
પ્લાઝિઝના કાપપરથી કાપેલા કોલર	૮૭
પ્રકરણ ૭ મું—અધરાંઓનું પ્લાઝિઝ	૮૮
પ્લાઝિઝ કાપવાની બીજી રીત	૯૧
(magyar) મેગીઆ પ્લાઝિઝ	૯૪
અધ્યાનનાં કાપ કાઢવાની બીજી રીત	૯૬
અધરાંનાં પ્લાઝિઝ અથવા અધ્યાનની દોઢ કાપની બોંહે	૯૮
દોઢ કાપની બોંહે (બીજી)	૧૦૦
પ્લાઝિઝની ઢીલી બોંહે (બીસપ સ્લીવ)	૧૦૨
અધરાંઓનું અધ્યાન	૧૦૫
કમીસોલ અથવા બોડીસ	૧૦૮
સાંધા વગરની બોડીસ...	૧૧૧
અધરાંનો સાંજે પેહરવાનો કોટ યા ઝબ્બો (evening wrap)	૧૧૨
અધરાંના ઝબ્બાની અરધી બાજુ...	૧૧૪

પ્રકરણ ૮ મું—માટીડાનું રાતે પેહરવાનું અદ્રયાન.	...	૧૧૯
માટીડાની રાતે પેહરવાની ઇતિહાસ...	...	૧૨૦
માટીડાનું શર્ટ...	...	૧૨૦
છોકરાઓનું શર્ટ	...	૧૩૬
છોકરાઓનાં શર્ટનાં માંપ.	...	૧૩૮
માટીડાનાં શર્ટનું માંપ...	...	૧૩૯
ફ્લેનલનાં શર્ટ માટે વાલેલો કોલર.	...	૧૩૯
આબ્બરી માટીડાને બીછાનામાં પેહરવાનો		
ડેસીંગ ગાઉન...	...	૧૪૦
માટીડાની અંદર પેહરવાની ગરમ પેટી	...	૧૪૨

દિબાચો.

છોકરીઓને પોતાનાં તેમજ બાળકોનાં કપડાં હાથે વેતરવા તથા સીવવા શીખવાનું ધણુંજ અગત્યનું છે. એ જાતની કેળવણી નાનપણથીજ સ્કુલોમાં મળવી જોઈએ. તેવી કેળવણી જે ત્યાં ન અપાતી હોય તો દરેક માતાની ફરજ છે કે બાલકોને તે ઘરમાં આપવી. “સીવવા ભરવામાં શું શીખવાનું છે એ તો છોકરીઓ મોટી થઈ શીખ્યા કરશે” એ વીચાર ઘણો ભુલભર્યો છે. એવા વીચાર ધરાવનારોએને ખીલકુલ ખબર નથી કે કેટલીક શીખેલી-ભણેલી છોકરીઓ પણ એવી બાબતમાં કેટલી અણુધડ હોય છે. ઘણીજ થોડી છોકરીઓ મોટપણે એટલે નીશાળ છોડ્યા પછી નવું કામ શીખી શકે છે. પહેલાં તો તેઓને તે શીખવાની ઉલટ અને શોખ થતો નથી, ઘણી વેળા શીખવાની મરજી છતાં જોઈએ એટલો વખત તેપર રોકવાને ફાજલ પાડી શકાતો નથી. ખીણું જે ચપલતા અને સફાઈથી નાની ઉંમરે કેળવાયેલી છોકરીનાં આંગણાં ચાલી શકે છે તે મોટી ઉંમરે શીખતી છોકરી ચલાવી શકતી નથી. બલકે સારું નરસું, મેલું સફાઈદાર, વાંકું ચુકું, ઢીલું તંગ, જાડું પાંટલું, એ સઘળું જેવાની શકતી તેઓમાં ઘણી ઓછી હોય છે. કાઈ કાઈમાં તો ખીલકુલ હોતીજ નથી.

દરેક છોકરીને આંગને બધે બેસતો, શોભા આપે એવો (ભપકાદાર નહીં), સફાઈદાર અને ટેસ્ટથી પોશાક પહેરવા શીખવું અવશ્યનું છે. તે માટેની કેળવણી નાનપણથી અપાવી જોઈએ. તેનો શોખ જેઓમાં નહીં હોય તે ઉત્પન્ન કરવો જોઈએ. એકની ચાર ગણી કીમત ખરચી કપડાં સીવાડવાં એ તો સૌ કાઈ કરી શકે, પણ કરકસરે શોભાયમાન પોશાક તો જેઓ તે માટેની સમજણ ધરાવે તેઓજ બનાવી શકે. વલી એવું જ્ઞાન ધરાવનાર બાઈઓ થોડું ખરચે તેઓનાં ધરબાર સુધડ, સફાઈદાર અને સુંદર બનાવી શકે છે. વખત અને તંદરેસ્તીને અનુસરતા સાદા પણ સુંદર અને

સ્વચ્છ પોતાના તેમજ બાળકોના પોશાકો બનાવી શકે છે અને તે બનાવવામાં મળતું મેલવે છે. તેઓ દરજીઓને હાથે કદી ઠગાતાં નથી.

તમારી આસપાસની સર્વે ચીજો શોભાયમાન બનાવી શકાય તે માટે સીવવા-ભરવાનું, ચુંથવાનું વગેરે શીખવાનાં અંગ્રેજી ચોપાન્યાં તથા ચોપડીઓ આજે સસ્તી કામતે એટલાં તો મલી શકે છે કે જે છોકરીઓ ફરસુદની વેલાએ તેનો ઉપયોગ કરવાનો શોખ ધરાવે તો ખચીતજ તેઓએ વખતનો ગરઉપયોગ કાઢેલો કહેવાશે નહીં. બ્રજીઓ તેમાંથી કમાણીનાં સાધન મેલવી શકશે. કમનસીબે એવી ચોપડીઓની ગુજરાતીમાં ખુટ હોવાથી તે થોડેક દરજ્જે પુરી પાડવાની આ ચોપડીમાં ફાશેશ કરવામાં આવી છે જે આશા છે જે ઉપયોગી થઈ પડશે.

આટલું જણાવી હવે આ પુસ્તકમાં સમાવેલી આખતપર આપણે આવશું.

પ્રકરણ ૧ બુ.

આ ચોપડીમાં કેટલાક અગત્યનાં અને ચાલુ વપરાસમાં આવતાં અર્થો તેમજ બાળકોનાં પોશાકો વેતરવા તથા સીવવાની વીગતે સમજણ આપી છે. પોશાકો વેતરવાની એક સાદી અને સહેલી રીત કાગળની ધડી વાલી કાપોં કાઢવાની છે. આ મૂટે શરીરનાં અગત્યનાં ચોડાંજ માપ લેવાની જરૂર પડે છે. તે માપ મુજબ કાગળ કાપી તેની ધડી વાલવાથી ચોંકાં જેવા આકાર પડે છે. તે ચોંકાંનાં અડસટા પ્રમાણે કાપની આકૃતિ પાડવાથી બીજાં નાનાં ભાગોનું માપ શરીરનાં કદ અને પ્રમાણ મુજબ પોતાની મેળેજ આવે છે. આવી રીતે કહાડેલા કાપ શરીરપર બંધ બેસે છે. એ રીત ધ્યાન અને ધીરજ ધરી વાંચવાથી કાંઈપણ સાધારણ સમજ ધરાવનાર બાલુ પોતાનાં તેમજ બાળકોનાં કપડાં ફક્ત શરીરનાં માપપરથી કાંઈપણ નમુના વગર બંધબેસતાં અને શોભાઈતાં વેતરી તથા સીવી શકે.

વળી એ રીતેનો એક ફાયદો એ છે કે જે બાળકો ભુદાં ભુદાં માપોનાં પ્રમાણ મુજબ ગણતરી યા હીસાબ કરવાની સંમજ આપી ધરાવતાં હોય તેઓ કાંઈપણ ગુચવાડા વગર સહેલાઈથી સમજી શકે છે.

બીજું એ કે એથી ચોક્કસ માપ રાખવાની તથા આંગણાંએને ચપલાઈથી તેમજ સફાઈથી કામ કરવાની ટેવ પડે છે.

વળી એમાં ઇંચનું માપ ધડી ધડી લેવું પડતું નથી. ચોંકાંઓ પર દોરેલી આકૃતિ જલદીથી ધ્યાનમાં રહી જાય છે.

સૌથી મોટો ફાયદો એ થાય છે કે એક કાપપરથી બીજો વધુ મોટો યા નાનો કાપ કાઢાડવો હોય છે તો તે માટે ભુદી ગણતરી યા હીસાબ કરવાની કશી જરૂર પડતી નથી. ફક્ત જોઈએ એટલી કામજની લંબાઈ યા ચોડાઈ રાખવી, પછી તેની ધડી વાલી તે પર એકેજ રીતે કાપની આકૃતિ દોરી જવી એટલે આપણને જોઈએ

એવા નાનાં યા મોટા કાપ મળી શકશે, ફક્ત કાગળનાં માપથીજ અંદરના દરેક નાનાં ભાગો જેવાં કે ખભાં, ગલું, બગલનાં કાપ એ સર્વેનું માપ પોતાની મેલેજ પ્રમાણુ મુજબ નીકળશે. તે દોરવા માટે કાંઈપણ વિચાર કરવાની યા ભેંજને તકલીફ આપવાની જરૂર પડશે નહીં. તેથી વખતનો પણ ઘણો બચાવ થશે.

હવે સંચાના ઉપયોગ માટે થોડું બોલીશું.—દરેક સીવનાર આપને સંચો કેમ ચલાવવો તેનું જ્ઞાન હોવું જોઈએ. સંચાનુ ચક્કર ફેરવી આડો અવલો બખ્ચો મારવામાંજ સંચો ચલાવવાની કુશળતા સમાયલી નથી. તેનાં દરેક ભાગની ગોઠવણુ કેમ કરવામા આવી છે તેની સમજણુ ધરાવવી જોઈએ, જેથી સીવણુમાં કાંઈખી વાંકુ ચુકું થાય તો કયા ચોકસ ભાગમાં ખામી છે તે તુરત શોધી શકાય. જડાં યા પાતલાં કપડાં માટે બખીયામાં ફેરફાર કરવો, સોય તથા દોરો જડો યા ઝીણો ક્યારે વાપરવો એવી એવી દરેક ચીજની માહિતી એક હુશીઆર સીવનારીએ ધરાવવી જોઈએ. એવી સમજથી સીવેલાં કપડાંની સફાઈ કાંઈ જુદીજ માલમ પડશે. વળી ગમે એટલીવાર ધોવાયા છતાં સીલાઈનો એક દોરો પણ ખીસશે નહીં. વારંવાર સંચામાં તેલ પુરવું તથા થોડે થોડે વખતે આખો સંચો ઉખેડી સાફ કરવો. આમ કરવાથી સંચો ફેરવતાં ઘણો હલકો ભાગશે.

કાપ કાપવા માટે અગતની ચીજો.—માપ લેવાની ટેપ, જેપર ઈચ, અરધા ઈચ, તથા પા ઈચના ભાગ પાડેલા હોય છે. ભાઈન દોરવા માટે લાકડાનો કુટ તથા બ્રાઉનપેપર, પેનસીલ યા દરજીનો ચાક. કાગળ જાડું વાપરવું નહીં કારણુ તેની ધડી બરાબર વલતી નથી. પાતલું કાગળ સરી જતું નથી તેથી તેની ધડી બરાબર રહી શકે છે.

શરીરનું માપ લેતી વેલા ચોકસ રહેવું. દરેક પોશાક માટે કામજનાં કાપ કાપી તેપરથી કપડું કાપવું. કપડું હમેશાં લંબાઈએ રાખી કાપવું એટલે પનેહમાંથી દબલ કરી કપડાંની લંબાઈએ કાપની લંબાઈ રાખવી. દબલ રાખવાની મતલબ એ કે ધણાબરા કાપની બે બાજુ હોય

છે. જમણી અને દાખી. તે બંને એકસરખી રાખવી જોઈએ, જેમકે બદયાનની બોંહે, પીઠ, પેસ, બાળુના નાનાં કાપો, એ સર્વે જમણા તથા ડાબા એક સરખા કાપવા જોઈએ. માટે દબલ કપડું-રાખવાથી બંને બાળુ એકી વખતે સરખી કાપી શકાશે. કાપ કપડાં પર ગોઠવતી વેલાએ વાંકા ચુકા મુકવા નહી, તેમ થવાથી કપડું વાંકું આવી પેહરતી વેલાએ ખેંચાઈ જશે. બનતાં સુધી કપડું બગાડ્યા વગર કાપ ગોઠવવા. વીચાર કીધા વીના જેમ તેમ મુકી જવું નહી. કાપ ગોઠવાયા પછી કાગળને થોડે થોડે છોટે કપડાં સાથે ટાંચણી મારી જવી કેમ જે ખસે નહી. હવે દરેક કાપની કીનારી કીનારીએ ફરતી પેનસીલની લાઇન મારી જવી અને તે લાઇનથી થોડી સીલાઈછોડી બીજી લાઇન મારવી. જે બાળુએથી એક કાપ બીજા કાપ સાથે જોડાય છે ત્યાં પોનો ઇંચ સીલાઈ રાખવી. બાકીનાં ભાગો, જેવા કે ગલું, બગલનો કાપ, ખભાં, સૌથી હેડનો ભાગ એ સર્વે પર અરધો ઇંચ સીલાઈ રાખી બીજી પેનસીલની લાઇન ફરતી મારી જવી. આ સીલાઇ સીવતી વેલાએ જરા કાપી આછી કરવી. સીલાઇની લાઇનપરથી કપડું કાપવું. કાપવા પહેલાં પીન કીધેલા કાપો છુટા કરવા. હવે સીલાઇની લાઇન કપડાનાં ફક્ત ઉપલાંજ પડપર દેખાશે. આ લાઇન બંને ભાગો પર એક સરખી અગતની હોવાથી કપડું દબલ પકડી તે લાઇને લાઇન નખે કરી સર પાડવો એટલે બંને કપડાંપર એકસરખી નીશાની જણાશે. કપડું બીલકુલ ખસવા દેખું નહી, તેમ થવાથી કાપનાં માપમાં ફેર પડી જઈ પોશાક ઢીંગો થાતું પડશે.

કાપતી વેલાએ કાપવા માં કપડું સપાટ જગાપર બીલકુલ ખોલ વગર પાંથરીને મુકવું. તેમજ પરબર જગા નહી થઈ શકે તો જમીનપર પાથરી કાપવું.

પ્રકરણ ૨ જી.

નાનાં બચ્ચાંની બીબ (હોળચું).

આ બીબ. માટે આપણને જોઈતી લંબાઈ પોહલાઈનું કાચજ કાપવું. ઉપલા નમુનામાં કાગજની લંબાઈ ૧૧ ઇંચ તથા પોહલાઈ ૬૧ ઇંચ રાખી છે. કાગજની સામાં સાંમેની બાજુઓ એકસરખી રાખવાની સંભાલ રાખવા. હવે જોઈતા માપનું કાગજ કાપ્યા પછી તેને લંબાઈએથી વાલી એવડી ઘડી કરવી. બરાબર વચ્ચેથી નખે કરી જોરમાં સર પાડવો. એ ઘડીને પાછી એવડી કરી સર પાડવો. હવે કાગજ ખોલશો તો ચાર ભાગ થયલા માલમ પડશે એજ મુજબ પોહલાઈએ ચાર ભાગ કરવા.

ક આગલથી એક ભાગ છોડી ચ નીશાની કરવી.

ચ આગલથી પોના ભાગપર એક તાંપ મુકવી અને તે તાંપથી આખાં ચોકઠાંની લંબાઈનો ચોથો ભાગ નીચે ઉતરી બીજી તાંપ જ મુકવી.

ચ અને જ ને જોડી નાંખવા.

ક આગલથી એક ચોકડું નીચે ઉતરી જમણાં હાથપર પા ભાગ ખસી છ તાંપ મુકવી.

ક થી બે ચોકડાં નીચે ઉતરી જમણી બાજુપર પા ભાગ હડી જ તાંપ મુકવી.

ગ થી પોનો ભાગ ઉપર ચહડી ૬ તાંપ મુકવી. હવે ચ, છ, જ, ૬, જોડી નાંખવા.

પોહલાઈની બરાબર અધવચે એક તાંપ મુકી ૬ અને ૬ જોડવા.

ચ થી એક ભાગ નીચે ઉતરી જમણી બાજુની લીટીપર અરધે ભાગે ૩ તાંપ મુકવી.

ઠ થી સવા બે ભાગ ઉપર જઈ ૬ તાંપ મુકવી. આકૃતી મુજબ જ, ૩, અને ૬ ગોલ લાઇન મારી જોડી નાંખવા. હવે બીબનો બરાબર અરધો આકાર તમને મલશે. એવીજ રીતે બરાબર બીબે

અરધો ભાગ દોરી પેનસીલની લાઈનપરથી કાપી નાખવું. એજ મુજબનો ક્રોધખી આકાર ઉપલાં ચોકઠાંઓમાં દોરી શકાશે. ગલાં આગલનો ભાગ વધુ લાંબો યા ટુકડા જોઈએ તેમ ફેરફાર કરવો.

સીવવાની રીત:—આ ખીબ જોઈએ તો સાદાં કપડાંની બનાવી વચ્ચેમાં આડકત્રી ધનિસરશન મુકવી. ખેખી રીબન પોવાય એવી ધનિસરશન હશે તો વધારે શોભશે, યા તો કાંઈ ઝીણી તરાંહનો ભરેલો ટુકડો હશે તો તે પણ સાદો લેવાથી ખીબ સારી લાગશે. નહીં તો ક્રોધપણુ જાતનું સાદું કપડું લઈ તેપર ઝીણી ઝીણી ટક મારવી. ટક માર્યા પછી કાગળનો કાપ મુકી ખીબનો આકાર કાપવો. દરેક બાજુએ ફરતી સીલાઈ રાખવી. તેજ આકારનાં અસ્તરનાં બે ટુકડા કાપવા. વચ્ચે પટલું રૂનું પડ લેવું. તે પણ એજ આકારનું કાપવું. આ રૂનું પડ વારને હીસાએ ઘણે સસ્તે દાંમે મારકીટમાં મલી શકશે. પેહલાં અસ્તરને રૂ સાથે ફાંકવું પછી ખીબ અસ્તરનાં ટુકડાને ખીબનાં ઉપલાં કપડાં સાથે ફાંકવું. હવે એ બંને છુટા ટુકડાનાં સવરાં પડ એકએકપર મુકી પાછાં સાથે પકડી ફાંકી જવા. નીચેની અરધી બાજુ ખુલ્લી રાખવી. પછી તેપર સંચો મારી જઈ જે ખુલ્લી બાજુ રાખી છે ત્યાંથી ઉઠાવી નાંખવું. એટલે સવરૂં પડ બહાર આવશે. ઉઘાડા ભાગની બંને કીનારી અંદર દાખી ફાંકી લેવી અને છેક કીનારી કીનારીએ ફરતો બખ્યો સંચાપર મારવો. પેહલાં જ્યાં સંચો મારવા લખ્યું છે ત્યાં ઝીણી દોરાતણુ હશે તો તે પણ ચાલશે. પછી ઉઠાવી એકદમજ ઉપરથી બખ્યો મારી જવો. દબલ બખ્યાની કશી જરૂર નથી. ફરતી લેસ મુકવી. દરેક ખુણાં આગલથી લેસની ગેધર સફાઈથી લેવી. ગલાંનાં એક છેડાપર બતન તાંકવું અને ખીજે છેડે (લુપ) દોરાનું બેરવનું કરવું, યા તો બંને બાજુએ ઝીણી ટેપનાં ટુકડા તાંકવા.

એજ મુજબ પાસે આપેલી આકૃતી પણ નજરે જોઈ બનાવી શકાશે.

બચ્ચાનું ચોટલું.

પચીસ ઈંચનું એક ચોરસ કાપવું, પછી તેના સાંમે સાંમેના ખુણાં સાથે પકડી વચ્ચેમાંથી આડકત્રો સર પાડી ઘડી કરવી એટલે

તેમાંથી જે ત્રીકાણુ આકાર નીકલશે, તે છુટા પાડવા. ઉપલી આકૃતી આ માંહેલો એક ત્રીકાણુ ઘડી વાલેલો બતાવે છે. એ ત્રીકાણુનાં સાંમે સાંમેનાં બને ખુણાં સાથે પકડી પાછી ઘડી વાલવી, બુઓ ક, ખ, ગ. આડકત્રી લાઈન ખ, ગ ને ચાર સરખા ભાગે વેંદ્યી નાંખવી. ખ, ખુણાંપરથી બીજો ભાગ લઈ, તેની બરાબર વચ્ચે ધ તાંપ મુકવી. ધ થી કાટખુણે (right-angle) ૩) ધ'ચ લાઈન દોરવી. ગ થી પેહલા ભાગનાં ખુણાંમાં છ તાંપથી ઉભી લાઈન એવી રીતે દોરવી કે ઉપલી આડી લાઈનને અડકે, ત્યાં ચ તાંપ મુકવી. ચ, છ ઉભી લીટી થશે. છ, જ, ઝ ગોલ વાંક દોરવો. હવે ચ, છ, જ, ઝ લાઈન કાપવી. પછી કાગળની ઘડી ઉખેડશો તો ચોદલાંનો ઘાટ માલમ પડશે.

સીવવાની રીત.—ચ, છ, લાઈન આગલી બાજુ છે. ક, ખ, પીઠનો ભાગ છે. ક, પીઠનો બરાબર વચ્ચેનો ભાગ છે તેની બંને બાજુએ આશરે ૬ ઇંચ સુધી ગેઘર કરવી. પછી એક લાંબી પટી આસરે ૨૩ થી ૨૪ ઇંચ લાંબી અને ૩ ઇંચ પોહલી લઈ ક, ચ ભાગ ઉપર બેસાડવી. ચ, છ શીવાય બધી ફરતી બાજુની કીનારી સીવી લેવી. ચ, છ પર ૧૧ ઇંચ પોહલી પટી સીવવી, તે પટીપર જમણી બાજુએ બટન લગાડવું અને દાબી બાજુએ બટન હોલ કરવું. ચોદલાંનો અણીવાલો ભાગ જે ત્રીકાણુ આકાર જેવો છે તેની ઉલટી બાજુએ એક નાનો ત્રીકાણુ આકારનો કટકો સીવી લેવો અને પછી અણી આગલ એક બટન હોલ બનાવવું. આ કટકો લગાડવાની મતલબ એ કે તે ભાગપર હોલ બનાવવાનું હોવાથી મજબુત રહે.

બચ્ચાંનું ચોદલું (નમુનો ૨ જો.)

નમુનામાં આપેલી આકૃતી મુજબ કાગળ કાપવું. જમણી બાજુએ ઘડી વાલેલો ભાગ રાખવો. કાગળની પોહલાઈ ૧૫) ઇંચ લઈ દબાં કરવી એટલે ઘડી વાલ્યા પછી બા) ઇંચ થશે. લંબાઈ ૧૨) ઇંચ રાખવી, પછી ચોકઠાંની ઘડી કરી તે પર નમુના મુજબની આકૃતી ચીતારવી. ચોકઠાંપર જે તાંપ મુકી છે તે દરેક ચોકઠાંની ત્રીજા ભાગપર છે. એ પ્રમાણે ચીતાર્યા પછી કાગળ આકૃતી પ્રમાણે કાપી ખુલ્લું કરવું.

એટલે આખો ઘાટ બરાબર જણાશે. પણ એ કાપ ચોક્કસાનું ફક્ત એકજ પડ બતાવે છે. કપડું કાપતી વેલા તેની લંબાઈ ૨૪) ઇંચ અને પોહલાઈ ૧૫) ઇંચ રાખી, લંબાઈએ તેને ઘડી કરી કાપ ખુલ્લો કરી તેપર ગોઠવવો. ઘડીવાલો ભાગ નીચે પાયજન તરફ રહેવા દેવો. પાયજનનો આકાર આકૃતી મુજબ કાપ્યા પછી ગ, ખ લીટી કાપવી નહી. એ ભાગ બંધ રહેશે. x ન્યાં બાજુપર આવી નીશાની કાઢી છે તેટલો ભાગ એટલે કમ્મરથી સુમારે ૪) ઇંચ નીચે સુધીનો ભાગ ખુલ્લો રહેશે. ત્યાં બતન તથા હોલની પટ્ટી મુકવી. કમ્મર કાપતી વેલાએ આગલી કમ્મરની લીટી કપડાનું ઉપર પડ અલગ પકડી કાપવી અને પીઠની કમ્મર પછવાડેનાં પડપર કાપવી.

એ ચોક્કસાને વેતરવાની બે રીત છે. એક તો ઉપર જણાવ્યા મુજબ. લંબાઈએથી કપડું બેવડું કરી વેતરવું, અને તે માટે ૨૪x૧૫ ઇંચ કપડું જોઈશે. બે ચોક્કસાં સાથે વેતરવાં. હોય તો ૧) વારમાં થશે. એ રીતે કાપવાથી કપડાંનો બચાવ થશે.

બીજી રીત એ છે કે ૨૭) ઇંચ ચૌરસ કપડાંનો ટુકડો લઈ તેની ત્રીકોણ આકારમાં ઘડી કરવી સાંધે સાંધેનાં ખુણાં એક બીજાંપર ગોઠવવાથી તેમ થશે. ઘડીવાલા ભાગપર પાયજનનો ભાગ ગોઠવી વેતરવું. આ વેતરણથી કપડું વધારે બપશે પણ વપરાસમાં વધુ સગવડ-ભર્યું થઈ પડશે.

સીવવાની રીત—આ ચોક્કસાંપર પાયજનની બાહરની બાજુએ સાંધો આવશે. જોકે સાધારણ રીતે તેમ કરવામાં આવતું નથી. બાજુનાં ભાગપર હમેશાં ઘડી હોય છે. એટલે તે ભાગ સાંધા વગરનાં હોય છે. પણ આ ચોક્કસામાં ઘડીવાલો એટલે સાંધા વગરનો ભાગ નીચે હોવાથી બાજુપર સાંધો લીધા વીનાં છુટકો નથી. અને બાજુએ કમ્મરથી ૪) યા ૪ા) ઇંચ માંપી એટલો ભાગ ખુલ્લો રાખવો, અને ઉપર લખ્યા મુજબ તેપર પટ્ટી લગાડી બતન અને હોલ બનાવવાં. પાયજનનાં ગોલ વાંકની કીનારી બારીક સીવી તેપર લેસ લગાડવી. પાયજનની કીનારીપર “ફિધર સ્ટીચ” કરવાથી શોભામાં વધારો થશે.

ચોક્કાની આગલી તેમજ પીઠની કમ્મરપર બરાબર વચ્ચેથી
 ૩) યા ૪) ઈંચ સુધી ગેઘર કરવી. પછી ૧૧) ઈંચ લાંબી અને
 ૩) ઈંચ પોહલી પટ્ટીપર આગલી કમ્મર બેસાડવી, અને પીઠની કમ્મર
 માટે ૧૨) ઈંચ લાંબી અને ૩) ઈંચ પોહલી પટ્ટી લઈ તેપર બેસાડવી.

જો આ ચોક્કાં છાકરાઓ માટે હોય તો પાચળ આગલનો
 બાબુનો સાંધો સીવવો નહી. આખો સાંધો ખુલ્લો રાખી તેપર બતન
 અને હોલની પટ્ટીઓ મુકવી. પીઠની બાબુપર બતન રાખવાં અને
 આગલી તરફ હોલ બનાવવાં. તેમ કરવા માટે પીઠની પટ્ટી એક ઈંચ
 ટુંકી અને આગલી લાંબી રાખવી પડશે.

પ્રકરણ ૩ નું.

નાના અચ્ચાંનું શર્ટ.

• ઉપલું શર્ટ નાનાં અચ્ચાંને પેહલા થોડાં મહીનાં પેહરાવવામાં આવે છે. આકૃતી મુજબ કાપવું. સીલાર્થ અંદરજ ગણવામાં આવી છે.

શર્ટની લંબાઈ ૧૦ ઈંચ અને પોહલાઈ ૨૪ ઇંચ છે. એટલે લંબાઈના પ્રમાણમાં સુમારે ૨૧) ગણી પોહલાઈ રાખવી. •

બંગલનો ગાલો કપડાંને ઘડી વાલી પોહલાઈએ બરાબર વચ્ચેથી કાપવામાં આવ્યો છે. ગાલાની લંબાઈ શર્ટની લંબાઈનાં ત્રીજા ભાગ કરતાં સેહજ વધુ છે. એટલે સુમારે ૪) ઈંચ,

બંગલનાં ગાલાની લીટી અને બંને છેડાની બરાબર વચ્ચે એક આડકત્રી લીટી બંને બાજુએ દોરવામાં આવી છે. જે કોલર અથવા (flap) છે. લંબાઈએ તે લીટી બંગલનાં કાપ કરતાં ૧૧) ઈંચ ટુકડી અને ૨) ઈંચને છેટે છે.

કપડાંની લંબાઈ પોહલાઈમાં ફેર હોય તોપણ ઉપલા પ્રમાણમાં જો કાપ દોરવામાં આવશે તો બરાબર ધાટ આવશે.

આ કાપ માટે ૪) માંપ ધ્યાનમાં રાખવાં, બંગલ લંબાઈ ૪) ઈંચ, ખભું ૩) ઈંચ, કોલર યા પરડાની આડકત્રી લંબાઈ ૨૧) ઈંચ. બંગલથી છેલ્લાં માપનું છેડું ૨) ઈંચ. ૪, ૩, ૨૧, ૨ આ મુજબ આંકડા ધ્યાનમાં રાખવા.

સીવવાની રીત.—પેહલાં ખભાં સીવવાં શર્ટની સવરી બાજુ સીવનારે પોતા તરફ રાખવી. આગલી બાજુની ખભાંની કીનારી ફે નેટલી સવરી બાજુએ વાલી સર પાડવો. પીઠનાં ખભાંની કીનારી એટલીજ અવરી તરફ વાલવી. પછી પીઠનું વાલેલું ખભું આગલાં વાલેલાં ખભાંપર ગોઠવી ફાંક મારવી. જેથી આગલી (front) ની કીનારી હેઠે જશે અને પીઠની વાલેલી કીનારીની લગોલગ આવશે. હવે અવરી બાજુની આગલાં ખભાંની કીનારીપર ફાંક મારવી જેથી

સાંધા સફાઈદાર અને પટલો બનશે. બચ્ચાનાં કપડાંના સાંધા એવી એવી રીતે ગોઠવી સીવવાથી તેઓની નાજુક ચામડીપર તે ભોકાશે નહીં. બચ્ચાના કપડાં બનતાં સુધી હાથે સીવવાં. સંચામાં મુકવાં નહીં. અને ઘણીજ સફાઈથી સીવવાં. ઉપલો સાંધો ફાંક્યા પછી બંને ફાંકપર હાથે બારીક બખ્ખો મારવો. સાંધો આખો સીવવો નહીં પણ અરધા કરતાં સેહજ વધારે સીવી છોડી દેવો. બાકીનાં ભાગને છુટા રેહવા દેવા. તેની કીનારીઓ બારીક સવરીમેરથી સીવી તે ભાગને વાલી ખલાંપર મુકી તાંકા મારી લેવો જે સરી ન જાય. તાંકા મારવા આગમજ તેપર ફરતી બારીક લેસ મુકવી.

જો આ ખલાંને વચ્ચેથી છુટા રાખવા ન હોય તો અરધા કરતાં સેહજ વધારે ભાગપર સવરીમેર બખ્ખો મારવા પછી સાંચ નીચે સેરવી લેવી અને બાકીનાં સાંધાપર અવરી તરફથી બખ્ખો મારવો. કારણુ તે ઉઠાવી ખલાંપર મુકવાથી તેની અવરી બાજુ બાહર આવશે.

આ ખલાંના સાંધા જોડવાની ત્રીજી રીત એ છે કે સાંધા બીજાકુલ સીવવા નહીં પણ બંને વચ્ચે ઘણી બારીક ઇનસુરશન મુકી જોડી લેવા.

શર્ટ આગલી મેરથી ખુલ્લું રેહશે. તેની બંને કીનારીઓ ત્રીણી વાલીને સીવવી, તેમજ હેઠેની દામણુ પણ સીવવી. આગલી ખુલ્લી બાજુ સીવતી વેલા જ્યાં કાલર (flap) વસાય છે ત્યાં સુધીજ કીનારી સીવવી પછી છોડી દઇ કીનારીપર સેહજ કાપ મુકી સવરી બાજુપર વાલીને સીવવું કેમ જે કાલર વસાયાથી તેની અવરી બાજુ સવરી તરફ વસાશે. તેથી સીવણુ ઉલટી દેખાશે. કીનારીપર જ્યાં કાપ મુક્યો હોય તે ખુણું સફાઈથી બતન હોલ કરી મજબુત રાખવું કે પીખાઇ ન જાય. તેમજ પીઠનાં કાલરનો ભાગ પણ સીવવો, ખુણાં આગલથી બરાબર અણી કાઢવી.

બગલનો ગાળો—આ ગાલામાં ઉપર કાપેલા ત્રીકાણુ ઢુકડા જોડવા. ત્રીકાણુ ઢુકડાંની બે સીધી બાજુને બોહેનાં ગાલાની બે સીધી બાજુ સાથે લગાડવી. એવી રીતે કે ત્રીકાણુનું ખુણું ગાલાનાં

ખુણાંને લાગે. ખલાંનો સાંધો જોડવાને સમજાવ્યું છે તે મુજબ આ સાધાં પણ જોડીને સીવવાં. સાંધાંની બંને કીનારીપર બખ્ખો લેવા લખ્યું છે. તેને બદલે જોઈએ તો સવરી તરફ બખ્ખો લઈ અવરી તરફની કીનારી બારીક તાકાંએ ઓટવી. બગલનાં ગાલાપર ફરતી ઝીણી લેશ મુકવી. વધારે શોભાદતું બનાવવા કોલરની ફરતી કીનારીપર “ફેધર સ્ટીચ” યા કાઢખી ફેનસી તાંકાંએ ભરવું યા ઝીણી લેશ મુકવી. ઘણી વેલા બચ્ચાંને ચામડીપર ગરમ કપડાં પેહરાવાથી તેની ચામડી ખરાબ થાય છે માટે જો ગરમ પેહરાવાની જરૂર હોય તો પેહલાં ઉપકું સર્ટ નરમ ઝીણાં કુમાસનાં સુતરાઉ કપડાનું બનાવી પેહરાવવું પછી તેપર ફલેનલ પેહરાવવી.

બચ્ચાંનો ફલેનલનો પેટીકોટ.

આ પેટીકોટ માટે ઓછામાં ઓછી ૩૫) ઈંચ પનેહની ફલેનલ વાર ૦૧૧) પુરતી થશે. પેહલાં ફલેનલની રંગીન કારે કાર કાપી કહાડવી. પછી પનેહમાંથી ૮) ઈંચ કપડું સીધું આખી લંબાઈએ કાપી કાઢવું એટલે ૨૭) ઈંચ લંબાઈ અને ૮) ઈંચ પોહલાઈનું કપડું નીકલશે. તે કપડાંને દબાવ કરી જમણાં હાથપર ધડીવાલો ભાગ રહેવા દઈ તે ઉપર ઉપલો કાપેલો કાગળનો કાપ ગોઠવી ટાંચણી મારવી. જમણાં હાથની કીનારીપર ૦૧) ઈંચ કપડું વધારે રહેશે તે પીઠપર બટનની પટ્ટી માટે રહેવા દેવું. બોડીસ કપાયા પછી ૨૭) ઈંચ પોહલો અને ૨૭) ઈંચ લાંબો ટુકડો બાકી રહેશે, તેને લંબાઈમાંથી બેવડોં કરી સલંગ કાપી કહાડવો. એટલે ૨૭) ઈંચ લાંબા અને ૧૩૧) ઈંચ પોહલા બે ટુકડા નીકલશે તેને જોડી નાંખવા. એ ટુકડો સર્ટ માટે વપરાશે. સર્ટ લંબાઈએ ૧૩૧) ઈંચ રહેશે તેને બોડીસ સાથે જોડી નાંખવો. જોડતી વેલાએ ફરતી પ્લીટ મારવી. ગેધર કરવી નહી. ગરમ કપડું હોવાથી પ્લીટ વધારે શોભશે. હવે બ્યાં બટન પોવાનાં છે તેની નીચેથી એટલે પીઠની બરાબર વચ્ચેનાં ભાગથી ૦૧) ઈંચ ઢાખી બાબુએ અને ૬) ઈંચ જેટલી લંબાઈએ સર્ટનો ભાગ ખુલ્લો રાખવો. બધેથી ફરતી સીલાઈ રાખવી. સર્ટની નીચેની

દામણુ ૧૧૧) ઇંચ પોહલી રાખવી. જોઇએ તો ૦૧) ઇંચ પોહલી ત્રણુ ટક મારવી પણુ તે માટે કપડુ વધારે રાખવું.

ખીજ આકૃતી ચાર ધડી કરી કાપવી, નમુનો જોવાયા તે તુરત સમજ પડશે.

અચ્ચાના ઝલ્લા (ફ્રાક).

આ ફ્રાક માટેનાં સ્કર્ટની પોહલાઈ એટલે નીચેનો ઘેરાવો ૧૧૧) થી ૨) વાર સુધીનો હોવો જોઇએ. જે એ ધણો મોટો લાગે તો જરા ઓછો રાખવો. લંબાઇ એટલે કમ્મરથી (જ્યાંથી બોડીસ જોડાયછે) નીચે સુધી તૈયાર ૧૪) થી ૧૫) ઇંચ જોઇએ, માટે નીચેની દામણુ તથા ટક જેટલી જોઇએ તેટલું કપડું વધારે રાખવું. પીઠપર બરાબર અધવચનાં ભાગથી અરધો ઇંચ દાખી બાજુએ ૬) ઇંચ લાંબો કાપ રાખવો.

ખોંહેપર કાંદી આગલથી એક પટ્ટી લગાડવી જે ૬૧૧) ઇંચ લાંબી અને ૧૧૧૧) ઇંચ પોહલી રાખવી. પેહલાં ખોંહેનાં કાંદી આગલનાં ભાગની અધવચે થોડી નાની પ્લીટ મારવી. અને બાલો ઉપલી પટ્ટીનાં માપનો કરી તેપર પટ્ટી ચોંટાડવી. ખોંહે બોડીસ સાથે જોડતી વેલાએ તેનો સાંધો (ખોંહેનો) બોડીસની આગલી બાજુએ બગલનાં સાંધાથી ૧૧) ઇંચ દુર રાખવો.

ટુંકી ખોંહે જે બનાવવી હોય તો તેનાં અસ્તર કરતા ઉપલું કપડું મોટું રાખવું, સુમારે ૧) ઇંચ લાંબું અને ૩) ઇંચ પોહલું. એટલે ઉપલી ખોંહે અસ્તરપર પફની માફક રેહશે.

પીઠ અને આગલનાં ભાગની બોડીસનું માપ એકજ છે. ફક્ત પીઠપર બરાબર માટે વધારે પટ્ટી રાખવી.

અચ્ચાનો નાઇટ ગાઉન.

આકૃતીમાં નાઇટ ગાઉનનો આગલો ભાગ બતાવ્યો છે. તે માટે ૩૬) ઇંચ પનેહનું ૨) વાર કપડું જોઇશે. નાઇટ ગાઉનની

લાંબાઈ ૩૬) ઈંચ અને પોહલાઈ ૩૦) ઈંચ છે. પોહલાઈએથી ૩૫૬
 દબલ કરવાથી ૧૫) ઈંચ રહેશે. પીઠ પણ એજ મુજબતી કાપવાની
 હોવાથી ૩૬x૩૦ ઈંચનાં કપડાંના બે ટુકડા એકેકપર મુકી તેને દબલ
 કરવા, એટલે કપડાંનાં ચાર પડ થશે. આકૃતી મુજબ તેને કાપ્યા
 પછી ખુલ્લું કરી જોશો તો બે એક સરખા ટુકડા આગલો તેમજ
 પાછલો નીકલશે. સીવવાની રીત.—બંને ટુકડા જોડ્યા પછી પીઠનાં
 ભાગપર ગલાં હોંટી ૯ ઈંચ લાંબો બરાબર વચ્ચોવચમાંથી એક કાપ
 મુકવો. આગલા ભાગપર લંબાઈએ બરાબર વચ્ચેથી સર પાડી
 ગલાની હોંટ ૬) ઈંચ માપ લેવું. પછી તે વચ્ચેનાં સરની દાબી બાજુ
 ૪૧) ઈંચ અને જમણી બાજુ ૪૧) ઈંચ, બધું મલી ૯) ઈંચનો
 એક સર પાડવો. તે સરની હોંટ ૧૧) ઈંચપર એક બીજો સર મુકવો.
 હવે નીચેનાં સરપરથી દાબી બાજુએથી જીણી દોરાતણુ લઈ ગેધર કરવી.
 અને ઉપરનાં સરપરથી જમણી બાજુએથી દોરાતણુ કરી ગેધર કરવી.
 એમ બંને બાજુએથી દોરાતણુ કરવાથી ગેધર બરાબર આવશે.
 પછી કમ્મરની પટીનાં બંને ટુકડા જોડી લઈ તેની કીનારી બંને
 બાજુએથી જીણી સીવી પેલા ગેધરના ઉપલા ભાગ સાથે પટીનો
 ઉપલો ભાગ ફાંકવો અને નીચલી ગેધર સાથે પટીનો નીચલો ભાગ
 ફાંકવો. પટી પોહલી હોવાથી વચ્ચેનો ભાગ ઢીલો રહેશે. તેને વચ્ચો-
 વચમાંથી ગેધર કરી ખેંચી લઈ ઉપલી ગેધરપર ફાંક મારી બેસાડવો.
 તેજ મુજબ બંને બાજુએથી પણ કરવું. પછી તે ફાંકેલા ત્રણડે
 ભાગપર કાઈબી ફેનસી તાંકાએ રેસમે ભરી લેવું. પટીનાં બંને
 લાંબા છેડાઓની કીનારી પણ સીવી લઈ તેપર સોજ તાંકાએ રેસમે
 ભરવું યા જીણી લેસ તાંકવી. ગલાંનાં ભાગપર પણ પીઠે તેમજ
 આગલી બાજુપર ગેધર કરી તેપર પટી મુકી દેવી.

જોહે સીવતી વેલાએ નીચેનાં ભાગને ૨) થી ૨૧) ઈંચ સુધી
 કફની માફક વાલી દેવો. (જુઓ જોહેની આકૃતી). જોહેનો સાંધો
 સીવતી વેલાએ કફ આગલનાં ભાગનો સાંધો છોડી દેવો અને તે ઉલટી
 બાજુએથી સીવવો, નહીં તો કફ વાલતાં ઉલટો સાંધો ઉપર આવશે.
 કફની કીનારીપર ફેનસી તાંકાએ ભરી લેવું યા તો જીણી લેસ તાંકવી.

બચ્ચાંને લાંબો ઝલ્લો (ફલેનલનો).

આ ફલેનલનો ઝલ્લો યા પેટીકાર ઝીણું બચ્ચાં માટે ઘણું ઉપયોગી છે, તેની બોડીસનો ભાગ દબલ હોવાથી છાતીને ઘણી હુક આપે છે. આગલ આપેલું સુતરાઈ શર્ટ પેહરાવ્યા પછી આ ઝલ્લો પેહરાવવો. તે માટે ૧૧૧) વાર ફલેનલ જોઈશે. ફલેનલનો પનેહ ઘણું કરી ૨૭) ઈંચ હોય છે. પણ જો થોડો મોટો હશે તો તેથી વેતરણમાં કાંઈ ફરે પડશે નહીં.

૧૧૧) વારમાંથી ૧૧૧) વારનો ટુકડો ફાડી બાબુએ રાખવો. પનેહ ૨૭) ઈંચ હશે તો ચોરસ ટુકડો પડશે. એ સ્કર્ટ માટે જોઈશે. બાકીનાં વાર ૧) માંથી બોડીસ વેતરવી બોડીસની ઉંડાઈ ૬) ઈંચ છે. અસ્તર પણ તેજ કપડાંનું જોઈશે. એટલે પનેહમાંથી ૧૨) ઈંચ કપડું ફાડી તેને બેવડું કરીશું. તો બોડીસ અને તેનું અસ્તર બંને એકી વખતે વેતરાશે. તેમ જો વેતરતાં અડચણ પડે તો ૬) ઈંચનાં ટુકડા જુદા પાડી વેતરવા. લંબાઈ ૩૬) ઈંચ આખી એમજ રાખવી અને લંબાઈએ બેવડી ધડી કરી આકૃતિ મુજબ વેતરવું. ધડી દાબા હાથપર રાખવી અને તે ભાગ કાપવો નહીં. હવે બોડીસ અને અસ્તર મલી ૧૨) ઈંચ કપડું પનેહમાંથી કાપ્યા પછી બાકી ૧૫) ઈંચ પોહલો અને ૩૬) ઈંચ લાંબો ટુકડો વધશે. સ્કર્ટ માટે ૧૧૧) વાર કપડું રાખ્યું છે તેની સાથે એ કપડાંને લંબાઈએ જોડવું અને બાકીનો ૧) વાર વધશે તે રેહવા દેવું.

બોડીસ માટે નમુનામાં આપેલી આકૃતિ મુજબ અરધો નમુનો કાગળનો કાઢડવો અથવા તો બરાબર સમજ પડવા આખો નમુનો જોઈતો હોય તો કાગળની ધડી વાલી બેવડો કાપવો. પીઠ અને આગલાં ગલાં આગલનો ભાગ જોઈએ તો સીધો રાખવો યા ૧) ઈંચ ઉતરી આકૃતિ મુજબ ગોલ આકાર કાઢડવો. પીઠનું ગળું (ધડીપર) ૩ ઈંચ, બગલની પોહલાઈ ૩) ઈંચ, ઉંડાઈ ૧૧ ઈંચ, આગલું ગળું ૫) ઈંચ અને છેડાનો ભાગ ૭) ઈંચ. બગલની વચ્ચેથી ૧૧) ઈંચ હેઠે ઉતરી ૩) ઈંચનો કાપ ફલેનલનાં એકવડાં પડપર

મુકવો. એ કાપ નીચેની કીનારીથી ૦૧૧) ઈંચ ઉપર રેહશે. એ કાપ પેહરનારનાં જમણાં હાથપર આવવો જોઈએ. સીવતી વેલાએજ તે કાપવો વેતરતી વેલા નીશાની કરી રેહવા દેવો. બોડીસની દાખી બાજુનો ક' ખ છોડો. છાતીપર થઇ ઉપલા કાપનાં ખાંચામાંથી બાહર આવી પીઠપર બંધાશે. બોડીસ અને તેનું અસ્તર કપાયા પછી સ્કૅટ સીવવા માટે હાથમાં લેવું. સ્કૅટનાં બંને દુકડાનો સાંધો જોડવો. બે સાંધા સાથે પકડી પછવાડેનું કપડું ૦૧) ઈંચ ઉપર રાખવું. અને આગલાં કપડાંની કીનારીથી ૦૧) ઈંચ હેઠ ઝીણી દોરાતણુ કરી જવી. પૂછી મોટા સાંધાને નાલાપર વાલી “હેરીંગ બોન” તાંકાથી સીવવું, એટલે સાંધો દબાઈને ચપટો રેહશે. સ્કૅટની ત્રણ બાજુએ (ઉપલી બાજુ બોડીસ સાથે જોડવા ખુલ્લી રાખવી) રેશમી પટી (binding) મુકવી. એ પટી સુમારે ૦૧૧) ઈંચ પોહલી રેશમી પટીની માફક ટેપનાં આકારની આવશે. જે કાઠપણુ દુકાને મલશે. યા તો કીનારી ૦૧૧) ઈંચવાલી તેપર રેશમે “ફેધર સ્ટીચ” યા કાઠપણુ તાંકાએ બરવું. જે વધારે શોભાવતું જોઈએ તો કીનારીપર ઝીણાં આરકાં કાપી તે રેશમે ગુંઠી લેવાં. હવે ઉપલી કીનારી જે ખુલ્લી રહી છે તેની વચ્ચે એક ટાંચણી મારવી ત્યાંથી બંને બાજુએ કીનારી તરફ વાલીને એકઠી ઈંચની પ્લીટ મારી ફાકવી એવી રીતે મારવી કે બંને છેડા (જે આગલો ભાગ છે) પર પાંચથી છ ઈંચ કપડું સાદું રહે. વચ્ચેનો ભાગ જે પીઠ છે તે મોટી બોક્ષ પ્લીટ માફક દીસશે, કેમજે તકનાં મુડાં છેડા તરફ વલશે. એ પ્લીટ ફાંક્યાં પછી તેનું માંપ ૨૨) ઈંચ થશે સાદો આખો કટકો ૪૨) ઈંચનો છે તે ધ્યાન રાખવું.

હવે બોડીસ હાથમાં લેવો, જમણી બગલ નીચેનો કાપ કાપો. અસ્તર અને ઉપલું કપડું બંને પકડીને કાપવો. પછી તેની આસપાસ ફરતી ટેપ મુકી બાંધી લેવો. બોડીસની ફરતી કીનારી એજ ટેપ વટી બાંધી લેવી. નીચેનો એટલે સ્કૅટ સાથે જોડવાનો ભાગ જે ૨૨ ઈંચ લાંબો છે તે ખુલ્લો રહેવા દેવો. ખુણાંપરથી ટેપ બરાબર ગોઠવીને લેવી અને અણીવાલાં ખુણાં બનાવવાં.

બોડીને સ્ક્રટ સાથે જોડવા માટે બનેલી સવરી બાજુ સાથે પકડી વચ્ચેથી ટાંચણી મારવી. બોડીસતું અસ્તર અલગ રાખી ઉપલાં પડ સાથે સ્ક્રટ સરખું ફાંકી જવું. તેપર ફાંકેલી પ્લીટ આડી અવલી હઠી ન જાય તેની સંભાળ રાખવી. સરખું ફાંકયા પછી ઉપર બપ્પો મારવો અને પછી સાંધો ઉપર રાખી બોડીસતું અસ્તર તેપર વાણી ઝીણાં તાંકાએ સીવી જવું. જોઈએ તો અસ્તરની કીનારી વાલ્યા વગર ફાંકી જવી અને ઉપર ટેપ સીવવ જોઈ ચુંથાયલી કીનારી ઢંકાડ જશે.

ખલાંની પટીઓ—ફોલેનલની નાની એ પટીઓ ૩૧) ઇંચ લાંબી અને ૦૧૧) ઇંચ પોહલી લઈ તેને ફરતી પટીએ બાંધી લેવી પછી તે પટીને બગલનાં ગાલાનાં ખલાં તરફનાં બંને છેડા સાથે સીવી લેવી. યા તો પટીનાં એક છેડાને પીઠનાં ભાગ સાથે સીવી બીજા છેડાપર રેશમ વટી એક લુપ બનાવી તેને અલગ રાખવો અને બગલનાં આગલાં ઉપલાં ખુણાંપર બતન તાંકી તેમાં તે લુપ ભેરવવું.

રેશમી પટીનાં ૯) ઇંચનાં ટુકડા કરી સ્ક્રટનાં આગલા ભાગની કીનારીપર બંને બાજુએ ત્રણ ત્રણ ટુકડા તાંકવા પેહરનારની જમણી બાજુની ટેપ અવરી કીનારીપર તાંકવી અને દાબી બાજુની, કીનારીથી ૪) ઇંચ અંદર સવરી તરફ તાંકવી. આથી બંને ભાગો એક બીજાંપર આવશે. જુઓ આકૃતિ. બોડીસનાં બંને છેડાપર ૬ બની વચ્ચે એજ ટેપનો એકકો કટકો તાંકવો પછી બોડીસનાં બંને ભાગોને છાતીપરથી એક બીજાંપર મુકી દાબા છેડાને કાપેલા ગાલામાંથી બાહર કાઢાડી જમણાંને ઉપરથી દાબીમેર લઈ જઈ પછવાડેથી બંને બાંધી લેવા.

બચ્ચાંનો પીનેફાર.

આ પીનેફાર માટે નેનસુક યા એવુંજ બીજું ઝીણા કુમાસતું ૩૬ ઇંચ પનેહતું ૦૧૧) વાર કપડું જોઈશે.

કપડાંની એવડી ઘડી કરી તેપર કાચજનો કાપ પીન કરવો.

કાપ કાપવાની સમજણ-૨૭x૧૮ માપનું કાગળ લઇ તેપર આકૃતી મુજબ બંને બાજુએ ચાર ચાર ચોકઠાંની ધડી કરવી. ખ, ધ, લાઇનનાં ત્રણ ભાગ કરી ઝ, તાંપ મુકવી. થ, ઢ લાઇનમાં બે ભાગ કરી ત તાંપ મુકવી. ક, ઝ, ત વાંક લઈ જોડી નાંખવા. ક, ઠ સીધી લાઇને જોડવા. ડ, ઢ લાઇનનાં ત્રણ ભાગ કરી જુ તાંપ મુકવી. ટ, જુ, ફ વાંક લઈ જોડી નાંખવા.

હવે બગલનો ગાલો ચીતારો. ધ, છ લાઇનનાં ત્રણ ભાગ કરી ઉપલા ભાગ આગલથી સીધી લાઇન દોરી તેની વચ્ચે જ તાંપ મુકા. જ અને ઝ જોડી નાંખી જ, ઝ લાઇનનાં ત્રણ ભાગ કરી તેપર આકૃતી મુજબ લંબગોલ આકાર દોરો. એ ગોલ આકારની વચ્ચે લંબાઈએ જે લાઇન છે તેનું માપ ૨૧૧) ઈંચ હોવું જોઈએ. પોહલા-ધપિરની લાઇન ૧૧૧) ઈંચ આવશે. દાબા હાથનાં ખુણાંપરથી ૫) ઈંચ લાંબો અને ૨૧) ઈંચ પોહલો એક ત્રિકોણ આકાર કાપવો. આ ત્રિકોણ ટ, ઠ સાથે જોડવા કામ આવશે.

બગલનાં ગાળાપર મુકવાની ગોલ પટ્ટી કાપવાની સહેલી રીત એ છે કે કાગળનો કાપ કાપતી વેલા બગલના ગાલાનું જે ગોલ ચકરડું નીકલે તે કપડાંપર મુકી તેને ફરતી પેનસીલની લાઇન મારી જવી. તે લાઇનથી ૧) ઈંચ દુર ગોળ ફરતી ખીજ લાઇન મારવી. પછી બંને લાઇનપરથી કપડું કાપી નાંખવું. એટલે ૧) ઈંચ પોહલી ગોલ પટ્ટી નીકલશે તે ગાલાપર જોડી સીવી લેવી. આસપાસ ફરતી ઝીણી લેસ મુકવી.

ગલાં માટે પણ આડકત્રા (ઔરપની) કપડાંની પટ્ટી ૧) ઈંચ પોહલી કાપવી. એ પટ્ટી ક, ઠ લાઇન આગલથી ૧) ઈંચ પોહલી જોડલી જોઈએ એટલી કાપી જોડી નાંખી ગલાંપર લગાડવી. પછી ગલાંની પટ્ટીમાં ટેપ પોઇ સેરવવી એટલે ગેધર આવશે. ગલાંપર તથા નીચે દામણપર ઝીણી લેસ મુકવી.

બચ્ચાંનો રાતનો પહેરવાનો ફલેનલનો ઝલ્લો.

આ ઝલ્લો બનાવવાની રીત ધણીજ સાદી અને સહેલ છે. આખો ઝલ્લો એકજ ટુકડામાંથી બનશે. પીઠપર ૩) બોક્ષ પ્લીટ આવશે. અને આગલો ભાગ છાતી આગલથી દબલ થઇ એક બીજાની ઉપર આવશે અને આભુએથી ટેપ વડે બાંધી લેવામાં આવશે.

પેહલાં ૩૬) ઇંચ પનેહનું કપડું લઈ તેની બંને કારેકાર ફાડી કાઢવી એટલે ૩૫) ઇંચ પનેહમાંથી મપાશે. લંબાઈ ૩૦) ઇંચ રાખવી. પછી પનેહમાંથી દબલ કરવું. ઘડીવાલો ભાગ દાબા હાથપર રાખી ઘડીથી ૨) ઇંચ છોડી એક ટાયણી મારવી. પછી ઉપરથી ૬) ઇંચ લંબાઈએ માંપી ત્યાં બીજી ટાયણી મારવી. બેઉ ટાયણીની તાંપ પ્રમાણે કપડાંપર સર પાડી દબલ કપડું પકડી સર પ્રમાણે દોરાતણુ કરી જવી. જુઓ આકૃતી ઘડી આગલનાં સરને. બરાબર દોરાતણુપર ગોઠવો મુકશો તો એક બોક્ષ પ્લીટ ૨) ઇંચ પોહલી થયલી તમને જણાશે. એ પ્લીટ પીઠની બરાબર વચ્ચે આવશે તે દાબી સીધી કરી વચોવચમાંથી ફાંકવી એટલે સરી જશે નહીં. કપડું હવે ખુલ્લું કરવું. હવે એ બોક્ષ પ્લીટની જમણી કીનારીથી ૩) ઇંચ કપડું માંપી ત્યાં તાંપ મુકવી અને તે તાંપથી ૨) ઇંચ માંપી ઉપર મુજબ દોરાતણુ કરી જવી. પછી સીધું કરી પેલા સરવાલા ભાગને દોરાતણુપર ગોઠવી પાછું ફાંકી જવું, એટલે બીજી બોક્ષ પ્લીટ જમણાં હાથપર થશે. તેની કીનારી બરાબર પેહલીની અડોઅડ આવશે. એવીજ ત્રીજી બોક્ષ પ્લીટ પેહલીનાં દાબા હાથપર મારવી એટલે પેહલે મારેલી બરાબર વચ્ચે આવશે, બધી મલી ત્રણ બોક્ષ પ્લીટ આવશે. એ આખો ભાગ પીઠનો છે. હવે પાછું કપડાંને દબલ કરવું. વચ્ચેની બોક્ષ પ્લીટ અરધી પછવાડે અને અરધી આગલ આવશે. પછી છેલ્લી પ્લીટની કીનારીથી ૧૧) ઇંચ દુર એક તાંપ મુકવી. બીજી તાંપ ૨૧) ઇંચ દુર મુકવી, એ બેઉ તાંપની બરાબર વચમાંથી ૧૧) ઇંચ હેઠે બીજી તાંપ મુકી ગોલ ગાલાનો આકાર પાડવો. એ બગલનો ગાલો થશે. (જુઓ આકૃતી). બાકી ૪૧) ઇંચ કપડું રહેશે તે આગલા ભાગપર આવશે. હવે

આખું કપડું ખોલી નાંખી પીઠપર જ્યાં ત્રણ બોક્ષ પ્લીટ છે તે જેટલી લંબાઈએ સીવી છે (૬ ઇંચ) તેની સીધી લીટીમાં કાઢખી જાતનાં ફેનસી તાંકાએ રેશમવતી ભરવું. એક લાઇન ભરાયા પછી જરા જગા છોડી બીજી સીધી લાઇન ભરવી અને તેમજ દરેક બોક્ષ પ્લીટની બંને કીનારીપર પર ભરવું. જુઓ આકૃતી.

ખભાંપર પીઠે ઝીણી પટી સીવી લઈ તેનાં છેડાપર અંકેકું ખેરવણું યા બટન હોત અનાવવું. ઝીણું ફેનસી બટન અગત્યા ભાગપર અંકેકું તાંકવું.

છાતી આગલથી ફેનલનો ભાગ એક બીજાંપર આવશે. એક ભાગને કીનારીથી અને બીજાંને બાજુએથી ટેપ સીવી લઈ બાંધી લેવા. ટેપ થોડે થોડે ખાંચે નીચે સુધી સીવવી. જુઓ આકૃતી. ઉપરો ભાગ પુરો થયા પછી આકૃતી મુજબનો લાગશે.

ફેનલની ફરતી કીનારી શોભીતી કીનારીથી બાંધી લેવી યા “ફેધર સ્ટીચ” અથવા કાઠખી ફેનસી તાંકાથી રેશમે ભરવી.

નાનાં બચ્ચાંનો દીવસનાં પેહરવાનો સુતરાઉ લાંબો ઝલ્લો.

આ સુંદર ઝલ્લા માટે ઝીણાં કુમાસનું સફેદ ૩૨) થી ૩૬) ઇંચ પતેહનું ૨૧) વાર કપડું જોઈશે. તેપર છુટો લેસપીસનો ચોક મુકેલો છે જે માટે લેસપીસ વાર ૧૧) જોઈશે અથવા તો ઇનસરશનનાં પટા એક બીજા સાથે જોડી તે વાપરવા. તેમ જો હશે તો વાર ૨) ઇનસરશન જોઈશે. નહીં તો ઇનસરશન અને ટક મારેલો કપડાંનો પટો બંને જોડી એક આખો ટુકડો બનાવી તે ચોક માટે વાપરવો. તે માટે ઇનસરશન વાર ૧૧) જોઈશે. બોંહે અને ગલાંપર મુકવા માટે ખારીક લેસ વાર ૧૧) જોઈશે.

પેહલાં સ્કર્ટ માટે કાગળનો કાપ કાઢાવો. ૩૪) ઇંચ લાંબું અને ૩૦) ઇંચ પોહનું કાગળ કાપી તેને પોહલાઈએથી ઘડી વાલી દબા કરવું. એકલે ૩૪) ઇંચ લાંબું અને ૧૫) ઇંચ પોહનું થશે. કાગળ કાપતી વેલા દબા રાખવાની જરૂર નથી પણ કપડું

કાપતાં દબલ રાખવાની યાદ રાખવી. હવે દાબા હાથપર નાંકેથી પોહલાઈનો ૦૧) ભાગ એટલે જો પોહલાઈ ૧૫) ઇંચ હોય તો તેનો ૦૧) ભાગ ૩૧૧) ઇંચ થશે. તેટલું માપ લઈ એક તાંપ મુકવી. પછી તેજ બાજુની લંબાઈએ હેઠેથી લંબાઈનો ૦૧) ભાગ માંપી ત્યાં બીજી તાંપ મુકવી. લંબાઈ ૩૪) ઇંચ હોવાથી ૮૧૧) ઇંચ થશે. આ બંને તાંપ પકડી ત્યાં એક સર પાડવો અથવા તો પેનસીલે લાઈન દોરવી. હવે બગલનો કાપ કાઢવા માટે ઉપલા પોહલાઈનાં ભાગપરની તાંપ આગલથી એક ઇંચ દુર એક તાંપ મુકવી અને તેજ એટલે પેહલી તાંપની બરાબર ૧) ઇંચ હેઠે બીજી મુકવી. આ બંને તાંપને જોડી બગલનો ગોલ આકાર કાઢવો, બાકીનું કપડું સીધું રહેવા દેવું. તેની ગેધર કરી ચોક સાથે સાથે જોડી લેવું. આ ભાગ આગલનો થશે. પીઠ પણ બરાબર એજ માપની કાઢવી. તફાવત એજ કે પીઠને બરાબર વચ્ચેમાંથી લંબાઈનાં ૦૧) ભાગ જેટલી એટલે ૮૧૧) ઇંચ ખુલ્લી રાખવી. આગલો ભાગ બંધ રહેશે તેથી સલંગ રહેવા દેવો. પીઠ તેમજ આગલો ભાગ બંને કાપતી વેલા કપડું દબલ રાખવું. (જુઓ આકૃતી).

જાહે—એ માટે કપડું ૧) ઇંચ લાંબું અને ૧૨) ઇંચ પોહલું જોઈશે. પોહલાઈએથી કપડું દબલ કરી ઉપર કાગળનો કાપ મુકી કાપવું. કાગળની લંબાઈ તથા પોહલાઈ બંને ૧) ઇંચ રાખવી. કારણ કાગળ દબલ કાપવાની જરૂર નથી. પછી તેની ઘડી વાલી પોહલાઈ તેમજ લંબાઈએ એકસરખાં ચોકઠાં પાડવાં. દરેક બાજુએ ચાર ચાર ચોકઠાં થશે તેપર આકૃતી મુજબ કાપ ચીતરવો.

ચોક—પીઠ તેમજ આગલો ભાગ એકજ ટુકડામાં કાઢવો. એથી બહાર સાંધો નહીં આવશે અને વધારે શોભશે. પણ તેમ કરતાં પીઠપર કપડું આડું આવશે માટે તે ભાગ ખેંચાઈ નહીં જાય તેની સલાહ રાખવી.

બચ્ચાંની છાતીનું માપ સાધારણ રીતે. ૮) ઇંચ હોય છે, અને ચોકની લંબાઈ ૪) ઇંચ પુરતી થશે. પણ જો ગરમ યા તેવાંજ કાઈ

સોસવાઈ જય તેવાં કપડાંનો બનાવવો હોય તો પોહલાઈએ (૮) થી ૯) ઈંચ રાખવું. પેહલાં કાગળનો કાપ કાઢવો.

કાગળનું માપ—જો ચોક ૮) ઈંચ પોહલો રાખવો હોય તો તે કરતાં ૧૧) ગણું વધારે મોટું કાગળ પોહલાઈએ રાખવું, અને પીઠપર બટનની પટ્ટી આવશે તે માટે ૧) ઈંચ વધારે રાખવું. એટલે કે ૮) ઈંચનો અરધો ભાગ ૪ થશે. માટે કાગળ ૧૨ ઈંચ + ૧ ઈંચ પટ્ટી મલી ૧૩) ઈંચ પોહલું જોઈશે.

ચોકની લંબાઈ ૪) ઈંચ છે. માટે આગલો તેમજ પીઠનો ભાગ મલી ૮) ઈંચ થશે. તે ઉપરાંત ૧) ઈંચ વધુ જોઈશે કારણકે પછવાડેનો ભાગ વાંકો થવાથી ૧) ઈંચ વધારે જોઈશે. એટલે લંબાઈ ૮ + ૧ = ૯ ઈંચ થશે.

હવે ૧૩) ઈંચ પોહલું અને ૯) ઈંચ લાંબું કાગળ કાપો તેને પોહલાઈએ દબલ કરો. ઘડીવાલો ભાગ જમણાં હાથપર રાખી આકૃતિ ચીતારો. ઘડી આગલથી નીચેની બાજુએ ૪) ઈંચ માપ લઈ ત્યાં તાંપ મુકો. ૪) ઈંચ માપ અરધી છાતીનું છે. હવે એ તાંપથી લંબાઈએ ઉપર સુધી સીધો સર પાડો. આ લાઈનપર બગલનો કાપ આવશે. (જુઓ આકૃતિ). જમણાં હાથના ખુણાંપરથી ઉપર ૪) ઈંચ (ચોકની લંબાઈ) માપો અને દાબી હાથપરની લાઈન સુધી સીધો સર પાડો. હવે ક, ખ, ગ, ઘ ચોકઠાંપર આગલાં અરધા ચોકની આકૃતિ આવશે. ક, ઘ નાં ત્રણ સરખા ભાગ કરી તાંપ મુકો. અને ક, ખ, નાં અરધે ભાગે બીજી તાંપ મુકો, અને બંને તાંપની વચ્ચે ગલાંનો ગોલ આકાર ચીતારો. ખ થી ૧૧) ઈંચ નીચે અને ૧૧) ઈંચ દાબી બાજુએ એક બીજી તાંપ મુકી ખલાંની લાઈન દોરો. ખલાંની બહારની પોઈટથી ગ સુધી બગલનો કાપ ચીતારો. એ આકાર છાતી આગલનાં અરધે ભાગનાં ચોકનો છે. પીઠ માટે સેહજ ફેરફાર કરી એવાજ આકાર દોરવો. તેની રીત નીચે મુજબ છે.

ખલાંની બરોબર લાઈને એક સર પાડી ઉપલું ખાલી કાગળ ફેંટ વાલી નાંખો; અને પેનસીલની લાઈન પ્રમાણે પેહલાં બગલનો

કાપ ચોવડું કાગળ પકડી કાપો. પછી હેઠેની સીધી લાઇન કાપો. હવે જમણાં હાથપરની ધડી આગલથી સુમારે ૦૧૧) ઇંચ જેટલું કાગળ છોડી સીધી ઉપર સુધી લાઇન મારી તે કાપી કાઢો. અહીંયાં કાગળનાં બેજ પડ કપાશે. ધડીવાલો ઉપલો ભાગ કાપવો નહી. ગલું એકદમ કાપવું નહી. પેહલાં આગલાં ગલાંની તાંપથી ૦૧૧) ઇંચ ઉપર એક બીજી તાંપ મુકી ઉપરની તાંપ સાથે ગોલ કરી મેલવી નાંખવી. જ્યાં ૦૧૧) ઇંચની પટ્ટી છોડી છે તે ભાગ સીધો કાપવો. ચારે કાગળનાં પડ પકડી કાપવાં. એ ગલાંનો આકાર પીઠનાં ગલાંનો છે. હવે પછવાડેનાં બે પડ છુટાં કરી આગલાં બે પડ પકડી આગલું ગલું લાઇન મમાણું કાપવું. ખલાંનો ભાગ છુટો કરવો નહી. હવે આખું કાગળ ઉમેડીને જોશો તો આખો ચોક એકજ ટુકડામાં કપાયલો જણાશે, (જુઓ આકૃતી.) એજ કાગળ કપડાંપર મુકી કપડું કાપવું. ગમે તો ચોકને ખલાં આગલથી છુટા કરી વાપરવા. પણ સાંધાં વગરનો ચોક વધારે શોભશે. દરેક કાપપર ફરતી સીલાઇ રાખવી ગલાંપર, સ્કર્ટની હેઠે અને બોહેપર ઝીણી લેસ મુકવી.

બેબીના ઝબ્બો (Wrapper).

ઝીણાં બચ્ચાંનો આ સુંદર ઝબ્બો કેશમીર અથવા ફલાનલનો બનાવવો. સફેદ યા કાંઈ બીજું પ્રુલો શોભાવતો રંગ પસંદ કરવો. નીચેની દામણુ શીવાય આ ઝબ્બાને કાંઈ બીજા બાજુથી સીવવામાં આવ્યો નથી.

વેતરવાની રીત—૨૬) યા ૨૭) ઇંચ પનેહનું ૨) વાર કપડું લઈ લંબાઈએથી બેવડું કરવું. ધડી ઉપલા ભાગપર રાખવી. પેહલાં એકવડું કાગળ લઈ તેપર કાપ કાઢાડવો. ઉપલા ધડીવાલા ભાગની કીનારીથી ૭૧) ઇંચ નીચે ઉતરી, એક ઇંચ અંદર હડી બોંહેનો કાપ દોરવો. ત્યાંથી ૪૧) ઇંચ અંદર હડી ૧) યા ૧૧) ઇંચ ઉપર જઈ આડી લીટી દોરવી એટલે બોંહે લંબાઈ તેમજ પોહલાઈએ પુરી થશે.

પછી બગલનાં ખાંચામાંથી થઈ બાજુનાં કાપ મારે લાઇન દોરો એવી રીતે કે છેક નીચે સુધી તેની અણી આવે નહી. નીચલા ભાગથી સુમારે આંકથી ૬૨ ઇંચ ઉંચે રહે તેમ દોરવી.

ખીજી બાજુનો કાપ તથા બોંહે બરાબર એજ મુજબ ચીતારવી. એક બાજુ કાપી કાગળને વચ્ચેથી ઘડી કરી તેનાં અડસટાએ ખીજી બાજુ કાપશો તો બંને તદ્દન બરાબર આવશે.

ગલું—આગલું ગલું વચ્ચેથી ૩૧) ઈંચ નીચે ઉતરી વચ્ચેની લીટીથી બંને બાજુએ ૨) ઈંચ હડી ગોલ આકાર દોરવો.

પીઠનાં ગલાં માટે ૧) ઈંચ હેઠે ઉતરી ઉપલાંજ ખુણાંમાંથી આકાર દોરવો. કપડું કાપતી વેલા તેવું ઉપલું પડ અલગ પકડી આગલી મેરતું ગલું કાપવું અને પછવાડેનાં પડપર પીઠનું કાપવું.

કપડું વેતરતી વેલા લંબાઈએ કપડાંની ઘડી કરી તેનાં બંને નીચલા છેડાપર ટાંચણી મારવી જે હડી ન જાય અને કાગળનો કાપ બરાબર ઉપર ગોઠવી તેને કપડાં સાથે ટાંચણી મારવી. પછી પેનસીલ વડે અલગ આકાર ચીતારવો. સીવામણુ વધારે રાખવાની જરૂર નથી.

ગલું, બોંહેની ફરતી કીનારી. બાજુનાં કાપોની કીનારી તેમજ વચ્ચેની ખુલ્લી બાજુઓપર કગણુવાલાં ઝીણાં આરકાં ચીતારી તેપર બતન હોલ કરવાં. જે રંગનું કપડું હોય તે બતનાં રેશમે સફાઈથી બનાવવાં. જે બતન હોલ નહીં કરવાં હોય તો કીનારી ૦૧) યા ૦૧૧) ઈંચ જેટલી અવરી બાજુએ વાલી ફાંકીને તેપર “ ફેધર સ્ટીચ ” યા ક્રોઈબી ફેનસી તાંકાએ ભરવું. ગલાંની કીનારી વાલતી વેલા તેપર થોડે થોડે છેટે આડા કાપ મુકવા, નહી તો ખોલ આવી ગલાંનો ધાટ બગડી જશે.

નીચેની દામણુ ૪) ઈંચ વાલી તેપર “ ફેધર સ્ટીચ ” કરવાં. ફરતી કીનારીપર બતન હોલ કરો તોપણ નીચેની દામણુપર તો “ ફેધર સ્ટીચ ” યા ક્રોઈબી ફેનસી તાંકાએ ભરવું.

બતન હોલની કીનારીથી થોડેક દુર બોંહે તેમજ ગલાંપર રેશમે કાંઈબી ભરતકામ કરશો તો ઘણી શોભા આપશે. (જેમ ઝલ-લાંની બોંહે અને ગલાંપર ભરતકામ કરવામાં આવે છે તેમ).

ગલાંનાં બંને છેડાપર તેમજ સુમારે સાત યા આઠ ઈંચ હેઠે ઉતરી રીબીનનાં ટુકડાં તાંકવા તેમજ બગલનાં ખાંચાથી સુમારે સાત

સાત ઈંચને છોટે ચાર ટુકડા બાબુનાં કાપપર આગલી મેર તેમજ પીઠપર તાંકવાં. નીચેથી સુમારે ૮) ઈંચ જેટલો ભાગ ખુલ્લો રાખવો. બંને બાબુનાં કાપપરની રીખીન “બો” કરી બાંધેલી રાખવી. ગલાં તરફની ખુલ્લી રાખી ઝબ્બો પેહરાવતી વેલા બાંધવી. (જુઓ આકૃતી). આ ઝબ્બો ઠંડીનાં દીવસમાં બચ્ચાંને ગરમ રાખવા માટે કપડાંની ઉપર પેહરાવવામાં આવે છે. જે વધુ ગરમ જોઈએ તો અંદર ગરમ યા રેશમી અસ્તર આપવું.

છોકરાઓના પીનેફાર.

આ પીનેફાર બેથી ત્રણ વરસનાં છોકરા માટે છે, જે માટે ૩૨) ઈંચ પનેહનું ૧૧૧) વાર કપડું જોઈશે.

આ પીનેફારનો કાંપ ૨૬ મે પાને બાલકોનાં ફૂકનાં મથાલાં હેઠલ જે સમજણ આપી છે તે મુજબ કાપવો.

ફરક એટલો રાખવો કે સ્કર્ટવાલો ભાગ બેથી ત્રણ વરસનાં બચ્ચાંને આવે તેટલો લાંબો રાખવો; અને ચોક પાંચથી છ વરસનાં બચ્ચાંનાં માંપનો લેવો કેમ જે એ પીનેફાર કપડાંની ઉપર પેહરાવતો છે જેથી છાતી આગલનો ભાગ મોટો જોઈશે.

બતન પીઠપર આવશે. તેની બંને પટ્ટી માટે ૧૧) ઈંચ કપડું વધારે રાખવું. ૧૧૧) ઈંચ પટ્ટી, ૧૧) ઈંચ સીવામણ અને ૧૧) ઈંચ પટ્ટી એક બીજાં પર ચઢાવા માટે. કાલરનો કાપ કાઢવા માટે ચોકનો અરધો ભાગ કાગળપર લઈ તેપર આકૃતી મુજબનો ઘાટ ૨) થી ૨૧૧) ઈંચ વિડો ચીતારવો. આગલાં તેમજ પીઠનાં ગલાંપર આકૃતી મુજબ બાંધ રાખવી. કપડું કાપતી વેલા ૧૧) ઈંચ ફરતી સીલાઈ રાખવી.

સીવવાની રીત—જેમ (ચોપડીનાં) ૩૦ માં પાનાં હેઠે આપી છે તેમજ છે, ફર એટલો કે બોહિનાં ગાલાપર પટ્ટી મુકવી અને સ્કર્ટનાં ભાગપર ગેધરને બદલે “બોક્ષ પ્લીટ” મારવી. આગલી બાબુ ૩) “બોક્ષ પ્લીટ” આવશે અને પીઠનાં દરેક ભાગપર બે આવશે.

કમ્મરનો પટો ૨૬) ઈંચ લાંબો અને ૩) ઈંચ પોહોલો નેધશે. પટાની લંબાઈ સીવ્યા પછી ૨૪૧) ઈંચ રહેશે. તેને આગલી બાજુએ વચ્ચેની “ બોક્ષ પ્લીટ ” પર ચોકની લાઇનથી ૧૨) યા ૧૩) ઈંચ હેઠે ઉતરી ફાંકવો અને પટાની પોહલાઈએ બખ્યાની બે હાર મારી તાંકી લેવો.

કાલર લગાડી પીનેફોર તૈયાર કરવો.

કાલરની કીનારી, ચોકની કીનારી, સ્કંટની હેઠેની દામણ અને પટાની બંને કીનારીપર “ફેધર સ્ટીચ” કરશો તો શોભામાં વધારો થશે. બોંહેનાં ગાલાપર લેસ મુકવી.

નીચલો કાઠો બચ્ચાંનાં ફ્રાંકનાં જુદા જુદા ભાગોનું માંપ ઉમ્મર પ્રમાણે કેટલું હોવું જોઈએ તે બતાવે છે.

		૧ થી ૨	૩ થી ૫.	૫ થી ૮.	૮ થી ૧૦.	૧૦ થી ૧૨.
આગલો ભાગ		વરસ.				
અને પીઠ		૧૮ X ૨૭	૨૨ X ૩૦	૨૮ X ૩૨	૨૮ X ૩૬	૩૦ X ૪૦
બોંહે		૧૨ X ૧૪	૧૬ X ૧૬	૧૮ X ૧૮	૧૯ X ૧૯	૨૧ X ૨૦
જાતીનું માંપ	(૮ ઈંચ હોય તો)		(૯ ઈંચ)	(૧૦ ઈંચ)	(૧૧ ઈંચ)	(૧૨ ઈંચ)
ચોક		૧૩ X ૯	૧૪ X ૧૦	૧૬ X ૧૧	૧૭ X ૧૨	૧૯ X ૧૩

બચ્ચાંનાં શરીરનું માંપ લેવા ન બને તો ઉપલા કાઠો મુજબ ઉમ્મર અને કદ ધ્યાનમાં રાખી વેતરવાથી દરેક કાપ તેનાં પ્રમાણ મુજબ બરાબર આવશે. કાઠમી જાતનાં સાધારણ ફ્રાંક માટે ઉપલું માંપ ચાલશે.

મકરણ ૪ થું.

બાળકોનો ફ્રેક.

આ ફ્રેક મોટાં બચ્ચાંને લાયકનો છે. ત્રણ ચાર વરસનાં બચ્ચાંથી બાર વરસ સુધીની છોકરીઓ એવા ફ્રેક પેહરી શકેછે. નીચે આપેલું માપ ૬) થી ૭) વરસનાં બાળક માટે છે.

ચોક ખરાબર બંધબેસ્તો લાવવા માટે પેહલાં બાળકની છાતીનું માપ લેવું. જેટલું માંપ હોય તેને અરધે ભાગે ચોંકની લાંબાઈ રાખવી. કાગળની પોહલાઈ માપ કરતાં ૦ા) ઈંચ વધારે રાખવી, અને પીઠ માટે તે કરતાં ૦ાા) ઈંચ વધારે રાખવું, જે બટનની પંટી માટે રેહશે. પીઠ અને આગલો ભાગ છુટો કરવો. જો ચોક એકજ ટુકડામાં રાખવો હોય તો બંને ભાગો છુટા કાપ્યા પછી ખભાં આગલથી જોડીને કપડાંપર મુકી કપડું કાપી જવું. આગલો ભાગ તદ્દન સીધો રાખવો અને પછી બંને ખભાં સાથે જોડી મુકશો તો પીઠ વાંકી આવશે. તેમજ મુકી કાપવું. યા તો લાંબા ઝબ્બા માટે જે ચોક કાપ્યા છે તે મુજબ કાપવો.

ન્યારે સ્કર્ટને બોડીસ સાથે જોડો ત્યારે આગલી બાજુએ બગલની બેઉ બાજુપર ૦ાા) ઈંચ જેટલું કપડું સાદું રાખવું એટલે તેટલા ભાગપર ગેધર કરવી નહીં. પીઠપર બગલની બંને બાજુએ ૧ા) ઈંચ જેટલું કપડું સાદું રાખવું એટલે ત્યાં ગેધર કરવી નહીં.

બોંહે જોડતી વખતે સ્કર્ટનાં બગલનાં સાંધાથી ૧ાા) ઈંચ (આગલી બાજુએ) દુર બોંહેનો સાંધો લગાડી જોડવું.

છોકરીઓના ફ્રેકની બોડીસ.

ઉપલો નમુનો ૯ થી ૧૧ વરસની છોકરીની બોડીસનું અસ્તર ક્રમ કાપવું તે બતાવેછે. એ બોડીસ સાથે સ્કર્ટ જોડવામાં આવશે.

ખોડીસ શરીરપર બરાબર બંધબેસતી બનાવવા માટે પેહલાં છોકરી-ઓનાં શરીરનું બરાબર માંપ લેવું જોઈએ. માંપ લેતી વેલાએ ટેપ ઢીલી પકડવી જોઈએ. નાની છોકરીઓનું કાંઈખી માંપ તંગ લેવું નહી. નીચલાં માંપ અગતનાં છે.—

૧. કમ્મરનું માંપ—કમ્મરની આસપાસ ટેપ મુકી ફરતું માંપ લેવું.

૨. છાતીનું માંપ—બગલની હોંથી બરડાપરથી થઈ છાતીનું ફરતું માંપ લેવું.

૩. પીઠની લંબાઈનું માંપ—આ માંપ માટે કમ્મરને ફરતી એક પટ્ટી બાંધવી પછી ટેપને ખભાંપર ગલાં આગલથી પકડી પેલી પટ્ટીની નીચે સુધી માપ લેવું (આ વેલા સીધું ટટાર ઉભું રહેવું.)

૪. બોંહેટું માંપ—આ માંપ માટે હાથ ઉચે રાખી કાણી આગલથી વાલવો. ટેપ ખભાંના ઉપલા હાડકાં આગલથી પકડી કાણી-પરથી થઈ કાંદી સુધી માંપ લેવું.

સારા ઉધરભાવની એક આઠથી દશ વરસની ઉમ્મરની છોકરીનું કમ્મરનું માપ ૨૪) ઈંચ, છાતીનો ઘેરાવો ૨૭) ઈંચ, પીઠની લંબાઈ ૧૨ ઈંચ અને બોંહેટીની લંબાઈ ૧૬) ઈંચ હોય છે. આપણી આકૃતિ ઉપલાં માંપ મુજબની છે. હવે પીઠ કાપવા માટે ૧૨) ઈંચ લાંબું (કારણ પીઠ ૧૨ ઈંચ લાંબી છે) અને ૬ ઈંચ પોહલું એક કાગળ કાપો. ૭ ઈંચ પોહલાઈ થું કારણથી લીધી તે અપણે જોઈએ. જેટલું છાતીનાં ઘેરાવાનું માપ હોય તેનો અરધો ભાગ કરવો. પછી તેમાંથી પીઠ અને પેસનાં એવી રીતે ભાગ કરવા કે પીઠ કરતાં પેસ ૧૧) ઈંચ વધારે મોટો આવે એટલે આખા માંપમાં ૩) ઈંચનો ફેર આવશે. જેમકે અહીંયાં આપણે છાતીનો ઘેરાવો ૨૭) ઈંચ લીધો છે, તેનું અરધું માંપ ૧૩.૫) ઈંચ થાય. હવે ૧૩.૫) ઈંચમાંથી ૧૧) ઈંચ કાઢી નાંખીએ તો ૧૨) ઈંચ રહે તેના બે સરખા ભાગ કરીએ તો ૬) ઈંચ થાય તે પીઠ માટે રાખવા. બાકીના ૬) ઈંચમાં પેલા કાઢી નાંખેલા ૧૧) ઈંચ મુકીએ તો ૭) ઈંચ થાય તે પેસ માટે રાખવા. હવે પીઠનું કાગળ ૧૨×૬ ઈંચ થશે તે

કાપી તેની આકૃતિ મુજબની ઘડી કરો. લંબાઈએ ૮) ચોકઠાં અને પોહલાઈએ ૪) આવશે. ઉપરનાં ભાગપર દાખા હાથપરનું પેહલું ચોકડું લઈ તેની લંબાઈએ ત્રણ ભાગ કરી પેહલાં ભાગપર ક નીશાની કરી તેજ ચોકઠાંનાં જમણાં હાથનાં ઉપલાં ખુણામાં બીજી નીશાની મુકી ગલાંને કાપ દોરો. પછી ગલાંને લગાડી તેની પાસેના બીજા ચોકઠાંનાં નીચલાં ખુણાંમાંથી થઈ સેહેજ બાહર આવે (સુમારે ૦.૧૧ ઈંચ) તેમ બીજી આડી લાઈન દોરો, તે ખલાંની લાઈન થશે. હવે લંબાઈના અરધા ભાગ સુધી બોંહેનો ગાલો ચીતારો. જમણાં હાથપર હેઠનાં ચોકઠાંની પોહલાઈની લાઈનનાં ત્રણ સરખા ભાગ કરી પેહલા ભાગપર ખ તાંપ મુકી બગલ આગલથી તે તાંપ જોડી નાંખો એટલે બગલની હેઠનો કાપ આવશે. આકૃતિ મુજબ કાપ કાપી નાંખવો.

પેસ—કાગળ ઉપલી ગણતરી મુજબ ૧૨X૭૧ ઈંચ લેવું. પીઠની માફક સર પાડી ચોકઠાં બનાવવાં. પેહલાં ગલું ચીતારવું. ઉપલાં જમણાં ખુણાંપરથી ૧૩ ખાંચા હેઠે ઉતરી ક નીશાની કરવી. એજ ઉપલાં ખુણાંપરથી દાબી મેર ૧૧) ખાંચો હડી ખ નીશાની કરી, ક, ખ ગલાંને દાખરો ચીતારો. હવે દાખા હાથનાં ઉપલા ખાંચાની લંબાઈ તેમજ પોહલાઈની લીટીનાં ૦૧) ભાગપર નીશાની કરી ત્યાંથી બે લાઈન દોરો જે ગ નીશાની આગળ મલશે. ગ, ખ જોડો. એ ખંભાની લીટી છે. ઘ, ચ ચોકઠાંની પોહલાઈનાં ૦૧) ભાગપર છે, છ પેસની લંબાઈનાં અરધે ભાગે છે. ગ, ઘ, ચ, છ બગલનો ગાલો દોરો. નીચલાં જમણાં ખુણાંપરથી આખી કમ્મરના માંપનો ૦૧ ભાગ માંપીને જ નીશાની મુકો. જ, જ જોડો. તે બગલની હેઠેનો બાજુનો કાપ છે. કેટલીક વેલા કમ્મર છાતીનાં ઘેરાવા જેટલી મોટી હોય છે તો એ માંપ એકદમ ખુણાંમાં આવી જાય છે. તેમ થાય તો આડકત્રી લીટી દોરવાની જરૂર નથી. સીધી લીટી જેમ છે તેમજ રેહવા દેવી, પણ જો તેથીબી મોટી હોય કે જેમ વારંવાર બચ્ચાંઓમાં બને છે તો પેસનાં આગલા ભાગપર મીડાંની લાઈન બાહર કાઢી દોરી છે તેમ દોરવું. વલી પીઠની લંબાઈ કરતાં પેસની લંબાઈ આગલી બાજુથી લાંબી રહે છે માટે જેટલા ઈંચ લાંબી હોય તેટલું માંપ લઈ આકૃતિમાં મીડાંની લાઈન મુજબ બાજુનાં કાપ સાથે મેલવી લેવું. હવે પેસ અને પીઠ બંને ખલાસ થઈ છે તે લાઈન મુજબ કાપી કાઢવી.

આ કાપનું ગલું ઉચું આવશે તે જો વધારે નીચું જોઈતું હોય તો પેસપર ક આગલથી ૦) યા ૦૧) ઈંચ યા તેથીબી વધારે જેટલું જોઈએ તેટલું નીચે કરવું. આ બોડીસ પેટીકાટની બોડીસ માટે પણ કામ લાગશે. તે માટે જો ગલું વધારે નીચું જોઈએ તો મીડાની લાઇન મુજબ કરવું.

બોહે જો લુઝ જોઈતી હોય તો બચ્ચાનાં ટ્રેક માટે આગલ બતાવી ગયાં છે તે મુજબ કાપવી. પણ જો તાઇટ જોઈએ તો નીચે આપેલી આકૃતિ મુજબની બનાવવી.

પહેરનારનાં હાથનું ઉપર લખવા મુજબ માંપ લેવું. તેમ જો બની નહી શકે તો પેસની લંબાઈ કરતાં ૧૩ લંબાઈ વધારે લેવી.

પોહલાઇ માટે પહેરનારનાં બગલનાં ગાલાનું ઢીલું માપ લેવું. અને તેનો અરધો ભાગ કરી કાગળની પોહલાઇ તેટલી રાખવી. જો માપ નહી લેવાઈ શકાય તો છાતીનાં ઘેરાવાનું જે માપ હોય તેનો ચોથો ભાગ લેવો. આકૃતિમાં બોહેની લંબાઈ ૧૬) ઈંચ અને પોહલાઇ ૬૧) ઈંચ રાખી છે. એ માપનું કાગળ લઇ તેની ઘડી કરી લંબાઈએ ૮) ભાગ અને પોહલાઈએ ૪) કરો અને બોહેનો ઉપલો ભાગ ક, ખ, ગ ચીતારો. ઉપલા દાખા ખુણાં-પરથી ૧૧) ખાંચો હેઠે ઉતરી ક નીશાની કરો ઉપલી પોહલાઈની લાઇનની અધવચે ખ જમણાં હાથપરનાં ઉપલા પેહલા ખાંચાની લંબાઈનાં ૩ ભાગે ગ. હવે કાંદીનો ભાગ લેવો. જ દાખા હાથનાં હેઠેનાં પેહલા ખાંચાનાં ઉપલાં ખુણાંપર, ઝ નીચેની પોહલાઈએ બરાબર વચમાં. જ, ઝ, જોડી નાંખો તે કાંદીનો ભાગ થશે. બોહે કાપીને સીવ્યા પછી એ ભાગની પોહલાઈ જો પુરતી નહી માલમ પડે તો જ આગલથી જરા ૦) થી ૦૧) ઈંચ યા તે કરતાંબી વધારે લાઇન બાહર કાઢવી અને પછી જેમ જ, ઝ ની અધવચે વચલી લાઇનની તાંપ મુકી છે તેમ તે વધારેલી લાઇનની અધવચે મુકવી એટલે કાંદીનું અરધું માપ આવશે. એજ અરધું માપ કાણી આગલથી માંખી વચલી લાઇનપર મુકવું અને તેજ મુજબ ઉપર પણ મુકી વચલી લાઇન દોરી જવી. એ ખુલાસો કાંદીનો ભાગ વધારવો હોય તો તે માટે છે.

નહી તો આકૃતી મુજબ કાંદીની લાઈન દોરી કાણી માટે માંપ મુકો. એ તાંપ મુકવા પહેલાં કાણીનું માપ લેવું જોઈએ. જો તેમ નહીં ખતી શકે તો કાગળની જેટલી લંબાઈ લીધી હોય તેનાં પાંચ સરખા ભાગ કરવા જેમકે કાગળની લંબાઈ ૧૬) ઇંચ છે તો એક એક ભાગમાં સવાત્રણ ઇંચમાં સેહેજ ઓછું આવશે ધણું ઝીણું વીલાગો છોડી દેવા તેથી કાંઈ સીવામણમાં ફેર પડશે નહીં. યાને ટેપનું માપ *લઈ તેને વાલીને પાંચ ભાગ કરવા તે વધારે સેહેલ પડશે. હવે ઉપલા પાંચ ભાગમાંથી જમણાં હાથની નાંકેની લાઈન પર હંક ઉપરથી ત્રણ ભાગ છોડી તાંપ મુકવી એટલે ૮૫) ઇંચની સેહેજ અંદર એક તાંપ મુકવી. પછી ૪ થી કાણીપરની તાંપને સીધી લાઈન દોરી જોડવી. હવે દાખા હાથપરની લાઈન લેવો. ક અને જ નું માંપ લઈ બરાબર અધવચે એક તાંપ મુકો અને જે ચોકડાં પર એ તાંપ આવે તે ચોકડાંનાં પોહલાઈએથી ત્રણ ભાગ કરી, કાગળની દાખી ઝીનારીથી ૩ ભાગે ધ નીશાની કરવી. જ, ધ, ક જોડી નાંખો ગ થી સીધી લાઈન પર ૧૩) ખાચો પોહલાઈએ છોડી ૮ નીશાની કરવી. ક, ૮ જોડી નાંખો કાણીપરનાં ખુણાંને મીડાંની લાઈનથી ધ સાથે જોડો ૮ થી એક લીટી આ મીડાંની લીટીને અડડે તેમ દોરો અને ત્યાંથી ખીજી લીટી કાંડીની લીટીની અધવચે દોરો, મીડાંવાલી લીટી પર જે લાઈનો જોડાય છે ત્યાં ખુણાંવાલો આકાર બનશે. એવાં ત્રણ ખુણાંઓ થશે તેને ગોલ કરી નાંખવાં. ક, ૮ લાઈનનાં અડસટાએ એક ગોલ વાંક દોરો. હવે નીચે મુજબ બે કાપો છુટા કાઢવા. પહેલાં મોટો કાપ કાપી તેપર નાના કાપની જે આકૃતી રેહશે. તે ખીજાં કાગળ પર કાઢવી. તે માટે તલીએ એક ખીજું કાગળ મુકી તેની સાથે મોટો કાપ પીન કરવો અને નાના કાપની પેનસીલની લાઈન પ્રમાણે તેપર કાતરની અણી મારી જવી અથવા તાંચણીએ આંધરા પાડવાં. પછી પીન કાઢી લેવી એટલે નીચેનાં કાગળ પર નાનાં કાપની આકૃતી મુજબનાં આંધરા પડેલાં માલમ પડશે તેપર પેનસીલે લાઈન મારી જવી અને તે લાઈન મુજબ કાપ કાપી કાઢવો.

સીવવાની રીત—આ કાપો બોડીસનાં તેમજ બોંહેનાં કપડાં પર મુકી કાપતી વેલા બધી બાજુએથી ફરતી સીલાઈ રાખવી. કપડું

દબલ રાખી કાપવું. કપડાંની લંબાઈએ કાપની લંબાઈ ગોઠવવી. ૩૦) ઈંચ પનેહતું ૪૧) થી ૫) વાર કપડું જોઈશે. દબલ પનેહ હશે તો ૨૧) થી ૩) વાર જોઈશે. પીઠ અને પેસપર ટક લેવી હોય યાને ગેધર કરવી હોય તો તે માટે જોઈતું કપડું વધારે રાખવું. જુઓ આકૃતીઓ. એમાં જે મીંડાંની લાઈન દીસે છે તે અસ્તરપર રાખેલી સીલાઈ છે. બાહિરની લાઈન તે ઉપલું કપડું છે. પેહલાં કાપ મુકી મીંડાંની લાઈન મુજબ અસ્તર કાપવું. પછી અસ્તરપરથી ઉપલું કપડું કાપતી વેલા પેહલાં જોઈએ એટલી કપડાંની પોહલાઈ અને લંબાઈ રાખી સીધો કટકો ફાડી લેવો અને તેપર ટક, પ્લીટ, યા ગેધર જે જોઈએ તે ગોઠવી તૈયાર કરી તેપર અસ્તર ગોઠવી તે મુજબ કાપવું. ટક મારયા આગમજ ગલું, ખલું યા બીજી બાજુ કાપવી નહી. પેહલાં અસ્તર સાથે કપડાંને ફાંકી જવું. ગેધર યા ટક ગલાં યા ખલાં જ્યાંબી એસાડવી હોય ત્યાં બરાબર એસાડી અસ્તર સાથે ફાંકી લેવું. બરાબર થયા પછી સંચાપર મુકવું બતનની પટી પીઠપર એક ઈંચ પોહલી રાખવી. બોડીસ તૈયાર થયા પછી તેનાં નીચલા ભાગ સાથે સ્કર્ટ જોડી નાંખવું. જે કેમ જોડવાનું તે સમજ નહી પડે તો એક તૈયાર સીવેલો ફ્રાંક લઈ તેમાં જોઈ તે મુજબ કરવાની ફાશીશ કરવી. સ્કર્ટ માટે જેટલી લંબાઈ જોઈએ તેટલી લંબાઈનાં પનેહનાં બે યા ત્રણ ટુકડા લેવા. પોહલાઈનો આધાર ઘેરાવો જેટલો રાખવો હોય તેપર રેહશે. પછી તે ટુકડાને જોડી નાંખી નીચે ટક મારી પોહલી દામણ સીવવી. કમ્મર આગલથી ફરતી પોહલી પ્લીટ મારી બોડીસનાં અસ્તર બરાબરનો ઘેરાવો રાખી જોડી નાંખવું.

બોંહું—તે પણ પેહલાં અસ્તરની કાપી કપડા સાથે બેઉ ભાગો ફાંકવા. પછી આકૃતી ૪ થીમાં નાના ભાગની ક, ખ લાઈન છે તેને મોટા ભાગની ક, ખ લાઈન સાથે જોડી નાંખવી. પછી જ, ઝ લાઈનો જોડવી. તે એવી રીતે જોડવી કે જ, આગલથી કાણી×સુધી ફાંકવી અને ઝ આગલથી કાણી×સુધી ફાંકી જવું. × આ નીશાની આગલ બંને બાજુએ થોડો ખાંચો સુમારે એક ઈંચ જેટલો નાના કાપમાં રેહવા દેવો. મોટા કાપપર કપડું વધારે રહેલું માલમ પડશે તેની ઝીણી ઝીણી ગેધર લઈ નાનાં કાપનાં ખાંચામાં એસાડી ફાંકી

જવું. હવે ક, ખ સાંધા આગલથી બોંહેને સીધી રાખી તેબલપર મુકી જોશો તો મોટાં ભાગપરનો જ, ઝ સાંધા ફેરવાઇને નાનાં ભાગપર બેઠેલો માલમ પડશે. બોંહેમાં ફાંકતી વેલા જરાખી ખેલ નહી આવવી જોઇએ. બરાબર થયા પછી સંચાપર મુકી દેવી.

બોડીસ સાથે બોંહે જોડતી વેલા ક, ખ, સાંધાને પેસનાં બગલનાં કાપથી ૨) યા ૨૧) ઈંચ દુર રાખી ગાલામાં ફાંકી જવી. ફાંકતી વેલા જોવું કે બોંહેનો ઉપલો ભાગ આગલી બાજુએ એટલે ખભાંપર અને નીચલો નાના કાપવાલો ભાગ બગલની બાજુએ હેઠ આવે છે કે નહી. જો તેમ નહી હશે તો બોંહે ઉંધી આવશે. તે બરાબર જોઇને લેવું દાખી જમણી બોંહે બેલાય નહી તેની સંભાલ રાખવી. જો ગાલા કરતાં બોંહે મોટી હોય તો ખભાંની બંને બાજુપર સેહજ ગેધર લેવી. ફાંકીને પેહરાવી જોવી. હાથ સીધા લાંબો કરી જોવું કે બરાબર અંગોઠાની સીધી લીટીમાં બોંહેનો ક, ખ, સાંધા આવે છે. જો તેમ આવશે તો બોંહે બરાબર જોડાયલી હશે. તે સાંધો જો હેઠ ઉપર ખસી ગયો હશે તો બોંહે પહેરયા પછી ખેંચાયા કરશે માટે જો એ સાંધો બરાબર નહી હોય તો તે ક્યાં આવવો જોઇએ તે જગાપર બરાબર તાંચણી મારી બોંહે ફાંકેલી ઉભેડી પાછી ફાંકવી. ઉપર લખ્યું છે કે બોંહેનો સાંધો બગલનાં કાપથી ૨) યા ૨૧) ઈંચ દુર રાખવો. તે ચોક્કસ કયા માપે રાખવો તે પહેરયા પછી માલમ પડશે. માટે હમેશાં સાંચો મારયા આગમજ બોંહે ફાંકીને પહેરી જોવી અને તે માપ નોંધી લેવું. હવે સઘણું બરાબર થયા પછી જોઇએ તે મુજબ ગલાંપર, હાથપર લેસ મુકવી.

છાકરીઓનો પેટીકાટ.

આ પેટીકાટમાં સ્કર્ટ અને બોડીસનો આગલો ભાગ સલંગ એકજ ટુકડામાં રાખવામાં આવ્યો છે. જ્યારે બોડીસની પીઠના બે ટુકડા તેમજ સ્કર્ટનો પછવાડેનો ભાગ અલગ છે. ઘણું કરીને આખી બોડીસ છુટી સીવી તેને સ્કર્ટ સાથે ફરતી બેડી નાંખવામાં આવે છે અને સાંધા ઉપર પટ્ટી મુકવામાં આવે છે પણ તે રીત કરતાં ઉપલી

વધારે સારી લાગેછે, અને તે બનાવવાની રીત પણ સેહલી પડેછે. ગયા પ્રકરણમાં ફ્રાકની બોડીસ આપી છે તે બોડીસનાં કાપ વાપરવા. એ પેટીકાટ કાઢી કપડાંનાં બનાવી શકાશે. તે માટે કેટલું કપડું જોઈએ તે કપડાંના પનેહ પર આધાર રાખેછે. પેહલાં ખલાંથી તે જોડેલો નીચો પેટીકાટ જોઈતો હોય તેટલું નીચે માપ લેવું. તે ઉપરાંત સીલાઈ, દામણ, ટક અને જો બ્રીલ રાખવી હોય તો તે સધલાંની ગણતરી કરી ઉપલાં માપમાં ઉમેરવી. આ માપ જે આવે તે કરતાં બેવડી લંબાઈનું કપડું જોઈશે.

એટલે ૩૦ ઇંચ પનેહનું કપડું ૧૧૧) થી ૨) વાર, આંઠ, નવ વરસની ઉંચા કદની એટલે ૪) શીટ ઉંચી છોકરી માટે જોઈશે.

ઉપલી આકૃતિમાં એક વાર કપડાંને પનેહમાંથી બેવડું કરી મુકવું છે. તેપર બોડીસનો પેસ ગોઠવી ટાંચણી મારવી. મીડાંવાલી લીટી બોડીસનો નીચલો ભાગ યા કમ્મર બતાવે છે. કમ્મરથી ઘડી વાલી કીનારીપર નીચે સુધી માંપ લઈ તે માંપ કમ્મરનો બીજો છેડો જ્યાં x આવી નીશાની છે ત્યાંથી નીચે કારેકારની કીનારીપર માંપીને મુકવું જ્યાં બીજી x આવી નીશાની કરવામાં આવી છે. એ બંને ચોકડીઓની વચ્ચે આકૃતિ મુજબ બાબુનો કાપ દોરવો અને તળી-એનાં ભાગને ગોલાસપર લઈ ધીમે ધીમે સીધી લાઇન સાથે મેલવી દેવો. ધ્યાનમાં રાખવું કે એ નીચલો ઘેરાવો છાતીની પોહલાઈનાં માપ કરતાં ઓછામાં ઓછો દબલ હોવો જોઈએ. આપણાં પેસના કાપમાં છાતીની પોહલાઈ ૭૧) ઇંચ રાખી છે, માટે સ્કર્ટનો નીચલો ભાગ ૧૫) ઇંચ હોવો જોઈએ. સાઇડનો કાપ દોરતી વેલા નીચેથી કારે-કારપર થોડો ભાગ એટલે જોડેલો દામણ અને ટકમાં વલાય એટલો ભાગ સીધો રાખવો. તેમ કરવાથી દામણ વાલતી વેલા ખોલ આવશે નહીં. બધી બાબુએ ફરતી સીલાઈ રાખી આકૃતિ મુજબ કાપવું.

ગલાં તથા બગલનાં ગાલાની સીલાઈ ૦૧) ઇંચ.

બગલ હેઠનાં કાપ તથા ખલાંની સીલાઈ ૦૧૧) ઇંચ.

પીઠપર બટનની પટ્ટી આગળ સીલાઈ ૨) ઇંચ.

પીઠનાં નીચલાં ભાગપર સીલાઈ ૦૧) ઇંચ.

સ્કર્ટની હેઠે દામણ તથા ટક માટે સીલાઈ જેટલી જોઈએ એટલી.

પીઠનાં જે ભાગપર હોલ કરવાનાં હોય તે ભાગપર ૨) ઈંચ પટીની જરૂર પડશે નહીં માટે કાપ પ્રમાણે કપડાંપર જે સીધી લાઇન દોરી હોય (જુઓ આકૃતી) તે લાઇનપરથી સર પાડી ૧૧) ઈંચ માપી બાકીનું કપડું ફાડી નાંખવું. બીજા પીઠનાં ભાગપર બટન આવશે તે પટી હોલવાલી પટીની બરાબર હેઠે જશે માટે તે પટી કાપની લાઇનથી આશરે ૦.૧૧) ઈંચ માપી ત્યાં બીજા સર પાડવો અને આ સર આગલથી બાકીનું કપડું નીચે વાલી લઇ પેલી પેનસીલે મારેલી કાપની લાઇન છે તેના અડસટે ફાંકી જવી.

સ્કર્ટનો પછવાડેનો ભાગ ઉપલા આગલનાં ભાગ કરતાં ૦૧) ઈંચ લાંબો રાખવો. એ ૦૧) ઈંચ ગેધર કરી પીઠ સાથે જોડતી વેલા દબાશે. પોહલાઇએ એટલેજ એટલે સીધો પનેહજ રેહવા દેવો. લંબાઇનું માંપ લેતી વેલા આગલા ભાગપરની X X આ નીશાનીઓ વચ્ચેનાં કાપની લંબાઈ લેવી.

પીઠનો કાપ લઈ તે કપડાંપર ગોઠવી ઉપર મુજબ સીલાઈ છોડી કાપવી. પીઠ અને પેસ બંનેનું ગલું જોઈએ એટલું નીચે રાખવું. તેપર મુકવાની પટી આડકત્રાં કપડાંપરથી કાપવી એટલે બરાબર બેસશે અને ગલાંપર બોલ આવશે નહીં. બગલનાં ગાલાનીબી પટી તેવીજ લેવી.

સ્કર્ટપર પીઠે બરાબર વચ્ચેથી સ્કર્ટની લંબાઇનાં ત્રીજા ભાગ જેટલો લાંબો કાપ મુકવો. આ કાપની બંને બાજુ બટનની જેમ પટી મુકીએ છીએ તેમ સીવી લેવી.

સ્કર્ટનાં પછવાડેનાં ભાગપર ગેધર કરી પીઠ સાથે જોડવો. કારે કાર આગલથી ૦.૧૧) ઈંચ જેટલો ભાગ બંને બાજુપર સાદો રેહવા દેવો. ઉલટી બાજુએ સાંધાપર સીધી પટી ગેધર સાથે સીવી લેવી અને પછી તેને બોડીસનાં ભાગપર વાલી એટી જવી. એથી સાંધો સફાઈદાર લાગશે.

ઉપર લખવા મુજબ કેટલીક વેલા બોડીસ અને સ્કર્ટ છુટા રાખી તેને સીવીને જોડવામાં આવે છે. એવા પેટીકાટ માટે સ્કર્ટનું કપડું

તદન સીધું પુરતી લંબાઇનું રાખવું. પોહલાઈ માટે એ યા ત્રણ પનેહ (જેટલી પોહલાઈ જોઈતી હોય તે મુજબ) સીધા કટકા રાખી સાથે જોડી નાંખવા. ફરતી ગેધર કમ્મરપર કરવી અને બોડીસ સાથે જોડી નાંખવું.

છોકરીઓનો નાઈટ ગાઉન.

આ નાઈટ ગાઉન ઉંચા કદની દશથી બાર વરસની ઉમ્મરની છોકરી માટે છે. એ માટે પેહરનારની લંબાઈ ગરદનપર ખલાંખા સાંધા આગલથી નીચે જમીન સુધી માંપવી. તે માટે ૩૨) ઇંચ પનેહનું ૩) વાર કપડું જોઈશે. જે લુઝ બોંહે કરવી હશે તો થોડું વધારે જોઈશે. (સુમારે ૫ ઇંચ).

૧૫) ઇંચ લાંબો ટુકડો ચોક માટે ફાડી કાઢડો.

બોંહે માટે ૧૬) ઇંચ લાંબો ટુકડો કાઢડો.

બાકી જે કપડું રહે તેનાં લંબાઈએથી એ સરખા ટુકડા કરી એક કટકો આગલા ભાગ માટે અને બીજો પીઠ માટે રાખવો દરેક ૩૮) ઇંચ લાંબો આવશે.

આગલો ભાગ—ઉપલા ટુકડામાંથી એક લઈ તેને દબાવ કરવો. પછી પાસેની આકૃતિ મુજબ ચીતારવો. ક, ખ વાલો સાંધડો વાંક કાપતી વેલા નીચેનાં ખુણાંપરથી એટલે ખ આગલથી સુમારે ૧૧) ઇંચ જેટલો કટકો સીધો કાપી પછી વાંક લઈ લેવો. એ કટકો સીધો રાખવાની મતલબ એ કે નીચેની દામણ વાલતી વેલા તે ભાગપર ખોલ નહી આવે અને સીધો બેસે. જે ૧૧) ઇંચ દામણ પોહલી રાખવી હોય તો તેટલીજ પોહલાઈ પછવાડેથી વલશે અને ૧) ઇંચ અંદર દાખવામાં જશે માટે ઉપર લખવા મુજબ ૧૧) ઇંચનો કટકો સીધો રાખવો.

ગલાં આગલનો ખુદલો ભાગ—એ માટે ઘડી વાલેલા ભાગપર એક ઉપરથી ૧૨) ઇંચની લંબાઈએ કાપવું. ઘડી બોલ્યા પછી એ ૧૨) ઇંચવાલો ભાગ બરાબર વચ્ચે આવશે.

પીઠ—પીઠ બરાબર આગલા ભાગની માફકજ કાપવી. ફક્ત વચ્ચેથી કાપવી નહીં.

બોંહે—૧૬) ઈંચ લાંબા અને ૨૮) ઈંચ પોહલા દુકડામાંથી કાપવી. (જુઓ આકૃતી).

ખીશપ સ્લીવ કે જે આપણું લોકો સાધારણ રીતે “જુઝ” બોંહેને નામે ઓલખે છે તેવી જે બોંહે કાપવી હોય તો તે માટે પાંચ છ ઈંચ કપડું વધુ જોઈશે તે ત્રીજી આકૃતી મુજબ કાપવી.

આકૃતી ૨ જ પ્રમાણે બોંહે કાપવાની સમજ—બોંહેની લંબાઈ ૧૬) ઈંચ અને પોહલાઈ બંને બોંહે મલી ૨૮) ઈંચ છે. એટલે લંબાઈ કરતાં બંને બોંહેની પોહલાઈનું સામકું માંપ ૧૧૧) ગણું વધારે થશે. જે એ કરતાં નાનાં બચ્ચાંની એટલે ચાર પાંચ વરસનાં બચ્ચાંની બોંહે કાપવી હોય તો લંબાઈ કરતાં પોહલાઈ દબલ રાખવી. હવે પોહલાઈનાં એટલે ૨૮) ઈંચનાં પાંચ સરખા ભાગ કરી તેમાંનાં બે ભાગ ઉપરની લાઈનનાં દાબા હાથનાં ખુણાંપરથી માંપી એક તાંપ મુકવી. એજ લાઈનનાં જમણાં હાથનાં ખુણાંપરથી માંપીશું તો ત્રણ ભાગ રહેશે. હવે એની બરાબર હેઠની સીધી લાઈનપર દાબા હાથનાં ખુણાંપરથી ત્રણ ભાગ જેટલું માંપ લઈ એક તાંપ મુકવી. એજ લાઈનપર જમણાં હાથનાં ખુણાંપરથી માંપીશું તો બે ભાગ આવશે. ઉપર અને હેઠની બંને તાંપોને જોડી નાંખો એટલે વચ્ચે એક આડ-કત્રી લાઈન આવશે. દાબા હાથનાં ઉપરનાં ખુણાંપરથી ૨) ઈંચ હેઠ ઉતરી એક તાંપ મુકી તેને ફેપર મુકેલી તાંપ સાથે ગોલ ઘાટ કરી જોડી નાંખો એટલે કાંદીનો ભાગ દોરારો. જેનું માંપ ૧૧) ઈંચ જેટલું થશે. એજ મુજબ જમણાં હાથપરનાં નીચેનાં ખુણાંથી ૨) ઈંચ ઉપર માંપી એક તાંપ મુકી તેને નીચલા ફે ભાગ સાથે જોડી બીજી બોંહેની કાંદીનો ગોલ આકાર કાઢાડો. પછી બગલનો ગોલો ચીતારો. તે માટે દાબા હાથનાં નીચલા ખુણાંપરથી ૧૧) ઈંચ ઉપર માંપી એક તાંપ મુકો, તે તાંપથી એજ સીધી લાઈનપર કાંદીની જે પેહલી તાંપ મુકી છે લાંસુધી માંપ લેવો અને જે માંપ આવે તેટલુંજ કાંદીની લાઈનનાં બીજાં છેડાપરની તાંપથી નીચે આડી વચ્ચેની

લાઈનપર માંપ લેવો. હવે નીચેથી ૧૧) ઇંચ છોડી જે તાંપ મુકી હતી સાંધી આ છેલ્લી તાંપ મુકી ગોલ આકાર કાઢી બગલનો ગાલો ચીતારો. એનું માંપ ૧૭) ઇંચ આવશે. એજ મુજબ જમણી બાજુની બોંહે ને બગલનો ગાલો ચીતારો. તે માટે જમણી બાજુના ઉપલા ખુણાંપરથી ૧૧) ઇંચ હેઠે ઉતરી તેજ લાઈનપર કાંદી માટે જે પહેલી તાંપ મુકી છે તે સીધી લાઈનનું માંપ લઈ તેજ માંપ આડકત્રી લાઈનપર હેઠેથી માપીને મુકા. અને બંને તાંપો જોડી બગલનો બીજો ગાલો ચીતારો, તેનું માંપ ઉપર મુજબ ૧૭) ઇંચ થશે. હવે વચ્ચેની આડકત્રી લાઈન કાપી કાઢડો એટલે બંને બોંહે છુટી પડશે. પછી કાંદી તેમજ બગલની લાઈનપરથી બંને કાપો કાપી કાઢડો. એ બોંહે નાઈટ ગાઉનનાં ગાલામાં જોડતી વેલાએ એવી રીતે મુકવી કે તેનાં સાંધાપરનો આડકત્રો ભાગ હાથનાં હેઠલા ભાગપર આવે અને સીધો ભાગ ઉપલા ભાગપર આવે. એવી રીતે કપાયલી એક બોંહે કપડાંની ચટ્ટી બાજુએ અને બીજી ઉલટી બાજુએ આવશે, માટે જે કપડાંની ચટ્ટી અને ઉંધી બાજુ ન જણાતી હોય તેવાં કપડાંપર એ રીતે કાપવું; અથવા તો બે નાઈટ ગાઉનની બોંહે સાથે કાપવાથી બરાબર આવશે.

ઉપલી બોંહે કાપવાની સેહલ રીત કાંધપણ માપ લીધા વીનાં કાપવાની છે. તે જો ધ્યાનમાં રાખી કાપશો તો ઉપલાં માંપ શું આધારે લેવામાં આવ્યાં છે તે સમજ પડશે.

બોંહેની જોડએ એટલી લંબાઈ રાખવી. પોહલાઈ સેહજ વધારે યા ઓછી હશે તો ચાલશે. પનેહમાંથી કપડું કાપવું નહી. પછી પોહલાઈએ પાંચ સરખા ભાગ કરવા. તેમાંથી બે ભાગ કાંદી માટે અને ત્રણ બગલનાં ગાળા માટે રાખી વચ્ચે આડી લીટી દોરવી. એ લીટીપરથી કાપીને બંને બોંહેનું કપડું છુટું પાડવું. હવે જે લંબાઈ કોરે કારવાલી સીધી છે તેને પેલી આડી લીટીપર બંને કીનારી સાથે પકડી સરખી ગોઠવવી. તેમ કરતાં માલમ પડશે કે કપડાંનો એક છેડો કાંદી તરફથી અને બીજો બગલનાં ગાલા તરફથી બાહર પડશે. કાંદી તરફનાં બાહર નીકલેલા ટુકડાને કાપી કાઢડવો. તેનાં ઘડી

વાલેલા છેડાનાં ખુણાંપરથી અણી નીકલેલી માલમ પડશે. તે ૦૧) ઈંચ ઉપર જઈ ખુણું ગોલ કરી કાપવું. હવે બગલ તરફનાં બાહર રહેલાં કપડાંને એજ મુજબ કાપી, બગલનાં ખુણાંમાંથી એટલે સાંધાવાલી બાજુ તરફથી ૧૧) ઈંચ ઉતરી ઉપલી લાઇન સાથે કાપનો ઘાટ ગોલ કરી લેવો. એટલે બગલનાં ગાલાની લીટી એકદમ આડકત્રી નહીં પણ ગોલાસપર દીર્ઘશે. નાની બોંહેમાં ખુણાંપરથી ૧) ઈંચ ઉતરવું. એજ જાતની બોંહે માટીડાનાં શર્ટમાં થોડા ફેરફાર સાથે આપી છે તેની આકૃતિ જોવાથી તુરત સમજ પડશે.

ત્રીજી આકૃતિ—હુઝ બોંહેની છે. તે આકૃતિમાં જોઇ સીધા લાઇન મુજબ યા મીડાંવાલી લાઇન મુજબ કાપી રીતે કાપવી. સીધી લાઇને કાપવાથી નીચલા ભાગપર એછી ગેધર આવશે. મીડાંવાલી લાઇન મુજબ વધારે ગેધર આવશે અને આખી બોંહે વધારે પોહલી લાગશે. જ્યારે પહેલી રીત મુજબ નીચેથી સાંકડી થશે.

ચોક્ક—આગલનો તેમજ પીઠનો ચોક્ક બંને એકજ ટુકડામાંથી કાઢવા છે, એટલે ખભાં આગલથી સાંધો આવશે નહીં. એ સાંધા વગરનો ચોક્ક કાપવાની રીત અગાઉ બચ્ચાંનાં લાંબા ઝબ્લામાં આપી છે (પાનું ૨૦ મું) તે જુઓ. આ ચોક્કની લંબાઇ પણ ૪) ઈંચ રાખવી. પોહલાઇમાં ફેર આવશે તે માટે પહેરનારનું માપ લેવું. પહેલાં પીઠનો કાપ કાઢવો કારણ પીઠ બંધ આવશે અને આગલો ભાગ ઉંધાડો રહેશે. તે માટે પીઠના ગલાં આગલથી ૪) ઈંચ હેડે ઉતરી પીઠની પોહલાઇનું માંપ લેવું. નમુનામાં પીઠની પોહલાઇ ૧૨) ઈંચ લીધી છે. તે માટે પોહલાઇએ કાગજ ૧૧) ગણું વધારે જોઇશે એટલે ૧૫) ઈંચ. અને લંબાઇએ માપ કરતાં દબલ રાખી ૧) ઈંચ વધુ લેવું, એટલે ચોક્ક જો ૪) ઈંચ લાંબો હોય તો કાગજ ૯) ઈંચ જોઇશે. પછી આકૃતિની ચોપડીમાં બતાવ્યા મુજબ પીઠ ચીતારી અગાઉનાં પ્રકરણમાં સમજવા મુજબ આગલો ભાગ કાપી કાઢવો. બીજી રીત નીચે મુજબ છે તે જો સહેલ પડે તો તે મુજબ કાપો. લંબાઇનું માંપ ૪) ઈંચ, પોહલાઇ ૧૨) ઈંચ, પોહલાઇએ ૧) ઈંચ કાગજ વધારે રાખો કારણ ખભું માંપ કરતાં ૦૧) ઈંચ બાહર આવશે.

પોહલાઇએથી કાગળ દબલ કરો એટલે કાગળની પોહલાઈ ૬૧) ઈચ્છ થશે. પછી આકૃતી મુજબ કાપી કાઢો તેમાં જે મીડાંની લાઇન મુકી છે તેપર હમણાં ધ્યાન આપવું નહી. ફક્ત સીધી લાઇન મુજબ કાપી જવું. જમણાં હાથની ઉભી સીધી લાઇનનાં ૩) સરખા ભાગ કરી તેમાંના પેહલા ભાગપર ખભાંની તાંપ છે. હવે એ કાપ કરતાં લંબાઇ તેમજ પોહલાઇએ વધારે મોટું બીજું કાગળ લેવો, અને તેને પોહલાઇએથી દબલ કરી તેની ઉપર ઉપલો પીઠનો કાપ દબલજ વાલીને મુકો, અને દાબા હાથપરની ઘડી તથા ગલાંનાં કાપ સંધાય બધી બાજુએથી ફરતી લાઇન આકૃતી મુજબ મારી જવો. ઘડી આગલથી ૧) ઈચ્છ છોડી જેમ મીડાંની લાઇન મારી છે તેમ; તથા ગલું પણ મીડાંની લાઇન મુજબ નીચેના કાગળપર ચીતારી તે કાગળને પેનસીલની લાઇન મુજબ કાપી કાઢો, એટલે આગલો ચોક છુટો નીકલશે. એ બંને ચોકને જે છુટા પાડ્યા વગર કાપવા હોય તો કપડું કાપતી વેલા ખભાં આગલથી જોડીને મુકવા. એવી રીતે મુકવા કે પીઠ સીધી રહે અને આગલો ભાગ વાંકો આવે એ મુજબ કપડાંપર બરાબર તાંચણી મારીને મુકવા અને, ખભાં સીવાય સઘલી બાજુએથી સીલાઇ છોડી કાપી જવું. ચોકની પછવાડે અસ્તર મુકવું જોઇશે માટે ઉપલાં કપડાંનેજ માંપવું અસ્તર કાપવું.

સીવવાની રીત—ચોક સીવતી વેલાએ આગલો ભાગ આડ-કત્રાં કપડાંપર હોવાથી તે જરાબી ખેંચાઈ નહી જાય તેની સંભાલ રાખવી. અસ્તર તથા કપડાંને પહેલાં સીધું અકેકપર મુકીને ફાંકી જવું. પીઠની બરાબર વચ્ચેથી સર પાડી તેથી ફાંકી જવી કેમકે સરી નહી જાય. તેજ મુજબ આગલા ભાગની કીનારી પણ ફાંકી પેહરનારનાં આંગપર મુકી જોવું કે બરાબર આવે છે યા નહી. જે ખભાં ઘણાં મોટાં હોય તો ખભાં આગલથી બગલનો આખો ભાગ જરા કોતરી કાઢડવો પણ ધ્યાન રાખવું કે બદ્યાનની માફક નાઈટ ગાઉન બરાબર તાઇટ બેસવો નહી જોઇએ. માટે ખભાં અને બગલનો ગાલો બદ્યાનનાં કાપ કરતાં મોટાં રાખવાં જોઇએ. જે ઘણાંજ મોટાં હોય તોજ ઓછાં કરવાં. હવે નાઈટ ગાઉનની

પીઠ લઈ તેનાં ઉપલા સીધા ભાગને યરાબર વચ્ચેથી સર પાડવો અને પીઠનાં ચોકનેથી વચ્ચેથી જ્યાં ફાંક મારી છે ત્યાંથી પકડી બંને સાથે તાંચણી મારવી. પછી બંનેનાં બગલના ગાલા સાથે પકડી તાંચણી મારવી. નાછટ ગાઉનપર જોટલું કપડું વધારે હોય તેટલાં કપડાંને ગેધર કરી ચોકપર ફાંકી લેવું. બગલનાં ગાલા આગલથી એક ઈંચ છોડી ગેધર કરવી એટલે અરધી પીઠપર ફાંક મરાશે. તેજ મુજબ બીજી બાજુએ પણ કરવું. ચોકને ફાંકતી વેલાએ સાથે અસ્તર પકડવું નહીં. ફક્ત ચોકનાં કપડાં સાથેજ ફાંકીને સંચામાં મુકી દેવું. અસ્તર છુટું રહેશે તેને પછવાડેથી સાંધાપર વાલીને હાથે સીવી નાંખવું. અથવા તો અસ્તર અને કપડાંની વચ્ચે નાછટ ગાઉનની ગેધર પકડી ફાંકવું અને સંચો મારયા પછી ઉલટાવી સવરૂં કરવું.

આગલો ભાગ બેસાડતી વેલા વચ્ચેનાં કાપ આગલથી ૧) ૨) ઈંચ છોડી ગેધર કરવી યા ટક અથવા પ્લીટ મારવી. ચોકનાં બગલનાં ગાલા સાથે નાછટ ગાઉનનો બગલનો ગાલો યરાબર જોડવાની સંભાલ રાખવી. જોડતી વેલાએ અસ્તર અલગ રાખવું અને સંચો મારયા પછી સાંધાપરથી વાલીને સીવી નાંખવું.

નાછટ-ગાઉનનાં આગલનાં તેમજ પીઠનાં ભાગો જોડી નાંખવાં. નીચેની દામણ સીવવી.

બોંહે—બોંહે જે લુઝ કીધી હોય તો બગલનાં સાંધા આગલથી આગલા ભાગ તરફ ૨) ઈંચ છોડી બોંહેનો સાંધો જોડવો. જે બોંહે સાદી એટલે ઉપલી આકૃતિ મુજબની હોય તો તેનો સાંધો નાછટ ગાઉનનાં બગલનાં સાંધા સાથે જોડવો. બોંહેનો ગાલો જે મોટો હોય તો ખલાંતી બંને બાજુએ ગેધર કરી બેસાડવી.

બટનની પટ્ટી—એ પટ્ટી ઘણી જુદી જુદી રીતે મુકાય છે.

સોહલી રીત નીચે મુજબ છે—વચમાં જે કાપ મુક્યો છે તે બંને કાપપર નીચેથી જમણી અને દાબી બાજુએ ૧) ઈંચ આડા કાપ મુકવા. હવે જેટલો ભાગ ઉધાડો હોય તેનું છેક ગલાં આગલથી નીચે સુધી માંપ લઈ તેટલી લંબાઈની પટ્ટી ૧) ઈંચ પોહલી બે

જુદી જુદી કાપવી અને બંને બાજુએ મુકવી. ઉપર જે ૦૧) ઈંચ આડો કાપ મુક્યો છે તે આ પટ્ટીનાં જોડાણ માટે છે. એ કાપથી પટ્ટી સીધી બેસશે, ખોલ આવશે નહીં. પટ્ટી જોડયા પછી ઉલટી બાજુએથી ૦૧) ઈંચ વાલીને સીવી નાંખવી એટલે બંને બાજુએ ૦૧૦) ઈંચ પોહલી પટ્ટી રહેશે. હવે જે પટ્ટીપર બતન કરવા હોય (કેટલાંકો દાખી અને કેટલાંક જમણી બાજુએ બતન કરે છે.) તેની નીચે સુમારે ૦૧૧) ઈંચ જેટલો આડો કાપ પટ્ટીની લગોલગ મુકવો. સાંમેની પટ્ટી એટલે “હોલ” ની પટ્ટી તેની ઉપર મુકી નીચેથી આડી લાઈનમાં એટલે કાપથી ૦૧) ઈંચ ઉપર બચ્ચો મારવો. એ બચ્ચો છેક નીચે સુધી આવવો જોઈએ કે જેથી બંને પટ્ટી એક બીજાપર આવી જોડાયલી રહે. પહેલાં ફાંકીને બચ્ચો મારવો કે નીચેના ભાગ સરી ન જાય. ઉંધી બાજુએથી એક ટેપનો કટકો ૧૧) ઈંચ જેટલો લાંબો લઈ પેલા કાપપર સીવી જવો કે ચુંથાયતો ભાગ દીસે નહીં અને ઘોવામાં કપડું ફાટે નહીં. આખી પટ્ટીપર બે યા ત્રણ બતન એકસરખા તકાવતે કરવાં.

કંફ—લુઝ બોંહેપર નાનો કંફ મુકવો. સાદી બોંહે માટે ૮) ઈંચ લાંબી અને ૩) ઈંચ પોહલી પટ્ટી લઈ બોંહેનાં નીચલા ભાગપર ગેધર કરી પટ્ટી જોડીને સીવી જવી પછી ઉંધી બાજુએથી વાલીને સીવવી. પટ્ટીની પોહલાઈ તથા લંબાઈ જેટલી ગમે એટલી રાખવી.

ગલાંપર લેસ મુકવી યા સાદી પટ્ટી કોલર માફક ઉભી મુકવી.

નાની છોકરીઓની ઇજર (અંગ્રેજી ઢબ મુજબ.)

આ ઇજર સુમારે ૫) વરસની છોકરી માટે છે. એક ઇજર માટે કપડાંની ગણતરી કરવી હોય તો એટલું ધ્યાનમાં રાખવું કે જેટલી લંબાઈ હોય તે કરતાં બેવડું કપડું જોઈએ. કાપમાં સર્વે બાજુએ ફરતી સીલાઈ સમાઈ જાય છે.

૧૫૪૨૩ ઈ. માંપનું કાગળ લઈ પોહલાઈએ ઘડી કરવું. ઘડી-વાલો ભાગ દાખા હાથપર રહેશે. ઉપલું માંપ શા આધારે લેવામાં આવ્યું છે તેની સમજ નીચે મુજબ છે :—

પેહરનારનું માંપ કમ્મરથી આખું નીચે સુધી લેવું. જે આવે તેના ૩ ભાગ તે ઇન્જરનું માંપ. તેમાં સુમારે ૨૧) ઇંચ પીઠની ઉંચાઈ માટે ઉમેરવા. મોટાં કદ માટે ૩) ઇંચથી વધુ પીઠની ઉંચાઈ લેવી નહી,

પોહલાઇનું માંપ લંબાઇ કરતાં, ૧૧) ગણું વધારે થશે.

સાધારણ રીતે નાનાં બચ્ચાં, છોકરીઓ અને બધરાંઓ માટે માપનું પ્રમાણ કેટલું જોઈએ તે જણાવાને એક કોઠો નીચે આપ્યો છે તે મુજબ વેતરવું. ઘટે તો તેમાં ફેરફાર કરવો.

બચ્ચાં માટે	ઉમ્મર.	ઇંચ.	ફિ.	ઉમ્મર.	ઇંચ.	ફિ.	બધરાંનું માંપ	ઇંચ.
૧૧ થી ૪-૧૪X૨૧	૪	૧-૧૫X૨૩	૧૦ થી ૧૨-૨૧X૨૭	૧૨	૧૪-૨૪X૩૦	૧૪	બચ્ચાં	૨૮X૩૪
૬	૮-૧૬X૨૪	૧૪	૧૬-૨૭X૩૩	૧૬	૨૭X૩૬	૧૮	વધુ માટે	૩૦X૩૬
૮	૧૦-૧૮X૨૭	૧૮					કમ્મરનાં માંપ-પરથી લેવું.	

પોહલાઇ
૧૧ થી ૮ વરસનાં } લંબાઇ કરતાં ૧૧ ગણી વધારે.
બચ્ચાં માટે.

૮ થી ૧૬ વરસ સુધી—લંબાઇ કરતાં ૧૧ ગણી વધારે.

બધરાં માટે—લંબાઈ કરતાં ૧૬ ગણી વધારે.

હવે આપણી આકૃતી માટે ઉપલાં માંપનું કાગળ કાપી ઘડીવાલો ભાગ દાખી તરફ રાખવો અને તે એવડાં કાગળને લંબાઇએ તેમજ પોહલાઇએ ઘડીવાલી બંને બાજુએ ચાર ચાર ખાંચા પાડવા. પછી આકૃતી મુજબ તેનો આકાર ચીતારવો.

બચ્ચાંનાં ઉપર આપેલાં કોઇથી માપ માટે એવી રીતે કાગળની ઘડીવાલી આકૃતી ચીતારવી.

ગુઠાને ભાગ ગેઢર કરી પટ્ટી મુકવી હોય તો ઉપલી લંબાઈ પુરતી થશે. પણ જે તક જોઈતી હશે તો દામણ અને તક માટે ૩૧ ઇંચ કપડું લાંબું રાખવું અથવા તો એવા સાદા પાંચળ માટે પેહરનારની લંબાઈનો બરાબર અરધો ભાગ ઇન્જરની લંબાઇ રાખવી.

બચ્ચાં માટે ખસ્તકનો વચલો સાંધો આખો સીવી જવો. અને બાજુએથી આકૃતીમાં દેખાડવા મુજબનો લાગ કાપી ખુલ્લો કરવો. એ કાપ ઘડીવાલી બાજુથી આવશે અને આખી લંબાઇનાં ત્રીજા ભાગ જેટલો એટલે ૫) ઈંચ થશે.

કમ્મરની પટ્ટી—બચ્ચાં તેમજ છોકરીઓ માટે કમ્મરની પટ્ટી બે ભાગે આવશે. એટલે આગલો અને પીઠનો ભાગ છુટો રહેશે, કમરને બાજુથી ઇન્જર ખુલ્લી રાખી છે. આગલી પટ્ટી પીઠ કરતાં લંબાઇએ ૧) ઈંચ ટુકડી આવશે. આગલી પટ્ટીનું માંપ ૧૨૧X૪, પીઠની પટ્ટી ૧૩૧X૪, ગુંઠણની પટ્ટીઓ બે આવશે ૧૨X૨ યા ૨૧ ઈંચ.

નાલાં કદ માટે કમ્મરની પટ્ટીની લંબાઇ આગલી બાજુ ૧૧૧) ઈંચ અને પીઠપર ૧૨૧ ઈંચ રાખવી.

મોટાં માપ માટે દર ચાર વરસે ૦૧) ઈંચ પટ્ટીનું માંપ લાંબું. રાખવું. આમ ૧૩) વરસ સુધી લેવું.

પટ્ટીનું માંપ પેહરયા પછી એટલે બતન લગાડયા પછી ૧૧) ઈંચ આછું થશે. છોકરીઓ માટે ઢીલું કમ્મરનું માંપ લઇ તેમાં ૨) ઈંચ ઉમેરવા. ગુંઠણની પટ્ટીનાં માંપનો અડસરો કમ્મરની આગલી પટ્ટી કરતાં ૦૧) ઈંચ ટુકડો રાખવો.

સીવવાની રીત—બધરાંઓની ઇન્જરમાં સર્વે સમજણુ આપી છે. ઉપર લખવા મુજબ કમ્મરની પટ્ટી બે છુટી મુકવી પડશે. તે મુકવા પેહલાં બાજુનાં ખુલ્લા કાપપર પટ્ટીઓ મુકવી. આગલી બાજુ (front) ની પટ્ટી કાપ કરતાં ૦૧) ઈંચ લાંબી અને ૨૧) ઈંચ પોહલી લઇ જેમ બદયાનને બાહરની છુટી પટ્ટી લગાડીએ છીએ તેમ લગાડવી. એટલે પટ્ટીની લંબાઇની કીનારી કાપની કીનારી સાથે જોડી તેનાં સાંધાપર પટ્ટીની બીજી કીનારી વાલી સીવી જવું. આમ સીવવાથી બાહર છુટી વધારાની પટ્ટી જોડી હોય તેમ લાગશે. પીઠની પટ્ટી ૦૧૧) ઈંચ પોહલી અને કાપની લંબાઇ કરતાં સેહજ લાંબી (એટલે છેડો વાલીને દબાવ એટલે) રાખી કાપ સાથે જોડી અવરી બાજુએ એકદમ વાલી દઈ સીવી લેવી. એ પટ્ટીને પેલી બાહરની વધારાની પટ્ટીપર ગોઠવી નીચેથી બચ્ચો મારી સીવી લેવી.

બંને બાજુની પટીઓ તૈયાર થયા પછી કમ્મરની પટી મુકવી. પેહલાં આગલા ભાગને ગેધર કરવી. આગલી પટીની લંબાઇનાં એથા ભાગ જેટલો ભાગ બંને છેડાપરથી સાદો રાખવો, અને વચ્ચેનાં અરધા ભાગપર ગેધર લઇ પટી બેસાડવી. એજ પ્રમાણે પીઠની પટી મુકવી.

એ ઇજરનાં પાયખ તક યા ગેધર વીનાં સીવવામાં આવે તો નાનાં છોકરાનાં પાટલુન તરીકે વાપરી શકાય.

દશ વરસની છોકરી માટે ઇજર.

ઉપલી આકૃતિમાં કાગળની ઘડી જેમ ચાર ભાગે કાપી છે તેમ આ આકૃતિમાં ત્રણ ભાગે કરવામાં આવી છે. વેતરબું તથા સીવવું સર્વે ઉપલી સમજણ મુજબ કરવું.

પીઠની કમ્મરની પટીની લંબાઈ તથા પેહલાઈ	૧૪	૧૪	ઈંચ.
આગલી	,,	,,	,, ૧૩ ૧/૨
ગુહણની પટી દરેકની	,,	,,	,, ૧૩ X ૨

મકરણ ૫ મું.

બધરાંઓનો પેટીકાટ (ફલેનલનો) નમુનો ૧ લો.

• પાસે આપેલો પેટીકાટ સૈાથી સેહલી રીતે બનાવી શકાય છે. નવું સીવનારાંઓએ પેહલાં એ સીવવાની કોશેશ કરવાથી ફાયદો થશે.

આકૃતીપરથીજ એની દરેક સમજણ સમજી શકાશે. એ પેટીકાટ ફલેનલનો બનાવા માટે છે. તે માટે ૩) વાર કપકું જોઈશે, જેનો પનેહ ૨૭) ઈંચ હોવો જોઈએ. પેહલે કપડાંની લંબાઈએથી ૩) સરખા ભાગ કરી ટુકડા કરવા.

પેહલા ટુકડાની પનેહમાંથી ઘડી વાલી આગલો ભાગ કાઢવો. એ ટુકડાંની લંબાઈ અને પોહલાઈએ ત્રણ સરખા ભાગ કરી તે દરેક ભાગ આગલ ટાંચણી મારી સર પાડવા. પછી આકૃતીમાં પેનસીલની વાંકી લાઈન છે તે મુજબ સર પાડી બંને પડ સાથે પકડી કાપી નાંખવા. કમ્મર આગલ જે વાંક છે, તે માટે સીધી લાઈનપરથી ૦૫૫) ઈંચ હેઠે ઉતરી પોહલાઈનાં ત્રીજા ભાગ સાથે વાંક લઈ પેનસીલની લાઈન પાડી તે મુજબ કાપવું. ઘણાં જડાં માણસ માટે ૦૫૫) ઈંચ કરતાં વધારે નીચે ઉતરવું.

બાજુનાં કાપ માટે પનેહમાંથી કપકું દબલ કરી બંને ભાગો છુટા કરવા. પછી વાંકો ભાગ પેહલેની માફકજ કાપવો. એ કાપ કમ્મરપરથી સલંગજ રાખ્યો છે. જોઈએ તો કાગજનાં કાપ કાપી તેપરથી કપકું વેતરવું.

પીઠનો ભાગ ઘડી વાલી બધી ગમથી સલંગ રાખવો. તેમાં કાંઈ પણ કાપ કાઢવો નહીં. ફક્ત પછવાડેથી ખુલ્લો રાખવા માટે ઘડીની બાજુએથી ૯) ઈંચ લાંબો કાપ પાડવો.

પોહલી કીનારીવાલાં ભરેલાં કપડાંનો પેટીકાટ વેતરવો હોય તો તેને માટે ઉપલો કાપ બધબેસ્તો થઈ પડશે. તે માટે નીચે મુજબ વેતરણ કરવી.—જો કાપો એટલે આગલો અને બે બાજુનાં કાપો.

તેની લંબાઈનાં કે ભાગ જેટલાજ કાપવા. આકૃતીમાં આપેલી મીડાંની લીટી હેઠલના ભાગ જે લંબાઈનો કે ભાગ છે તે કાપ્યા વગર જોડાયલાજ રહેવા દેવા. કપડાંની ઘડી વાલી એ મુજબ કાપવાથી હેઠનો ભરતવાલો ભાગ કપાશે નહીં.

સીવવાની રીત—આગલા કાપનાં બંને આડકત્રા સાંધાને બાજુનાં કાપનાં સલંગ સાંધા સાથે જોડવા. તેમજ બાજુનાં કાપની આડકત્રી બાજુએને પીઠનાં સલંગ કાપ સાથે જોડવી.

લંબાઈનો નીચલો ત્રીજો ભાગ તદન સલંગ રાખ્યો છે. જે મીડાંની લાઇનપરથી જણાઇ આવશે. તેનું કારણ એ છે કે અટલા ભાગપર પોહલી દામણ તથા ટક આવશે. કાપનો વાંક જો નીચે સુધી લંબાવીએ તો દામણ તથા ટક સીવતી વેલાએ નીચે ખોલ આવે. જોઈએ તો ૧૧) ઈંચની એક ટર મારવી યા જીણી જીણી વધારે મારવી. કમ્મરપર ચોરપનો ગોલ લેફે કાપી મુકવો. જે કાપવાની રીત આગલ આપવામાં આવશે. કેટલાંકો કમ્મરપર સાદો લેફે મુકીને સીવે છે. પણ તેના કરતાં પોહલો કાપનો લેફે કમ્મરપર વધારે બંધ બેસે છે. પેટીકાટ કમ્મરપર બંધ બેસતો લાવવા માટેજ તેના આગલા તેમજ બાજુનાં ભાગ કાપીને સાંકડાં કરવા પડે છે. લેફે મુકતી વેલાએ આગલો ભાગ તદન સાદો રાખવો અને પીઠનાં ભાગને પ્લીટ મારવી. પીઠનાં ખુલ્લા ભાગપરથી પ્લીટ મારવાની શરૂ કરવી. પાસે પાસે મારતાં જવું અને બાજુનાં કાપપર એક યા બે પ્લીટ મારી અટકી જવું. આગલો ભાગ તદન સાદો રાખવો. એજ મુજબ બીજી બાજુએ પણ કરવું. જે પેટીકાટ સુતરાઉ હોય તો પ્લીટને બદલે ગેધર કરવી.

પછવાડેનો ખુલ્લો ભાગ સીવવાની રીત—લેફે મુકવા આગમજ આખો પેટીકાટ સીવી તેને સવરો કરવો. પછી કમ્મરનો ભાગ ઉપર રાખી સીવનારની સાંમે પકડી પીઠની બરાબર અધવચે એક તાંચણી મારવી, અને તે તાંચણીની ૦૧) ઈંચ દાબી બાજુએથી ૨) થી ૯) ઈંચ લાંબો કાપ મુકવો. જે લેફે સાદી પટીનો મુકવો હોય તો એ કાપ ૧૨) ઈંચ લાંબો જોઈશે પણ જે કાપનો ગોલ લેફે હશે તો પેહલું માપ પુરતું થશે. પછી જમણાં હાથપરથી ૧) ઈંચ વાલીને

ઉપલા કાપની લંબાઈએ સીવી જવું. દાખા કાપ પર ૦૫) ઈંચ વાલીને સીવવું. પછી પછવાડેની બાજુએ નીચેથી ૦૫) ઈંચ એટલે પટ્ટીની પોહલાઈ જેટલો કાપ મુકવો જેથી તેટલો વાલેલો ભાગ બરાબર બેસશે.

જમણી બાજુની પટ્ટી ૧) ઈંચ જેટલી દાખી બાજુની પટ્ટી પર મુકવી. પછી નીચેથી બરાબર પકડીને પેલા પછવાડે કાપેલા ભાગની સુમારે ૦૧) ઈંચ ઉપર ફાંકવું અને તે ફાંક પર બખ્યાંની બે હાર એકેક નીચે મારી જવી. ઉંધી બાજુએથી એક ટેપનો કટકો આડા ચીરાયલા કાપ પર સીવી લેવો જેથી મજબુત રહેશે.

કમ્મરને બેસતો ગોલ કાપનો લેફા.

આ લેફા પેટીકાટ માટે ઘણો કામનો છે. તે માપનો બનાવવાથી કમ્મર પર સફાઈથી તંગ બેસે છે જેથી કમ્મર પર પેટીકાટનો ડુચો થતો નથી. બાંડાં બધરાંઓએ હમેશાં આવા લેફાનો પેટીકાટ પેહરવો જોઈએ તેમજ પટલાંઓને પણ તે શોભે છે. પેટીકાટ બે ઘણાં બાંડાં યા ગરમ કપડાંનો બનાવેલો હોય તો લેફા માટે પટલું સુતરાઉ કપડું વાપરવું, જેવું કે લાનકલાથ, પટલી જગનાથી, નેનસુબ વગેરે.

પેહલાં કાગળનો કાપ કાઢવો. કમ્મરનું માપ લઈ તેની ૪) ઈંચ નીચે બીજું ફરતું માપ લેવું; કારણ લેફા ૪) ઈંચ પોહલો આવશે, તે કરતાં વધારે પોહલો જોઈએ તો તેટલું નીચે માપ લેવું. પણ ૬) ઈંચથી વધારે મોટો લેફા લેવો નહીં. કમ્મરનું તેમજ નીચેનું બંને માપ લીધા પછી તેનો અરધો ભાગ કરવો, કેમજે કાપ અરધા ભાગે ચીતારવો છે. કાગળ એ અરધાં માપ કરતાં બંને ઈંચ મોટું રાખવું. ધારો કે કમ્મર ૨૪) ઈંચ છે અને તેની ૪) ઈંચ નીચેનું માપ ૩૬ ઈંચ છે તો $24 \div 2 + 2 = 14$; $36 \div 2 + 2 = 20$; એટલે કાગળ 14×20 ઈંચ આવશે. કાગળને પોહલાઈએથી બેવડું કરી બરાબર વચ્ચેથી સર પાડવો યા લાઈન દોરવી. પછી ઉબેડી તે સરનાં ઉપલા છેડા કે પરથી વાંક દોરવો. હવે જેટલી કમ્મર હોય તેનો ત્રીજો ભાગ કરવો. ૨૪) ઈંચનો ત્રીજો ભાગ ૮) થશે. એક મોટો કંપાસ લઈ કે પર તેની એક અણી મુકી ૮) ઈંચનાં માંપે એક વાંક દોરો. બે

કંપાસ નહી હોય તો ટેપનો એક છેડો ક આગલ પીન કરો, (ડરોઈંગની પીન લઈ સહેલાઈથી થઈ શકશે) પછી ૮) ઈચિનાં માંપ આગલ એક નાકું પાડી તેમાં ઝીણી પેનસીલનો કટકો ખોસી તે પેનસીલ ફેરવીને વાંક પાડવો. પેલો પીન કીધેલો છેડો ખીલકુલ ખીસવો નહી જોઈએ. ટેપ જો આંધડ પાડવાથી ખરાબ થઈ જાય તો એક દોરીનાં ટુકડાથી પણ થઈ શકશે. પણ માંપ લેવામાં ચુક કરવી નહી. એ વાંક કમ્મરનો આવશે તેની બરાબર હેડે એટલે સીધી લાઈન પર ખીજ ૪) ઈચ માંપો (જે લેફ્ટની પોહલાઈ છે) $૮+૪=૧૨$. ખીજે વાંક ૧૨) ઈચ માપ લઈ ઉપરની માફકજ દોરો. હવે વચ્ચેની સીધી લાઈનનાં દાલા હાથ પર ઉપલા વાંક પર કમ્મરનો ચોથો ભાગ માંપો. જમણાં હાથ પર ૦.૧૧) ઈચ વધુ રાખો. ૨૪) નો ચોથો ભાગ ૬) ઈચ થશે. અરધા ઈચ વધુ રાખવાનું કારણ સીલાઈ તથા છેડાનો એક ભાગ બટનની પટ્ટી માફક નીચે દબાય તે માટે છે. વચલી સીધી લાઈનની બંને બાજુએ એ રીતે તાંપ કીધા પછી નીચેની લાઈન પર નીચલું માંપ જે હોય તેનો ચોથો ભાગ ઉપર મુજબજ મુકો, ત્યાંખી જમણાં હાથ પર ૦.૧૧) ઈચ વધારે રાખવું. ૩૬) ઈચનો ચોથો ભાગ ૯) થશે. એ બંને તાંપો વાંક પર મુક્યા પછી ઉપરની તાંપ સાથે જોડી નાંખો. મોટો ભાગ એટલે જમણાં હાથ પરનો ભાગ પીઠનો આવશે, કારણ ત્યાં સીલાઈ આવશે. નાનો ભાગ એટલે દાબો આગલી બાજુએ રેહશે. હવે બાજુની બંને લાઈન તથા ઉપર હેડેનાં વાંક પ્રમાણે કાપી કાઢો. એ માંપ અરધી કમ્મરનું થશે. કપડું કાપતી વેલા આગલા ભાગને દબલ કપડાંની ઘડી પર મુકશો તો વચ્ચે સાંધો નહી આવશે. પણ જો કપડું બોધું હોય તો વચ્ચે સાંધો રાખવો, બધી ગમ ફરતી સીલાઈ રાખવી. એ આખો લેફ્ટ દબલ જોઈશે, માટે પછવાડેનો ભાગ અસ્તરનો લેવો. યા એજ કપડાંનો રાખવો, પછી બંને ભાગને સાથે મુકી ઉલટી બાજુએથી ઉપરનાં વાંક પરથી એટલે કમ્મર આગલથી ફાંકી, સંચામાં મુકી ઉઠાવી નાંખી સવરો કરવો. ફાંકતી વેલા વાંક પર બંને ઈચને તફાવતે કાતરથી ઝીણા ચપકા મુકવા તેમ કરવાથી વાંક બરાબર બેસશે અને ખોલ નહી આવશે. નીચલા ઘેરાવાને પેટીકાટ સાથે ઉપર લખવા મુજબ જોડી નાંખવો. લેફ્ટનાં ચટાં પડને પેટીકાટ સાથે ફાંકવું અને

ઉલટાં પડને ઉપરથી વાલી સાંધાપરથી સંચામાં અખ્યો મારી જવો. બાબુપરનાં બંને છેડા અંદરથી વાલી સીવી જવા. બંને છેડાપરથી ૦૧) ઈંચ અંદર હડી, કમ્મરની કીનારીપરથી ૧) ઈંચ હેઠે ઉતરી અખ્યાની સીધી લાઈન ૪) ઈંચ લંબાઈ સુધી મારવી. તેની હેઠે ૦૧) ઈંચ ઉતરી પાછી તેની લાઈન મારવી. બંને બાબુએ એ રીતે અખ્યો મારવો જેથી ટેપ મુકવાનું ખોલું બનશે. હવે દાબા હાથપર છેડેથી ૦૧) ઈંચ અંદર હડી (જ્યાંથી અખ્યો શરૂ થયો છે) એક બતન હોલ ઉભું કપડાંનાં ઉપલાં પડપર બનાવવું, અને જમણી બાબુનાં છેડાપર એવુંજ બતન હોલ પછવાડેનાં અસ્તરનાં પડપર બનાવવું. પછી તેમાં ટેપ પોવી અને ખુણાંપરથી અખ્યાનાં તાંકાએ સીવી લેવી જે સરી ન જાય. જમણાં લેફાનાં નીચલાં ખુણાંપર એક બતન હોલ આડી લાઈનમાં બનાવવું. અને દાબા ખુણાંપર બતન તાંકવું. બંને છેડા એક બીજાંપર આવી ટેપથી બંધાશે. (બુઓ આકૃતી).

બધરાંનો પેટીકાટ (નમુનો બીજો).

સાધારણ રીતે વપરાતા પેટીકાટમાં આ બતનો પેટીકાટ કાપવાની રીત સૌથી સહેલી અને સારી ગણાય છે. આગલા પ્રકરણમાં આપેલા કમ્મરને માપનો ગોલ લેફો આ બતનાં પેટીકાટપર એસાડવાથી તે કમ્મરપર વધારે સારી રીતે બંધ એસશે.

પેહલાં ૩૩) ઈંચની લંબાઈનાં ત્રણ સરખા ટુકડાં લેવા. પનેહમાં કપડું જેમ હોય તેમજ રહેવા દેવું. ફોલેનલનો પનેહ ૨૭) ઈંચ આવશે. જો છીટ યા લાનકલાય હશે તો ૩૦) ઈંચથી ૩૬) ઈંચ સુધી આવશે. માટે જેથી કપડું હોય તે પનેહમાં એમજ રહેવા દેવું. લંબાઈ પણ ઉપલાં માંપ કરતાં વધારે યા ઓછી જેટલી જોઈએ તેટલી રાખવી. પછી ઉપલા ત્રણ ટુકડામાંથી એક લઈ તેને દબાવ કરવો. તેમ કીધા પછી પોહલાઈએ ઘડી વાલી કીનારીપર તેનાં ત્રણ સરખા ભાગે સર પાડવા. દાબા હાથનાં ખુણાંપર જ્યાં ઘડી છે ત્યાં ઉપલા ખુણાંપરથી એક ઈંચ નીચે ઉતરી પેનસીલે નીશાની કરવી. પછી પોહલાઈએ કીધેલા ત્રણ ભાગમાંથી જમણાં હાથપરનો એક ભાગ છોડી ત્યાં બીજી નીશાની મુકવી અને બંને નીશાનીઓ વચ્ચે એક વાંક દોરવો

(જુઓ આકૃતી). હવે જ્યાંથી ૩ ભાગ પોહલાઇએ છોડી દીધો છે ત્યાંથી કપડું બરાબર હાથમાં પકડી નીચેની પોહલાઇનાં નાંકા સુધી એક સર પાડો. એ સરની લંબાઇ આગલી બાજુના સીધા સર (જ્યાં ઉપરથી એક ઈંચ છોડ્યું છે ત્યાંથી માપો) જેટલી મથાલેથી માંપીને લેવો એટલે નીચેથી એક ઈંચ નીકલી જશે. ત્યાં એક નીશાની કરી નીચેનો વાંક દોરો. (જુઓ આકૃતી). હવે ઉપર તેમજ હેઠેનાં વાંક મુજબ કપડું કાપી કાઢો. તેજ મુજબ ઉપરથી જે આડો સર પાડ્યો છે તેપરથી કાપી જાઓ. ઘડીવાલો ભાગ એમજ રાખવો. કપડાંને ખોલી નાંખો, એ ભાજ આગલો છે. એની બાજુઓ ચોરપે (cross) કપાયલી આવશે.

હવે બાકી રહેલાં કપડાંનાં બે ટુકડા એમનાએમ એકેક પર મુકો. એ ટુકડાએને પનેહમાંથી વાલવા નહી. પછી પનેહમાંથી ઉપલી બાજુએ ત્રણ ભાગ કરી સર પાડો. તેજ મુજબ નીચેથી પણ કરો. ઉપલી બાજુએ તમારા દાલા હાથપરથી એક ઈંચ નીચે ઉતરી પેહલા ૩ ભાગ સુધી એક વાંક દોરો, તે વાંકથી નીચેનાં ૩ ભાગ સુધી કપડું હાથમાં પકડી વાંકા સર પાડો. એ સરની લંબાઇ કોરેક્ટારની (જ્યાંથી એક ઈંચ નીચે ઉતર્યાં છે ત્યાંથી નીચે સુધી માંપવી) સીધી લાઇન જેટલી ઉપરથી માંપીને રાખવી. એટલે આડકત્રી લાઇનપર નીચેથી ૨૧) ઈંચ નીકલી જશે. આ ૨૧) ઈંચ કરતાં જે કાંઇ વધતી આછી સંખ્યા આવે તો શીકર નહી. કપડાંની વધતી આછી પોહલાઇ હશે તો ફેરફાર આવશે. આપણને જે જોવાનું છે તે એજ ૩ સીધી લાઇનની બરાબર લંબાઇ આડકત્રી લાઇનપર આવે. નીચે જે વધે તે છોડી ત્યાં એક નીશાની મુકી વાંક દોરવો, એ કાપ બાજુને આવશે. દબલ કપડું હોવાથી એવા બે કાપ નીકલશે તેમાંનો એક આગલા ભાગની જમણી બાજુએ અને બીજો દાબી બાજુએ જોડાશે. એ કાપની સીધી બાજુને આગલા કાપની આડકત્રી બાજુ સાથે જોડવી. બાજુનાં કાપ પુરા થયા કડે એજ મુજબ પીઠનાં કાપ દોરી બંને સાથે કાપવા.

પીઠ—હવે ઉપલા ભાગપર જ્યાં પનેહનાં ત્રણ ભાગ કરી સર પાડ્યા છે તેમાંનાં બે ભાગ રેહશે અને નીચે એકજ રેહશે. જમણાં

હાથની સીધી લાઇનપર હોટથી એક ઇંચ છોડી ૩ લાગપર વાંક દોરો, પછી સીધી લાઇનની લંબાઈ જોટલીજ દાખા હાથપરની વાંકી લાઇનની લંબાઈ માંપો. એ લંબાઈ અહીંમાં નીચેથી માંપવી એટલે ઉપરના લાગપર વધારાનું કપડું રેહશે ત્યાં એક તાંપ મુકી ઉપલા ૩ લાગપર વાંક દોરો, આ બે પીઠ થઇ હવે એ બંને કાપો બરાબર કપી પીઠનો કાપ જે ચીતારવામાં ઉલટો આવ્યો છે તેને જોડતી વખતે સુલટો કરી મુકવો. કેમજે કમ્મરપરનો સાંકડો લાગ જે નીચે આવ્યો છે તે ઉપર લાવવો જોઈએ અને પોહલો વાંકવાલો લાગ નીચે આવવો જોઈએ. જે કપડું લાનકલાથનું હશે કે જેની અવલી-સવલી બાજુમાં ફેર રેહતો નથી તો એવી રીતે કાઢેલો કાપ ચાલી શકશે. પણ જે કપડાંની અવલીસવલી બાજુ જુદી હશે તો કાપ ઉલટો થઇ જશે તેવાં કપડાં માટે બે પેટીકાટ સાથે કાપવા જોઈએ, નહીં તો કપડું બગડે અને વધારે બચ. પીઠ કાપ્યા પછી તેની સીધી બાજુને બાજુનાં કાપની ઓરપની (આડકત્રી) બાજુ સાથે જોડવી.

કટલાંક લોકો પીઠનો કાપ કાહડતાં નથી. એક આખો પનેહ રાખે છે, યા પનેહમાંથી બરાબર અરધો લાગ કરી તે કટકો સલંગ રાખે છે અને પછી તેને બાજુનાં કાપ સાથે જોડી નાંખે છે. જે તેમ કરવું હોય તો આપણે જે બે કટકો અકેકની નીચે મુક્યા છે તેમ મુકવા નહીં. ફક્ત એકજ કટકો મુકી સાઈડનાં બે કાપો પાસે પાસે કાહડવા. આકૃતીપરથી જણાશે કે પીઠ અને સાઈડનાં કાપમાં કાંઈજ ફેર નથી. ફક્ત કપડું બચાવા બંને કાપો ઉલટાસુલટી કાપવા પડે છે. આગલા લાગપર સમજાવેલી રીત મુજબ કાપનો લેફા મુકી સીવી જવું.

પેટીકાટ ત્રીજો.

આ પેટીકાટ કમ્મર આગલથી વધારે સાંકડો હોવાથી એપર કાપનો લેફા મુકવાની જરૂર નથી. તેપર સાદી પટી મુકી સીવવું. એ પેટીકાટની નીચે પોહલી કીલ મુકવી. નીચે આપેલો નમુનો સાધારણ કદનાં બધરિંને આવશે. તે માટે કપડું ફેટલું લેવું તે કપડાંનાં પનેહપર

આધાર રાખે છે. અઠાવીસથી બત્રીસ ઇંચ પનેહનું કપડું આસરે ૪૪ વાર નેઇશો. ૪૦) ઇંચ પનેહનું હશે તો ૩) વાર પુરતું થશે. ને ક્રીલમાં ગેધર ઘણી વધારે નેઇએ તો એકવાર કપડું વધારે લેવું.

આગલા આપેલા પેટીકાટ ને બરાબર કાપી શકાયા હશે તો આ પેટીકાટ પણ આકૃતીપરથી કાપવાને સેહલાઇથી સમજ પડશે.

આગલા ભાગની પોહલાઇએ ત્રણ ભાગ કરી એક ભાગ કાહડી નાંખી ઓરપની લાઇને સર પાડ્યો છે. પછી ૧૧) ઇંચ હેઠે ઉતરી કમ્મરનો વાંક દોરી તેની બરાબર અધવચે લાઇન મારી તે લાઇનની બંને બાજુથી ૧૧) ઇંચ છોડી ચમટા માટે લાઇન પાડી છે.

બાજુનાં કાપ માટે પણ ઉપલો વાંક કાહડવા પોહલાઇનો ત્રીજો ભાગ કાહડી નાંખી બાકીના બે ભાગનાં પાછા ત્રણ ભાગ કરી ચમટાની લાઇનો દોરી છે. જે લાઇનની દરેક બાજુએ પોણા પોણા ઇંચ છોડી ચમટા લીધા છે. ચમટાની લંબાઇ ૩૧) ઇંચ રાખી છે. એ ચમટા જાડાં બધરાંઓ માટે નાના લેવા નેઇએ, તેમજ ઘણાંજ પટલાં માટે વધારે મોટા રાખવા. ચમટા ફાંકયા પછી પેહરી નેઇ તેને નાના મોટા કરવા ઘટે તેમ કરી પછી બરાબર સીવી લેવા યા કાપવા.

પીઠ માટે પછવાડેથી ૧૦) ઇંચની લંબાઇએ કાપ ખુલ્લો રાખવો.

ક્રીલની લંબાઈ પેહરનારની લંબાઈનું માંપ લઈ રાખવી. સાધારણ કદનાં બધરાં માટે ઉપલા પેટીકાટ સાથે ૧૫) ઇંચ લાંબી ક્રીલ નેઇશો. તેની નીચેની દામણુ આસરે ૨) ઇંચ પોહલી રાખવી તથા ટક ને મારવી હોય તો તે સઘલાંની ગણતરી કરી તેટલું કપડું વધારે લાંબું રાખવું. પેટીકાટ કાપ્યા પછી જે કપડું વધે તેમાંથી ૧૫) ઇંચ (યાને જેટલી નેઇએ તેટલી પોહલાઈનાં) લાંબા કટકા ફાડી તેને નેડી ક્રીલ માટે વાપરવા. મોટો પનેહ હશે તો ચાર પનેહની લંબાઈનાં ટુકડા પુરતા થશે ને નાનો હશે તો પાંચ ટુકડા થશે. તે કરતાં વધારે ભરેલી ક્રીલ નેઇએ તો એક ટુકડો વધારે લેવો. ક્રીલને બોક્ષ પ્લીટ કરી તાંકવી યા ગેધર કરવી. કમ્મરની પટ્ટી સીધી યા ઓરપની લેવી. તે ૧૧) થી ૨) ઇંચ પોહલી રાખવી. કમ્મરપરનાં ચમટા સીવતી

વેલાએ અણી આગલથી ખોલ નહીં આવે તેમ પટલી અણી કરી સીવી લેવા. કમ્મરની પટી મુકવાની એ રીત છે. એ પટી મુકવા આગમજ પેહલાં પછવાડેનાં ખુલ્લા કાપની પટી મુકી તૈયાર કરવો પછી કમ્મરપર પટી સીધી મુકી જવી અને બાજુનાં કાપપર જ્યાં બીજા ચમટો માર્યો છે ત્યાં સુધી બંને બાજુએ ટેપ ભેરવવી અને પેહરતી વેલા જેટલી જોઈએ એટલી ખેંચી તાઈટ કરવી. બીજી રીત એ છે કે કમ્મરની પોહલાઈ કરતાં એ ઈંચ લાંબી પટી રાખવી એટલે જો ૨૪) ઈંચ કમ્મર હોય તો ૨૬) ઈંચ પટી લેવી. પેટીકાટનો જેટલો ભાગ પટી કરતાં મોટો હોય તેપર પછવાડેથી એટલે ખુલ્લા ભાગની બંને બાજુથી અડધા ઈંચની પ્લીટ મારવી. એ પ્લીટ આખા પીડનાં ભાગપર અને બાજુનાં કાપપર થોડેક સુધી આવશે તેથી વધારે આગલ જવા દેવી નહીં. પ્લીટ ઉંઘાડા ભાગ તરફ વાલવી અને બંને બાજુએ સરખી રાખવી. પટી બરાબર ખેસાડ્યા પછી તેપર એ આંકડાં તાંકી ભેરવનાં કરવાં.

બધરાંનો પેટીકાટ (નમુનો ૪ થો.)

આ પેટીકાટ સ્કર્ટને મલતો કમ્મરપરથી બંધબેસતો અને કાંઈપણ ફ્રીલ વીનાનો સાદો છે. તે આંગપર ઘણો બેસતો આવે છે. તે માટે કમ્મરની પોહલાઈનું તંગ માંપ લેવું.

કમ્મરપરથી જમીન સુધી લંબાઈનું માંપ લઈ તેમાંથી ૨) ઈંચ બાદ કરવા. એમાં એક આગલો, એ બાજુનાં અને એ પછવાડેનાં કાપ આવશે તે માટે ૩૨) ઈંચ પનેહનું કપડું સુમારે ૬) વાર જોઈશે.

૪૫) થી ૪૮) ઈંચ પનેહનું ૪) થી ૫) વાર જોઈશે.

પેહલાં કાગજપર કાપ કાઢડવા.

આગલો ભાગ—પેહલાં કાગજપર એક ઉભી અને એક આડી લાઈન દોરો. તેનાં ખુણાં કે આગલથી નીચલું માંપ મુકા, —કમ્મરનું અરધું માપ લઈ તેનાં ૫૦ ભાગ કરી તેમાં પોનો ઈંચ ઉમેરી ૬ થી જમણાં હાથપર તે માંપ મુકી તેનેથી ૧૦૦ ઈંચ ઉપર બીજી તાંપ

મુકી ક, ખ વાંક દોરો. ક થી હેઠે પેટીકાટની લંબાઈનું માંપ ગ મુકો. ખ થી ગા) ઇંચ દુર દાબીમેર ધ તાંપ મુકો. ગ થી ૮) યા ૧૦) ઇંચ દુર જમણીમેર ચ તાંપ મુકો અને ત્યાંથી બરાબર ઉભી નાની લાઈન દોરો. ક, ગ નું માંપ લઈ તેજ માંપ ખ થી મેલી ઉભી લાઈનને લાગે તેમ માંપી ખ, ચ લાઈન દોરો. ખ થી હેઠે ૬) ઇંચ પર છ તાંપ મુકી ચ આગલથી ૨) ઇંચ છોડી ધ, છ, જ વાંક દોરો.

ખાણુનો કાપ—પાછી ઉભી અને આડી લાઈન ઉપર મુજબ દોરો. ક થી ગ સુધી લંબાઈનું માંપ મુકો. પછી કમ્મરનું અરધું માંપ લઈ તેનાં ત્રણ ભાગ કરી તેમાંનાં બે ભાગ જેટલું માંપ આડી લાઈનપર મુકો એટલે બે કમ્મર ૨૪) ઇંચ હોય તો તેનો અરધો ભાગ ૧૨). તેનાં ત્રણ ભાગ કરીશું તો દરેકમાં ૪) ઇંચ આવશે તેમાંના ૩ ભાગ એટલે ૮) ઇંચ આડી લાઈનપર માંપી એક ઇંચ ઉપર જઈ તાંપ ખ મુકો. ક થી ગા) ઇંચ જમણીમેર ધ મુકો. ગ થી ૨૪) ઇંચ જમણીમેર તાંપ મુકી તેપરથી એક નાની ઉભી લાઈન દોરી, ક, ગ નું માંપ લઈ તે માંપ ખ થી પેલી ઉભી લાઈનને લાગે ત્યાં સુધી મુકો ચ. ખ, ચ બેડી નાંખો. ગ થી બે ઇંચ દાબી ખાણુએ ૭ તાંપ મુકી નીચેનો વાંક ચ સુધી દોરો પછી ધ થી ૬) ઇંચ હેઠે છ તાંપ મુકી ધ, છ, ૭ બેડી નાંખો. ચ થી ૩) ઇંચ છોડી જ મુકો અને ખ, જ વાંક દોરો.

ચમટો—ધ, ખ ની બરાબર વચ્ચે એક તાંપ મુકી સીધી ૩) ઇંચ હેઠે એક લાઈન દોરવી. પછી પેલી બરાબર વચ્ચેની તાંપની. અને ખાણુએ પોણા પોણા ઇંચ છોડી બીજી બે તાંપ મુકી આકૃતી મુજબ ચમટો દોરવો.

પીઠ—અગાઉ માફક આડી ઉભી બે લાઈન દોરી અરધી કમ્મરનાં ત્રીજા ભાગની લંબાઈ ક આગલથી માંપી ૧) ઇંચ ઉપર ખ તાંપ મુકો. અરધી કમ્મરનો ત્રીજો ભાગ ૪) ઇંચ થશે. ક થી ગ સુધી પેટીકાટની લંબાઈ મુકી, ગ થી ૩૪) ઇંચ દુર તાંપ મુકી તેપરથી ઉભી સીધી લાઈન દોરવી અને તે લાઈનને લાગે તેમ લંબાઈનું માંપ ખ થી માંપી ચ તાંપ મુકી ખ, ચ લાઈન દોરવી. ચ થી

ત્રણ ઇંચ દુર 'જ' મુકી ગ, જ વાંક દોરવો. ગ થી દાબીમેર
૨) ઇંચપર જ મુકા. ક થી ૬) ઇંચ હેઠે ઉતરી છ તાંપ. ત્યાંથી જ
સુધી વાંક દોરી જવો.

એ પેટીકાટ આગલ આપેલા પેટીકાટની માફકજ સીવવો.

ઇજર (બઈરાની).

જો ઇજરનો નમુનો આપણી પાસે નહી હોય તો પેહરનનરનું
માંપ કમ્મરથી ગુંઠણ સુધી લેવું. ગુંઠણ હેઠેની લંબાઈ જેટલી
જોઈએ એટલી રાખવી. એ ઉપરાંત લેફે વાલવા માટે સુમારે ૧)
ઇંચ કપડું વધારે રાખવું. ધારો કે કમ્મરથી ગુંઠણ સુધીની લંબાઈ
૨૨) ઇંચ હોય, ગુંઠણની હેઠે ૮) ઇંચ વધુ રાખવું હોય અને ૨)
ઇંચ લેફે માટે તો બધું મલી $૨૨+૮+૨=૩૨$ ઇંચ લંબાઈનું કપડું
જોઈએ. લેફે સુધાં જેટલી ગુંઠણ સુધીની લંબાઈ હોય તેટલી પોહ-
લાઈ પાયજનની રાખવી એટલે ૨૪) ઇંચ પોહલાઈ તેને દબલ કરતાં
૧૨) ઇંચ થશે માટે ૩૨×૨૪ નાં બે ટુકડા ફાડવા.

ખસ્તકની લંબાઈ—એ માંપ પાયજનની જેટલી લંબાઈ ગુંઠણ
સુધી હોય તેટલુંજ રાખવું.

ખસ્તકની પોહલાઈ—પાયજનની એકવડી પોહલાઈનાં આશરે
પોણાં ભાગ જેટલી રાખવી. એટલે ખસ્તક માટે ૨૪×૮ ઇંચનાં બે
ટુકડા રાખવા.

ખસ્તક વેતરવાની રીત—ઉપલા બંને ટુકડાને સાથે મુકી
નીચેથી પોહલાઈનાં ભાગને પકડી લંબાઈનાં નીચલા ભાગપર વાલીને
મુકવો. (જુઓ આકૃતી), ક, ખ, ગ, ઘ ખસ્તકનો સીધો ટુકડો
છે. ખ, ગ ભાગને ઉંચકીને ખ, ઘ લાઈનપર અડાવીને મુક્યો છે.
તેમ કરવાથી એક ત્રીકાણુ આકાર થ, ખ, છ થશે. છ થી ક સુધીનો
ભાગ ત્રીકાણુ આકાર વાલીને સર પાડી કાપી નાંખવો એટલે ક, ઘ,
છ ભાગ છુટો પડશે. સીવતી વેલાએ એ ભાગને ઉલટાવી ઘ, ક લાઈનને
થ, છ લાઈન સાથે મેલવી સીવી લેવી. એઉ ભાગની સીધી લાઈન

તથા કાપેલી આડકત્રી લાઈન સાથે મુકાવી જોઈએ. આકૃતીમાં મીડાવાલી લાઈન ખસ્તક કપાયા પછીનો ભાગ બતાવે છે.

જો કપડું લંબાઈએ ઓછું હોય અને પોહલાઈએ વધારે હોય તો ખસ્તકમાં સેહજ ફેરફાર કરી કાપવું. લંબાઈને ઓછી રાખીએ તો તેનાં પ્રમાણમાં પોહલાઈ વધારે રાખવીજ જોઈએ. નહીં તો ખેંચાઈ ફાટી જાય. ધારો કે લંબાઈ ૨૨) ઈંચ હોય તો પોહલાઈ ૧૧' ઈંચ રાખવી. એક ઈંચ વધુ હશે તોપણ ચાલશે. બંને કટકા એક સરખા રાખી ઉપર મુજબ વાલીને મુકવા. પછી છ, ૬ ભાગ કાપવા. પેહલાં છ આગલથી ૨) ઈંચ અને ૬ આગલથી ૨) ઈંચ છોડી સર પાડવો. (જુઓ આકૃતી.) પછી વાલીને કાપવું. સીવવું ઉપલીજ રીત પ્રમાણે.

ખસ્તકની પોહલાઈ કટલીક વેલા આખા પાયજાની પોહલાઈનાં ત્રીજા ભાગ જેટલી પણ રાખવામાં આવે છે. એટલે આખા પાયજાને ૨૪) ઈંચ હોય તો $24 \div 3 = 8$ ઈંચ. પોહલાઈનું માંપ શરીરનાં ૬ પ્રમાણે જેમ ઠીક પડે તેમ રાખવું. તેજ પ્રમાણે પાયજાની લંબાઈ યા પોહલાઈનું માંપ પણ રાખવું.

સલંગ ઇજર કાપવાની રીત—આ જાતની ઇજર કાપતાં થોડુંક કપડું બગડશે. પણ કટલીક વેલા કપડાંનો પનેલ એવો હોય છે કે તેમાંથી પાયજા તથા ખસ્તક છુટું વેતરતાં કપડું થોડુંજ બાકી વધે છે. તેવી રીતે જો થતું હોય તો નીચે જણાવેલી રીત મુજબ સલંગ ઇજર વેતરવી. એ રીત ઉપલી રીતો કરતાં સીવવા તેમજ કાપવામાં વધારે સેહજ છે. કપડાંનો ટુકડો એવી રીતનો હોય કે છુટું ખસ્તક કાઢવાથી કપડું ખીલકુલ બગડે નહીં તોજ તે રીતે કાપવી નહીં તો સલંગ વેતરવી.

પેહલાં પાયજાની લંબાઈ ઉપર મુજબ લેવી. અત્રે ૩૨) ઈંચ રાખીશું. જેટલી લંબાઈ હોય તેનાં કરતાં $1\frac{1}{2}$ ભાગ કપડાંની પોહલાઈ રાખવી. $32 \div 2 = 16$. ધણાં નાનાં વીભાગો ગણત્રીમાં લેવા નહીં. એટલે $32 + 4 = 36$) ઈંચ પોહલાઈ રાખવી.

હવે કપડું ૩૨x૩૭ ઈંચ માંપનું રાખવું, પછી આકૃતી મુજબ ચીતારી જવું. પેહલાં પોહલાઈએથી કપડાંને ફબલ કરવું એટલે ફબલ

કપડાંની પોહલાઈ ૧૮૧) ઈંચ થશે. ખસ્તકની લંબાઈ એ પોહલાઈનાં જેટલીજ રાખવી. માંપ ઉપરથી લેફાનો ભાગ છોડીને લેવું. એટલે જો લેફા ૨) ઈંચ રાખવો હોય તો ઉપરથી લંબાઈ ૧૮૧+૨=૨૦૧ ઈંચ રાખવી.

• પાયજની પોહલાઈ—એજ પોહલાઈનાં ૩ ભાગ જેટલી એટલે ૧૨) ઈંચ

એ ખંતે તાંપ મુકી પાયજ આગલના ભાગનો વાંક ચીતારવો. પછી ઉપલા જમણાં ખુણાંપરથી ૪) ઈંચ અંદર છોડી ત્યાં એક તાંપ મુકવી અને ખસ્તકનો આડકત્રો ભાગ ચીતારવો. એવી રીતે બે ભાગો કાપવા. આકૃતીપરથી જણાશે કે એવી રીતે કાપવાથી બાજુનું થોડુંક કપડું બગડશે. લાંગકલાથનાં સુતરાઉ લેંગા જો એ મુજબ કાપવા હોય તો લાંગકલાથની પોહલાઈ ૩૬) ઈંચ આવશે. તે પોહલાઈ એમની એમ રાખી લંબાઈએથી જો ટક મારવી હોય યા નીચેની કીનારી પોહલી રાખવી હોય તો તેનાં પ્રમાણ મુજબ કપડું લાંબું રાખી કાપવું. પોહલાઈએ એક ઈંચ આછું રાખવાથી કાંઈ ફેર પડશે નહીં.

ઇજર સીવવાની રીત—આ સલંગ ઇજર સીવવામાં કાંઈ મુશ્કેલી પડશે નહીં. પેહલાં પાયજની કીનારી સીવી તેનો સાંધો સીવી નાંખવો. ખંતે પાયજ એવી રીતે સીવ્યા પછી બેઉનાં વચ્ચેનાં આડકત્રા સાંધા સાથે પકડી ઉપરથી સુમારે ૨) ઈંચ જેટલું કપડું લેફા માટે છોડી આખો સાંધો ફરતો સીવી જવો. ખંતે પાયજ એવી રીતે સીવ્યા પછી બેઉનાં વચ્ચેનાં આડકત્રા સાંધા સાથે પકડી ઉપરથી સુમારે ૨) ઈંચ જેટલું કપડું લેફા માટે છોડી આખો સાંધો ફરતો સીવી જવો. બીજે છેડે પણ એજ મુજબ લેફાનો ભાગ છુટો રાખવો. એ છુટા રાખેલા ભાગને ટચકા કહે છે. દરેક છેડે બે ટચકા આવશે. પછી સવરી બાજુથી ટચકાંને વાલીને સીવી લેવાં. (જુઓ આકૃતી.)

આ આકૃતીપરથી ટચકાં કેવી રીતે સીવવાં તે સેહલાઈથી સમજી શકાશે. લેફાની પોહલાઈનાં પ્રમાણ મુજબ તે પોહલાં યા સાંકડા વાલવા.

અત્રે લેફાની પોહલાઈ ૨) ઈંચ રાખી છે. માટે હવે ૨) ઈંચ જેટલો ભાગ સવરી બાજુએ વાલી સીધું સીવી જવું. સીવણમાં સુમારે

૦૧) ઈંચ જેટલું કપડું દાખવું એટલે લેશની પોહલાઈ ૧૧૧૧) ઈંચ તૈયાર રેહશે. જેઘએ તો પોહલાઈ થોડી ઓછી રાખી સાંકડો લેફે કરવો. સાંકડો લેફે જલદીથી ઘસાઇને ફાટી જાય છે માટે ઉપલી પોહલાઈ પુરતી થશે. આ રીત સલંગ ઇન્જર માટે છે.

છુટાં ખસ્તક જેડવાની સમજણ આગલ આપી છે તે મુજબ પહેલાં ખસ્તકનાં નાનાં ભાગને મોટા સાથે જેડવો. પહેલાં નાનાં ખસ્તકને ઉલટાવી તેની નાની સીધી બાજુને મોટાં ખસ્તકની તેવીજ નાની બાજુ સાથે જેડવી. પછી બંને ભાગ સીધા એકેક પર મુકી જેવા. જે છેડાપરથી વાંકુ ચુકું હોય તો કાપી સરખું કરવું. પછી મોટાં ખસ્તકની લાંબી સલંગ બાજુને પાયજની એક બાજુની કોરેકોર સાથે જેડવી. તેમજ બીજી બાજુએથી બીજાં નાનાં ખસ્તકની સલંગ બાજુ સાથે જેડવી. પાયજના ભાગ જે છુટા રહ્યા છે તે બંને સાથે પકડી જેડી નાંખવા. હવે એક પાયજને તેનાં ખસ્તક સાથે પુરો થશે. એવીજ રીતે બીજે તૈયાર કરી, તેનો વચ્ચેનો સાંધો ઉપર આપેલી રીત મુજબ સીવી ટચકાં તથા લેફે તૈયાર કરવો.

ઇન્જરમાં સીલાઈ જુદી રાખવી નહી.

મધ્યમ કદનાં બધરાં માટે સલંગ ઇન્જરમાં એક વાર પનેહનું કપડું સુમારે વાર ૧૧૧૧) જેઘએ. જે રેશમી કપડું હશે તો ઘણું કરીને ગળને હીસાએ મલશે. એક ગળ ૨૭) ઈંચનો અથવા ૨૪) તસુનો થાય છે. એક વાર ૩૨) તસુનો થાય છે. ઈંચ કરતાં તસુ મોટો હોય છે. માટે જે રેશમી કાપડનો પનેહ ૩૨) તસુનો હશે તો સુમારે ૨) ગળ ૮) તસુ કપડું જેઘશે.

છુટાં ખસ્તકની ઇન્જર માટે એટલાજ (૩૨ તસુનાં) પનેહનું કપડું એટલુંજ (લગભગ ૨૧ ગળ) જેઘશે. જે પનેહ એથીબી નાનો હોય તો વધુ જેઘશે. દબલ પનેહનું ૧૧) થી ૧૧૧૧) ગળ જેઘશે.

બધરાંઓની ઇન્જર (અત્રૈજી ઢબની).

માંપ લેવાની રીત—કમ્મરનું માંપ ખેંચીને લેવું નહી. લંબાઈ માટે કમ્મરની બાજુથી ચુકણ સુધી પગનું માંપ લેવું. બાહ-

રનાં કપડાંપરથી માંપવું અને તેમાં બીજા ૩) ઈંચ પીઠની ઉંચાઈ માટે ઉમેરવા.

કપડાંની પોહલાઈની ગણતરી લંબાઈનાં માંપ ઉપરથી કરવી. જેટલી લંબાઈ તેનાં $1\frac{1}{4}$ અથવા $1\frac{1}{2}$ લાગ પોહલાઈ રાખવી. જેમકે પગની લંબાઈ $24+3=27$ ઈંચ હોય તો પોહલાઈ $27 \times 1\frac{1}{4}=33$ ઈંચ સુમારે આવશે. ગણતરીમાં ઈંચનાં નાના ભાગો આવે તે છોડી દેવા. ત્યારે લંબાઈ પોહલાઈનું માંપ 27×33 આવશે, જે નાનાં કદ મૂટે પુરતું છે. મોટાં કદનું માંપ જે પાસેની આકૃતીમાં આપ્યું છે તે નીચે મુજબ છે: $27 \times 3=30$ ઈંચ લંબાઈ, પોહલાઈ $30 \times 1\frac{1}{4}=36$ ઈંચ 30×36 . છેલ્લાં માંપ માટે ૩૬) ઈંચ પનેહનું કપડું ૧૧૧) થી ૨) વાર સુધી એક ઈંચર માટે જોઈશે.

કપડાંને પનેહમાંથી બેવડું કરવું. તેમ કરતાં તેનું માંપ 30×12 થશે. ખસ્તકની લંબાઈ, પોહલાઈનાં જેટલીજ રાખવી ૧૮) ઈંચ.

ગુંઠણ આગલથી પાયજનની પોહલાઈનું માંપ કપડાંની પોહલાઈનાં $\frac{3}{4}$ લાગ જેટલું એટલે ૧૨) ઈંચ. આ માંપ ગેધરવાલા પાયજન માટે છે. જે સાદો રાખવો હોય તો આકૃતીમાં મીડાંવાલી લાઇન પાયજન હેઠે ૩૧) ઈંચ લંબાવીને મારી છે તેમ રાખવી. તેમાં ૧) ઈંચ દામણ અને ૨) તક ૦૧) ઈંચની આવશે. જો પાયજને વધુ ઢીલો જોઈએ તો તે મુજબ વધારે પોહલું કપડું રાખવું.

પીઠનો ખસ્તકનો વાંક કપડાંની પોહલાઈનાં $\frac{1}{2}$ ભાગેથી એટલે ૩) ઈંચ હડીને શરૂ કરવો.

કમ્મરનો વાંક—સાધારણ કદનાં માણસ માટે ધડીવાલા ભાગપરથી ૨) ઈંચ હેઠે ઉતરી દોરવો. ધણું પટલું કદ હોય તો ૩) ઈંચ ઉતરવું.

આગલો ખસ્તકનો વાંક—પીઠનાં વાંકની દાખીમેર ૩) ઈંચ હડીને, ૩) ઈંચ નીચે ઉતરી દોરવો. આકૃતીમાં મીડાંની લીટી દોરી છે. તેનાં અડસટાએ દોરવો.

કમ્મરની પટ્ટી—આ પટ્ટી કમ્મરનાં માંપ કરતાં ૨) ઈંચ લાંબી રાખવી. (૧૧) ઈંચ એક બીજાપર છેડા ચઢાવવા માટે અને ૦૧) ઈંચ બંને છેડા વાલવા માટે. પોહલાઇએ કપડું ૪) ઈંચ રાખવું. જે બેવડું વલાયા પછી અને બંને બાજુ સીલાઇમાં દબાયા પછી તૈયાર ૧૧) ઈંચ રેહશે. ઉપલું માંપ સાધારણ કદનાં અંધરાં માટે પુરતું છે. ઘણાં જડાં માણસ માટે ખસ્તકનો ભાગ પોહલાઇએ વધારવો જોઈએ. તે માટે પાયજને જે ખુણાં આગલથી શરૂ થાય છે ત્યાં ચીખાં જોડવાં જોઈએ, અને લંબાઇએ તે ખુણું ૧) થી ૨) ઈંચ નીચે ઉતારવું જોઈએ.

સીવવાની રીત—પાયજનાં સાંધા સાધારણ રીતે સીવીને વાલવા, પણ વાલતી વેલાએ જમણાં પગનો સાંધો ગુંઠણપરથી અને દાબા પગનો ખસ્તક તરફથી વાલવો. એમ સીવવાથી બંને સાંધા પીઠનાં ભાગપર વલશે અને એકમેકની સાંમે સરખા આવશે. જોડતી વેલા પેહલાં બંને ગુંઠણ તરફથી શરૂ કરવા. સીવતાં ડાઈબી બાજુ લાંબી ટુકી (કાપવાની ખાંભીને લીધે) માલમ પડે તો ખસ્તકની બાજુ તરફથી કાપી અરાબર કરવી.

ગુંઠણ—એ ભાગ તરેહવાર રીતે સીવવામાં આવે છે. ગુંઠણ પર ગેધર કરી પટ્ટી મુકવી હોય તો પેહલાં પટ્ટીની લંબાઇનો ચોથો ભાગ માંપવો. જે અંતે ૨૪) ઈંચ છે. એટલે ૬) ઈંચ થશે. તેનાં અરધા ભાગ જેટલું માંપ ૩) ઈંચ પાયજનાં સાંધાની બંને બાજુએ છોડી ત્યાંથી ગેધર શરૂ કરવી. આવી રીતે ગેધર લેવાથી, પેહરતી વેલા પાયજને ફરી જતો નથી. કેટલીક વેલા આખા ભાગપર ફરતી ગેધર લેવામાં આવે છે. તેમ લીધાથી ગેધર ઘણીજ થોડી દીસશે. ફલાનલનું કપડું હોય તો ગેધરને બદલે પ્લીટ મારવી.

જે ગુંઠણનો ભાગ સાદો સીવવો હોય તો નીચેની કીનારી ૦૧૧) થી ૧) ઈંચ સુધી સાદી રાખવી અને ૦૧) યા ૦૧૧) ઈંચની તક મારવી. તક કેટલી આવશે તેની ગણતરી કરી મારવી.

કમ્મરની પટ્ટી—આ પટ્ટીને પોહલાઇએથી બેવડી કરી તેનાં બંને છેડા અંદર વાલીને ફાંકવા. પછી પટ્ટીને લંબાઇએથી બેવડી

ઘડી કરી તેનો એક છેડો ખીજાંપર ૧૧૧) ઈંચ સુધી આવે તેમ ટાંચણી મારવી. એવી રીતે પકડી તેનાં ચાર સરખા ભાગ કરી પટીપર નીશાની કરવી. પછી છેડાઓપર મારેલી ટાંચણી છુટી કરવી.

હવે ઈંજનરનાં આગલા અધવચનાં ભાગને પટીની બરાબર વચ્ચેથી નીશાની સાથે ટાંચણી મારવી; અને બાજુનાં સરને પટીનાં ૧૧) ભાગવાલી નીશાની સાથે ટાંચણી મારવી.

એ પટી ફાંકવા આગમજ ખસ્તકનો વચ્ચેનો સાંધો તૈયાર કરવો જોઈએ. એ સાંધો ઘણું કરી ખુલ્લો રાખવામાં આવે છે. આગલા કમ્મરનાં ઉપલા ભાગથી ફક્ત ૪) ઈંચ સુધીનો સાંધો સીવી બાકીનો ખુલ્લો રાખી અને કાપની કીનારી બારીક વાલી છુટી સીવવી, અથવા તેપર ઝીણી પટી મુકી સીવવી. એટલું કાઢા પછી ઉપર સમજાવ્યા મુજબ કમ્મરની પટી ગોઠવીને ફાંકવી. ફાંકતી વેલા કમ્મરનાં આગલા ભાગની વચ્ચેનાં સાંધાની અને બાજુએ ૧) થી ૨) ઈંચ જેટલું કપડું છોડી ગેઘર શરૂ કરવી. તેમજ પીઠનાં અને છેડાપર અડેક ઈંચ કપડું સાદું રાખવું. ઉપર આપેલી સમજણ મુજબ પટીનાં ભાગ પાડી તેને ફાંકી સંચામાં મુકવી. પટીનું ઉપલું એક પડ જોડ્યા પછી બીજી મેરની કીનારીને સીવણપર વાલી ફાંકીને સીવી જવી.

પેહરનારની જમણી બાજુએ પટીને નાંકે એ બતન હોલ એક ખીજાંની ઉપર બનાવવાં. પટીનો આ છેડો ઉપર રેહશે. બીજો એટલે દાબી મેરનો છેડો જે નીચે જશે ત્યાં નાંકેથી ૧૧૧) ઈંચ છોડી એ બતન એક ઉપર અને બીજું હેડે એ પ્રમાણે તાંકવાં.

જો બતનને બદલે ટેપ તાંકવી હોય તો પટીનાં અને છેડાપર તાંકવી અને જમણાં છેડાથી ૫) ઈંચ દુર એક બતન હોલ ઉભું બનાવવું. પેહરયા પછી જમણાં છેડાપરની ટેપ લેફાનાં ઉપલા ભાગપરથી લઈ દાબી મેરથી આગલી બાજુ લાવવી. અને દાબો છેડો જે નીચે જશે તે ટેપ પેલાં બતન હોલમાંથી બાહર કાઢી જમણી મેરથી આગલ લાવી અને છેડાને આગલી બાજુએ બાંધી લેવા. બતન કરતાં આ ટેપવાલી ગોઠવણ વધુ સગવડભરી થઈ પડશે. જો ટેપ પછવાડે

બાંધવી હોય તો જમણી મેરની ટેપ પટીને નાંકે અવરી બાજુથી તાંકવી અને દાબી મેરની દાબા છેડાથી ૧૫) ધંચ અંદર પટીની ઉપલી સવરી બાજુએ તાંકવી એટલે બંને છેડા બરાબર એક બીજા-પર બેસશે. પછી પછવાડે બાંધી લેવી.

વચ્ચે ખસ્તકનો ભાગ ખુલ્લો હોવાથી તે ઉંધડી ન જાય તે માટે લેફાથી ૯) ધંચ નીચે માંપ લઈ એક બતન તથા બતન હોલ બનાવવું. પટી ને પુરતી પોહલી ન હોય તો બતન હોલ તથા બતન માટે કપડાંની એક કાપલી તે જગાએ તાંકી તેપર બનાવવું જેથી મજબુત રહેશે.

પ્રકરણ ૬ ઠું.

રાંધતી વેલા પેહરવાનું એપ્રન.

અત્રે આપેલાં એપ્રનનું માપ મધ્યમ કદ માટે પુરતું થશે. તે માટે* ૩૬) ઈંચ પનેહનું કપડું વાર ૧૧૧) અથવા જો એ એપ્રન સાથે વેતરવામાં આવે તો ૩) વાર જોઈશે.

કાપમાં સર્વે બાજુની સીલાઈ આવી જશે.

એપ્રનનાં ભાગો નીચે મુજબ છે:—

સ્કર્ટ ૩૬X૩૬ ઈંચ.

બોડીસ (bib) ૧૬X૧૩ ઈંચ.

કમ્મરની પટ્ટી ૨૬X૩ ઈંચ { આ માંપ લંબાઈએ ૨૫) ઈંચ
કમ્મર માટે પુરતું છે. પેહરનારે
પોતાની કમ્મરનાં માંપ કરતાં
૧૧) ઈંચ વધારે રાખવું.

ખલાંના પટ્ટા ૨૭X૩ ઈંચ (એવા ૨) જોઈશે.)

કાપવાની રીત—સ્કર્ટની પોહલાઈ ૩૬) ઈંચ છે. જો પનેહ થોડા ઈંચ મોટો હોય તો કાપી આછો કરવો નહીં. સ્કર્ટ માટે ઉપલાં માંપનો ટુકડો કાપી તેને પનેહમાંથી બેવડો કરી ઘડીવાલા ભાગ તરફથી ૧૧) ઈંચ નીચે ઉતરી કમ્મરનો વાંક દોરવો. (જેમ રેડીકાટમાં દોરવામાં આવે છે), આગલી બાજુથી સીધો હાથ રાખી ધીમે ધીમે ઉપર જઈ નાંકે મેલવી દેવો. સ્કર્ટમાં ફક્ત એટલુંજ વેતરવું પડશે.

બોડીસ (bib) માટે ૧૬X૧૩ ઈંચનો ટુકડો કાઢી પોહલાઈએ ઘડી કરવી. એટલે લંબાઈ ૧૬) અને પોહલાઈ ૬૧) ઈંચ થશે. એ બેવડી ઘડીને પાછી લંબાઈ અને પોહલાઈએ ઘડી કરી ચાર ભાગ કરો. (આકૃતિમાં મીડાંવાલી લીટીઓ જુઓ). ગલાંના કાપ લંબાઈના અરધા ભાગની લીટીથી ૧) ઈંચ ઉંચે શરૂ કરીધો છે. તે પોહલાઈનાં અરધા ભાગથી ૧) ઈંચ હઠી પુરો થાય છે. તેને અઢી

૦૧) ઈચિ હેઠે ઉતરી ખભું ચીતારયું છે. બાહરનો વાંક પોહલાઈની અધવચે શરૂ કરી ઉભી લાઈન સાથે મેલવી દીધો છે.

કમ્મર માટે બાહરનાં કપડાંપરથી પેહરનારનું માંપ લઈ તેમાં ૧૧) ઈચિ ઉમેરવા (૧ ઈચિ છેડા એક બીજા પર ચઢાવવા અને ૦૧) ઈચિ વાલવા જોઈશે). સાધારણ રીતે કમ્મર માટે $24+11=35$ ઈચિ લાંબી પટ્ટી જોઈશે.

ખભાંનો દરેક પટ્ટો ૨૭) ઈચિ લાંબો અને ૩) ઈચિ પોહલો જોઈશે. લંબાઈનું માંપ પેહરનારનાં આંગેપરથી લેવું. અને પટ્ટા પીઠપરથી આડકત્રા થઈ કમ્મરની પટ્ટીપર બટનથી જોડાશે.

સીવવાની રીત—સ્કર્ટની બાજુની બંને કીનારી ૦૧) ઈચિ વાલીને સીવવી. નીચેની દામણ ૧) ઈચિ યા વધુ પેહરનારનાં માંપનાં પ્રમાણમાં વાલી સીવવી. સ્કર્ટનો વચ્ચેનો ભાગ પકડી તેની બંને બાજુએ ૦૧૧) થી ૧) ઈચિ પોહલી પ્લીટ મારવી. એવી રીતે પ્લીટ ગોઠવવી કે વચ્ચેથી છેડે સુધી તેનું માંપ ૯) ઈચિ થાય. બંને બાજુનું માંપ સરખું રાખવું. પ્લીટની વલાણ બંને છેડા તરફ આવે તેમ રાખવી. એટલે વચ્ચેના ભાગ “બોક્ષ પ્લીટ” જેવો દેખાશે. જે ૨૧) ઈચિ રાખવો. બંને બાજુની પ્લીટ એકસરખાં કદની અને સરખે તફાવતે ગોઠવવી. જો પ્લીટ ન જોઈએ તો “ગેધર” કરવી. એ ભાગ પુરો થયા પછી તેનું આખું માંપ ૧૮) ઈચિ આવશે.

કમ્મરની પટ્ટી—પટ્ટીની લંબાઈની કીનારી ઝીણી વાલવી. પોહલાઈએ પણ તેમજ વાલવી. લંબાઈનાં અરધા ભાગપર સર પાડવો. પટ્ટીનાં અધવચે ભાગને સ્કર્ટનાં વચ્ચેનાં ભાગ સાથે જોડી બંનેને ફાંકી બંધો મારવો. પછી પટ્ટીને સીવેલા સાંધાપર વાલી સીવી જવી. પટ્ટીનો જે ભાગ સ્કર્ટથી અલગ રહે તેને પણ એજ રીતે બેવડો પકડી સંધો મારવો.

બોડીસ (bib)—બાહરની બાજુ તેમજ ગલાંનાં વાંકની કીનારી ઝીણી વાલી સીવવી. કીનારીની પોહલાઈ ૦૧) ઈચિ રાખવી. ગમે તો એ ભાગોપર પટ્ટી લગાડવી.

બોડીસનો નીચલો યા કમ્મરનો ભાગ પટીનાં ઉપલા ભાગ સાથે જોડવા માટે અને તે વચ્ચેથી પકડી ટાંચણી મારવી. બોડીસનાં નીચલા ભાગ પર થોડીક ગેઢર કરી તેનું માંપ ૪૧) ઈંચ થાય તેટલું રાખવું. પછી તેને પટીની ઘડીવાલી કીનારીથી ૭૧) ઈંચ હેઠે ઉતરી ફાંકવી અને કીનારીની લગભગ સવરી મેરથી બપ્પો મારવો. પછી અંવરી બાજુથી કીનારી વાલી હાથે સીવી જવી. તાંકા સવરી બાજુથી દીસે તેમ લેવા નહીં.

ખભાંનાં પટા—ખીબનાં ખભાંનાં છેડા સાથે આ પટા જોડ્યા. પેહલાં પટીઓની કીનારીને અને બાજુથી ૦૧) ઈંચ વાલી બેવડી કરી સંચો મારવો અને તેનાં છેડાને ખભાંનાં છેડા પર બેસાડવા. જે ખભાંનો ભાગ મોટો હોય તે સેહજ પ્લીટ લેવી. સાંધારણ રીતે સાંધા જોડીએ તેમ જોડી પછવાડેથી વાલીને સીવવું. ખુણાં બરાબર સીવવાં.

કમ્મરની પટી પર દાબી બાજુએ બતન લગાડવું, અને જમણી બાજુએ બતન હોલ કરવું. ખભાંની પટીઓને પીઠ પરથી આડકત્રી લઈ કમ્મર પર જ્યાં બેસે ત્યાં બતન લગાડવાં. અને પટીનાં છેડા પર બતન હોલ કરવાં.

બોડીસનાં ગલાં પર તેમજ બાહરની કીનારી પર ફરતી લેસ લગાડવાથી એપ્રન વધારે શોભાઈતું લાગશે.

જે એપ્રનનું માંપ મોટું બનાવવું હોય તે કાપતું પ્રમાણ નીચે મુજબ રાખવું. સ્કર્ટ માટે કપડું પતેહમાં ૧૧) ગણું યા ૧^૩/_૪ ગણું વધારે રાખવું. અને તેને ૨૦) થી ૨૧) ઈંચ સુધીની ગેઢર યા પ્લીટમાં બેસાડવું. બોડીસનું માંપ ૧૭X૧૪ યા ૧૫ ઈંચ રાખવું.

કમ્મર અને ખભાંનાં પટા પેહરનારનાં માંપ મુજબ રાખવા.

એપ્રન ૨ બું.

આ એપ્રન ચાર ટુકડાનું બનેલું છે, સ્કર્ટનાં ૩) ટુકડા અને બોડીસ. તે માટે કપડું ૨૧) વાર જોઈશે.

સ્કર્ટનો આગલો ભાગ—પેહરનારની કમ્મરથી સ્કર્ટ જેટલું નીચું બેઠતું હોય તેટલું તેનું માંપ લેવું, અને તેમાં ૧) ઇંચ ઉમેરવો.

લંબાઈ ૩૩+૧=૩૪ ઇંચ. કપડાંનો પનેહ ૩૨ ઇંચ છે. તેની ઘેવડી ઘડી કરવી. ઘડીવાલા ભાગ તરફથી ૧) ઇંચ હેઠે ઉતરી ૬) ઇંચ જમણી તરફ હઠી કમ્મરનો વાંક દોરવો. પછી ઘડીવાલા ભાગની લંબાઈનું માંપ લઈ તેટલીજ લંબાઈ સાંમેની લીટીપર માંપી નીશાની કરવી. જે ૩૩) ઇંચ થશે. પછી કમ્મરનાં ખુણાંથી આ નીશાની સુધી આડકત્રી લાઈન દોરવી અને તેને અડસટે જરા વાંક-વાલી લાઈન ચીતારવી. તળીએનો ભાગ આ લાઈન સાથે લેવો. (જુઓ આકૃતી.)

બાજુનાં બે કાપ માટે એજ માંપનું કપડું જોઈશે. ૩૪X૩૨. તેની એજ પ્રમાણે ઘેવડી ઘડી કરવી અને કમ્મરનો કાપ ૦.૧૧) ઇંચ હેઠે ઉતરી દોરવો. આટલા ફેરફાર શીવાય બીજી સર્વે રીતે એ કાપ ઉપલા કાપની માફકજ દોરવો. અને ઘડીવાલા ભાગને કાપી અને બાજુ છુટી કરવી. એ કાપ જો કાગળનાં કાપ્યા હોય તો કપડું કાપતી વેલા ફરતી ૦.૧) ઇંચ સીલાઈ રાખવી.

હવે બોડીસનો કાપ કાઢવો—પેહલાં પેહરનારની લંબાઈનું માંપ ખભાંથી કમ્મર સુધી લેવું. તેમાં ૧) ઇંચ ઉમેરવો જે મલી સામટું માંપ ૧૪) ઇંચ થશે. ૧૪X૧૬ ઇંચનું એક ચોકડું ક, ખ, ગ, ઘ બનાવો. ગ થી દાબા હાથપર ૬.૧) ઇંચ માંપી ચ નીશાની કરો. તેમજ ઘ થી ૬.૧) ઇંચ છ માંપી ચ છ બોડી નાંખો. ક થી ૪.૧) ઇંચ હેઠે જ નીશાની કરો. ક થી ૬) ઇંચ જમણાં હાથપર ઝ ટાંપ મુકી ત્યાંથી ૦.૧) ઇંચ હેઠે ઉતરી ૮ મુકો. જ, ૮ વાંક ગલાંનો દોરો. ચ થી ૧.૧) ઇંચ હેઠે ઠ મુકી ૮, ઠ ખભાંની લાઈન દોરો. ખ થી જમણીમેર ૬) ઇંચે ૩ મુકી ઠ, ૩ વાંક દોરો.

ખ થી દાબી મેર ૩) ઇંચે ૬ મુકી ૦.૧) ઇંચ હેઠે ઉતરી જુ મુકો. ગ થી ૩.૧) ઇંચ હેઠે ત મુકી જુ, ત પીઠનાં ગલાંનો વાંક બનાવો. અને જુ, ઠ ખભાંની લાઈન દોરો. ઘ થી ૩) ઇંચપર

થ મુકી ઠ, થ વાંક દોરો. હવે આગલો તેમજ પીઠનો કાપ પુરો થશે. બંને કાપો છુટા પાડો.

કપડું વેતરતી વેલા તેની બેવડી ઘડી કરી વેતરવું. આગલો ભાગ ઘડીપર રાખી એક ટુકડામાં વેતરવો. પીઠનો ભાગ ખુલ્લો હોવાથી તેનું બે છુટા ટુકડા રાખવા. ફરતી ૦૧) ઇંચ સીલાઈ રાખવી. હેઠેનાં ભાગપર એટલે કમ્મર આગલથી સીલાઈ રાખવાની જરૂર નથી.

સીવવાની રીત—સ્કર્ટનાં ૩) ટુકડાઓને ફ્રંચ સાંધા (Seam) થી સીવવા (એ સાંધાઓ સીવવાની સમજણ આગલ આપી છે.) સીવતી વેલા આગલા સાંધાના બંને આડકત્રા કાપ પીઠનાં બંને સીધા કાપ સાથે જોડાય તેમ પકડવું.

કપડાંની બે લાંબી પટીઓ કમ્મરનાં માંપ કરતાં ૧) ઇંચ લાંબી અને ૨૧) ઇંચ પોહલી કાપવી.

આ પટી જોડતી વેલા સ્કર્ટનો વચ્ચો ભાગ પટીનાં અધવચ ભાગ સાથે જોડાય તેમ લેવું. એ પ્રમાણે પકડી આખી પટી જોડવી. એજ મુજબ અવરી બાજુથી બીજી પટી ઉપલી સીવેલી પટીપર મુકી સંચો મારવો.

પછવાડેની પટી લગાડવા આગમજ બોડીસના આગલા ભાગને વચ્ચેથી પટીનાં વચલા ભાગ સાથે મુકી ફાંકવો. બંને પીઠને પટીનાં બંને છેડા સાથે ફાંકી પછવાડેની પટી ઉપર ફાંકી પછી સંચો મારવો. એટલે પીઠ તેમજ બોડીસનો આગલો ભાગ બંને પટીઓની વચ્ચે દબાશે.

બોડીસનાં બધાં જોડીને સીવવાં, તેમજ ગલાં અને બગલ આગલનાં ખુલ્લા ભાગોની ઝીણી કીનારી વાલી સીવવી, યા પટી લગાડવી.

પીઠનાં ભાગપર પછવાડે પટી લગાડી આંકડા યા બતન લગાડવા. કમ્મરની પટીનાં છેડાપર હોલ તથા બતન કરવાં.

આખું એપ્રન યા “ઓવર ઓલ.”

આ “ઓવર ઓલ” કામ કરતી વેલા આખું શરીર ઢંકાય એવા ઝબ્બાને આકારનો બનશે. અંદર પેહરેલાં કપડાંનો બચાવ થશે. અને બનાવવાને દરેક રીતે સેહલ પડશે. ઢીલો હોવાથી કાઠનાંબી શરીરપર સેહલથી બેસી શકશે. સ્કુલ જૂતી છાકરીઓ માટે ખાસ ઉપયોગી થઈ પડશે.

કપડાંનું માંપ—જાતીથી નીચે સુધીની લંબાઇનું માંપ લઈ તેને બેવડું કરી, ચોક માટે ૦૧) વાર વધુ તેમાં ઉમેરવું.

પીઠનો કાપ—ઉપર મુજબ લંબાઈ લઈ, તેમાં ૧) ઇંચ ઉમેરી કાગળપર તે માપ પ્રમાણે ઉભી લીટી દોરવી. લંબાઈ $૩૮+૧=૩૯$ ઇંચ. તેને ક, ખ નામ આપવું. ક થી ૨૦) ઇંચ લંબાઈએ જમણી મેર સીધી લીટી દોરો ગ સુધી. ગ થી નીચે ક, ખ લાઈનની બરાબર ગ, ધ લાઈન દોરી ધ, ખ બેડી નાંખો.

ક, ખ, ધ, ગ ચોકડું થશે. ક થી ૨) ઇંચપર જમણી મેરનાં ખુણામાં ચ ટાંપ મુકી, ખ થી ૧) ઇંચ ઉપર છ ટાંપ મુકો, ચ, છ લાઈન બેડી દેવો. ચ થી ૫) ઇંચ નીચે જ મુકી, ચ થી જમણી મેર ૪) ઇંચ હડી ઝ મુકો, જ, ઝ બગલનો ગાલો થશે. છ, ધ બેડો. હવે આકૃતી મુજબ કાપો છ, ધ, ગ, ઝ, જ, છ આકાર કપાશે.

પીઠનાં એવા ૨) ટુકડા કપડાંપર કાપવા. આગલો ભાગ એકજ ટુકડામાં કપાશે એટલે તેને ઘડી આગલથી છુટો કરવો નહીં.

પીઠ અને આગલા ભાગમાં સેહજ ફેર છે. તે માટે થોડા બોલાસાની જરૂર છે.

આગલા ભાગ માટે લંબાઈ ૩૮) ઇંચ રાખવી અને પોહલાઈ ૧૮) ઇંચ એકવડી. દબલ કપડું પોહલાઈએ ૩૬) ઇંચ રાખી ઘડી કરવી, (૩૮×૩૬). જમણાં હાથપર ઘડીવાલો ભાગ રાખી ક આગલથી ૪) ઇંચ જમણી મેર અને ૫) ઇંચ ઉભી લાઈનપર હેઠે છોડી બગલનો ગાલો દોરવો. એ શીવાય આગલા કાપમાં બીજું કશું ચીતારવાની

જરૂર નથી. જેમ પીઠનાં કાપમાં આડકત્રી લાઇનપર બગલનો ગાલો આવે છે તેમ અંહી ઉભી લાઇનપર આવશે. એટલેજ ફેર હોવાથી જુદી આકૃતી આપવાની જરૂર નથી.

ચોક—૧૨) ઈંચ લાંબુ અને ૬) ઈંચ પોહલું એક ચોકડું બનાવો, અને આકૃતી મુજબ તેનો આકાર ચીતારો. એવા ૪) ટુકડા જોઇશે અને ખલાંના અને ૨) અસ્તરનાં. ક, ખ બાજુ બગલપર આવશે.

પટા માટે કપડાંનાં ૨) ટુકડા ૨૬) ઈંચ લાંબા અને ૨૧) ઈંચ પોહલા લેવા. પટાની ફરતી સીલાઇ ૦૧) ઈંચ રાખવી. અને પટીએને વાલી સાથે પકડી કીનારીથી ૦૧) ઈંચ દુર બાંધ્યો મારવો. આગલા તેમજ પીઠનાં ભાગને કાપતી વેલા મથાણે ૧) ઈંચ અને બગલ તેમજ બાજુનાં કાપોપર ૦૧) ઈંચ સીલાઇ રાખવી. નીચેની દામણુ જેટલી પોહલી જોઇએ તેટલું કપડું રાખવું. પીઠનાં અને કાપો ઘડી આગલથી છુટા કરવા. આગલા ભાગની ઘડી કાપવી નહીં.

ચોક કાપતી વેલા ૦૧) ઈંચ ફરતી સીલાઇ રાખવી.

ચોકની સીધી બાજુ ક, ખ જે બાહર યા બગલનાં ગાલાપર આવશે તેપર જોઇએ તો ફીલ (કપડાંની) યા લેસ મુકવી. ફીલ માટે ૧૮) ઈંચ લાંબી અને ૩) ઈંચ પોહલી કપડાંની પટી લઇ તેની ૩) બાજુની કીનારી ઝીણી સીવવી. એક બાજુ લંબાઇએ સીવ્યા વીનાં રાખવી. જેપર ફીલ માટે ગેધર કરીને ચોક અને તેનાં અસ્તરની વચ્ચે ફાંકી સીવી જવું.

સીવવાની રીત—પીઠ અને આગલા ભાગનાં સાંધા ફેંચ સાંધાએ સીવવા. બગલનાં ગાલાપર ઝીણી કીનારી વાલવી. ઉપલા ભાગપર ગેધર કરવી. પીઠની અને ખુલ્લી બાજુની કીનારી સાધારણ કાર વાલીએ તેમ વાલીને સીવવી. ત્રણડે ટુકડાનાં ઉપલા ભાગ (બ્યાં ૧) ઈંચ સીલાઇ રાખી છે) ને ૦૧૧) ઈંચ અવરી તરફ વાલી ત્યાંથી ૦૧) ઈંચ હેઠ ઉતરી દોરાતણુ કરવી. બીજી દોરાતણુ ત્યાંથી ૦૧) ઈંચ હેઠ ઉતરી કરવી. પછી અને દોરાતણુનો દોરો છેડેથી ખેંચી “ગેધર” કરવી. એ ભાગ હવે છોડી બાજુએ મુકો અને ચોક હાથમાં લેવો.

ચોકનાં ચાર ટુકડા છે. એ ઉપલા કપડાંનાં અને એ અસ્તરનાં, દરેક ખભાં માટે એ જોડશે. જો ચોક આદો રાખવો હોય તો અને કપડાંને એટલે કપડું અને તેનાં અસ્તરને કીનારીપરથી વાલી એકમેકપર મુકી અખ્યો મારી જવો. તેની નાલી ૨) બાજુઓ સીવ્યા વીના ખુલ્લી રાખવી. સીધી બાજુ જે બગલનાં ગાલાપર અને વાંકવાલી બાજુ જે ખભાંપર આવશે તે સીવી જવી. બગલવાલી બાજુપર જે કીલ મુકવી હોય તો અખ્યો મારવા આગમજ મુકવી.

હવે ઓવર ઓલ હાથમાં લઈ તેનાં ઉપલા ભાગપર જ્યાં ગેધરનો દોરો છે. ત્યાં આગલા ભાગપર છાતીની પોહલાઈનું માપ લઈ તેનાં પ્રમાણમાં દોરો ખેંચી ગેધર લેવી. પીઠનું માંપ તેજ મુજબ લઈ અને બાજુઓ તેનાં પ્રમાણમાં ગેધર લેવી. માંપ બરાબર આવ્યા પછી દોરો બાંધી લેવો.

આ ગેધરવાલા ભાગપર ચોકની નાલી બાજુ બગલનાં અને છેડાપરથી શરૂ કરી ફાંકવી. ચોક અવરી બાજુથી મુકવો. એ બાજુઓ (ચોકની) સીવેલી ન હોવાથી તેપર ટેપની પટીઓ ફાંકવી, ટેપનાં ૩) ટુકડા ચોકનાં માપ પ્રમાણે કાપવા. એક આગલા ભાગની ગેધરપર આવશે. અને એ પીઠપર બરાબર ગેધરપર ગોઠવીને ફાંકવા જેથી ચોકનો સીવ્યા વીનાનો ભાગ ઢંકાઈ જાય અને અવરી બાજુ સફાઈદાર લાગે અને તેને હાથે ઝીણું તાંકાથી સીવી લેવા. આથી ગેધર પણ બરાબર રહેશે.

પછવાડે એક નાકે બતન લગાડવું અને બીજી મેર લુપ બનાવી તાંકવું. હવે ઓવર ઓલ ખલાસ થયો. એપર જે પટો બાંધવો હોય તો ઉપર લખેલાં માંપ મુજબનો તૈયાર કરી તે ચા બીજો કાઢી પટો બાંધવો.

પાસેની આકૃતી ઓવર ઓલ પુરો થયા પછી અવરી બાજુનો આકાર બતાવે છે. એ જોવાથી ચોક કેમ લગાડવો તે તુરત સમજ પડશે. મીડાંવાલી લીટી ઉપલા ભાગની ગેધર બતાવે છે. આખો ઓવર ઓલ વેતરવાનું તથા સીવવાનું એટલું સેહલ છે કે અત્રે આપેલી સર્વે આકૃતી ફક્ત જોવાથી તે સમજ પડી શકશે.

બધરાંઓનો નાઘટ ગાઉન.

નાઘટ ગાઉન તરેહવાર ફેસીનનાં બનાવવામાં આવે છે. પણ તે કાપવાની મુલ રીત તો એકજ હોય છે, તેમાં સેહજસાજ ફેરફાર કરવો પડે છે. જુદી જુદી ધપથી ગોઠવેલા ચોક, કાલર, ટક ક્રીલ, લેસ, ઇનસરશન વગેરેથી તેનો દેખાવ તદ્દન બદલાઈ જાય છે. એમાંની થોડીક જાતનું અત્રે વર્ણન આપીશું. તે બનાવ્યા પછી કાઢખી ફેશન સહેલાઈથી થઈ શકશે.

નાઘટ ગાઉનની લંબાઈનાં માપ માટે ખભાંના ઉપલા ભાગપરથી જમીન સુધી માપ લેવું. સાધારણ કાયદો એ છે કે પેહરનારની ઉંચાઈનાં માપનો ૪ મો ભાગ લેવો. ધારો કે એક બાઈની લંબાઈ પાંચ ફીટ હોય તો ૬૦) ઈંચ થાય, તેનો ૪ મો ભાગ ૫૩) ઈંચ લઈએ. (નાનાં વીભાગો ગણતરીમાં લેવા નહીં.) એટલી લંબાઈ લીધા પછી નીચેથી કીનારી વાલવા તથા કપડાંની સોસવણ માટે સુમારે ૨) ઈંચ વધારે રાખવા.

નાઘટ ગાઉન ઘણું કરીને લાનકલાથ, નેનસુખ, કલીકા, ફલેનલ વગેરે કપડાંનાં બનાવવામાં આવે છે. એ કપડાંનો પતેહ ઘણું કરીને ૩૬) ઈંચ આવે છે. હીંગણાં કદનાં અને ઘણાં પટલાં માણસો માટે પોહલાઈએ એટલો પતેહ પુરતો થશે. પણ ઉંચા અને લગાર ભરેલાં માણસો માટે પતેહમાં આડકત્રું ચીપ્ચું નીચેથી મુકવું પડશે. નહીં તો ચાલતાં ખેંચાયા કરે. ઘણાં જડાં બધરાંઓ માટે એ ચીપ્ચાંની પોહલાઈ વધારેમાં વધારે પતેહના ત્રીજા ભાગ જેટલી યા તે કરતાં ઓછી રાખવી જોઈએ. જ્યારે સાધારણ કદ માટે ૫) થી ૬) ઈંચ રાખવી. એ ચીપ્ચાં બે રીતે મુકવામાં આવે છે. ટુકાં અને લાંબાં. ટુકાં ચીપ્ચાં છેક નીચેથી લંબાઈનાં અરધા ભાગ જેટલાંજ મુકાય છે. એ ચીપ્ચાં નાઘટ ગાઉન કાપતી વેલા ઉપલા ભાગપરથી પડશે તેને ઉલટાવી નીચેનાં ભાગપર જોડી નાંખવામાં આવે છે. તે આગલા ભાગપર તેમજ પીઠપર જમણી તેમજ દાબી બાજુએ મુકાશે. બધાં મલી ચાર ચીપ્ચાં દરેક ૩૩) ઈંચ પોહલાં થશે, એટલે પતેહમાં આગલા ભાગપર તેમજ પીઠમાં સાત સાત ઈંચ વધશે. એટલે નાઘટ ગાઉનની

નીચેની પોહલાઇ એક બાજુએ ૩૬+૭=૪૩ ઈંચ થશે. એ સમજણુ દુકાં ચીપ્પાં માટે થઇ.

લાંબા ચીપ્પાં છેક નીચેથી બગલ સુધી લંબાય છે, અને સાધારણ રીતે આગલા ભાગપર અને પીઠપર એકજ બાજુએથી મુકવામાં આવે છે. તે માટે બેજ ચીપ્પાં જોઇએ છે.

જે કપડાંનો પનેહ ધણેજ નાનો હોય અને પનેહમાં આખો સલંગ સાંધો મુકવાની જરૂર પડે તો પહેલાં તે સાંધો સીવી પછી નાઇટ ગાઉન વેતરવો.

નાઇટ ગાઉન.

આ નાઇટ ગાઉનમાં આપેલી લંબાઈ માટે ચીરયાં મુકવાની જરૂર નથી, પણ જો પેહરનાર માણસ આંગે ધણું ભરેલું હશે તો મુકવાં પડશે. વલી જો લંબાઇએ કરતાં વધારે હોય તો દુકાં ચીરયાં મુકવાની જરૂર પડશે. આકૃતીમાં નાઇટ ગાઉનનો આગલો ભાગ વચ્ચેથી ઘડી વાલી બતાવ્યો છે. દાખી બાજુએ બગલનાં કાપ આગલથી જ ચીરયું નીકલશે તેને ઉલટાવી નીચલા ભાગપર મીડાંવાલી લાઇનથી બતાવ્યું છે તેમ જોડવું. ચીરયાંની કોરેકોરને નીચલા ભાગની કોરેકોર સાથે જોડવી. કપડું પનેહમાંથી દબલ કરી ઉપલો કાપ કાઢેલો હોવાથી એવુંજ એક બીજું ચીરયું પછવાડેથી નીકલશે. આ બંને ચીરયાંને જમણી અને દાખી બાજુએ જોડવા.

ગલાંનો ભાગ દોરયા પછી નાકથી થોડો ભાગ સીધો રાખ્યો છે તે ટક માટે છે. ગલાં અને ખભાંનાં થોડા ભાગપર ટક આવશે. એ ટક આકૃતીમાં મીડાંની લાઇનથી બતાવી છે. ટક ના) ઈંચ પોહલી રાખવી. પેહલાં ગલું તથા ખભું કાપ્યા વગર ટક મારવી અને પછી ઉપલા બને ભાગો કાપવા. ટક લેવા માટે આકૃતીમાં ખભું મોટું રાખ્યું છે માટે જો ટક પોહલી યા સાંકડી લેતાં ખભાંની લંબાઈમાં ફેરફાર પડે તો કાપતી વેલા પીઠપરનાં ચોકની લંબાઈ માંપી તેટલુંજ રાખવું. એ ચોક આગલ દેખાડવામાં આવશે. ગલું પણ આકૃતી મુજબ રાખવું.

જે ચોકઠાંના માંપ પ્રમાણે બરાબર નહીં આવે તો નીચે ૩૧) ઈચિ ઉતરવું અને અંદર ૨૧) ઈચિ જવું. આગલો ભાગ બરાબર કપાઈ રહ્યા પછી પીઠ હાથમાં લેવી.

પીઠપર પછવાડે ચોક આવશે. બાકીનો ભાગ તદ્દન આગલના જેવોજ કાપવો, એટલે લંબાઈએ આઠ ચોકઠાં પાડ્યાં છે તેમાંનો ઉપલો એક ચોકઠાંવાલો ભાગ ઉપરથી કાઢાડી નાંખવો. એ ભાગપર આકૃતીમાં~~~~~આવી નીશાની કીધી છે. બાકીનો નીચેનો ભાગ આબેહુબ આકૃતી મુજબ ચીતારવો. એટલે કે ગલું, ખભું અને અરધો બગલનો ભાગ નીકલી જશે. જે ભાગો ચોકમાં આવશે.

હવે ચોક માટે પીઠની પોહલાઈનું માંપ લેવો. પછી આગલા ભાગમાંથી જે ચોકઠાનો ઉપલો એક ભાગ કાઢાડી નાંખ્યો હતો તેની લંબાઈ માંપો. આપણી આકૃતી મુજબ એક ચોકઠાંની લંબાઈ ૫૧) ઈચિ થશે. ત્યારે ચોક માટે ૧૬X૫૧) નું કાગળ કાપી નીચે પ્રમાણે આકૃતી ચીતારો.

બોંહે પણ પાસેની આકૃતી મુજબ ચીતારવી. તેની લંબાઈ તેમજ પોહલાઈ સરખી છે. પણ જે તેમાં કાંઈ ફેરફાર કરવો હોય તો તેમ કરવું. બોંહેની લંબાઈનું માંપ લેવું હોય તો ખભાંથી કાંદી સુધી લેવું. આગલ જતાં ખલાઉઝની બોંહે આપી છે તેમાંની કાંઈખી ચાલશે.

સીવવાની રીત—પેહલાં બાજુનાં ચીરયાં જોડવાં. નાઈટ ગાઉ-નની કોરેક્ટર સાથે ચીરયાંની કોરેક્ટર જોડવી. એવાં ચાર ચીરયાં જોડાશે. એ આગલા ભાગપર અને એ પછવાડે. તે પછી બેઉ આગલા અને પછવાડેનાં ભાગોનાં સાંધા સીવવા. એ સાંધા સાધારણ રીતે જોડી વાલીને ઉપરથી બપ્પે મારવો, યાને ખલાઉઝનાં પ્રકરણમાં વાંકવાલો પટો જોડવાની રીત આપી છે તેમ સવરી તરફથી ઝીણી કીનારી સીવી ઉલટાવીને અવરી તરફથી પાછો સાંધા સીવી જવો:

આગલનો અટનવાલો ભાગ—એ ભાગ ઘણું કરીને ૧૮) ઈંચની લંબાઈ સુધીનો ઉધાડો રાખવામાં આવે છે. પણ જે થોડો ઓછો રાખશે તો તેખી ચાલશે. એ સીવવાની ઘણી રીતો છે તેમાંની

એક સેહલી અને શોભાદતી રીત નીચે મુજબ છે.—એ માટે એ પટીઓ જોઈશે. એક ઉપરની અને બીજી હેઠેની. ઉપરની પટી ૧૥૫) ઈંચ પોહલી અને આગલા ખુલ્લા ભાગની લંબાઈ કરતાં ૧૫૫) ઈંચ લાંબી, એટલે જો ૧૮) ઈંચ લંબાઈ હોય તો પટીની લંબાઈ ૧૮૫૫) ઈંચ રાખવી.

હેઠેની પટી ખુલ્લા ગાલાની લંબાઈની અને ૧) ઈંચ પોહલી રાખવી. નાઈટ ગાઉનની બટનની પટી એટલે નાની પટી પેહરનારનાં દાબા હાથપર અને હોલની પટી જમણાં હાથપર હમેશાં રાખવી. નાની પટી હેઠે રહેશે અને મોટી ઉપર આવશે. પટીઓ જોડવા આગમજ પેહલા નાઈટ ગાઉનનાં કાપેલા એક ભાગની હેઠેથી જરા જરા આડા કાપ કાતરથી મુકવા. (જુઓ આકૃતી) એ કાપ મુકવાની મતલબ એ કે પટી જોડતી વેલા નીચેથી ખોલ નહીં આવે. હવે મોટી પટીની સવરી બાજુ નાઈટ ગાઉનની અવરી બાજુ સાથે લગાડીને પકડવી અને બંને કીનારી સરખી રાખી દોરાતી જવી. નીચે જો કાપ મુક્યો છે તેટલોજ સાંધો પોહલો રાખવો. એ પટી જમણી બાજુએ મુકાશે તે યાદ રાખવું. (જમણી યા દાબી બાજુની ગણતરી પેહરનારપરથી કરવી.) પટી દોરાત્યા પછી ૧૫૫) ઈંચ જેટલું કપડું લંબાઈએ રહેશે તે એમજ રાખવું. હવે આખી પટી સાંધા આગલથી બરાબર દાબી સર પાડીને નાઈટ ગાઉનપર વાલી દેવી. એવી રીતે વાલવી કે સાંધો સવરી બાજુપરથી દીસે નહીં. પછી કાપેલી બીજી કીનારી ૧) ઈંચ જેટલી વાલી ફાંકી જવી. પેલા વધેલા ભાગ સુધી જવું નહીં. પછી એ વધેલા ભાગની બરાબર વચ્ચેથી નીશાની કરી તેને બંને બાજુથી વાલવું જેથી વચમાં અણી આવશે. એ ભાગ ફાંક મારી બેસાડવો. પછી તેપર ફરતી બાજુએ “ફેધર સ્ટીચ” યા બીજા કોઈપણ ફેનસી તાંકા ભરી જવા. (જુઓ આકૃતી). આ ટુકડાની આસપાસ કપડાંની ક્રીલ યા લેસ ગેધર કરીને મુકવાથી વધારે શોભશે. તેમ જો કરવું હોય તો પેહલાં લેસ યા ક્રીલ પટીપર ફાંકી તૈયાર કીધા પછી ઉપર જણાવ્યા મુજબ પટી નાઈટ ગાઉનપર બેસાડવી. નીચેનાં ખુણાં આગલથી ઘણી ગેધર લેવી, નહીં તો લેસ ખેંચાઈ જઈ કઠંગું લાગશે.

હવે દાખા હાથપરની નાની પટી લેવો. પટી અને ગાઉન બંનેની સવરી બાબુ સાથે પકડી અવરી બાબુથી જોડવી અને આખી પટી અવરી તરફ વાલી સીવવી. જેમ આપણે બટનની પટી લગાડીએ છીએ તેમ. પછી નીચેથી ના) ઈંચ જેટલો આડો કાપ મુકવો. જેમ પટી જોડવા આગમજ પેહલાં ઝીણો કાપ મુક્યો હતો તેમ. એમ કરવાની મતલબ એ કે ઉપરની મોટી પટી બ્યારે તેની ઉપર મુકાશે ત્યારે નીચલા ભાગપર ખેલ નહીં આવશે. હવે બંને પટીઓ એક બીજાં પર બરાબર ગોઠવી હેઠેની પટીનાં ઉપલા ભાગને ઉપરની પટીનાં હેઠેનાં ભાગ સાથે પછવાડેથી સીવી લેવી. તાંકા ઉપરથી દીસવા નહીં જોઈએ. ઉંધી બાબુએથી બ્યાં હેઠેની પટી આગલ કાપ મુક્યો છે તેપર એક ટેપનો ટુકડો મુકી સીવી લેવું કે ધોવામાં ચુંથાઈ જાય નહીં, અને એ ભાગ મજબુત રહે. એ પટીની સમજણ છોકરીઓનાં ગાઉનમાં પણ આપી છે. X જે ઉપલી રીત મુજબ પટીઓ મુકવી હોય તો ટક ભારતી વેલાએ બંને પટીઓનાં માંપ જેટલું કપડું છોડી ટક શરૂ કરવી. છેક નાકેથી ટક લેવામાં આવશે તો પટી હેઠે દબાઈ જશે. ટક પટીની બાબુએ વલેલી રાખવી અને દરેક ટક આગલીનાં કરતાં થોડી ટુકી રાખવી. સૌથી ટુકી બગલનાં ગાલા તરફ જતાં થશે.

પીઠ—પેહલાં થોડા કાપી તેજ માપનું તેનું અસ્તર કાપવું. પછી પીઠનાં સલંગ ભાગની ગેધર કરી તેને થોડામાં બેસાડવી. એ ગેધર થોડા અને અસ્તરની વચ્ચે આવવી જોઈએ કે જેથી સાંધો બાહરથી દીસે નહીં. (વધુ સમજણ માટે જુઓ નાઇટ ગાઉન ૨ જે. થોડા સીવવાની સમજણ.)

નીચેની દામણ એક ઈંચ પોહલી વાલીને સીવી જવી.

બોંહે જોડવાની રીત માટે જુઓ બ્લાઉઝની બોંહેનાં પ્રકરણમાં સમજાવેલી રીત.

ગલાંપર જે પટી મુકવી હોય તો ૨) ઈંચ પોહલી અને ૧૬૧) ઈંચ લાંબી પટી લઈ તેને સાધારણ રીતે ગલાંપર જેડી પછવાડેથી વાલી સીવી નાખવી. તેપર ઝીણી લેસ મુકવી. પટી ફાંકીને પહેરી

જોવી. જો ગલું નાનું મોટું પડે તો તે ખાંખી સંચો મારવા
આગમજ સુધારવી.

નાઈટ ગાઉન ૨ જો.

આ નાઈટ ગાઉન ખભાંપર સાંધા વગરના ચોક અને કોલર
સાથે બતાવવામાં આવ્યો છે. જેમ આગલા ગાઉનમાં નાના ચીરયાં
બાજુએ મુક્યા છે તેમ એમાં લાંબું એક ચીરયું મુકવામાં આવ્યું છે.

પેહલાં નાઈટ ગાઉનની લંબાઈનાં બે સરખા કટકા લઈએ.
અંદીઆં એ બંને કટકાની લંબાઈ પર) ઈંચ રાખી છે. કપડાંનો
પનેહ ૩૬) ઈંચ છે. બંને કટકા સરખા ગોઠવીને એક બીજાપર
મુકવા. પછી દાલા હાથનાં ઉપલાં ખુણાંપરથી ૬) ઈંચ માંપી એક
તાંચણી ત્યાં મુકવી. તેજ બાજુનાં નીચલાં ખુણાંપરથી ૧) ઈંચ માંપી
ત્યાં નીશાની માટે બીજી તાંચણી મારવી. પછી બંને નીશાનીપરથી
પકડી સર પાડી તે ભાગ કાપી નાંખવો. હવે કપડું ઉપરથી ૩૦) ઈંચ
અને નીચેથી ૩૫) ઈંચ રેહશે. પેલાં કાપેલાં ચીરયાંને ઉલટાવી જમણાં
હાથની કોરેકોર સાથે ચીરયાંની કોરેકોર જોડી નાંખવી. ત્યારે ઉપરની
બાજુ ૩૦+૧=૩૧) ઈંચ અને હેઠેની ૩૫+૬=૪૧) ઈંચ મપાશે. જો
એ કરતાંબી વધારે પોહલું માંપ રાખવું હોય તો એજ ગણતરીથી
રાખવું. એટલે ઉપલી અને નીચલી બાજુની પોહલાઈમાં ૧૦) ઈંચનો
તફાવત રાખવો. બંને ચીરયાંને આગલ તેમજ પાછલ એકજ બાજુથી
જોડવાં. કપડાંને પોહલાઈપરથી બેવડું કરી બગલનો કાપ કાઢવો.
ઘડીની બાજુ જમણી તરફ રાખવી. અને દાબી બાજુનાં ઉપલાં
ખુણાંમાંથી ૨૧) ઈંચ જમણી તરફ સીધી લાઈનપર માંપી ત્યાં એક
તાંપ મુકવી. પછી તેજ ખુણાંપરથી ૫) ઈંચ હેઠે માંપી તાંપ મુકવી
અને એ બંને તાંપની વચ્ચે બગલનાં ગાલાનો અરધો વાંક દોરવો.
(બુઝા આકૃતી.) આગલો ભાગ તેમજ પીઠ બંનેનાં બગલનાં ગાલા
આકૃતી મુજબ એક સરખી રીતે કાપવા અને ચોક જોડવા માટે
ઉપરનો ભાગ સીધો રાખવો.

છેક નીચેના ભાગ જ્યાંથી દામણ સીવાશે ત્યાંનાં છેડાઓ આડકત્રા કપાયલા હોવાથી નીચેની કાર વાલતી વેલા ખોલ આવશે માટે તે છેડાઓપરથી ૨૧) ઈંચ સુધી સીધું કાપવું. ૧) ઈંચની કીનારી માટે ૧) ઈંચ પછવાડે વલાશે અને ૦૧) ઈંચ અંદર દબાશે. એટલું કીધા પછી આગલો ભાગ છુટો પકડી તેને પોહલાઈએથી ખેવડો કરી બરાબર વચમાંથી બટન માટે લાંબો કાપ મુકવો. સાધારણ રીતે એ કાપની લંબાઈ ૧૬) થી ૧૮) ઈંચ રહે છે. આપણે આ નમુનામાં ૧૬) ઈંચ લઈશું. તે કાપવા આગમજ ગલાંપરથી ચોકની લંબાઈ કટલી આવશે તેની ગણતરી કરવી જોઈએ. ચોક ગલાંપરથી ૨) ઈંચ હેઠે ઉતરશે માટે આપણે ૧૪) ઈંચ જેટલો કાપ વચ્ચેથી મુકીશું. હવે આગલો તેમજ પાછલો બંને કટકા કપાઈને તૈયાર થયા માટે તેને બાજુએ મુકી બીજા કાપો હાથમાં ધરવા.

બોંહે—આગલાં પ્રકરણોમાં બોંહેનાં જુદા જુદા કાપો દેખાડવામાં આવ્યા છે, તેમાંથી કોઈમી બોંહે કાપવી. નાઈટ ગાઉન માટે એક જુદી રીતની બોંહે કાપવામાં આવે છે. તે કાપવા તથા સીવવાની સેહલી છે. તેમજ તેમાં કપડું પણ બીલકુલ બગડતું નથી માટે અત્રે આપીશું.

આકૃતીપરથી બોંહે કેવી રીતે કાપવામાં આવી છે તે સેહલાઈથી સમજ પડશે; પણ કાપ્યા પછી એક બોંહે ઉઠાવીને એટલે ઉલટી બાજુથી વાપરવી પડશે. જે કપડાંની સવરી તથા અવરી બાજુ એક સરખી હશે તેમાં એ રીત ચાલી શકશે. પણ જો તેમ નહીં હોય તો બે નાઈટ ગાઉન સાથે કાપી બે જોડી બોંહે કાપીએ તો બની શકે, નહીં તો બેઉ બોંહે એકજ હાથની થાય. કપડું એક-વડું પનેહમાંથી એમનુંએમ રાખવું અને લંબાઈનું માપ જેટલું જોઈએ એટલું રાખવું. પનેહમાંથી બોંહેના પાંચ સરખા ભાગ કીધા છે. તેમાંના બે ભાગ કાંદી માટે અને ત્રણ ભાગ બગલનાં ઘેરાવા માટે લઈ વચ્ચે આડકત્રી લાઈન દોરી છે. કાંદી આગલથી ૨૧) ઈંચ સીધી લાઈન પર છોડી ગોલ આકાર દોરયો છે. તેજ મુજબ બગલનાં આકાર માટે ૧૧) ઈંચ સીધી લાઈન પરથી હઠી વાંક લીધો છે. કાંદી

અને બગલની વાંકવાલી લાઈનની વચ્ચે જે સીધી ફોરેકારની લાઈન છે તેનું માપ લઈ તેટલુંજ માપ આડકત્રી વચ્ચેની લાઈનપર કાંદી આગલથી લીધું છે. એ માપ જોઈએ તો ટેપથી લેવું યા તો ફોરેકારવાલો સીધો ભાગ ઉંચકી કાંદીનાં બંને છેડા મેલવી પેલી વચ્ચેની આડકત્રી લાઈનપર મુકવો. આડકત્રી લાઈનનો જેટલો ભાગ વધારે હોય ત્યાં નીશાની કરી બગલનો ગાલો ચીતારવો. ગણત્રી કરતાં એ ભાગપર પાા) ઈંચ વધશે. એવીજ રીતે ઉઠલાવીને બીજી બેંહે ચીતારવી. બેંહે સીવતી વેલાએ એવી રીતે મુકવા જોઈએ કે તેનો સીધો સાંધો એટલે ફોરેકારવાલો ભાગ ઉપર આગલી બાજુપર રહે અને આડકત્રી સાંધો નીચે એટલે પીઠની બાજુપર આવે. એવી રીતે જોવાથી જમણાં અને દાબા હાથની બેંહે માલમ પડશે.

ચોક—આ ચોક એકજ દુકડામાં કાહડયો છે, એટલે ખભાંપર સાંધો આવશે નહીં. પણ જે સાંધો લેવો હોય અને પીઠ તેમજ આગલો ભાગ છુટા રાખવા હોય તો આગલા પ્રકરણમાં પીઠનો ચોક આપ્યો છે તે મુજબ કાપવો. આગલો ચોક પણ નાઈટ ગાઉનનાં ઉપલા કાપપરથી સેહલાઈથી નીકલી શકશે. અત્રે બંને એકજ દુકડામાં કહાડવાની રીત સમજાવીશું, જે બ્લાઉઝ, કોલર વગેરે ઘણી ચીજો માટે ઉપયોગમાં આવી શકશે. આગલા પ્રકરણમાં નાનાં બચ્ચાંનાં ડ્રાકમાં પણ તે સમજાવી છે. ચોકની લંબાઈ ૫) થી પાા) ઈંચ રાખવી. પીઠના ગલાંપરથી એટલા ઈંચ નીચે ઉતરી પીઠની પોહલાઈનું માપ લેવું. ધારો કે પીઠની પોહલાઈ ૧૫) ઈંચ છે અને લંબાઈ પાા) ઈંચ રાખી છે. હવે એટલાં માપનો કાપ કહાડવા માટે કાગળની પોહલાઈ પીઠની પોહલાઈ કરતાં $1\frac{1}{2}$ ગણી વધારે રાખવી, અને લંબાઈ આપણાં માપ કરતાં દબલ (કેમજે આગલો અને પાછલો બંને સાથે કહાડવા છે) રાખી એક ઈંચ વધુ લેવું. એ ૧) ઈંચ વાલવા તથા પટીનાં ભાગમાં જશે. હવે કાગળનું માપ નીચે મુજબ થશે:—

$$14 \times 1\frac{1}{2} = 20$$

$$14 \times 2 = 14 + 14 = 28$$

} કાગળ 20×28 કાપવું.

ઉપલાં માપનું કાગળ કાપ્યા પછી પોહલાઈએથી કાગળની ઘડી વાલવી. લંબાઈએ એમજ રેહવા દેવું. ઘડીવાલો ભાગ દાબા

હાથપર રાખવો. કાગજ હવે ૧૦×૧૨ થશે. આપણે પેહલાં પીઠનો ચોક ચીતારીશું. કાગજ ફાલ હોવાથી તેની અરધી આકૃતિ આવશે. હવે દાબી બાજુનાં નીચલાં ખુણાંપરથી પીઠની પોહલાઈનું અરધું માપ લેવો. તે ૭૫ ઈંચ થશે. એ માપ નીચેથી સીધી લીટીપર મુકવું. અહીંઆથી બગલનો કાપ દોરાશે. એ તાંપથી એક ઉભી લાઈન ઉપર સુધી દોરી જવી. હવે દાબીમેરનાં તેજ નીચલાં ખુણાંપરથી ઉભી લાઈનપર ચોકની લંબાઈનું માપ ૫૫) ઈંચ મુકી ત્યાંથી સીધી લાઈન જમણી તરફ નાકે સુધી દોરવી. એ લાઈનપર ગલાંનો કાપ દોરાશે. કાપ્યા હાથપર ગલાંની લાઈનથી ૦૫) ઈંચ નીચે ઉતરી ૨૫) ઈંચ અંદર જઈ ગલાંનો કાપ ચીતારો. પછી બગલની લાઈન જ્યાં ગલાંની લાઈનને મલે છે તેટલા ભાગનું ઉભું માપ લઈ તેનાં ૩) સરખા ભાગ કરો અને તેમાંનાં પેહલા ઉપલા ભાગપર ખભું આવશે. ગલાંથી એ તાંપ સુધી ખભાંની લાઈન દોરી તેને ૦૫) ઈંચ વધારે બહાર લંબાવો. પછી ત્યાંથી નીચે સુધી બગલનો કાપ દોરો. આ પીઠના ચોકની અરધી આકૃતિ થઈ. હવે કાગજનો ઉપલો ખાલી ભાગ છે તેને ખભાંની બરાબર લાઈનપરથી સર પાડી નીચે વાલી નાંખો. જુઓ આગલાં પ્રકરણમાં બધાંને સુતરાઉ લાંબો ઝબ્બો પાનું (૨૧ મુ). વાડ્યા પછી કાગજના ચાર પડ થશે, ઘડીવાલો ભાગ તે પીઠનો મધ્ય ભાગ છે ત્યાંથી પોણો ઈંચ છોડી સીધી લાઈન મારો, ગલાં આગલ આવી એ લાઈન અટકશે ત્યાંથી ગલાનાં કાપ સાથે તેને મેલવી નાંખો. હવે પેનસીલની લાઈન પ્રમાણે ગલાંનો કાપ તથા તેને લગાડીને હમણાં મારેલી ઉભી લાઈન કાપો. (ઘડી કાપવી નહી) ગલાં આગલથી કાગજનાં ચાર પડ કપાશે. સીધી લાઈનપર એ પડ આવશે. એટલું થયા પછી નીચેની ૭૫ ઈંચનાં માપવાલી સીધી લાઈન તથા બગલનો કાપ ચારે પડ પકડી કાપી નાંખો. ખભું કાપવું નહી, હવે કાગજ ઉઘાડો એટલે પીઠ તથા આગલો ચોક કપાયલો માલમ પડશે, પણ આગલા ભાગનું ગલું નીચે ઉતારવું જોઈએ, આપણે તો પીઠની બરાબર કાપ્યું છે તેમ રાખવું નહી. ગલાં આગલથી જે સીધી લાઈન નીચે ઉતરે છે તેની અધવચે એક તાંપ મુકી તેને પીઠનાં ગલાં સાથે ગોલ આકાર લઈ મેલવી નાંખો. તે આકાર બરાબર દોરાયા

પછી ઉપરનો ભાગ કાપી નાંખો, જે એમ બરાબર નહીં કપાય તે તમારા બ્લાડિઝનાં પેસનું મહું તેપર મુકી કાપની લાઇન મારો. યોક પુરો થયા પછી ઘડી વાલો, તેનો આકાર પાસેની આકૃતિ પ્રમાણે દેખાશે. આ યોક માટે આપેલી સમજણ પેહલાં વાંચણમાં કદાચ ગુચવણભરી લાગશે પણ આકૃતિ જોઈ જોઈને ફરીથી એ ત્રણ વાર વાંચતાં આખરે થયા વીના રહેશે નહીં. જે કાગળપર જુદા જુદા માપના એવા યોક એ ત્રણવાર કાપશે તો એટલા જલદી હાથે આવી જશે કે કોઈખી માપનો બંધબેસતો યોક અડપથી કપાઈ શકશે. વલી એ યોકપરથી બીજા તરેહવાર ઘાટનાં ફેનસી યોક યા કોલર કાપી શકાશે. પાસે આપેલી આકૃતિ એવા કોલર યા યોક બતાવે છે.

ઉપર કાપેલા યોકને પીઠની અધવચેથી બેવડો કરી બીજું ખાલી કાગળ નીચે મુકી તેપર તાંચણી મારી પેનસીલે તેની આકૃતિ નીચેનાં કાગળપર દોરી જવી. પછી તે આકૃતિનાં અડસટાથી જે તરાહ દોરવા માંગતા હોઈએ તે ચીતારવી. ક, ખ, ગ, ઘ, ચ, છ એ ઉપલા યોકની આકૃતિ બતાવે છે તેપર ત્રણ જુદી જાતનાં આકારો ચીતાર્યા છે. પેહલો ગલાં આગલથી ૨૫ ઇંચ દુર ફરતી એકસરખી તાંપ મુકી ગોલ આકાર દોર્યો છે, જે ઝીણાં મોંડાંની લાઇનથી બતાવ્યો છે. એ નાનો ગોલ કોલર થશે. બીજા કાપાવાલી લાઇન મોટો ગોલ કોલર બતાવે છે જે ગલાં આગલથી ૫) ઇંચને છેટે છે. ત્રીજો કોલર પેનસીલે મારેલી જડી લાઇનથી બતાવ્યો છે, જે ઉપલાં બંને ગોલ કોલરની વચ્ચે સરખા તફાવતે તાંપ મુકી આરકાંને ઘાટ કાઢી બતાવ્યો છે. એ સર્વે કોલરોની આગલા ભાગપરની લાઇન ગલાંથી થોડે છેટે રાખી છે તેનું કારણ એ કે કોલરપર ફરતી ફીલ યા લેસ મુકવામાં આવે તો તે ખાંચામાં બરાબર આવી રહે, નહીં તો ફીલ યા લેસ એક બીજાપર ચઢી જાય. કોલરનો ભાગ ગલાં આગલથી કેટલો દુર યા કેટલો આડકત્રો રાખવો તે લેસનું માપ જોઈને રાખવો.

સેલર કોલર કાહડવાની એક સેહલી રીત—સાધારણ કદનાં ગલાં માટે ૧૬x૮ કાગળ લેવું. લંબાઈએથી તેને ફપલ કરી

ઉપર હેડે તેની ઘડી વાલી ચાર ભાગ કરવા. એ લંબાઈએ અને એ પોહલાઈએ. જમણી બાજુએ ઘડી રાખી તેજ તરફથી ઉપલા ખુણાંથી રાખા ઈંચ નીચે અને રાખા ઈંચ અંદર જઈ એક ચોકડું પાડો અને તેને અડધાવી ગલાંનો ગોલ આકાર આકૃતી મુજબ ચીતારો. ગલાંની ઉપલી અણી અમવચની લાઈનથી ૦.૧૧ ઈંચ દુર રાખવી. પછી તેને લગાડી સીધી લાઈનથી ૦.૧૧ ઈંચ હેડે ઉતરી આગલા ભાગની લાઈન મારવી. જમણાં હાથપર હેડેનાં ખુણાંથી ૫) ઈંચ માપી એક તાંપ મુકી તેને ઉપલી લાઈનની અણી સાથે સીધી લાઈન દોરી જોડી નાંખો, એ લાઈન સીધી યા જરા વાંક લઈ દોરવી; તે ખભાંની ખંને બાજુએ પીઠ તેમજ આગલા ભાગપર આવશે.

એમાંનો કાઠખી કાઠર નાછટ ગાઉનપર મુકવા આગમજ પહેલાં ગલાંપર નાની પટ્ટી મુકવી, એ પટ્ટીની પોહલાઈ ૨) ઈંચ અને લંબાઈ ગલાંના માપની રાખવી. એ પટ્ટી વાલીને સીધા પછી ૦.૧૧ ઈંચથી વધારે પોહલી નહીં આવવી જોઈએ. કાઠરને પટ્ટીની વચ્ચે દાખીને સીવવો જોઈએ માટે તેમ જો મુકવો હોય તો પટ્ટીને પોહલાઈએથી એ ભાગમાં ફાડવી પડશે. તે માટે ખંને પટ્ટીપર ૦.૧૧ ઈંચ સીલાઈ વધુ રાખવી એટલે એક પટ્ટીનું સામટું માપ રાખવું.

સીવવાની સમજણ—ચોકને પહેલાં અસ્તર સાથે વચમાંથી ફાંકી પેડરનારનાં ગલાંપર મુકી જોવો. જો ખભાં ઘણાં લાંબાં પડતાં હોય તો નીશાતી કરી જેટલો ભાગ કાઢી નાંખવો હોય તેટલો આખો બગલનાં ગાઢાપરનો ભાગ કાપી નાંખવો. પણ યાદ રાખવું કે નાછટ ગાઉનનાં ચોકનાં ખભાં બદલાવની માફક તંગ એસ્તાં રાખવામાં આવતાં નથી. એ કપડું રાતનાં પેડરવાનું હોવાથી બધી બાજુથી દીલું રાખવું જોઈએ. ચોકને ખેંચીને પકડવો નહી, કમજો તેનો આગલો ભાગ આડકત્રાં કપડાંપર આવેલો હોવાથી ખેંચાઈ જશે. પહેલાં નાછટ ગાઉનની પીઠનો ભાગ લઈ તેને બગલ આગલથી દબાવ કરી વચ્ચેથી સર પાડવો, પીઠનાં ચોકનેખી તેમજ વચ્ચેથી સર પાડવો અને એકતાં મધ્ય ભાગને તાંચણીથી સાથે જોડવા. પછી ખંનેનાં બગલનાં ભાગને સાથે પકડી તાંચણી મારવી. હવે નાછટ ગાઉનનો

કેટલો ભાગ ચોક કરતાં મોટો છે તે માપી જોવો. જેટલો મોટો હોય તેના કરતાં દબલ ભાગ ગેધરમાં લેવો, બાકીનો સાદો રાખવો. એટલે નાઈટ ગાઉનની ઉપરની કીનારી અરધે ભાગે ૧૩) ઈંચ થશે અને ચોકનો અરધો ભાગ ૭ા ઈંચ છે. એ બંને વચ્ચેનો તફાવત ૧૩-૭ા= ૫ા ઈંચ થશે. માટે ૧૧) ઈંચ કપડું ગેધરમાં બેસાડવું. ૧૩-૧૧=૨) ઈંચ બાકી રહેશે. તે ૨) ઈંચ બગલનાં ગાલા આગલથી છોડી ગેધર શરૂ કરવી. એવી રીતે બંને બાજુથી કરી ચોક અને ગાઉન સાથે ફાંકી સંચો મારવો અને પછવાડેથી અસ્તર સાંધાપર વાલીને સીવી નાંખવું.

આગલી બાજુપર પીઠ કરતાં ઓછી ગેધર આવશે, કેમકે નાઈટ ગાઉનનો આગલો ભાગ ખુલ્લો હોવાથી થોડો પટ્ટીમાં જશે અને વલી આગલો ચોક પીઠ કરતાં થોડો મોટો રાખ્યો છે. બંનેની કીનારી ઉપર માફક માપો, નાઈટ ગાઉનની અરધી કીનારી લગભગ ૧૨) ઈંચ થશે. અરધા ચોકની ૮) ઈંચ થશે. બે વચ્ચે ૪) ઈંચનો ફેર આવશે. તેનું દબલ ૮) ઈંચ એટલે ૮) ઈંચ કપડાંપર ગેધર લેવી. જો ગેધરને બદલે ટક મારવી હોય તો તે પણ ગણતરી કરી મારવી. ૦ા ઈંચ પોહલી ટક લઈએ તો એટલાં કપડાંપર ૮) ટક આવશે. એ મુજબ ફાંકી ઉપર જણાવ્યા મુજબ સીવવું. કાઠબી માપના ચોક હોય તો તેની ઉપલીજ રીત પ્રમાણે ગણતરી કરી સીવવા. સીવતી વેલા આગલો ચોક જરાકબી ખેંચાય નહીં તેની સંભાલ રાખવી કેમજે તે આડકત્રાં કપડાંપર કપાયલો આવશે બટનની પટ્ટી આગલનો ભાગ તદ્દન સીધો રાખવો તેમજ બગલનાં ગાલા પણ સીધા રાખવા.

બટનની પટ્ટી—આ પટ્ટી આગલ સમજાવેલી રીત કરતાં જુદી રીતે મુકીશું. એવા પટ્ટી માટે નાઈટ ગાઉનનો આગલો ભાગ બરાબર વચમાંથી કાપવો નહીં પણ વચ્ચેની લાઈનથી જમણી તરફ (પેહરનારની) ૦ા ઈંચ છોડીને કાપ મુકવો. લંબાઈ આગલ લખવા મુજબ લેવી તેમજ બંને બાજુએ ઝીણાં કાપ મુકવા. હવે બે પટ્ટીઓ ફાડવી જેમાંની એક કાપ કરતાં ૦ા થી ૦ાા ઈંચ લાંબી અને ૨ાા ઈંચ પોહલી; તથા બીજી કાપની લંબાઈની અને ૧) ઈંચ પોહલી રાખવી.

મોટી પટ્ટી જમણી બાજુએ દોરાતરી. સાંધા અવરી બાજુએ આવે તેમ રાખવો એટલે પટ્ટીની સવરી બાજુ અને કપડાંની સવરી બાજુ જોડેલી રાખી સીવી જવું. એ પછી પટ્ટીની બીજી કીનારી અવરી બાજુએ ફેરવી સાંધા ઉપરથી એટલે સાંધા ઢાંકાય તેમ સીવી જવી. તાંકા સવરી બાજુએ દીસવા નહીં જોઈએ. પછી પટ્ટીની બરાબર વચ્ચેથી સર પાડી તે સરને સાંધાની સીલાઈપર ફાંકવો એટલે બોક્ષ પ્લીટનો આકાર થશે. પછી તેને સીધી દાબીને રાખવી, અંદરનો સાંધો જમણી બાજુ તરફ વલેલો રહે એમ ફાંકવું, કારણ બટન હોત કરતી વેલા સાંધાનું કપડું વચ્ચે આવે તો હોત ચુંથાયલા થશે.

બીજી બાજુની હેડેની પટ્ટી પેહલા નાઈટ ગાઉનમાં સમજાવ્યા મુજબ મુકવી, અને નીચેથી ૧૧ ઈંચ આડો કાપ મુકવો. જેથી “બોક્ષ પ્લીટ”વાલી પટ્ટી ઉપર લેતાં બોક્ષ ન આવે. બંને પટ્ટીઓ જોડવા પછી “બોક્ષ પ્લીટ”નો નીચલો ભાગ વાલીને અણીવાલો આકાર બનાવવો યા તે ભાગ સીધો રાખવો. પછવાડેથી ટેપ મુકી ફાટેલો ભાગ ઢાંકી નાંખવો, અને ઉપલા ભાગપર ફેનસી તાંકા ભરવા. (જુઓ આકૃતી). એની આસપાસ જે લેસ મુકવી હોય તો બોક્ષ પ્લીટ-પર ફેનસી તાંકા ભરવા આગમજ પછવાડેની બાજુએથી તાંકા લઇ કરતી મુકવી. ખુણાં આગલથી વધારે ગેધર કરી ફેરવવું. તાંકા ઉપરથી દીસવા નહીં જોઈએ. પછી બોક્ષ પ્લીટને દાબી ફાંક મારી ઉપરથી ભરી જવું.

બોંહે—બોંહેનો સાંધો આખો સીવવો, તેપર નીચે ફીલ રાખવી અને વચ્ચે ઇનસરશન યા કપડાંની પટ્ટી મુકવી, અથવા તો ફીલને અદલે કદ મુકવો. હાથનાં ગાલાનું માપ લઇ કાંદી આગલથી બોંહેને ગેધર કરવી યા ઝીણી ઝીણી ટક મારવી. તે કરતી વેલા સાંધા આગલથી બંને બાજુએ ૧૧ ઈંચ કપડું સાદું રાખવું.

હવે બોંહે જોડતી વેલા તેનાં અગલનાં ગાલાનો ભાગ જે વાંકા ચુકા હોય તો પેહલાં કાપીને સરખો કરવો. ચોકના ભાગપરનું અસ્તર જે ફાંકેલું હોય તો ઉબેડી ખુલ્લું કરવું, કેમજે ત્યાં બોંહેનો ભાગ જોડાશે. બોંહે જોડીને સીધા પછી અસ્તર સાંધાપર મુકી

પછવાડેથી સીવી જવું. આ નાઇટ ગાઉનમાં આપેલી બોંહેનો સાંધા બગલના સાંધા સાથે જોડીને બોંહે જોડવી. બીજી બોંહે માફક આ બોંહે જોડવી નહી. વલી એનો ગાલો બધી બાજુએ સરખો હોવાથી જમણી, દાબી ગાલાપરથી પરખાશે નહી, આગલ સમજાવ્યું છે તે મુજબ બોંહેનાં સાંધાની જે બાજુ સીધી એટલે કારકારવાલી હોય તે ઉપર એટલે આગલીગમ આવે તેમ રાખવી. આડકત્રી બાજુ પીઠપર એટલે નીચે આવશે. એવી રીતે પકડીને જોવાથી જમણી દાબી માલમ પડશે. બોંહેનો તથા નાઇટ ગાઉનનો સાંધા બગલ આગલથી સાથે પકડી ફાંકી જવું. બોંહેનાં ગાલાનો જેટલો ભાગ મોટો હોય તે ખભાંની બંને બાજુએ ગેંધર કરી બેસાડવો. યાદ રાખવું કે બોંહે ગમે એટલી સાંકડી હોય તોપણ તેનો ગાલો કપડાંનાં ગાલા કરતાં ૧) ઇંચ જેટલોખી મોટો હોવો જોઈએ. બોંહે સીવતી વેલા હમેશાં સીવનારની સાંમે પકડવી.

નાઇટ ગાઉન ૩ જો.

આ નાઇટ ગાઉન બદયાનનાં કાપપરથી કહાડવામાં આવ્યો છે. દરેક સીવનાર બાઇ પાસે પોતાનાં બદયાનનાં કાપ તો હોવા જોઈએ. એક નાઇટ ગાઉન માટે કટલું કપડું જોઈએ તે આગલ આપેલા નાઇટ ગાઉન કાપવાની સમજ જેઓએ ધ્યાનથી વાંચી વેતરવાની કાશેશ કાઢી હશે તેઓને સેહલાઇથી સમજ પડશે. ઉપર ટપકથી તેની ગણતરી એવી રીતે કરવી કે નાઇટ ગાઉનની લંબાઈ જેટલી રાખવી હોય તે કરતાં દબલ કપડું અને તે ઉપરાંત સુમારે ૧૫ વાર બોંહે માટે લેવું.

અગાઉ માફક લંબાઇનાં માપ માટે પેહરનારનાં ખભાંનાં ઉપલા ભાગથી એટલે ગરદન આગલનાં ભાગથી જમીન સુધીનું માપ લેવું અને નીચેની કીનારી વાલવા તથા સોસવણ માટે બે ઇંચ વધારે રાખવું. પોહલાઇ માટે પનેહ જોઇ પેહરનારના કદ પ્રમાણે રાખવાની સમજણ જે આગલા ભાગપર આપી છે તે મુજબ કરવું.

પેહલાં પીઠનો કાપ લેવો. પીઠ અને તેની બાજુનાં બે કાપો બે છુટા હોય તો સાથે બેડી નાંખવા. સેહલી રીત એ છે કે ઉપલા કાપો અસ્તરનાં કપડાંનાં કાપી, ત્રણડે કાપ સાથે ફાંકી જવા. તે બાજુએ રાખી નાઇટ ગાઉનનું પીઠ માટેનું કપડું લઇ તેને પનેહમાંથી બેવડું કરી વચ્ચોવચમાંથી બેઉ બાજુએ નાની બોક્ષ પ્લીટ યા ઝીણી ટક મારવી. એ ટકવાલો ભાગ આખાં ગલાંપર આવવો જોઈએ અને ૫) થી ૬) ઈંચની જગા રોકશે. ટક લંબાઈએ પાંચ ઈંચ રાખવી. ટક માર્યા પછી પેલી અસ્તરની પીઠ કપડાંપર ટાંચણી મારી મુકવી. આપણા કાપની લગોલગ પેનસીલની લાઇન મારવી નહી કારણ નાઇટ ગાઉન બદલાવવાની માફક તંગ રખાતો નથી તે બધી બાજુથી થોડો થોડો ઢીલો રાખવામાં આવે છે. માટે નીચલી ગણતરી મુજબ બધાં ભાગોની લાઇન મારવી. ગલાંનો ભાગ જેમ છે તેમ રાખવો, ખલાંપરથી ૦.૧૧ ઈંચ છોડવું, બગલનાં ઉપલા ભાગપરથી એક ઈંચ અને આસ્તે આસ્તે નીચે આવતાં ૦.૧૧ ઈંચ કરવું, બાજુનાં કાપ આગલથી ૧) ઈંચ છોડવું. એ મુજબ લાઇન મારી જવી. હેઠની કીનારીપર લાઇન મારવી નહીં. કાપને ટાંચણી મારેલી ઉબેડી નાંખવી અને બે નાઇટ ગાઉનને ચીરયું મુકવાની જરૂર હોય તો આગલ આપેલી સમજણ મુજબ ઉપલા ભાગપરનાં કટકાને આડકત્રો કાપી ફારેફાર સાથે સીવી લેવો અને બાજુનાં કાપની લાઇન જે પેનસીલે મારી છે તેની સાથે મેલવી લેવો.

આગલનાં ભાગ માટે પેસનો કાપ અસ્તરનો લઈ તેનાં ચમટા ફાંકી તેને દબલ કપડાંપર ઉપર મુજબ ટાંચણી મારી જવી. ગલાં આગલથી ટક યા ગેધર માટે ૩) ઈંચ સીધું કપડું છોડવું. બગલ આગલથી ફરતો ઘેરાવો ૦.૧૧ ઈંચ જ છોડવો, બાકીનાં ભાગો પીઠની માફકજ રાખવા. એ રીતે પેનસીલે લાઇન માર્યા પછી કાપ છોડી નાંખવો અને બાજુનો સાંધો પીઠની માફકજ બદલાવવાનાં સાંધા સાથે મેલવી દેવો. પીઠનું ખભું પેસનાં ખલાં કરતાં સેહજ મોટું રહેશે. તે સીવતી વેલા બેચીને મેલવી નાખવું.

બોંદ—આગલ આપેલી ઠાઈબી બોંદમાંથી લેવી.

સીવવાની સમજણ આગલા ભાગોપર આપી છે તે મુજબ કરી જવું.

આગલા ભાગપર બટનની પટ્ટીપર ફરતી ફીલ મુકવી. એ ફીલની ગોઠવણ અત્રે જુદી રીતે કરીશું. પેહલાં આગલો જેટલો ભાગ ખુલ્લો રાખ્યો હોય તે કરતાં દબલ લંબાઈની કપડાંની પટ્ટી જેટલી જોઈએ એટલી પોહલી રાખી કાપવી. એવી બે પટ્ટીઓ બે બાજુ માટે જુદી જુદી કાપવી. એક બાજુથી તેને આડકત્રી કાપી ફીનારી સીવી લેવી, પછી સીધી બાજુથી દોરાતણ કરી ગેંધર કરવી. પછી નાઈટ ગાઉનની સંવરી બાજુપર ફીલની અવરી બાજુ મુકી ગેંધર બરાબર ગોઠવી ફાંકી જવી. બંને બાજુ એવી રીતે ફાંકવી. ફીલનાં બંને છેડાને ફીનારી પરથી સીવી લેવાં. પછી હોલની પટ્ટી માટે ૨૧૧ ઇંચ પોહલી અને ખુલ્લા કાપની લંબાઈ કરતાં ૧૧૧ ઇંચ લાંબી એક પટ્ટી ફાડવી. એ પટ્ટીની સવરી બાજુને પેલી ફાંકેલી ફીલપર મુકી ફાંકાને સાંચો મારી જવો. ત્રણડે કપડાંપર સાથે સાંચો મરાશે. પછી સાંધાપર પટ્ટીનો બીજો છેડો વાલી પેલી સીવણની બાજુએથી સીવી જવી. આ પટ્ટી બાહારથી અલગ મુકી હોય તેમ દેખાશે. એવીજ રીતે બીજી બાજુનીબી પટ્ટી મુકવી અને એક પટ્ટીને બીજી પટ્ટીપર આખી ગોઠવી નીચેથી બરાબર સીવીને બંધ કરી લેવી.

ફીલનો ઘાટ કેવી રીતે કાપવામાં આવ્યો છે તથા તેપર પટ્ટી કેમ ગોઠવીને મુકી છે તે આકૃતિ જોવાથી સમજ પડશે. ફીલને છેડે જો ગમે તો ઝીણી લેસ ફરતી મુકવી. નાઈટ ગાઉન કમ્મરમાંથી વધારે બંધખેસ્તો લાવવા માટે કેટલીક વેલા કમ્મર આગલથી થોડીક ઝીણી ટક પાંચ પાંચ ઇંચ લાંબી મારવામાં આવે છે. આકૃતિમાં એ ટક મારવાની જગા પણ બતાવવામાં આવી છે.

ગલાં આગલનાં નાઈટ ગાઉનનાં ભાગપર ગેંધર કરી લેવી. એ ગેંધર ખલાંનાં સાંધા સુધી લઈ જવી નહી. સાંધાથી ૧૧૧ ઇંચ દુર રાખવી. ગેંધર ફાંક્યા પછી ફીલનું કપડું જે ઉપરથી છુટું રહેશે તે જો ગલાંના ભાગ કરતાં લાંબુ જતું હોય તો જરા ગેંધર કરી ગલાંનાં દાબરાપર ફાંકી લેવું, પછી તેપર ગલાંની ઝીણી પટ્ટી આગલા ભાગમાં

સમજાવ્યા મુજબ મુકી તેપર આગલ જણાવેલો કાઠખી કાલર મુકવો. કાલરપર ઝીણી ફીલ અને ફીલને છેડે ઝીણી લેસ મુકવી કે જેમ બટનની પટીપર કરવામાં આવ્યું છે. એજ મુજબ બોંહેને પણ ફીલ કરી લેસ મુકવી. બટનની પટીપર ફીલને બદલે જોઈએ તો પોહલી લેસ ફરતી મુકવી, અને તેજ મુજબ કાલર અને બોંહેપર પણ એક સરખું લાગવા માટે કરવું.

બ્લાઉઝનાં કાપપરથી કાપેલા કાલર.

કાંઈપણ માપ લીધા વીના બ્લાઉઝનાં કાપપરથી કાપેલા જે બતનાં સેલર કાલર આકૃતીમાં બતાવામાં આવ્યા છે.

પેહલાં ખાલી કાગજપર બ્લાઉઝના પેસ તથા પીઠ બંને બલાં આગલથી અઠડાવી મુકવા, પછી આકૃતી મુજબ કાલરનો આકાર બંને કાપપર સાથે દોરવો. કાલરના જે ભાગની આકૃતી કાપપર આવી હોય તેપર કાતરની અણીવતી નીચેનાં કાગજપર નાકાં પાડવાં અને પછી કાલરનો આકાર કાપી કહાડવો, એજ મુજબ કાઠખી આકારનાં કાલરો કાપપર ચીતારી કાપી શકાશે. એવી રીતે ચીતારવાથી ગલાંના માપમાં કશોખી ફેરફાર પડશે નહીં અને કાલરો બીલકુલ બંધબેસતા આવશે. આગલ બતાવેલા કાલરો માફક માપ લેવાની તકલીફ આ કાલરમાં પડશે નહીં.

પ્રકરણ ૭ મું.

બધરાંઓનું બ્લાહિસ.

આ બ્લાહિસ માટે ત્રણ જાતનાં માપની જરૂર છે. ૧ લુ પીઠની લંબાઈ, ૨ જીં છાતીનો ઘેરાવો અને ૩ જીં કમ્મરનો ઘેરાવો. ૧ લુ માપ લેવા માટે કમ્મરે એક પટી બાંધવી. પછી બોચીનાં હાડકાંપરથી ટેપ પકડી પેલી બાંધેલી પટીની હેઠે સુધી લંબાઈએ માપ લેવું. બરડો સીધો રાખવો. ૨ જીં માંપ-બરડાપરથી થઈ છાતીનાં ઘેરાવાપર ફરતી ટેપ પકડી ગોલ માપવું. એ માપ બહુ તંગ લેવું નહીં. ૩ જીં—કમ્મરનું ફરતું માપ લેવું. ટેપ તંગ પકડવી.

પીઠ—ધારો કે પીઠની લંબાઈ ૧૫૦ ઇંચ છે અને છાતીનો ઘેરાવો ૩૪ ઇંચ છે તો લંબાઈએ કાગળ ૦૧ ઇંચ વધારે એટલે ૧૬) ઇંચ રાખવું. પોહલાઈ માટે છાતીનો જેટલો ઘેરાવો હોય તેનાં સરખા ચાર ભાગ કરી તેમાંનો ૦૧ ભાગ લેવો. જે ૩૪) ઇંચ ઘેરાવો હોય તો તેનો ચોથો ભાગ ૮૧ ઇંચ થશે તેટલી કાગળની પોહલાઈ રાખવી. ૧૬x૮૧ ઇંચનું કાગળ કાપી તેની લંબાઈએ ઘડી કરી ૮) સરખા ભાગ કાગળનાં સર પાડી કરો. પોહલાઈએ ચાર ભાગ કરો અને પાસેની આકૃતિ મુજબ કાપનો આકાર ચીતારો. પછી પેનસીલની લાઈન પ્રમાણે કાપી કઢાડો.

એટલું ધ્યાનમાં રાખવું કે આકૃતિમાં જે લીટી કમ્મરનો ભાગ બતાવે છે તેનું માપ પહેરનારની આખી કમ્મરનાં માંપનો ૦૧) ભાગ હોવો જોઈએ. જે તેમ ન આવે તો આકૃતિમાં બતાવેલી પીઠનાં વચલા સાંધાની લીટીથી કમ્મરનો ૦૧) ભાગ માંપીને નીચલી લાઈનપર જ્યાં આવે ત્યાં મુકવો અને તેને બગલનાં ખુણાં સાથે જોડી નાંખવો જેથી બાજુના કાપની લીટી આવશે. આપણું બધરાંઓની કમ્મર છાતીનાં ઘેરાવાનાં પ્રમાણમાં બહુ કરીને મોટી રહે છે. માટે કમ્મરનું માંપ ઉપર મુજબ માંપીને મુકવાથી બરાબર આવશે.

પેસ માટે પીઠનાં જેટલુંજ લાંબું કાગળ કાપો. પોહલાઈ

પીઠ કરતાં ૦૧૧ ઈંચ વધારે રાખો એટલે ૧૬X૯ ઈંચ કાગળનું માપ લઈ ઉપર મુજબ ચોકઠાનાં સર પાડી પાસેની આકૃતી મુજબ ચીતારો. કપડું કાપતી વેલા કાપ કપડાંની લંબાઈએ મુકવા, દરેક બાજુ ફરતી સીલાઈ રાખવી. ખભાં, ગલું, બગલનો ગાલો તથા હેઠે ૦૧૧ ઈંચ અને બ્લાઉસનાં સાંધાપર ૦૧૧ ઈંચ સીલાઈ રાખવી. પીઠપર બટ-નની પટી માટે ૨) ઈંચ વધારે રાખવું. પેસ કાપતી વેલા દાબા હાથપર લંબાઈની ઉભી લાઇન (ગલાં હેઠેની) કાપવી નહીં. તે બાજુએ સીલાઈ પણ રાખવી નહીં કારણ પેસ વચ્ચેથી સક્કંગ રેહશે માટે એ લાઈન કપડાંની ધડીપર આવે તેમ ગોઠવવી. નીચેથી કાપ કરતાં ૨) થી ૩) ઈંચ કપડું વધારે રાખી આકૃતીમાં જે મીડાની લાઇન પાડી છે તે મુજબ કાપવું. એ બ્લાઉસમાં કમ્મર આગલથી જે ભાગ ઢીલો રહે છે અને જેને “પાઉચ” યા “ફોલ્ડ” કહે છે તે માટે છે.

કમ્મરનો બેંડ અથવા પટી—કમ્મરના માપ કરતાં ૦૧૧ ઈંચ લાંબી અને ૨) ઈંચ પોહલી એક પટી લેવો. પોહલાઈએ બેઉ છેડાપરથી ઝીણી સીવી લેવો. તેની લંબાઈનાં બરાબર અરધા ભાગ પર એક સર પાડો તે અરધા ભાગને પાછો દબાવ કરી ત્યાં એકઠા સર પાડો, એટલે ૪, સરખા ભાગ થશે. કમ્મરનું માપ ૨૪) ઈંચ હશે તો ૨૪૧૧ ઈંચ પટીની લંબાઈ રાખવી. બંને છેડાની સીવામણમાં ૦૧૧ ઈંચ જશે બાકી ૨૪) ઈંચ રેહશે તેનાં ચાર ભાગ કરતાં દરેકમાં ૬) ઈંચ આવશે. હવે જે પટી હોલની હોય એટલે ઉપર આવે (બતન કીધા હશે તો હોલની પટી ઉપર આવશે. આંકડા હશે તો આંકડાવાલી પટી ઉપર આવશે. જેથી પટી ઉપર આવે) તેને છેડેથી કમ્મરની પટીના એક છેડાને ટાંચણી મારવી. બીજા છેડાને બીજી પટી છોડી તે પટીની સીવામણ આગલથી ટાંચણી મારો. બ્લાઉઝની બરાબર અધવચે પટીની અધવચ્ચનાં ભાગને ટાંચણી મારો. હવે જ્યાં પટીનાં ૦૧ ઈંચ ભાગપર સર પાડયો છે તેને બગલની હેઠેનાં સાંધા સાથે ટાંચણી મારો. બંને બાજુએ એવી રીતે ટાંચણી કરો એટલે ચાર બાજુએ ટાંચણી મારશે. પછી પેસનો જેટલો ભાગ પટી કરતાં મોટો હોય તેને બરાબર વચમાંથી બંને બાજુએ ગેધર

કરી લેવો. સાંધા આગલથી સુમારે ત્રણથી સાડાત્રણ ઇંચ જેટલો ભાગ સાદો રાખી પટ્ટી જોડવી. પીઠની કમ્મર જે બરાબર માપીને ૧) ભાગે લીધી હશે તો પટ્ટીનાં માંપની બરાબર આવશે. નહીં તો તેમાં ફેર પડશે. નાની હોવી ન જોઈએ. જે સેહજ મોટા હશે તો ચાલશે તેમ જ હોય તો બટન તથા હોલની પટ્ટીઓ તરફથી સેહજ ગેધર લેવી. એવી રીતે પટ્ટી ફાંકી તે પર સંચો મારવો. પછી પટ્ટી સાંધાપર વાલીને સીવો નાંખવી.

ખીજી પણ એક જાતની બુલતી પટ્ટી ઉપલી સીધી પટ્ટીને બદલે મુકવામાં આવેછે. જે પેટીકાટનાં પ્રકરણમાં આપેલા ગોલ કાપનાં લેફાને મલતી આવે છે. તેમાં સમજાવેલી રીત મુજબજ તે કાપવી પણ પોહલાઈમાં એછી રાખવી. ૨૧) ઇંચ જેટલી ચાલશે. સીલાઈ પણ તેમાંજ રાખવી. તે કાપવાની એક ખીજી સેહલી રીત નીચે મુજબ છે:—

પેહલાં કાગજપર કમ્મરનાં માપનાં અરધા ભાગ જેટલી સીધી લાઈન દોરવી એટલે કમ્મર જે ૨૪) ઇંચ હોય તો ૧૨) ઇંચ લાંબી લાઈન દોરવી. તેની બરાબર વચ્ચેથી એક સીધી લાઈન ૨૧) ઇંચ નીચે દોરવી. તેમજ બંને છેડાપરથી થોડીક લંબાઈએ એકઠા લીટી દોરવી. પછી નાંકિનાં બંને ખુણાંપરથી થઈ વચ્ચેની ૨૧) ઇંચની લાઈનને અઠડી એક વાંક આકૃતિ મુજબ દોરવો. એ વાંકની બરાબર વચ્ચેથી બંને બાજુએ ૬) ઇંચ માંપીને નીશાની કરવી, અને તે બંને નીશાનીથી છેડાપર ઉભી લાઈનને અઠડે તેમ ૨૧) ઇંચ નીચે ઉતારી ત્રણે નીશાનીઓપરથી એક બીજે વાંક દોરો. જે વાંક બરાબર ન આવે તો પેહલાં વાંકની હેઠે થોડે થોડે છેટે ૨૧) ઇંચ માંપીને આડકત્રી લાઈન દોરો. હવે વાંકની વચ્ચેની મીડાંવાલી લાઈનને ૨૧) ઇંચ નીચે ઉતારી ત્રણે નીશાનીઓપરથી એક બીજે વાંક દોરો. જે વાંક બરાબર ન આવે તો પેહલા વાંકની હેઠે થોડે છેટે ૨૧) ઇંચ માંપી તાંપ મુકી તેના અડસટાએ વાંક દોરશો તો બરાબર આવશે. એ પટો ઉપલા સીધા પટાની માફકજ બલાઉઝ સાથે ફાંકવો. કપડું કાપતી વેલા બંને છેડાપર સીલાઈ તથા વાલવાનું કપડું વધારે રાખવાનું ધ્યાન રાખવું. પટાનાં નીચલા

વાંકને ઝીણી કીનારી વાલી સીવી લેવો તથા ઉપલાં વાંકને બલાઉઝ સાથે જોડવો. એવી રીતે જોડવો કે સાંધા સવરી બાજુએ આવે. પટાની ઉલટી બાજુ અને બ્લાઉઝની ઉલટી બાજુ સાથે જોડીને પકડવી અને પછી ઘણુંજ થોડું કપડું સીવામણમાં લઈ ઝીણી દોરતણ કરી જવી યા સંચો મારવો. જે ભાગપર ગેધર આવે ત્યાં સંભાલથી સીવવું. ગેધરવાલો ભાગ એકેકપર આવી પુચો થાય નહીં તે જોવું. હવે જોડાણવાલો સાંધા સવરી બાજુએ આવશે. સાંધાને કાઢ બાજુથી મોટો થઈ ગયો હોય તો કાતરે કાપી બધી બાજુએથી સરખો કરવો અને ઘણા ઝીણા રાખવો, પછી ઉલટી બાજુએથી બ્લાઉઝ અને પટાનું કપડું સાથે ચમટીમાં પકડો ચમટલે સાંધા દબાઈ જશે, અને સાંધાની પોહલાઈની જરાક હેઠુંથી ફાંકી જઈ તેપર સંચો મારી જવો. એવી રીતે ફાંકવું કે સાંધાનાં પીસ્તાં સવરી બાજુપર દીસે નહીં. હવે સીવેલો સાંધા સવરી બાજુપર આવશે. એવી રીતે સીવેલા સાંધા ઘણાં સફાઈદાર લાગે છે. ઘણાં ઝીણાં અને અસ્તર વગરનાં બ્લાઉઝ તથા બોહિનાં સાંધા પણ એજ રીતે સીવવામાં આવે છે.

બ્લાઉઝ કાપવાની બોજ રીત.

કાગજની ઘડી કીધા વીનાં બ્લાઉઝનાં સર્વે ભાગો શું આધારે અને માંપે કપાય છે તે નીચનાં વર્ણનપરથી સમજી શકાશે. તે ધ્યાનથી વાંચી સર્વે માંપ મનમાં જરાજર ગોખી રાખવામાં આવશે, તો એક હુશીઆર વેતરનાર કાઢનાંબી શરીરનું માંપ લઈ દરેક કાપ શું આધારે અને કેવા પ્રમાણમાં કપાવા જોઈએ તે તુરત સમજીને કાપી શકશે. એજ કાપપરથી ઘડીવાલી કાપવામાં આવેલા કાપો શું આધારે કપાય છે તે પણ તુરત સમજી પડી શકશે. ઘડીની રૂઢીમાં ભેજાનો ઉપયોગ કરવામાં આવતો નથી. વગર વીચારે એક ચોકસ રૂઢી પ્રમાણે કાગજની ઘડીવાલી તેનાં ચોકઠાંને આધારે આકૃતિ પાડી કાપો કાપવામાં આવે છે. તેમાં ઝાઝાં માંપની જરૂર પડતી નથી. નીચના કાપ માટે ઘણાં માંપ લેવાં પડે છે અને તેમાં વધારે સમજણની જરૂર છે.

નીચલાં માંપો લઈ કાગળ પર નોંધવા:—

૧. પીઠની લંબાઈ—ટેપનો એક છેડો ગરદનનાં મોટાં હાડકા પર પકડી, પીઠની બરાબર વચ્ચેથી થઈ કમ્બરની હેડે સુધી માંપ લેવું.

૨. પેસની લંબાઈ—ટેપને ગલાનાં ખાડા પર મુકી સીધી નીચે ઉતારી કમ્બરની હેડે સુધી ઢીલું માંપ લેવું.

૩. પીઠની ઉપલી પોહલાઈ—ગરદનનાં હાડકાંથી ૩) ઈંચ હેડે ઉતરી ખલાનાં એક છેડાથી બીજા સુધી (એટલે જ્યાંથી આપણો હાથ શરૂ થાય છે તે ખાંચાંથી).

૪. છાતીનું ઉપલું માંપ—આ માંપ પેસ પર આવશે. ગલાનાં ખાડાથી સુમારે ૨) ઈંચ હેડે હાથનાં બંને ખાંચાઓ (હાથ જ્યાંથી શરૂ થાય છે તે ખાંચો)ની વચ્ચેનું માંપ, ત્રીજું તેમજ ચોથું બંને માંપો બરાબર હાથનાં સાંધા પરથી શરૂ કરવાં.

૫. છાતીનાં ઘેરાવાનું માંપ—બરડા પરથી થઈ, બગલમાંથી બાહર લાવી છાતીનાં ભાગ પરથી ઢીલું લેવું.

૬. ગલાનું માંપ—હાથ તાઈટ રૂખી ગલાની હેડેથી ફરતું ગોલ માંપ લેવું. બ્રાઝિલ બરાબર બંધ એસ્ટું બનાવવા માટે તેનો સંબંધો આધાર ઉપલાં માંપો પર રહે છે. માટે તે ઘણી સંભાલથી લેવાં. પેહરેલાં કપડાંને આધારે માંપ કદી લેવાં નહીં. શરીર પરથી લેવાં.

પીઠ—સાધારણ કદનું એક કાગળ લઈ તે પર નીચે મુજબ લાઇન દોરો. કાગળની દાબીમેર એક ઉભી લીટી પીઠની લંબાઈ કરતાં ૦.૧) ઈંચ વધારે દોરો. લંબાઈ ૧૫.૫+૦.૧=૧૬ ઈંચ (લાઇન ૬, ૫).

૬, ૫ નો અરધો ભાગ ૬, ૫ મુકો.

૬, ૫ નો અરધો ભાગ ૬, ૫ મુકો.

હવે આકૃતિમાં આપેલી લીટીઓ પર પીઠની આકૃતિ રચાશે.

૬ થી ૦.૧) ઈંચ હેડે ઉતરી જમણી મેર ગલાની લીટી પર
૨) ઈંચ હઠી ગલાને આકાર દોરો.

ખ થી જમણી મેર કમ્મરની લીટીપર ૧) ઈંચ હડી ગલાં સાથે જોડી નાંખો એ લાઇન પીઠની વચ્ચેની લાઇન છે. હવે પીઠનાં જોખી માંપ પોહલાઇએ લેવાં પડે તે એ લાઇનપરથી માંપવા.

એ લાઇનપરથી પીઠની ઉપલી પોહલાઇની લીટીપર એજ પોહલાઇનું અરધું માંપ મુકો (અ).

પીઠની એજ વચલી લાઇનપરથી છાતીનાં ઘેરાવાની લીટીપર છાતીનાં ઘેરાવાનું ૦) માંપ-૧) ઈંચ મુકો.

(છ) જે છાતીનો ઘેરાવો ૩૬) ઈંચ હોય તો તેનું ૮) માંપ ૯) ઈંચ, ૯-૧=૮) ઈંચ થશે.

અ થી ૨) ઈંચ ઉપર અને ૦) ઈંચ જમણી મેર હડી (જ) મુકો. જ, અ, છ બગલનો ગાંઠો દોરો.

જ થી ગલાંનાં ખુણાંપર લાઇન દોરો જે ખભું થશે.

પીઠની વચલી લાઇનથી કમ્મરની આડી લાઇનપર કમ્મરનું ૦) માંપ મુકો. તેને છ સાથે જોડી નાંખો. હવે પીઠની આકૃતી પુરી થઈ.

પેસ માટે પીઠની માફકજ કાગજનાં જમણાં હાથપર ઉભી લીટી દોરો. તેને લગાડીને દાખી મેર ગલાં, છાતીનો ઉપલો ભાગ, છાતીનો ઘેરાવો અને કમ્મરની લીટીઓ જેમ પીઠનાં કાગજપર દોરી હતી તેમ દોરો. એ લીટીઓપર પોહલાઇએ કાંઈપણ માંપ હાલ તુરત મુકવું નહી. ઉભી લીટીપર પેસની લંબાઈ મુકો. ઉભી લીટીનાં ઉપલા ખુણાં ક પરથી ઉપલી આડી લીટીપર છાતીનાં ઘેરાવાનો ૦) ભાગ +૧) ઈંચ માંપીને મુકો (ખ).

ખ થી ૧) ઈંચ હેઠે અ ટાંપ મુકી ત્યાંથી જમણી મેર ૫) ઈંચ આડી લીટી દોરો. એ લીટી ખલાંનાં માંપ માટે છે.

ક થી ૨) ઈંચ હેઠે ઉતરી અને ૨) ઈંચ ઉપલી લીટીપર દાખી મેર ગલાં માટે ટાંપ મુકી ગલું દોરો. ગ, ઘ.

પીઠનાં ખલાંનું માંપ લઈ તે કરતાં ૦) ઈંચ ઓછું માંપ ધ થી અ લાઇનપર માંપીને મુકો. ધ, છ લાઇન ખભું આવશે.

છાતીનું ઉપલું અરધું માંપ જમણી બાજુની સીધી લાઇનપરથી
છાતીની ઉપલી લીટીપર માંપીને મુકો.

છાતીનાં ઘેરાવાની લાઇનપર છાતીનાં ઘેરાવાનું ૦૧) માંપ
+૧) ઇંચ. મુકો. પછી આકૃતી મુજબ છ, જ, ઝ બગલનો વાંક
દોરો ઝ થી સીધી લાઇન નીચે દોરી ત્યાંથી ૧) ઇંચ જમણી બાજુ
કમ્બરની લાઇનપર માંપ મુકો. અને ઝ, ટ લાઇન દોરો. તેને નીચેથી
આગલી લાઇન સાથે જોડી નાંખો.

(Magyar) મેગીઆ બ્રાઉઝ.

આ બ્રાઉઝમાં પેસ, પીટ, તથા બોંહે એકજ ટુકડા-
માંથી વેતરાય છે. એટલે ખભાં તેમજ બોંહેનાં ગાલાપર સાંધો
આવતો નથી. આ કાપ બ્રાઉઝનાં કાપપરથી સેહલથી નીકળી શકશે.
તે કેમ કાઢવા તેની થોડીક સમજ નીચે આપીશું.

કાગજની લંબાઇ—પેસ અને પીટ બંનેની લંબાઈ કરતાં
થોડાક ઇંચ વધુ રાખવી.

કાગજની પોહલાઇ—પેસની પોહલાઇ અને બોંહેની લંબાઈ
સાથે માંપી તે કરતાં થોડાક ઇંચ વધુ રાખવી.

લંબાઇએથી કાગજની એક બાજુની કીનારી તદ્દન સીધી
રાખવી. વાંકી હોવી જોઇએ નહીં. એ કીનારીથી કાગજ સરખું
પકડી લંબાઇએ બેવડી ઘડી કરવી. કાગજનાં બંને પડ જમણી
તરફની કીનારીથી વાંકા ચુકાં હશે તો કાપ સરખો બેસશે નહીં. તે
બરાબર ગોઠવ્યા પછી ઘડીવાલો ભાગ ઉપર રાખવો. આકૃતીમાં
વચ્ચેની મીડાંવાલી લીટી ઘડી બતાવે છે. પેસની આગલી બાજુ
કાગજની કીનારીને જમણી તરફથી અડધાવીને મુકવી એવી રીતે કે
ગલાંનો ભાગ ઉપલી ઘડીને અડડે. કાપને હંડેનાં કાગજ સાથે ટાંચણી
લગાડવી કે હડી ન જાય. પછી બગલનાં ખુણાંમાંથી બોંહેનાં કાપની
લંબાઇ જેટલી જોડતી હોય તટલી માંપીને મુકવી. ઘડીવાલા ભાગ
તરફથી કાંદીનું માંપ અરધે ભાગે હોડે માંપીને મુકવું. બોંહે જો ટુકડો

કાણી સુધીની હશે તો એ માંપ સુમારે ૫૦) ધંચ પુરતું થશે. લાંબી હશે તો જે ઘાટની બોંહે બનાવવી હોય તે મુજબ માંપ રાખવું. તંગ બોંહે હશે તો નાનું અને કફની દીલી હશે તો મોટું જોઈશે. કાંદીની અરધી પોહલાઈનું માંપ મુક્યા પછી બોંહેનાં કાપને બગલ સાથે જોડી નાંખવો અને કાંદી આગલથી સીધી લીટીપરથી ૧૦) ધંચ અંદર હડી કાંદીનો વાંક દોરવો. હવે અરધી બાબુનો એટલે આગલો કાપ તેની અરધી બોંહે સાથે પુરો થશે. કાગળની ઘડી બેવડીજ રાખી લાઈન મુજબ બેવડું કાગળ કાપી જવું. ખભું અને બગલનો ગાલો કાપવો નહી. એવી રીતે કાપવાથી બંને બાબુએ પેસનો કાપ આવશે માટે કાગળને ફેરવી તેની પછવાડેની બાબુ આગલી તરફ લાવવી ઘડી એમજ રાખવી, અને બ્લાઉઝની પીઠ લઈ તેને એવી રીતે ગોઠવવી કે બગલનું ખુણું કાપેલા ખુણાંપર આવે અને ગલ્લાનો વચ્ચે લાગ કાગળની સીધી કીનારીને લાગે તથા ખભાંનું ખુણું પેસનાં ખુણાંને અડીને બેસે. આમ ગોઠવ્યા પછી જોશે તો પીઠનો કાપ આકૃતી મુજબ ગોઠવાયેલા દીસશે. બોંહે તથા બાબુનો કાપ તો અગાઉથી કપાઈ ચુક્યો છે. હવે પીઠની વચલી લાઈન ગલું તથા હેઠેની બાબુ બાકી રહી છે તેને પીઠનાં કાપનાં આકાર મુજબ કાપવાં. પછી ઘડી ખોલીને જોશે તો આખો કાપ આકૃતી મુજબ દેખાશે. બગલનાં ખુણાં ગોઠવતી વેલા બ્લાઉઝનાં કાપ જેટલાં હેઠે રાખવાં નહી. સુમારે ૧૦) ધંચ ઉપર હટાવી કાપ ગોઠવવો. તેમ કરતાં પેસનો લાગ આગલી મેરથી વાંકો આવે તો અડચણ નહી. તેનું ગલું સીધી લાઈનને લાગે તેમ રાખવું. બગલનાં ખુણાં પરથી જોઈએ તો આકાર ગોલ કરવો. કપડું વેતરતી વેલા લંબાઈએ બેવડું કરી મુકવું. પનેહ મોટો હોય તો પનેહમાંથી બેવડું કરવું. ફરતી સીલાઈ રાખવી.

આ મેગીઆનાં સાદા કાપપરથી તરેહવાર ફેશનનાં કાપ કાઢી શકાશે. જેઓને વેતરવા તથા સીવવાનો અનુભવ હશે તેઓને કોઈ-પણ જાતની ફેશન કરવાને મુશ્કેલી નડશે નહી.

બધ્યાનના કાપ કાઢાડવાની બીજી રીત.

આગલ આપેલાં કાપો મુજબ આ કાપ કાગળની ઘડી વાલી કહાડવામાં આવ્યાં નથી. ઘડી વાલેલા કાપોપર શરીરના દરેક ભાગોનું માપ ચોખડાંના અડસટાપરથી મુકવામાં આવ્યું છે, જ્યારે આ કાપમાં દરેક ભાગ બીજા ભાગો કરતાં કેટલાં વધતા એવા પ્રમાણમાં આવેલાં જોઈએ તેની ગણતરી કરી સમજણ આપવામાં આવી છે. બંને કાપોની લાઇનનાં ઘાટમાં થોડો વણો ફેરફાર છે છતાં બંનેનો પાયો તપાસીને જોવાથી એકજસરખો માલમ પડશે.

ચોવીસ ઈંચ ચોરસ કાગળ લેવો, પેહરનારનાં શરીરનાં નીચલાં માપ લઈ તે કાગળપર નોંધો.

કમ્મર—૨૪) ઈંચ ; છાતીનો ઘેરાવો ૩૪) ઈંચ ; પીઠની લંબાઈ ૧૬) ઈંચ ; પેસની લંબાઈ ૧૮) ઈંચ ; પીઠ અને પેસ બંનેની લંબાઈનું માપ ગલાંપર ખલાંના સાંધા આગલથી લેવું.

કાગળનાં ઉપલાં દાખાં ખુણાંપરની થોડીક જગા છોડી એક સીધી આડી લાઇન મારો. એ લાઇન ગલાંની છે. તેને વલગાવી તેજ ખુણાંપરથી નીચે ઉભી લાઇન મારો એ પીઠની લાઇન થશે. એ લાઇનપર ઉપરથી માપી પીઠની લંબાઈનું માપ મુકો (૧૬ ઈંચ) તેને જોડીને હેંટથી બીજી આડી લાઇન દોરો એ કમ્મરની લાઇન થશે.

પીઠની લંબાઈને અરધ ભાગે છાતીનાં ઘેરાવાની લાઇન દોરો. છાતીનાં ઘેરાવાનો અરધા ભાગ એ લાઇનપર મુકો. (૧૭ ઈંચ). એજ લાઇનપર દાખા હાથપરથી એ માપનો ત્રીજો ભાગ મુકો. (૫૩ ઈંચ). ૧૭) ઈંચ ટેપ માપી તેને વાલીને ત્રણ ભાગ કરંશે તો જલદીથી માપી શકાશે. એ તાંપપરથી સીધી ઉભી લાઇન દોરી ગલાંની લાઇનને લગાડો. ગલાં અને છાતીની લાઇનની વચ્ચે એક આડી લાઇન દોરો. એ લાઇન જ્યાં પેલી ઉભી લાઇનને અડડશે ત્યાં પીઠની પોહલાઈનું માપ આવશે. હવે એ લાઇન અને ગલાંની લાઇન વચ્ચે એક બીજી આડી લાઇન પેલી ઉભી લાઇનને અડડાવી દોરવી, એ લાઇન ખલાંનાં માપની આવશે.

દાખા હાથનાં ઉપલાં ખુણાંમાંથી અરધો ઇંચ હેઠે ઉતરી એક ટાંપ મુકો. તેની લાઇનપર તેજ ખુણાંમાંથી પડે ઇંચ માપની જે સીધી લાઇન છે તેના ત્રણ સરખા ભાગ કરી તેમાંનાં પેહલા એક ભાગપર નીશાની કરી કે, ખ ગુલું દોરો, ત્યાંથી ખલાંનાં માપની લાઇનને અડડાવી ૦૧ ઇંચ બાહાર નીકલી ખ, ગ ખલાંની લાઇન દોરો. કમ્મરની લાઇનપર ૦૧ ઇંચ છોડી “ક” સાથે જોડો એ પીઠની લાઇન આવશે.

બગલનો ગાલો—આ કાપમાં પીઠ અને પેસપર છાતીનાં ઘેરાવાની લાઇન એક સરખે ભાગે રાખી નથી. પીઠ અને પેસ વચ્ચે અરધા ભાગપર ૩) ઇંચનો ફેર રાખવામાં આવ્યો છે, એટલે કે જો છાતીના ઘેરાવાનું માપ ૩૪) ઇંચ હોય તો ૭) ઇંચ અરધી પીઠ અને ૧૦) ઇંચ અરધો પેસ રાખવો.

„ ૩૫)	„	૭૧	„	૧૦૧	„
„ ૩૬)	„	૭૧	„	૧૦૧	„

ઉપલાં કાપપરથી જણાશે કે દર એક ઇંચના વધારાએ પીઠ અને પેસપર ૫૧ ૫૧ ઇંચ વધારવું.

છાતીની લાઇનપર પીઠ માટે ૭) ઇંચ છોડી ટાંપ મુકો. એ બગલની લાઇનના ગાંઠાનું માપ થશે. ગ થી ઉભી લાઇનની અધ-વચ્ચે અડડાવી ધ સુધી બગલનો ગાલો દોરો.

ધ થી સીધી લાઇન નીચે કમ્મરની લાઇનપર અડડાવીને દોરો. (આકૃતિમાં મીઝાંતી એ લાઇન છે). તેનેથી ૦૧ ઇંચ દુર એક ટાંપ મુકો. તેને ધ સાથે જોડી બગલની હેઠેનો કાપ દોરો. આકૃતિમાં જોઈને યા આગલ આપેલા બદલાવનાં કાપની સમજણ વાંચી પીઠનાં ૩) કાપો છુટા ચીતારો.

પેસ—ગલાંની લાઇનપર જમણાં ખુણાંપરથી સીધી લાઇનમાં અંદર જઈ પીઠનાં ગલાં (ક, ખ)નાં માપ કરતાં ૦૧૧ ઇંચ વધારે માપી ટાંપ મુકો છે. તેજ ખુણાંમાંથી હેઠે ઉતરી પીઠનાં ગલાંનાં માપ કરતાં એક ઇંચ વધારે માપી જ ટાંપ મુકો અને છ, જ ગુલું ચીતારો.

ખલું—પીઠનું ખલું ગલાંની લાઇનથી જેટલું હેઠે ઉતર્યું હોય તે કરતાં ૦૧ ઇંચ ઓછી લંબાઈએ પેસનું ખલું ઉતારી થોડે

કટકે ઉભી લાઇન મારો. પીઠનું ગલું નમુનામાં ગલાંની લાઇનથી ૨) ઈંચ હેઠે આળ્યું છે. માટે પેસનું ૧૧ ઈંચ પર આવશે. એ લાઇનને અડકે તેમ આડું માપ લઈ પીઠનાં ખભાં કરતાં ૦૧ ઈંચ ટુંકી ખભાની લાઇન મારવી (ચ, છ). સીવતી વેલા આ ૦૧ ઈંચ ટુંકાં ખભાંને જરા ખેંચી પીઠનાં ખભાં સાથે મેલવી લેવું. ચ થી બગલની લંબાઇને અરધે ભાગે ૦૧૧ ઈંચ અંદર જઈ એક ટાંપ મુકવી અને તેને અડકાવી બગલનો ગાલો દોરી 'ઘ' સાથે મેલવી દેવો. ઘ થી નીચે દોરેલી ઉભી લાઇન જે કમ્મરની લાઇનને મળે છે તેનેથી ૧) ઈંચ દૂર એક ટાંપ મુકી બગલનો કાપ દોરો.

છ થી માપી પેસની લંબાઇનું માપ આગલી સીધી લાઇન પર મુકો ઝ. અહીંયાથી બગલનાં કાપની લાઇન સુધી કમ્મરની નવી લાઇન સેહેજ ગોલાસપર લઈ દોરી જવો. પછી છાતીનાં ઘેરાવાની લાઇન તથા પેહેલી કમ્મરની લાઇનની અધવચે ૮ ટાંપ મુકો. ઝ થી ૦૧૧ ઈંચ અંદર એક બીજી ટાંપ મુકી અને તે અંદરની આળુથી સેહેજ વાંક લઈ જોડો. આગલો કાપ પુરો થશે.

ચમટો—આકૃતી પર પીઠ અને પેસ બંનેની કમ્મરનું આપું માપ લેવો. પછી કમ્મરનું જે અરધું માપ હોય તે તેમાંથી બાદ કરો, જે બાકી રહે તેટલું ચમટામાં દાખી લેવું. ચમટો એકજ આવશે. આકૃતીમાં પીઠની કમ્મર ૬) ઈંચ, અને પેસની ૮૧ ઈંચ મલી ૧૪૧ ઈંચ થશે. અરધી કમ્મરનું માપ ૧૨) ઈંચ છે. માટે બાકી ૨૧ ઈંચ રહેશે, જે ચમટામાં દાખી લેવું. પેસની કમ્મરનાં ત્રણ સરખા ભાગ કરવા. તેમાંનો એક ભાગ કમ્મરની લાઇનનાં જમણાં ખુણાં પરથી માપીને મુકવો, અને બીજા બે ભાગ દાખા ખુણાં પરથી એટલે બગલનાં માપ આગલથી માપીને મુકવા. વચમાં જે ખાંચો રહે તે ચમટાનો રહેશે. તેની બરાબર વચ્ચેથી એક સીધી મીડાંની લાઇન "ટ" સુધીની ઉંચાઇએ દોરો. તેની ૦૧૧ ઈંચ જમણી મેરે અને ૦૧૧ ઈંચ ઉંચે બીજી ટાંપ મુકી ચમટાનો આકાર આકૃતી મુજબ દોરી જવો. હવે આખો પેસ પુરો થશે. જે બદલાવ વધારે લાંબું બનાવવું હોય તો આગલા બીજા કાપોમાં જણાવ્યા મુજબ કમ્મરની હેઠે ૩) ઈંચ લંબાવવું.

અન્યોનાં બહાઉઝ અથવા બદયાનની દોહડ કાપની બોંહે.

આ બોંહે માટે ત્રણ જાતનાં માપ લેવાની જરૂર છે.

૧ જીં બગલનાં ગાલાનું.

૨ જીં હાથની કોણી સુધીનું—એ માપ હાથનાં પછવાડેનાં ભાગપરથી એટલે જ્યાં બોંહેનો ભાગ પીઠ સાથે જોડાય છે ત્યાંથી કોણી સુધીનું લેવું, માપ લેતી વેલા હાથ કમ્મરપર રાખવો.

૩ જીં હાથની કાંદી સુધીનું—એ માપ ઉપલીજ રીતે હેડે કાંદી સુધી લેવું.

કાગજની લંબાઇ—કાંદી સુધીનું જે માપ હોય તેટલું રાખવું.

કાગજની પોહલાઇ—બગલનાં ગાલાનાં અરધાં માપ જેટલી રાખવી.

એ પ્રમાણે કાગજ ફાડી તેને ઘડી વાલી લંબાઇએ આઠ ભાગ કરવા અને પોહલાઇએ ચાર કરવા પછી નીચે મુજબ આકૃતી ચીતારવી.

જે લાઇનો જોડાવાથી ખુણાં પડ્યા છે ત્યાંનો આકાર ગોલ કરવો. જુઓ આકૃતીમાં મીડાંવાલી લાઇનો. એવીજ જાતની બોંહે આગલા છોકરીઓનાં ફાકવાલા પ્રકરણમાં આપી છે, અને તેમાં તે કેમ સીવવી તેની સમજણ પણ આપવામાં આવી છે. એ બોંહેમાં કોણીનું માપ કે થી લઇને મુકવું.

આ બોંહે ફાંકીને પેહલાં પેહરી જેવી. જે વધારે લાંબી યા પોહલી હોય તો કાપપરજ તે ફેરફાર કરી લેવો, એ ફેરફાર કરવાની રીત નીચેની આકૃતીપરથી સમજ પડશે.

જે બોંહેનો કાપ ફક્ત ઉપરથી દીલો હોય તો પાસેની આકૃતી મુજબ મોટા કાપપર મીડાંની લાઇન દોરી જવી, તેજ મુજબ નાના કાપપરથી દોરવી. પછી ઉપલા ગાલાનું માપ લઈ જોવું કે બરાબર આપણને જોઈએ એટલું છે કે નહીં. જેટલું વધારે આછું જોઈતું હોય તેટલી લાઇન દોરી ઉપલો ભાગ કાપી નાંખવો. બીજી તરફથી જે બોંહે બરાબર આવતી હોય તો તે ભાગ એમજ રહેવા દેવો.

ખોંહેની પોહલાઈ તેમજ લંબાઈ બંને ઓછી કરવી હોય તો નીચેની બીજી આકૃતી મુજબ બંને કાપોપર લાઇન મારી જવી.

આ આકૃતીમાં ફક્ત આગલા સાંધા સીવાય બધી તરફથી કાપને કેમ ફુંકા કરવો તે બતાવ્યું છે. એજ મુજબ ખોંહેનાં મોટા એટલે ઉપરનાં કાપને પણ ફરતી લાઇન એટલાજ માપની દોરી જવી. નાના કાપની જે લાઇન ખાલી રાખી છે એટલે જે બાજુએ ફેરફાર કીધો નથી તેજ લાઇનપર મોટા કાપમાં પણ ફેરફાર કરવો નહીં. એવી રીતે કરવાથી આખી ખોંહે લંબાઈ તેમજ પોહલાઈએથી નાની થશે.

કાહડા કાપની ખોંહે (બીજી).

આ ખોંહે ઉપલી ખોંહે કરતાં તદ્દન જુદીજ રીતે કાહડવામાં આવી છે. એમાં ખોંહેનાં માપ લઈ તે સર્વે માપ કેવી રીતે ગોઠવવા તેની સમજ આપવામાં આવી છે. ઉપલી ખોંહેની માફક ફક્ત કાગજની ઘડી વાલી ચોકઠાંના અડસટાથી એ કાપ કહાડયા નથી.

માપ ૧ જુ—બગલનો ઘેરાવો ટેપ ઢીલી પકડી માપવું (૧૫ ઇંચ).

” ૨ જુ—કાણીનો ઘેરાવો હાથ વાલેલો રાખી લેવું (૮૫ ઇંચ).

” ૩ જુ—કાંદીનો ઘેરાવો જે કાંદી આગલથી ખોંહેનો ગાલો ખુલ્લો રાખી બટન યા આંકડા મુકવા હોય તો ગાલો માપ મુજબ રાખવો, નહીં તો માપ કરતાં ૨) ઇંચ વધારે રાખવો. કાંદીનો ઘેરાવો પાનર=ખા ઇંચ.

” ૪ જુ—હાથની લંબાઈનું અંદરની બાજુનું માપ. આ માપ બગલ આગલથી જ્યાં ખોંહેનો સાંધો હોય છે ત્યાંથી નીચે કાંદી સુધી, હાથ બરાબર લાંબો રાખી લેવું. (૨૦ ઇંચ).

ઉપલાં માપ મુજબ હવે આકૃતી ચીતારવાની શરૂ કરવી. પેહલાં એક મોટું કાગજ લઈ નીચેથી એક આડી લાઇન થોડીક લંબાઈએ

સીધી દોરવી. તે લાઘનનાં જમણાં છેડાપરથી અઠડાવી એક ઉભી લાઘન થોડીક લંબાઈએ મારવી. આ બે લાઘનમાંની આડી લાઘન-પર બોંહેની લંબાઈ અને ઉભીપર પેહલાઈ મપાશે. બંને લાઘન વચ્ચેનાં ખુણાંપરથી આડી લાઘનપર ૩) ઈંચ માપી ટાંપ મુકા. ત્યાંથી બીજા ૨) ઈંચપર ૬ ટાંપ મુકા, જ્યાં ૩) ઈંચની ટાંપ છે ત્યાંથી એક ઉભી લાઘન દોરો. બોંહેની જે પેહલાઈ હોય તેમાંથી ૪) ઈંચ બાદ કરી જે રહે તે માપ એ બંને ઉભી લાઘનપર મુકા. $૧૫-૪=૧૧$ ઈંચ આવશે. બીજી લાઘનની ટાંપ આગલ ગ માંડો. પેહલી લાઘનનાં બે સરખા ભાગ કરો (ખ). ૬, ખ, ગ બોંહેનો ઉપલો ગોલ આકાર દોરો. ૬ થી આડી ટેપ પકડી ગ લાઘનને અડડે તેમ ૪) ઈંચે આડી લાઘન દોરો, એ લાઘનપર ગોલ આકાર ચીતારો. એ હોંનાં નાના કાપનો ઉપલો ભાગ થશે.

આડી લાઘનપર ૬ થી ચ સુધી બોંહેની લંબાઈ ૨૦) ઈંચ માપો તેનાં બે સરખા ભાગ કરી, ત્યાંથી ૨૧) ઈંચ ઉપર માપી એક ટાંપ છ મુકા. એ ટાંપને બંને બાજુએ ૬ અને ચ સાથે મીડાંની લાઘનથી જોડો. તમારો લાઘન દોરવાનો લાકડાંનો કુટ ખરાબર ચ, છ લાઘનને લગાડી મુકા અને તેવાજ બીજો કુટ લઈ તેને છ આંગ-ત્રથી પેહલા કુટને અઠડાવીને પકડો. પછી છ પરથી આડી લાઘન દોરો, એવીજ રીતે બીજી લાઘન ચ આગલથી દોરો. છ લાઘનપર કાણીનું તથા ચ પર કાંદીનું માંપ આવશે. લાઘન દોરતી વેલા બંને કુટ ખસી નહીં જાય તેની સંભાલ રાખવી. એ બંને લાઘનો ચ, છ લાઘનનાં કાટખુણાંપર (right-angles) આવવી જોઈએ.

કાણીનાં ઘેરાવાનાં માંપમાંથી ૩) ઈંચ બાદ કરી તેનો અરધો ભાગ કરો, $૮૧-૩=૭૮ \div ૨=૩૯$ ઈંચ. એ માપ કાણીની લાઘનપર છ આગલથી માંપીને જ મુકા, જ થી ૩) ઈંચ તેજ લાઘનપર ઝ મુકા. ઝ, ગ; જ, ઘ જોડી નાંખો.

કાંદીનું માપ ૭૧ ઈંચ છે, તેમાંથી ૩) ઈંચ બાદ કરી બાકીનાં ભાગના બે ભાગ કરો. $૭૧-૩=૬૮ \div ૨=૩૪$ ઈંચ, એ માપ કાંદીની લાઘનપર ચ થી માપીને ૮ મુકા. ૮ થી તેજ લાઘનપર ૩) ઈંચે ૬

મુકા. ૬, જ; ૬, ઝ જેડી નાંખો. ચ ની બંને બાજુએ ૦૧૧ ઈંચ છોડી ટાંપ મુકી તે બંને ટાંપોને છ સાથે જેડી નાંખો.

કાપ કાપતી વેલાએ ચ આગલની બાહરની લાઇનપરથી કાપવું. પછી ચ, છ લાઇનને તેની પાસેની મીડાંવાલી લાઇનપર વાલવી એટલે બોંહેનો ઘાટ બરાબર જણાશે. નાનો હેઠનો કાપ ચ ની અંદરની લાઇનપરથી કાપવો. બંને કાપો એ સાંધાપરથી જેડાશે એટલે બરાબર દોહડ કાપની બોંહેનો ઘાટ આવશે. ડાણી આગલનાં ખુણાં બરાબર ગોલ કરી લેવાં. બોંહે જે નાની મોટી કરવી હોય તો આગલ જણાવ્યા મુજબ એજ કાપપરથી કરવી. જે ફક્ત ઉપરનો ગાલોજ નાનો કરવો હોય તો આ બોંહેના મોટા કાપપરજ ડાણી આગલથી લાઇન દોરી ઉપલો ગાલો આછો કરવો, નાનો કાપ એમજ રહેવા દેવો, આમ કરવાનું કારણ એ કે આગલી બોંહેમાં જેમ મોટા અને નાનો કાપ એકસરખા પ્રમાણમાં રાખ્યા છે તેમ આ બોંહેમાં નથી. એમાં નાનો કાપ જેઘએ એટલીજ પોહલાઇનો છે, તેથી જે તેને આછો કરીએ તો કઢંગો ઘાટ થઇ જાય. મોટા કાપ ઉપરથી વધારે પોહલો રાખ્યો છે. માટે જે ઉપલો ગાલો નાનો કરવો હોય તો ફક્ત એ મોટા કાપપરજ ડાણી આગલથી લાઇન દોરી આછો કરવો. પણ જે ફરતી આખી પોહલાઇં યા લંબાઇ આછી કરવી હોય તો બંને કાપોપર આગલ જણાવ્યા મુજબ કરવું.

જ્ઞાઉઝની ઢીલી બોંહે (બીશપ સ્લીવ).

આ જાતની બોંહે ઘણી રીતે બનાવવામાં આવે છે. નીચે પાંચ જુદી જુદી રીત બતાવવામાં આવી છે તે હુશીઆર કાપનાર નજરે આકૃતી જેઘને પણ કાપી શકશે.

પહેલાં પહેરનારના હાથનું માપ લેવું. તે માટે હાથ કમ્મરપર વાળીને મુકવો અને ખભાંપરથી ડાણીપર થઈ કાંદી સુધીનું માપ લેવું. તેમાંથી નાનાં કફની લંબાઇનું માપ બાદ કરવું. જેમકે ઉપરથી કાંદી સુધીનું માપ ૨૫) ઈંચ હોય અને કફ ૨) ઈંચ મુકવો હોય તો લંબાઈ ૨૩) ઈંચ રાખવી. એવી બોંહે માટે પોહલાઈ

ઑછામાં ઑછી ૯) ઈચ અને વધારેમાં વધારે ૧૩) ઈચ રાખવી. આ પોહલાઈ અરધી છે. તે કાગળનાં માપ માટે છે. કપડું કાપતી વેલા દબલ કરીને મુકવું જોઈએ એટલે ૧૦) ઈચ પોહલી ઑંહે માટે ૨૦) ઈચ કપડાંની પોહલાઈ જોઈએ. ૧ લી આકૃતી મુજબ કાપવા માટે ૨૩x૨૦ ઈચનું કાગળ કાપો. અહીંઆં કાગળની પોહલાઈ પણ દબલ રાખી છે. એકવડું રાખવું હોય તો ૧૦) ઈચ લેવું. હવે પોહલાઈએથી દબલ કરો. પછી લંબાઈએ તેના ૪) સરખા ભાગ ધડી વાલીને કરો. પહેલો ભાગ ‘ચ’ સુધી બગલનો ભાગ ઉતારવો. એ પહેલા ભાગની લંબાઈએ ત્રણ સરખા ભાગ કરી તેમાંના એક ભાગની જેટલી લંબાઈ હોય તે લંબાઈનું માપ ઑંહેની પોહલાઈએ ખ આગલથી મુકવું. એટલે ખ ખુણામાં એક સરખી લંબાઈ-પોહલાઈનું એક નાનું ચોકડું બનશે તેનાં દાખા નીચલાં ખુણાને અડીને ઑંહેનો ઉપલો ભાગ ક થી ચીતારવો. પછી એ ત્રણ ભાગમાંના બે ભાગની લંબાઈ માપી તે માપ ખ ની દાખી મેરે મુકી ખીણું એક ચોકડું પાડવું, જેનાં નીચલા દાખા ખુણાને અડી ઑંહેનો બગલનો ભાગ ક થી ચીતારવો, ગ, ધ લાઇનનાં ત્રણ સરખા ભાગ કરી તેમાંના એક ભાગ ધ આગલથી છોડી, તેની બરાબર ૦૧૧ ઈચ ઉપર એક ટાંપ મુકી કાંદીનો ભાગ ગ, આગલથી ચીતારવો. ચ થી મોટાં ચોકડાંની લંબાઈ નીચે ઉતરી, તે ટાંપથી દાખી મેર નાનાં ચોકડાંની લંબાઈ મુકી ખીણ ટાંપ કરવી અને તેને અડસટે ચ થી હેઠે ઉતરી કાંદી સાથે જોડી નાંખવું. આકૃતી મુજબ ઑંહે દબલ કાગળ પકડી કાપવી. પણ બગલનો અંદરનો ભાગ ઉપલું એકજ કાગળ પકડી કાપવો. હવે ઑંહે આખી ઉંઘાડી જોશો તો બરાબર આકાર માલમ પડશે. એ ઑંહે નીચેથી સાંકડી એટલે થોડી ગેધરવાલી આવશે, કે જે શર્ટના આકારનાં બ્રાઉઝમાં પેહેરવામાં આવે છે. જે વધારે ગેધરવાલી જોઈએ તો એજ ઑંહેની લંબાઈનાં ચોથા ભાગ જેટલું કાગળ નીચેથી લાંબું રાખી મીડાંવાલી લાઇન છે તે મુજબ ચીતારવું.

છેલ્લી કરતાં ઑછી અને પહેલી કરતાં વધારે ગેધરવાલી ઑંહે જે જોઈએ તો — — આવી નીશાનીવાલી લાઇન મુજબ

ચીતારવું. એ ત્રણડે બોંહેની લંબાઈ તેમજ પોહલાઈ એક સરખી રહેશે. ફક્ત નીચેથી પોહલાઈના આકારમાં ફેર પડશે.

૨ જ આકૃતીમાંની બોંહે લંબાઈએ તેમજ એકવડી પોહલાઈએ બે ઈંચ વધારે છે. તેને ત્રણ ધડીવાલી ચીતારી છે. બોંહેનાં ઉપલા તેમજ નીચલા ગલનાં અડસટા માટે ચોંકાં પેહલી આકૃતી મુજબ જ લીધાં છે. એપરથી જણાશે કે બોંહે પોહલાઈએ વધારે હોવાથી તેના ઉપલા ભાગની “ચ” ટાંપ નીચે ઉતારવી પડી છે. બોંહે જે આકૃતી કરતાં હજી સેહજ વધુ પોહલી લેવી હોય તો “ચ” ટાંપ વધુ નીચે લેવી નહી. બાકીના સઘલા ભાગો પેહલી આકૃતી મુજબ છે. તેમાં મીંડાંની લાઇનવાલી બીજી એક બોંહેનો આકાર ચીતારેલો છે તે ટુકડી એટલે લગભગ ડાણી સુધીની બોંહે બતાવે છે.

બોંહેનું કપડું જે ઝીણું હોય તો તેનો સાંધો આગલ જણાવેલી રીત મુજબ સવરી બાબુથી સીવી ઉલટાવીને પાછો સીવવો. જે કફ મુકવો હોય તો નીચે સુધી સાંધો સીવી જવો નહી. છેડેથી સુમારે બે ઈંચ જેટલો ભાગ ખુલ્લો રાખી તે બંને છેડા ઝીણી દાર વાલી છુટા સીવી લેવા. પછી હાથના ગાલાનું માપ લઈ બોંહેના ગાલાપર હાથના ઘેરાવાનાં માપ કરતાં ૦૧ ઈંચ મોટું રાખી ગેંધર કરવી. પેહલાં કફ તૈયાર કરવો. જે ટક મારવી હોય તો જેટલો પોહોલો કફ જેમ્મતો હોય તેટલો ટુકડો ટક મારી તૈયાર કરવો. બેઉ કફની ટક એકજ ટુકડાપર લાંબી મારી જવી. પછી બોંહેના ગાલાનું જેટલું માપ રાખ્યું હોય તે ઉપરાંત બંને છેડાપર ૦૧૧ ઈંચ વધારે રાખવું. ૦૧ ઈંચની પટ્ટી વલાશે અને ૦૧ ઈંચ અંદર વાલવામાં જશે. એ માપ મુજબ બંને કફ કાપી ઉપલા ગાલા સાથે સવરી બાબુથી સીવી લેવા. પછી ઉલટાવ્યા વગર સવરી બાબુએથીજ કફનું કપડું સાંધો ઢંકાઈ જાય તેમ સફાઈથી પકડી ઉપર સંચો મારવો. એ સંચાની લાઇન ટકનાં જેવીજ દીસશે. તે માટે ટક માર્યા પછી કપડું ૦૧૧ થી ૧) ઈંચ સાદું રાખવું.

બોંહે બેડવાની રીત—બ્લાઉઝનાં પેસપર બગલના સાંધાથી ૨૧ થી ૨૧૧ ઈંચ દુર બગલનાં ગાલાપર માપ લઈ ત્યાં ટાંચણી

મારવી, પછી લુઝ બોંહેનો સાંધો તે ટાંચણીની ટાંપ સાથે જોડી પકડવો. પછી જોવું કે બોંહેનો કાપેલો ગાલો પીઠપર આવે છે અને ગોલ ભાગ પેસ તરફ રહે છે કે નહીં. જો તેમ નહીં આવે તો બોંહે બીજા હાથની જાણવી. વલી બોંહેની સવરી બાજુ જ્ઞાહિજની સવરી બાજુ સાથે બરાબર પકડાયલી છે કે નહીં તે પણ જોવું. ઉપર મુજબ બરાબર ગોઠવી બોંહે ફાંકી જવી. જો બોંહેનો ગાલો મોટો હોય તો ખભાંની બંને બાજુએથી સરખી ગેધર કરી બેસાડવો. ગેધર ઘણી આવતી હોય એટલે બોંહે ઘણી મોટી હોય તો વધારે ગેધર પીઠપર જવા દેવી. આગલી બાજુએ વધારે લાવવી નહીં. ફાંક્યા પછી બોંહે પેહેરી જોવી. હાથ લાંબો કરી બોંહેનો સાંધો અંગોઠાની લાઇનમાં આવે છે કે નહીં તે તપાસવું. જો તેમ નહીં હોય તો બોંહે ખેંચાયા કરશે માટે સાંધો જોડવાની જગા જોઇએ એટલી ખીસાડી બોંહે ઉખેડી બરાબર પાછી ફાંકી જવી.

અમરાંઓનું અદ્યાન.

અદ્યાનનું માપ આગલા પ્રકરણમાં આપી ગયેલા જ્ઞાહિજના નમુના ઉપરથીજ નીકલશે. જ્ઞાહિજના કાપમાં કમ્મર, બગલ, ગલું, પીઠની લંબાઈ, ખભું વગેરે ભાગો બધા બરાબર છે કે નહીં તે તપાસી જોઈ જ્યાં થોડો ઘણો ઘટે તે સુધારો કરી તેપરથી એક ખામી વીનાનો બીજો કાપ કાપવો. તે કાપની પીઠ લઈ તેને બીજાં કાગળપર મુકી તેપર ગલું, ખભું તથા બગલનો કાપ ચીતારવો. બગલના ખુણામાંથી સીધી લાઇન નીચે દોરવી. તેજ મુજબ દાખા હાથપરની લાઇનથી સીધી દોરવી. બંને લાઇનપર જ્ઞાહિજની માફક વાક દોરવા નહીં. (જુઓ આકૃતી ૧ લી). એટલું કીધા પછી જ્ઞાહિજનો કાપ કહાડી લેવો, અને નીચેનું કાગળ એમનું એમ રાખી તેપર આકૃતી મુજબ કાપ કાઢવા. પહેલાં પીઠ લમ્બે. ખ, આગલથી ૦ાા ઈંચ છોડી જમણાં હાથપર એક ટાંપ જ મુકો. ક, જ જોડી નાંખો. હવે કમ્મરના કેવી રીતે ભાગ કરવા તે જુઓ. કમ્મરનો ઘેરાવો જો ૨૨) ઈંચ સુધી હોય તો પીઠના વચલા ભાગના કાપપર કમ્મર ૧) ઈંચ પોહલી રાખવી. ૨૩) થી ૨૬) ઈંચ સુધીની

કમ્મર હોય તો પીઠપર ૧૧ ઈંચ, ૨૬) થી વધુ હોય તો ૧૧. આપણા કાપમાં કમ્મરનું માપ ૨૪) ઈંચ છે માટે “જ” આગલથી જમણી તરફ ૧૧ ઈંચ ઝ રાખીશું. બગલના ગાલાપર ધ થી ૨૧ ઈંચ હેઠે ઉતરી ૮ ટાંપ મુકી તેને ઝ સાથે જોડી નાંખવી. ઝ, ૮ નો અરધો ભાગ કરી તેની દાબી મેરે ૧૧૧ ઈંચપર એક ટાંપ મુકવી. પાછો તે લાઇનનો અરધો ભાગ કરી ૧૧૧ ઈંચ દાબી મેરે બીજી ટાંપ મુકવી. હવે એ બંને ટાંપને અડસટે ૮, ઝ વાંક દોરવો. એટલે કમ્મર સુધીનો પીઠનો કાપ આવશે. એ ત્રણડે કાપ મલી આપણી બોડીસનો ચોથો ભાગ થવો જોઈએ માટે કમ્મરનો ચોથો ભાગ એ ત્રણડે કાપમાં આવવો જોઈએ. કમ્મર ને ૨૪) ઈંચ હોય તો ૬) ઈંચ પીઠના કાપના ત્રણડે ટુકડા મલી થવા જોઈએ. હવે આપણે પીઠનો કાપ પુરો કરીએ છે, જેમાં કમ્મરનું માંપ ૧૧) ઈંચ લીધું છે. ૬-૧૧=૪૧૧ ઈંચ. હવે બાકી રહેલા એ કાપમાં ૪૧૧) ઈંચ વેંદ્યા નાંખવા છે તે એવી રીતે વેંદ્યવા કે બગલ હેઠેના નાના કાપમાં ૧૧ થી ૧૧ ઈંચ વધારે આવે એટલે કે પીઠની પાસેના કાપમાં ૨૧ ઈંચ લેવા અને બગલ હેઠેના કાપમાં ૨૧ ઈંચ લેવા.

ઝ થી ૨૧) ઈંચ માપી ૧૧) ઈંચ ઉપર હડી છ ટાંપ મુકવી. ઝ, છ જોડી નાંખો. ૮, ચ ને અરધે ભાગે ૪ મુકી, છ, ૪ લાઇન દોરી જરા વાંક લઈ કાપ દોરો. પીઠની પાસેનો કાપ આખો પુરો થશે.

ગ થી ૨૧) ઈંચ માંપી ૩ ટાંપ મુકો. ૩, ૪ જોડી નાંખો એટલે બગલનો હેઠેનો કાપ નીકલશે.

વચ્ચેનો ખાલી ખાંચો છ, ૪, ૩ કાપતી વેલાએ કાહડી નાંખવો. એ કાપો છુટા પાડશે તો કમ્મર સુધીનાં બદ્યાનની પીઠના ૩) કાપો નીકલશે.

જો બદ્યાન કમ્મરની હેઠે લાંબું કરવું હોય તો નીચે મુજબ કરવું.

૫ અને જ બંને ટાંપોપર પટ્ટી મુકી જ થી ૨૧) અથવા ૩) યા જેટલી જોઈએ એટલી લાંબી લાઇન મારવી. ક, ફ ની બરાબર વચ્ચે એક ટાંપ મુકી. તે ટાંપ અને ઝ પર પટ્ટી મુકી ઝ ની હેઠે ઉપલાંજ માપની એટલે ૩) ઈંચ લાંબી લાઇન દોરવી. હવે પહેલી

અને આ બીજી લાઇનને સહેજ ગોલાસ લઈ જોડી નાંખવી. એ જોડેલી લાઇન જો પોહલાઇમાં નાની હોય તો ક, ઝ પર પડી મુકી લાઇન લંબાવવી, તેમ કરવાથી નીચલો ભાગ પોહલો આવશે. પીઠ ખલાસ થઇ.

૮, ઝ લાઇન ઉપલાંજ માંપે લંબાવી એટલે ૩) ઈંચ કમ્મરની હેઠે જવા દેવી. ૮, ઝ નાં અધવચના ભાગથી છ સુધી પડી મુકી કમ્મર હેઠે ૩) ઈંચ લાઇન લંબાવવી, પછી બંને લાઇનો જોડી નાંખવી. બીજો કાપ ખલાસ થશે.

અ, ૩ પર પડી મુકી ૩) ઈંચ લાઇન લંબાવવી. ઠ, અની વચ્ચે ટાંપ મુકી, ગ ટાંપ પકડી ૩) ઈંચ લાઇન લંબાવવી. નીચલો ભાગ જોડી નાંખવો.

હવે બધા કાપો છુટા કરવા, પીઠ અને તેની પાસેનો કાપ એકકપર આવી જશે, માટે પીઠ છુટી કરી બાબુનાં કાપપર કાગળની પટ્ટી વલગાવી નમુના મુજબ કરી દેવું.

એ કાપો કાપવા પહેલાં બદલાનનો જેટલો ભાગ કમ્મરની હેઠે લેવો હોય (આપણા કાપમાં ૩) ઈંચ લીધો છે) ત્યાંથી ગોલ ફરતું ટેપ ઢીલું માપ લેવું. તેના ૪) સરખા ભાગ કરવા, તેના ચોથા ભાગ જેટલો ઉપલા ત્રણડે કાપનો નીચલો સામટો ઘેરાવો થવો જોઈએ, જે તે માપ કરતાં વધારે હોય તો જે ભાગ મોટો લાગે તે ખુણા આગલથી જરા જરા તાછી નાંખવા. કમ્મર હેઠેની લાઇન લંબાવતાં જે ખુણાં થયા હોય તે કાપવા આગમજ બરાબર ગોલાસપર કરી નાંખવા.

પેસ—તે માટે બીજાં બે વધારે માપની જરૂર છે, ૧ હું આગલા ભાગની કમ્મરની લંબાઇનું (એટલે કમ્મર કેટલી નીચી લેવી જોઈએ), અને ૨ જુ' ચમટાનું.

આગલી કમ્મરનું માપ લેતી વેલાએ ટાઇટ સાદું બંધબેસતું બદલાન પહેરવું. કમ્મરપર પટ્ટી બાંધવી અને ઉપર લખવા મુજબ બાંધીનાં હાડકાંપરથી ટેપ પકડી તેને ફેરવી ગરદનપર લાવી ગલાં

આગલથી થઈ જાતીની વચ્ચેથી (જ્યાં બદ્યાનની બટનની પટ્ટી હોયછે) કમ્મરપર બાંધેલી ટેપની હેઠે સુધી માપ લેવું અને તે નોંધી રાખવું.

ચમટા માટે પણ ઉપર મુજબ બોચીનાં હાડકાંપર ટેપ પકડી આગલી બાજુએ લાવી જાતીપરથી છોડી દેવી. જાતીનાં ભાગને અઠડી ટેપ જ્યાંથી અલગી થઈ જાય ત્યાં ચમટાનું માપ આવશે. હવે બંને માપો નોંધ્યા પછી જલાઉઝનો આગલો કાપ લઈ તેને પીઠની માફકજ બીજા કાગળપર તાંચણી મારો. ગલું, ખભું અને બગલનો કાપ ચીતાર્યા પછી બગલ હેઠેની લાઇન સીધી નીચે ઉતારવી તેમજ ગલાં આગલની લાઇન પણ સીધી હેઠે લાવવી. (જુઓ આકૃતિ ૨ જી.)

હવે આગલી કમ્મરનું જે માપ લીધું હોય તેમાંથી પીઠના ગલાંનો ભાગ બાદ કરો. જે આવે તે ખભાં આગલથી ક થી માપી ખ, ગ લાઇનપર નીચે મુકો. એ માપ પીઠની કમ્મર કરતાં જરા હેઠે આવશે. વાંકા બરડાવાલા માણસોનું એ માપ ગ સુધીજ રહેશે એટલે પીઠ અને પેસની કમ્મર એકજ લાઇનમાં આવશે પણ સીધી ટટાર પીઠવાલા માણસ માટે ૦ા ઈંચ થી ૨ા ઈંચ સુધી નીચે જશે. હવે જેથી માપ હોય તે ગ ની હેઠે ધ મુકો. ત્યાંથી સીધી ઙ ઈંચ લાઇન દોરો.

ચમટાનું જે માપ લીધું હોય તેમાંથી પીઠનાં ગલાનું માપ બાદ કરી ક થી નીચે માપીને જ સુધી મુકો. જ ટાંપ ખ લાઇનથી ૨ા) ઈંચ દુર આવવી જોઈએ. ધ થી ૧ા) ઈંચપર છ ટાંપ મુકી ધ છ જોડો. હવે ચમટામાં કેટલું કપડું દબાવવું જોઈએ તેની ગણતરી ગણીએ. ઉપલી ગણતરી મુજબ કમ્મરનાં ચોથા ભાગનું માપ ૬) ઈંચ છે. ધ, ચ નું માપ લઈ તેમાંથી ૬) ઈંચ બાદ કરો. ધ, ચ ૮ા) ઈંચ છે ૮ા - ૬ = ૨ા) ઈંચ રહેશે. જો કમ્મર ૨૫) ઈંચથી વધારે હોય તો ચ આગલથી કમ્મરની લાઇન ૦ા યા ૧) ઈંચ લંબાવવી અને તેમાંથી કમ્મરનો ચોથો ભાગ બાદ કરવો. ઉપલાં માપમાંથી બાદ કરતાં ૨ા ઈંચ બાકી રહ્યા તે બે ચમટામાં દાખી લેવા. પહેલા ચમટા કરતાં બીજો ૦ા થી ૧) ઈંચ મોટો રાખવો માટે પહેલો

ચમટો ૧) ઇંચ અને બીજો ૧૧૧ ઇંચ રહેશે. છ થી ૧) ઇંચ ૮ માપો. જ, છ, જ, ૮ જોડી નાંખો એટલે પહેલો ચમટો પુરો થશે. બીજો ચમટો પહેલા ચમટાથી કમ્મરપર ૧) ઇંચ દુર ઠ, મુકો. પહેલા ચમટાની જેટલી પોહલાઈ હોય તેટલો તફાવત બંને ચમટાની ઉપલી અણી વચ્ચે રાખવો. એટલે જ ઝ વચ્ચે ૧) ઇંચનું છેદું રહેશે. ઝ ટાંપ પહેલા ચમટા કરતા ૦૧ ઇંચ ઉંચે મુકવી. ઝ, ઠ જોડી નાંખો. જ, ઠ જોડી નાંખો. જ, છ ની જેટલી લંબાઈ હોય તેટલી ઝ, ઠ ની રાખવી. બીજો ચમટાનું માંપ ૧૧૧) ઇંચ છે માટે ઠ થી ૩ ૧૧૧) ઇંચ માંપો. ઝ, ઠ લાઈન જ, છ લાઈનની લંબાઈ પ્રમાણે રાખો. ડ, ચ જોડી નાંખો. એ પેસ કમ્મર સુધીનો બનશે. જો લાંબો કરવો હોય તો પીઠની માફક લંબાઈએ બધી ગમથી ૩) ઇંચ વધારવો. ઘ થી ૩) ઇંચ નીચે લાઈન લંબાવો. તેજ મુજબ છ થી લંબાવી એક ટાંપ જોડી નાંખવી. ૮, ઠ થી પણ તેમજ લંબાવી નીચેથી જોડી નાંખવી. ૩ થી ૩) ઇંચ હેઠે માંપી ૦૧) ઇંચ જમણી મેર હડી ટાંપ મુકવી. ક, ખ ની વચ્ચેથી ચ ખુણાં સુધી પટ્ટી મુકી ૩) ઇંચ લાઈન લંબાવો. પછી નીચલા એ છેડા જોડી નાંખો. જો નીચલો આખો ઘેરાવો પુરતો પોહલો ન હોય તો ખ, ચ ટાંપોપર પટ્ટી ગોઠવી ચ ખુણાંથી લાઈન લંબાવવી. એટલે નીચેનો ભાગ પોહલો થશે. હવે એ કાપ પુરો થશે. પછી ચમટાનો ભાગ બાદ કરી આખા કાપના નીચલા ઘેરાવાનું માંપ લઈ ઉપર લખવા મુજબ કમ્મર હેઠેનાં ઘેરાવાનું જે માંપ લીધું હોય તેના ૪) થા ભાગ સાથે સરખાવું. જો ઘેરાવો મોટો હોય તો ચ આગલના ખુણાપરનો ભાગ નીચેથી ઓછો કરવો યા ઘટે તો વધારવો.

કેમીસોલ અથવા બોડીસ.

ઠીલી બ્લાઉઝનાં આકારની બોડીસને કેમીસોલ કહે છે. તે વેતરવા માટે આપણાં બ્લાઉઝનાં જે કાપ હોય તેજ કાપ કામમાં આવશે. પીઠનો કાપ લઈ તેની નીચે બીજું જરા મોટું કાગળ મુકી ટાંચણી મારવી પછી ગલું જેટલું જોઈએ એટલું નીચે ઉતરી ત્યાં પેનસીલની નીશાની મુકવી. ખભાંપરથી અરધો ઇંચ ઉપર જઈ ત્યાં નીશાની

મુકી ગલાંનો ગોલ આકાર દોરવો. બગલ તથા તેની નીચેનો કાપ પણ ૧૧) ઈંચ છોડી દોરવા. નાકેથી એટલે પીઠની બરાબર અધવચે સીધી લાઈન પર બેથી ત્રણ ઈંચ છોડવા. એ ભાગ પર ટક આવશે. પીઠને એ આબુથી કાપવી નહીં કેમજે કેમીસોલ આગલી આબુથી ઉઘાડી આવશે. બ્લાઉઝના કાપમાં એ નાકેની લાઈન આડકત્રી લેવામાં આવી છે તેમ દોરવી નહીં પણ સીધીજ રહેવા દેવી. જે ગલાંનો ભાગ ચોખ્ખોડો જોઈતો હોય તો તે મુજબ લાઈન દોરવી અને ઉપલો કાપ છોડી નીચલું કાગળ લાઈન પ્રમાણે કાપી નાંખવું.

એજ મુજબ પેસ પણ કાપવો પણ તેનું ગલું આગલથી વધારે નીચું આવશે. વલી તેનો નીચલો ભાગ પણ “પાઉચ” માટે મોટો રાખવો તેમજ બટનની પટ્ટી તથા ટક યા ગેધર માટે આગલા ભાગ પર પીક કરતાં સુમારે એક યા દોહડ ઈંચ વધારે રાખવું. (જુઓ આકૃતી). કપડું કાપતી વેલા ફરતી સીલાઈ રાખવી, કમ્બરની પટ્ટી માંપની કાપી, જોઈએ તો સાદી સીધી મુકવી યા તો આગલા પ્રકરણમાં પેટીકાટનો ગોલ લેફે આપ્યો છે તે રીતે પણ તેના કરતાં પોહલાઈએ સાંકડી કાપીને લેવી, ૨) થી ૨૧) ઈંચ પુરતી થશે.

એવીજ રીતે બોડીસનો આકાર પણ કહાડવો, પણ તે માટે બ્લાઉઝના કાપ લેવા નહીં પણ બદ્યાનના કાપ વાપરવા. કેમજે બોડીસ ઢીલી પહેરાતી નથી, તે આંગને બંધબેસતી આવવી જોઈએ. ઉપરનો આકાર કેમીસોલની માફકજ જોટલો જોઈએ એટલો નીચે ઉતારવો.

કેમીસોલની અથવા બોડીસની બોંહે—કેમીસોલ ઘણું કરીને બોંહે વગરની કરવામાં આવેછે, અને બગલનાં ગાલા પર ઝીણી લેસ મુકે છે, કેટલીક વેલા તેને નાની ઢીલી (લુઝ) બોંહે નીચેથી ગેધર કરી મુકેછે. એ બોંહે પાસેની આકૃતીપરથી સહેલાઈથી ચીતારી શકાશે.

બોંહેનાં માપ માટે પહેલાં કેમીસોલ આખી સીવ્યા પછી તેના ગાલાનું માપ લેવું અને તે કરતાં ૧૧) યા ૨૧) ઈંચ ગેધર લેવા માટે મોટું કપડું રાખવું તે ઉપરાંત સીલાઈ માટે ૧૧) ઈંચ વધારે રાખવું. બોંહેની લંબાઈ ૬) યા ૬૧) ઈંચ સીલાઈ સાથે રાખવી,

નીચેનો ભાગ જોઈએ તો સીધો રાખવો નહીં તો મીઠાંની લાઈન આકૃતિમાં બતાવી છે તેમ વાંક લઈને કાપવી. નીચેનાં ભાગને હાથના માપ પ્રમાણે ગેધર કરી ગાંઠો રાખવો અને હાથના માપની લંબાઈની એક પટ્ટી માપી તેને ૧૧) ઈંચ પોહલી રાખવી. પછી તે પટ્ટીને ઉપલા ગાંઠો સાથે જોડી પછવાડેથી વાલીને સીવી લેવી. પટ્ટી તૈયાર થયા પછી ૧૧) ઈંચ પોહલાઈની રહેશે, ગમે તો એ સાદી પટ્ટીને બદલે ઝીણી ધનસરશન મુકી તેપર ઝીણી લેસ મુકવી. એ બોંહે કેમીસોલ માટે શોભાઈતી લાગશે. જો બોડીસ માટે જોઈતી હોય તો ગેધર લેવી નહીં. માટે બોંહેનાં ગાંઠોને માપનું જ કપડું કાપવું, વધારે રાખવું નહીં એટલે સાંકડી થઈ ગેધર આવશે નહીં. નીચેના ભાગ પણ જો વધારે સાંકડો જોઈતો હોય તો બાજુનો કાપ વધારે ખીસાડી દેરવો, એટલે ચોકઠાંના અરધા ભાગપર છે તેને બદલે આખો ભાગ લેવો. જોડતી વેલા બદલાવની બોંહે માફક જોડવી.

કેમીસોલની બોંહે બીજી—આ બોંહે જોડતી વેલા તેનો સાંધો બગલના સાંધા સાથે બરાબર જોડીને લેવો. ઘડીવાલો ભાગ ખભાંપર આવશે. બોંહેના ગાંઠોનું ટીકું માપ લેવું, સાધારણ માપ ૧૬x૪ થશે, સીલાઈ સાથે લેતાં ૧૭x૪૫ રાખો, નાની મોટી જેમ જોઈએ તેમ રાખી કાગળની ઘડી વાલી (જુઓ આકૃતિ) ચીતારવી. જોડતી વેલા ઘડીવાલો ભાગ ખભાંપર આવે તેમ રાખવું નહીં તો બોંહે મરડાઈ જશે. બોંહેનો સાંધો કેમીસોલના સાંધા સાથે લગાડવો જોઈએ.

સાંધા વગરની બોડીસ.

આ બોડીસ એકજ ટુકડાની બનાવવામાં આવે છે. તેપર ખભાં સીવાય બીજે કંઈ સાંધો આવશે નહીં. જો બની શકે તો બોડીસ વેતરી ખભાંનો સાંધો ફાંકી પહેરનારનાં શરીરપર મુકી તપાસી જોવી. તેમાં જો કંઈ ફેરફાર કરવા જેવું હોય તો એજ કાપપરથી કરવું પણ પહેરાવતી વેલા ઘણી સંભાલ રાખવી, નહીં તો તેનો દરેક ભાગ ખેંચાઈ જશે. એ જાતની બોડીસ મધ્યમ અથવા ઘણાંજ પટલાં

કદનાં માણસને લાયકની છે. મોટા પનેહનું કપડું લેવું. આ નમુનામાં કમ્મર ૨૪) ઈંચ; છાતીનો ઘેરાવો ૩૪) ઈંચ; પીઠની લંબાઈ ૧૬) ઈંચ; બગલનાં કાપની લંબાઈ ૮૧૧ ઈંચ; ગલાપરથી પેસની લંબાઈ ૧૫) ઈંચ; બગલનો ગાલો ૧૬૧૧ ઈંચ;

આ આકૃતી માટે ૨૧×૩૬ ઈંચનું કાગળ લઈ તેને પોહલાઈ-એથી દબલ કરી ચાર સરખા ભાગે ઘડી કરવી. લંબાઈએ આઠ સરખા ભાગ કરવા, પછી આકૃતી મુજબ કાપ દોરી જવો. જો તેમાં કાંઈ મોટું નાનું જોઈએ તો વધઘટ કરવું. ફરતી સીલાઈ કપડાંપર રાખવી. ખલાંના સાંધા જોડી જવા. નીચે કમ્પરપર સાદી પટ્ટી મુકવી. પેસપર બતનની પટ્ટી માટે બંને બાજુ વધારે કપડું રાખવું, સીવતી વેસા કાપ ખેંચાઈ નહીં જાય તેની ઘણી સંભાલ રાખવી. કાપ વાંકા કપડાંપર દોરેલો હોવાથી જલદીથી ખેંચાઈ જશે. આ બોડીસનું ગલું ઉંચે સુધી ચીતારવું છે. મીંડાવાલી લાઇન નીચું ગલું બતાવે છે. તે જોટલું ગમે એટલું નીચે ઉતારવું.

બઈરાંનો સાંજે પહેરવાનો કોટ યા ઝલ્લો.

(evening wrap.)

આ ઝલ્લા માટે ૨૭) ઈંચ પનેહનું કપડું ૬૧૧) વાર, અને દબલ પનેહનું ૩૧૧) વાર જોઈશે. જો અસ્તર મુકવું હશે તો તેનું કપડું પણ તેટલુંજ જોઈશે. કાલર માટે મખમલ વાર ૧૧) જોઈશે. જો કપડું નાના પનેહનું હશે તો પીઠપર સાંધા આવશે. દબલ પનેહમાં પીઠ એકજ દુકડાની બનશે.

માંપ—મુખ્ય બે માંપની જરૂર છે. લંબાઈ અને કમ્મરની હેઠેનાં ભાગનું માંપ. છેલ્લું કમ્મરથી સાત ઈંચ હેઠે ઉતરી ધીલું લેવું. લંબાઈ ખલાંનાં ગલાં તરફનાં ભાગથી હેઠે સુધી માંપવી. આપણી આકૃતીમાં એ માંપ ૧૧) વાર છે.

કપડાંને પનેહમાંથી (દબલ પનેહ હોય તો) ઘડી કરી બેવડું કરવું. અવરી બાજુ બાહર રાખવી. કપડાંને જરાખી ખોલ વગર તેબલપર સપાટ પાંચરી તેનાં બંને પડ છુટી ન જાય માટે ટાંચણી લગાડવી.

પહેરનારી લંબાઇનું માંપ લઈ તેમાં ૨) ઈંચ ઉમેરવા (સીવામણ માટે).

આ માંપ કપડાંનાં નીચલાં ભાગપરથી કારેકારની કીનારીપર થઈ મુકવું. ત્યાંથી પોહલાઈએ બીજી કીનારી સુધી લીટી મારવી. એ લીટી ખભાંની લાઇન બતાવશે. પેનસીલ યા ચાકની લીટી અલગ મારવી નહીં તો કપડાંપર દાઢ પડશે. ધ્યાન રાખવું કે કપડાંની ઘડી દાબા લાથપર રાખી છે. તમારાં બદ્યાનનો પેસનો કાપ હોય તે લઈ ઘડી વાલી કીનારીથી ૧) ઈંચ દુર બરાબર ગોઠવીને મુકા. એવી રીતે કે કાપનું ગલું જ્યાંથી ખભું શરૂ થાય છે તે પોંછટ કપડાંપર મારેલી ખભાંની લાઇનને અડડે. કાપનાં બગલનાં સાંધાપર ૩) ઈંચ હેઠે ઉતરી કપડાંપર નીશાની કરવી. તમારી બોંહેનો કાપ હોય તે લઈ ઉપલી નીશાનીપર એવી રીતે ગોઠવવો કે બોંહેનાં સાંધાનું બગલ તરફનું ખુણું તેને અડડે. (જુઓ આકૃતી.)

તમારો પીઠનો કાપ લઈ તેને ઘડી વાલી કીનારીની લગોલગ અડડાવીને અને કપડાંપર મારેલી ખભાંની લાઇનથી ૨) ઈંચ નીચે ગોઠવીને મુકા અને ટાંચણી મારો જે હડી ન જાય.

પેસની કમ્મરથી ૭) ઈંચ હેઠે બીજી લાઇન મારો. પહેરનારની કમ્મરથી ૭) ઈંચ હેઠે ઉતરી આખા ધેરાવાનું માંપ લેવો અને તેમાં ૩) ઈંચ ઉમેરો. અત્રે આ માંપ ૪૧ ઈંચ છે. એટલે બધું મળી ૪૪) ઈંચ થશે. તેનો ચોથો ભાગ લઈ (૧૧ ઈંચ) કમ્મરની હેઠેની લીટીપર ઘડીવાલી બાજુથી માંપીને મુકા. આ નીશાની કાટનાં બાજુનાં કાપ માટે છે.

નીચેનાં ધેરાવા માટે ઘડીવાલા ભાગથી પોહલાઈએ મારેલી સીધી લાઇનપર ૨૩ા) ઈંચ માંપીને ટાંપ મુકા. (જો ધેરાવો વધુ પોહલો જોઈએ તો એક બે ઈંચ વધારે મુકવા.) કમ્મરની લીટીપર મુકેલી ટાંપ અને આ ટાંપને જોડી નાખો એટલે બાજુનો કાપ દોરાશે. એ કાપને ઉપર લઈ જઈ બોંહેનાં કાપ સાથે જોડી દેવો. બગલનું ખુણું પેસનાં કાપથી ૪) ઈંચ દુર રાખવું.

કચ્છર હેઠે મારેલી મીડાંવાલી લાઇનથી કપડાંની ધડી લંબાઇએ નીચે સુધી માંપી તેજ માંપ બાજુનાં કાપની આડકત્રી લીટીપર ઉપલીજ લાઇનથી માંપી હેઠે મુકા. પછી નીચેનો ઘેરાવો દોરો.

ખભાંની લાઇનથી હેઠે દાખી (ધડી વાલી) કીનારી પર ૧૦) ઇંચ માંપીને ટાંપ મુકા. ત્યાંથી સીધી લાઇન મારી આગલાં ગલાનાં કાપ સાથે મેલવી લેવો, અને પજવાડેનું ગલું પીઠનાં ગલાં સાથે મેલવી દેવો.

હવે ઝલ્લાનો આગલો ભાગ (front) નીચે મુજબ સીલાઈ રાખી કાપવો. હેઠલા ભાગપર સીલાઈ રાખવી નહીં કેમજે માંપ લેતી વેલા તેમાં ૨) ઇંચ વધુ ઉમેરયા છે. બાજુનાં તેમજ બોંહેનાં કાપપર ૧) ઇંચ, કપડું જે એકવડા પનેહનું હોય તો પીઠનાં કાપપર પણ ૧) ઇંચ રાખવી. ગલાંપર ૦.૧) ઇંચ.

આકૃતીમાં જોશો તો માલમ પડશે કે બોંહેની કાંદી તરફનો ભાગ પનેહમાં કપડું ટુકું પડવાથી બરાબર કપાઈ શકશે નહીં માટે જ્યાં કે નીશાની કીધી છે ત્યાંથી ખભાંની લીટી સુધીની બેવડી લંબાઇનો અને ૭ ઇંચ પોહલો કપડાંનો એક ટુકડો જોડવો અને પછી આકૃતી મુજબનો આકાર દોરવો. એ આકાર નીચેની આકૃતી મુજબ સંધાશે.

આગલું તેમજ પીઠનું ગલું આકૃતી મુજબ સીલાઈ રાખી કાપવું. કાપતી વેલાએ ખભાંની લાઇન ગલાંનાં કપા ભાગપર આવે છે તેની નીશાની બરાબર રાખવી. પછી કપડાંને ધડીમાંથી ખુલ્લું કરી ઉપલી ખભાંની લાઇન પરથી બેવડું વાલવું. ફરતી ટાંચણી મારી બરાબર ગોઠવવું. પછી આગલા (front નાં) કાપપરથી પીઠની બાજુ, બગલ, બોંહે, કાંદી અને નીચેનો કાપ કાપવો. કાપ્યા પછીની આકૃતી જુઓ.

બઝરાંનાં ઝલ્લાની અરધી બાજુ.

કપડું એકવડા પનેહનું હશે તો આગલી બાજુ ખુલ્લી રહેશે, અને પીઠનો વચલો સાંધો સીવવો પડશે. દબાવ પનેહનું હોય તો

આગલી બાબુ ઘડીપરથી કાપવી વળી એકવડાં પનેહનું કપડું વેતરતી વેલાએ તેનાં બંને પડ સાથે કાપવાં નહી. ઉપલાં પડનો આગલો ભાગ તેમજ પીઠ કાપ્યા પછી કપડાંનો બાકીનો ભાગ નીચે મુકી ટાંચણીથી તેને ઉપલાં પડ સાથે પકડી નીચલું કપડું જુદું કાપવું.

ગલાંનો ભાગ ખેંચાય નહી તે માટે કાપવા પહેલાં પેનસીલની લાઇનપરથી ઝીણી દોરાતણુ એ હાર કરવી અને પછી ૧૧) ઈંચ સીલાઈ રાખી કાપવું. બાકી વધેલાં કપડાંમાંથી બોંહેનો જે ટુકડો ઘટે છે તે તેમજ કફ કાપવા.

કફ માટે ૨૩) ઈંચ લાંબું અને ૮૧) ઈંચ પોહલું કાગળ કાપી લંબાઈએ બેવડું કરવું. ઘડી દાખા હાથપર રાખી, જમણી ખુલ્લી બાબુનાં ઉપલાં ખુણાપરથી ૨) ઈંચ હેઠે ઉતરી ઉપલો વાંક દોરવો. નીચલા કાંદીનાં ભાગ માટે ઘડી તરફથી ૨) ઈંચ ઉપર ચહડી છેડે સુધી વાંક દોરવો. એ વાંકપર ઘડીવાલા ભાગથી ૧૦૧) ઈંચ માંપીને મુકવા, અને ઉપલા વાંક સાથે લાઇન મારી જોડવું. કફની અરધી આકૃતિ પુરી થઈ. પેનસીલની લાઇન મુજબ કાપી કાગળ ખુલ્લું કરશે તો આકૃતિ મુજબનો આકાર થશે. કપડું કાપતી વેલા સીવામણ રાખવી નહી, કેમજે તે કાપમાં આપવામાં આવી છે.

કપડાંપર કાપ એવી રીતે જોડવો કે તેનાં નીચલા (કાંદીનાં) ભાગની બંને અણી કપડાંની કોરે કોરની લાઇનને અડે. અસ્તર મુકવું હોય તો તેનું કપડું પણ એજ મુજબ કાપવું. આખા ઝબ્લાપર અસ્તર મુકવું હોય તો નરમ કપડાનું મુકવું.

સીવવાની રીત—પીઠનો સાંધો હોય તો તેને સંચાનાં બખ્યાથી જોડી તેબલપર સપાટ મુકી ખુલ્લો કરી દાખવો. થોડે થોડે કટકે કાતર વડી આડા કાપ મુકવા. કેમજે કોરેકોરની કીનારી હોવાથી સાંધો ખેંચાઇ જશે. તે કાપ મુકવાથી સપાટ બેસશે. અસ્તરી મારવાથી સેહલાઈથી દબાઈ જશે. અસ્તરનો સાંધો છુટો સીવી એજ મુજબ બેસાડવો.

પછી ઝબ્લા તેમજ અસ્તર બંનેની બોંહેનાં ટુકડા છુટા જોડવા. તે સાંધાઓ પણ આડા કાપ મુકી કાપવા અને ખુલ્લા કરી અસ્તરીથી સપાટ બેસાડવા.

હવે ઝબ્બાને અલગ પકડી તેને તેમજ પર સરખો પાંચરવો. અવરી બાજુ ઉપર રાખવી. અને અસ્તર તેપર બરાબર સપાટ ગોઠવી અને કપડાંને ફરતી ટાંચણી મારવી કે સરી ન જાય. પછી કીનારી પરથી ફાંકી જવું. ખોલ ન આવે તેની સંભાલ. રાખવી. બાજુનાં કાપ, બગલ અને બોંહેનાં સાંધા ફાંકતી વેલા કીનારીપરથી ૩) ઈંચ અંદર હડી ફરતી ફાંક મારવી. જે પુરી થયા પછી કીનારીપરનું અસ્તરનું કપડું બાજુ કરી તેને ટાંચણીથી પકડી રાખવું કે સીવતી વેલા વચ્ચે નડે નહી.

પછી ઝબ્બાની બાજુ તેમજ બોંહેનાં સાંધાઓને સાથે પકડી ફાંકી જવા અને તેપર સંચો મારવો. બગલનાં વાંકપર થોડે થોડે છેટે કાતર વડે કાપ મુકવા કે ખોલ ન આવે. ફાંક છોડી ઉપર મુજબ સાંધાઓને ખુલ્લા કરી દાખવા. હવે અસ્તરનું કપડું જે ટાંચણીઓ વડે પકડી રાખ્યું હતું તે છોડી દેવું. આ સાંધાઓને સાધારણ રીતે સીવવા નહી. પણ ઝબ્બાનાં સીવેલા સાંધાપર અસ્તરનો એક બાજુનો ભાગ ફાંકી તેપર બીજો ભાગ મુકી કીનારીથી થોડેક દુર ફાંક મારવી પછી કીનારી અંદર વાલી હાથે બારીક સીવી જવી. તાંકા સવરી બાજુએ દીસવા ન જોઈએ. આમ સીવવાથી અને સાંધા બરાબર ચપટા બેસશે અને સફાઈદાર લાગશે.

કફનો સાંધો સીવી તેને ગોલ કરવો તેનું અસ્તર પણ તેમજ છુટું સીવવું. બંનેનાં સાંધા ખુલ્લા કરી એકબેકપર ગોઠવી દાખવા. કફનાં ઉપલા ભાગની કીનારી અવરીમેર વાલી ફાંકવી. અસ્તરને બી તેમજ વાલી તેની કીનારી ઉપલાં કપડાંની કીનારીથી ૧૦) ઈંચ હેઠે રાખી બંનેને સાથે પકડી ફાંકવા અને પછી ઝીણાં તાંકાએ હાથે સીવવું. ઉપલાં કપડાં કરતાં અસ્તર સેહજ ઓછું રાખવું.

બોંહેનાં ભાગપરનું કાંદી તરફનું અસ્તર છુટું કરી તેને ટાંચણી મારી અલગ પકડવું કફની સવરી બાજુ બાહર રહે તેમ પકડી કફને બોંહેપર સેરવીને ગોઠવવા. પછી બંનેને સાથે પકડી (બોંહે અને કફ) કીનારીથી ૮) ઈંચ ઉપર ફાંક મારી સંચો મારવો. ફાંક કાઢી એ સીવેલો ભાગ એમનાએમ બોંહેની અંદર અવરી મેર ૧) ઈંચ મુધી વાળવો. એટલે બખ્ખાની લાઈન વાળેલા ભાગથી ૧૦) ઈંચ

અંદર જશે. પછી કીનારીને અવરી બાજુથી અસ્તર સાથે ટીચ મારવી યા “હેરીંગ બોન” તાંકાથી સીવવી. બોંહેતું અસ્તર જે ટાંચણીથી અલગ પકડવામાં આવ્યું છે તે છોડી તેને ફાંકેલા ભાગપર વાલી ફાંકી જવું. એવી રીતે કે “હેરીંગ બોન” યા ટીચ મારેલા તાંકા ઢંકાઈ જાય. ઝીણી સીવણથી ફરતો ગાલો સીવી જવો. હવે બધી ફાંક કાઢી નાંખવી. ગલાં સીવાય ઝબ્બાનો સધલો ભાગ પુરો થશે.

કોલર—પહેલાં કાગળનો કાપ કાઢડો. કાગળનો એક ટુકડો લઈ તેપર ૧૨) ઇંચ ઉભી લીટી દોરો. તેને લગાડી ઉપલા ભાગપરથી સીધી ૨) ઇંચ નાની લીટી દોરો. તેનાં છેડાને ઉભી લીટીનાં નીચલા છેડા સાથે જોડી નાંખો. એટલે આડકત્રી એક લીટી આવશે. એ લીટીનાં નીચલાં ખુણાંથી ૭) ઇંચ ઉપર માંપીને તેને કાટખુણે (right angle) ૩) ઇંચ સીધી એક લીટી દોરો. ત્યાંથી એક લાઇન ૨) ઇંચની સીધી લીટીનાં ખુણાં સાથે જોડો. અને બીજી લાઇન આડકત્રી લીટીનાં નીચલાં ખુણાં સાથે જોડો. (જુઓ આકૃતી) આ બંને આડી લાઇન પર આકૃતીમાં બતાવ્યા મુજબ ગોલ વાંક દોરો. ક, ખ, ગ, ક, આકાર કાપો. ક ખ અને ખ ગ લાઇનપર બતાવેલી વાંકવાલી લીટીઓ કાપવી.

આ કોલરને સખત રાખવા માટે અંદર કેનવાસનું પડ મુકવું. કેનવાસના ટુકડાને પેહલાં તેબલપર સીધો મુકી, તેની કોરેક્ટરવાલી કીનારી નીચે રાખી તેપર ઉપલો કાગળનો કાપ એવી રીતે ગોઠવવો કે કાપનું ગ ખુણું કોરેક્ટરથી ગા) ઇંચ ઉપર દાખીમેર રહે અને ક ખુણું ૨, ઇંચ ઉપર રહે. એટલે ગ ક લીટી આડકત્રી ગોઠવાશે. અને ખ ખુણું ઉપર આવશે. પછી ગા) ઇંચ ફરતી સીલાઈ રાખી કેનવાસ કાપવું. બંને બાજુ માટે કેનવાસનાં એવા બે ટુકડા કાપવા પડશે. જે કપડું દબલ રાખી સાથે કાપવાથી સેહલ પડશે.

આ કેનવાસનાં કાપને મખમલપર ઉપલીજ રીતે ગોઠવી સીલાઈ રાખી કાપવો. મખમલ કાપતી વેળા ધ્યાન રાખવું કે તેની સપાટીપર હાથ ફેરવતી વેળા તેનાં ફવાટાં ઉપલીમેર સીધાં બેસે એટલે નીચેથી થઈ ઉપર હાથ ફેરવીએ તો ફવાટાં સરખાં બેસવાં જોઈએ, બંને ટુકડા આ રીતે કાપવા. એજ મુજબ અસ્તરનું કપડું પણ કાપવું.

મખમલની ઉલટી બાજુએ કેનવાસ મુકી ઝીણું રેશમ યા દોરાએ કેનવાસની કીનારીપર ફાંક મારવી, વાંકવાલી મખમલની બંને કીનારીપર કાપ મુકવા અને તે બંને બાજુની કીનારીને કેનવાસપર વાલી ઝીણી ફાંકી જવી. યા “હેરીંગબોન” કરવા. સવરી તરફ તાંકા દીસવા ન જોઈએ.

હવે અસ્તરને અવરીમેર એજ મુજબ ફાંકી જવું. જેમ મખમલની બંને કીનારીપર કાપ મુક્યા તેજ મુજબ અસ્તરપર પણ મુકવા અને મખમલની કીનારીથી ૦૧) ઈંચ અંદરવાલીને ફાંકવું. પછી બારીક તાંકાએ સીવી જવું.

હવે ઝલ્લો સામા માણસનાં આંગપર પેહરાવી તેનાં ગલાંપર આ કાલર ગોઠવવા. એવી રીતે કે ઉપલા ભાગનું ખુલ્લું કે ગલાંપર જ્યાંથી ખુલ્લું શરૂ થાય છે ત્યાં આવે અને નીચલું ખુલ્લું ગા જ્યાં આગલું ગલું ૧૦) ઈંચ હેઠે ઉતારવું છે ત્યાં આવે કે અ ઉપલા ભાગ છે અને અ ગા નીચલો છે. એવી રીતે બંને બાજુપર કાલર ગોઠવી તેને ટાંચણી મારી આંગપરથી ઝલ્લો ઉતારવો. અને કાલરને ગલાંની કીનારીપરથી ૦૧) ઈંચ હેઠે ફાંકી જવો. ઝલ્લાનું અસ્તર અલગ રાખવું. બાખ્યો મારી તે કીનારીને અવરી બાજુએ ૦૧) ઈંચ વાળવી અને ફાંક મારવી. આ વાળેલી કીનારીપર જમણી બાજુએ આંકડા તાંકવા. પેહલો આંકડો ગલાંનાં ઉપલાં ખુણાંમાં જ્યાંથી કાલર શરૂ થાય છે ત્યાં કીનારીથી ૦૧) ઈંચ અંદર હડી તાંકવો. સાંમેની (દાબી) બાજુએ લુપ તાંકવા. જે કીનારીથી ૦૧) ઈંચ બાહર આવશે. આખી બાજુપર આંકડા તેમજ લુપ સુમારે ત્રણથી ચાર ઈંચને તફાવતે તાંકવા. તાંકા સવરી બાજુપર દીસવા દેવા નહી, પછી ઝલ્લાનું અસ્તર જે હાલની બાજુએ રાખ્યું છે તે છોડી આખી કીનારીપર આંકડા ઢંકાય તેવી રીતે અંદર વાલીને ફાંકી જવું. અને રંગીન દોરા યા રેશમે બારીક સીવી જવું. કપડું આંકડાનાં ખાંચા-માંથી લઈ બરાબર બેસાડવું. એવી રીતે કે આંકડા તથા લુપ તાંકવા માટે મારેલા તાંકા બીલકુલ દીસે નહી. આંકડા ભેરવ્યા પછી બંને બાજુ એક બીજા સાથે જોડાયેલી લાગશે. એ પ્રમાણે અસ્તરની આખી કીનારી સીવ્યા પછી ઝલ્લો પુરો થશે.

પ્રકરણ ૮ મું.

માટીડાનું રાતે પેહરવાનું અધ્યાન.

ઉપલી આકૃતીમાં સર્વે બાજુની સીવામણ સમાયલી છે. સર્વે માંપ એટલાં તો ખુલ્લાં દેખાડ્યાં છે કે ફક્ત જોવાથી કાપ કાઢી શકાશે. કપડાંની જે પટીઓ ૨૧૧) ઈંચ પોહલી અને ૨૮) ઈંચ લાંબી (અથવા તો પેસનાં ગલાંથી નીચે સુધી જે માંપ હોય તેનાં કરતાં ૧૧) ઈંચ નાલી) બટન હોલ તથા બટન માટે જોઈશે. પેહરનારની જમણી બાજુએ બટન તાંકવાં. અને તેની પટી અધ્યાનની અવરી બાજુએ લગાડવી. બીજી પટી દાબીમેર અને સવરી બાજુપર લગાડવી, જેથી તેનો આકાર “બેલ્કપ્લીટ” જેવો લાગશે. બીજા ભાગે સીવવા માટે ખાસં ‘સમજણ આપવા જેવું’ કશું નથી. જેમ સાધારણ અધ્યાનનાં સાંધાઓ જોડીને સીવાય છે તેમ સીવવું.

કોલર—કપડાંની પટી કોલર માટે ૨૧૧) ઈંચ લાંબી અને ૪) ઈંચ પોહલી જોઈશે, આ પટીનાં બરાબર વચલા ભાગને અધ્યાનનાં ગલાંનાં વચલા ભાગ સાથે ટાંચણીથી જોડવો. પછી પટીનાં બંને છેડાને ગલાંનાં બંને છેડા સાથે ટાંચણી મારવી. પટી એવી રીતે પકડવી કે તેની સવરી બાજુ અધ્યાનની અવરી બાજુને લાગે, એવી રીતે પકડી કોલરને ગલાં સાથે ફાંકી જવો. પછી કોલરની સાંભી બાજુને વાલીને ઉપલી ફાંકેલી કીનારીપર પાછી ફાંક મારવી, અંદરની કીનારી બાહરથી દોસે નહીં તેમ સફાઈથી ફાંકવું. હવે કોલરની ફરતી ચારે બાજુએ બખ્ખો મારવો. બખ્ખાની બીજી એક હાર ગલાંથી ૧) ઈંચ ઉપર (જ્યાં કોલર ગલાં સાથે જોડાયો છે ત્યાંથી) મારવી, જે કોલર ન મુકવો હોય તો ગલાંની પટી સાદી મુકવી. અધ્યાનની નીચેની કીનારી ૧) ઈંચ પોહલી સીવવી.

જે કપડું ફલાનલનું હોય તો તેનાં સાંધા નીચે મુજબ સીવવા. બંને સાંધાઓની અવરી બાજુ એકબીજાને અડડે તેમ પકડવી, પણ એવી રીતે કે પીઠપરનો સાંધો લગભગ ૧૧) ઈંચ ઉપર રહે. તે મોટા

સાંધાને આગલીમેરનાં સાંકડા સાંધાપર વાલી ઉભો પકડીને ફાંક મારવી. એવી રીતે વાળું કે આગલા સાંધાની સુમારે ૦૧) ઇંચ જેટલી કીનારી અંદર દબાયેલી રહે પછી તે ફાંકેલી કીનારીપર સંચો મારવો. હવે ફાંક ઉખેડી આખો સાંધો એકદમ ચપટો બદ્યાનપર બેસાડી તેપર સંચો મારવો. આવી રીતે સીવેલા ફલાનલનાં સાંધા સીવવામાં સેહલ પડે છે એટલુંજ નહી પણ સફાઈદાર લાગે છે. સુતરાઉ કપડું હોય તો ઉપર લખવા મુજબ સાધારણ રીતે વાલીને સીવવું.

ખોંહે આકૃતી મુજબ કાપવી. કપડાંની લંબાઈ પોહલાઈ ૨૮x૨૪ ઇંચ છે. પોહલાઈએ કપડું બેવડું ઘડી કરી કાપવું. સીલાઈ અંદરજ રાખી છે. કાંદો આગળથી કીનારી ૧) ઇંચ પોહલી વાલવી. બદ્યાનનાં ગાલાંમાં ખોંહે જોડતી વેલા તેનો ઘડીવાલો લાગ બગલનાં સાંધાથી સુમારે ૫) ઇંચ પેસ તરફ રાખવો. સાંધાવાલો (ખોંહેનો) લાગ બલાંનાં સાંધાથી સુમારે ૧) ઇંચ પીઠપર આવશે.

બટન તથા હોલની બંને પટ્ટી ઉપરથી સુમારે ૪૧) ઇંચ પોહલી અને હેઠેથી ૩) ઇંચ પોહલી રાખવી. અને બંને બાજુ પછવાડેથી જોડવી.

માટીડાની રાતે પેહુરવાની ઇબર. (પાયજામાં)

કપડું કાપતી વેળા સીવામણ રાખવી નહી. કાપમાં સાથેજ તે આવી જાય છે, પીઠનો લાગ કમ્મરપરથી ૧૧) ઇંચ ઉંચે જાય છે. આગલા ભાગનાં અને પીઠનાં ખસ્તકની લંબાઈમાં ફેર છે. તેમજ બંને પાયજાની લંબાઈમાં ફેર છે. તે સીવતી વેળા જણાય નહી તેમ સોસવણ લઈ સરખા કરી મુકવા. સીવ્યા પછી એનો ઘાટ પાટલુન જેવો લાગશે. નીચેની દામણ ૧૧) થી ૧૧) ઇંચ રાખવી. ઉપરનો લેફે પણ તેટલોજ પોહલો રાખવો. આગલીમેરનો વચલો સાંધો જ્યાંથી લેફે વલાય છે ત્યાંથી ૨) ઇંચ ખુલ્લો રાખવો. લેફામાં ટેપ પોવી.

માટીડાનું શર્ટ.

શર્ટ વેતરવા અને સીવવા આગમજ એટલું ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે એ કામ જેટલું સેહલ ધારવામાં આવે છે તેવું નથી.

મેહરનારનાં શરીરપરથી માંપ લઇને વેતરવા અને સીવવા માટે એ કામનો અભ્યાસ કરવાની ખાસ જરૂર છે. સાધારણ બોડીસ અને બ્લાકિઝ માફક એ કામ સહેલ નથી, માટે ઘણું વેતરવા અને સીવવાનો અનુભવ મેળવ્યા સીવાય એ કામ કરવાની કોશિશ કરવી નહીં.

શર્ટ ઘણી જાતનાં બને છે. જેમાંનાં સૌથી સાધારણ રીતે વપરાતાં અને સાદાં શર્ટની સમજણ નીચે મુજબ આપી છે:—

તે માટેનું કપડું લાનકલાય, છીટ, શર્ટિંગ, ફ્લાનલ વગેરે કાષ્ઠપણ જાત લેવી.

શર્ટનાં મુખ્ય ભાગો નીચે મુજબ છે.—

આગલો ભાગ અને પીઠ. શર્ટ તૈયાર થયા પછી પીઠ હમેશાં આગલા ભાગ કરતાં સુમારે ૨૦) ઈંચ લાંબી રહે છે.

થોક અસ્તર સાથે—આગલો ભાગ (front), પીઠ અને થોક. મલી શર્ટનું આખું ખોખું બને છે.

બાકીનાં ભાગો બેંહે, કફ અને કોલર છે.

માંપ લેવાની રીત—ગલાં શીવાય સઘલાં માપ ઢીલા હાથે લેવાં. ગલાનું માંપ તદ્દન બરાબર રેહવું જોઈએ. માટે ચોકસાઈથી લેવું. ખેંચીને લેવું નહીં. દરેક કપડું ધોવામાં શોષાય છે માટે કાપતી વેળા દરેક કાપ પર તેની ગણતરી રાખવામાં આવી છે.

૧ હું ગલાનું માંપ—આ ઘણું અગતનું માંપ હોવાથી સર્વેથી પેહલું લેવું, સાધારણ રીતે માટીડા જે કોલર પેહરતા હોય તેનાં માંપ કરતાં શર્ટનાં ગલાનું માંપ ૦૧) ઈંચ નાનું રાખવું, માંપ લેતી વેળા જે શર્ટ આંગપર પેહરેલું હોય તેનાં કોલરનાં એક બટન હોલથી બીજાં હોલનાં છેડા સુધી ટેપ વડે ભરવું. એ રીતેજ ખરૂં માંપ લેવાશે. કોલરનો એક છેડો બીજાપર ચહડેલો હોય તે ગણતરીમાં લેવો નહીં.

૨જી છાતીનું માંપ—પીઠપરથી ટેપ લઈ બંને બગલમાંથી થઈ આગલી બાજુપર છાતીનાં ભાગપરથી થઈ માંપ લેવું. ખેંચીને ટેપ પકડી નહીં. માંપ “વેસ્ટકોટ”પરથી લેવું. ઉંઘાડાં દીલપરથી નહીં.

૩ જીં ખજીં જોહે અને કફ—આ ત્રણડે માંપ એકી વખતે સાથે લેવાં, હાથ અલગ રાખી, કાણી આગળથી વાલી ઉંચો રાખવો. પછી ટેપ પીઠની અધવચે ગરદનનાં હાડકાંપર પકડી, કાણીપરથી થઈ. કફનાં છેડા સુધી એટલે કાંદીથી ૧) ઈંચ હેડે લઇ જવી. ઉપલી રીતે ટેપ લંબાવ્યા પછી નીચે મુજબ માંપ લખી લેવાં.—

ખજીં—ગરદનનાં હાડકાંથી ખભાંનાં હાડકાં સુધી જ્યાંથી હાથ શરૂ થાય છે.

જોહે—ઉપલાં (ખભાંનાં) હાડકાંથી કફનાં છેડા સુધી.

કફ—જેટલી ઉંડાઈ જોઈએ તેટલી.

૪ થું શર્ટની લંબાઈ—પેહરનાર માણસની જેટલી ઉંચાઈ હોય તેનો અરધો ભાગ. દરજીઓ આ માંપ ગરદનનાં હાડકાંથી પગનાં ગુઠણની પછવાડે જે ખાંચો રહે છે ત્યાં સુધી લે છે. શર્ટની પોહલાઈ છાતીનાં માંપપરથી કાઢવામાં આવે છે.

ઉપલાં ચાર માંપ ઘણાં અગતનાં છે. તે વગર શર્ટ કપાઈ શકાય નહીં. હવે નીચે પ્રમાણેનાં ભાગો કાગળપર કાપો દરેકમાં ૦૧) ઈંચ સીવામણુ લીધી છે. માટે તે જુદી રાખવી નહીં.

ચોક—આ ભાગ ઘણો અગત્યનો છે. તે બરાબર કાપ્યો હોય તો આખું શર્ટ શરીરપર બરાબર બેસે છે. શર્ટનો ચોક ચાર ટુકડામાં કપાય છે. બે ટુકડા ચોકનાં અને બે અસ્તરનાં. કપડાંની કોરેક્ટા ખભાંનાં આગલા ભાગપર ગોઠવવી. આડકત્રો ભાગ પીઠપર આવશે. અને પીઠની વચ્ચે સાંધા આવશે. જીઓ આકૃતી. આવી રીતે વેતર-વાથી એટલે વચ્ચે સાંધા લઈ આડકત્રો ભાગ પીઠપર આવ્યાથી ખજીં વાંકુંચુકું થતાં ચોકમાં ખોલ આવતી નથી. અને શરીરપર બરાબર બેસે છે. જો શર્ટ બરાબર કાપ્યું હોય તો સીંચ્યા પછી ખભાંનો સીંધો કાપ ખભાંની વચ્ચે નહીં પણ ૧) ઈંચ નીચે આગલી મેર (front પર) ઉતરેલો હોવો જોઈએ. કેટલીકવેળા ચોક એવી રીતે કાંપવામાં આવે છે. કે સીધી બાજુ નીચે પીઠપર આવે અને વચ્ચે સાંધા લીધા વગર એકજ ટુકડામાં કપાય. (જેવી રીતે આપણે

નાઇટ ગાઉનનો થોક કાપીએ છીએ.) પણ એ રીતે કાપેલો થોક બરાબર બેસતો નથી.

આ કાપ કાગળનો કાપવા માટે નીચે મુજબ ગણતરી કરવી.—

ગરદનપરનાં વચ્ચેનાં હાડકાંથી ખભાંનાં ઉપલાં હાડકાં સુધી ખભાંની લંબાઇનું જે માપ હોય તે લેવું. અહીં તે માપ ૮૧) ઈંચ છે. તેમાં ૦૧૧) ઈંચ ઉમેરવો. આ વધારાનો ઈંચ નીચલી ગણતરી મુજબ આવશે. ૦૧) ઈંચ વચ્ચેનાં સાંધાની સીલાઈ, ૦૧) ઈંચ બગલનાં સાંધાની સીલાઈ, અને ૦૧) ઈંચ કપડાંની સોસવણ. માટે. જુમલે ૦૧૧) ઈંચ. બધી મળી કાગળની લંબાઈ ૮૧+૦૧૧= ૮૨) ઈંચ રાખવી. કાગળની પોહલાઈ ગલાનું જે માપ હોય તેનો ત્રીજો ભાગ લેવી. આપણું ગલાનું માંપ ૧૫) ઈંચ છે, ત્યારે કાગળની પોહલાઈ ૫) ઈંચ આવશે. હવે $૮૨ \times ૫ = ૪૧૦$ ઈંચનું કાગળ કાપવું. કાગળની લંબાઈએ વચમાંથી ઘડી વાલી સર પાડવો. ઉપલા ખાંચાપર સાંમે સાંમેનાં ખુણાં પકડી આડકત્રો ખીજો સર પાડવો. એ બંને સર બતાવવા આકૃતીમાં મીડાં મુક્યાં છે તે જુઓ.

ગણું—જમણા હાથપર ઉપલાં ખુણાંમાંથી એટલે કે થી આખાં ગલાનાં માંપનો ૬) થો ભાગ માંપી ખ નીશાની કરો. ગલાનું માંપ ૧૫) ઈંચ છે. $૧૫ \times \frac{૬}{૧૦} = ૯$ ઈંચ. કે થી ખ સુધીનું માંપ થશે. હવે ખ થી ગ સુધી ગલાનો ગોલ આકાર દોરો. ગ ખુણાંપરથી સુમારે ૦૧) ઈંચ સુધીનો વાંક આડકત્રી લીટીને અડી સીધો આવે તેમ દોરવો. તેમજ ખ થી ૦૧) ઈંચ સુધીની લાઇન પણ સીધી દોરવી.

ખણું—ખ થી ઘ સુધીની લાઇન ખણું છે. અને તે સીધી રાખવી.

હાથનો ગાલો—ઘ થી ચ લાઇન (થોકની અરધી ઉંડાઈ) બગલનાં ગાલાનો ઉપલો ભાગ બતાવે છે.

પીઠનો સાંધો—ગ ઘ લાઇનનાં કાટખુણાં (right angle) પર એક લીટી દોરવી જે કામગળની નીચલી સીધી લીટીને અડડશે. ગ છ લાઇન તે પીઠનો સાંધો છે. ચ છ જોડો. એ લાઇન પીઠનાં

ચોકનો નીચલો ભાગ છે જ્યાંથી શર્ટ જોડવામાં આવશે. ચોકનો અરધો ભાગ હવે પુરો થયો. પેનસીલની લાઇન મુજબ આકાર કાપવો.

શર્ટનો આગલો ભાગ (front)—આપણાં શર્ટની લંબાઈ ૩૬) ઈંચ છે. તેમાંથી ૨) ઈંચ બાદ કરી કાગળની લંબાઈ ૩૪) ઈંચ રાખવી. આ ૨) ઈંચ બાદ કરવાની મતલબ એકે ખલાં આગલથી સુમારે એટલા ઈંચ ચોક નીચે ઉતરશે.

કાગળની પોહળાઈ છાતીનાં માંપપરથી નીચે મુજબ કાઢાવી. છાતીનાં ઘેરાવાનાં માંપનો અરધો ભાગ કરી તેમાં ૧૦) ઈંચ ઉમેરવા, આ વધારાનાં ઈંચ જુદાં જુદાં કદ માટે જુદી જુદી રીતે લેવાય છે. જેમ કે—

૮ વરસની અંદરનાં છોકરાનાં શર્ટ માટે ૭ ઈંચ.	૮ થી ૧૬ વરસ સુધી ૮ ઈંચ.	૧૬ થી ૨૦ વરસ સુધી ૮ ઈંચ.	મોટા માટીડા માટે ૧૦ ઈંચ.
---	-------------------------------	--------------------------------	-----------------------------

ઉપલા કોઠા મુજબ જુદાં જુદાં કદનાં શર્ટ માટે વધતા ઓછા ઈંચ છાતીનાં માંપનું અરધું માંપ લઈ તેમાં ઉમેરવા. અને તે મુજબ કાગળની પોહલાઈ રાખવી.

આપણાં શર્ટમાં છાતીનો ઘેરાવો ૩૬ ઈંચ છે.

તેનું અરધું ૧૮ ઈંચ $+ ૧૦ = ૨૮$ ઈંચ કાગળની પોહળાઈ લેવી. ત્યારે શર્ટનાં આગલા ભાગ (front) નું માંપ ૩૪×૨૮ ઈંચ થશે. ઉપલાં માંપનું કાગળ કાપી પોહલાઈએથી બેવડી ઘડી કરવી. હવે માંપ ૩૪×૧૪ થશે. (જુઓ ક ખ ગ ધ આકાર). લંબાઈએ કાગળની ચાર સરખી ઘડી કરી ચાર ભાગ પાડવા. (આકૃતિમાં મીડાંવાલી લીટીઓ જુઓ) બગલનાં ગાલાની લંબાઈ—આંખી લંબાઈનો ૪ થો ભાગ બાદ ૦૧) ઈંચ. (અ) જો સાગારણુ માંપ કરતાં ગાલો વધુ મોટા જોઈતો હોય તો ૦૧) ઈંચ બાદ કરવો નહીં. લંબાઈનાં બરાબર ૦૧) ભાગે માંપ લેવું.

છાતીનું માંપ—છાતીનાં આખા ઘેરાવાનું જે માંપ હોય તેનો ત્રીજો ભાગ લઈ તેમાંથી ૦૧) ઈંચ બાદ કરી અ થી જમણાં હાથ પર માંપી છ તોપ મુકો. $૩૬ \times \frac{૩}{૪} = ૧૨ - ૦૧$ ઈંચ $= ૧૧$ ઈંચ આવશે.

બટનની પટ્ટીનો ખુલ્લો ભાગ—છ થી ઉપર સીધી લાઇન કાગળની ઉપલી કીનારીને અડઢે તેમ દોરવી (જ) એ લાઇન જ થી ૧૫) ઈંચ માંપી ૭ તાંપ મુકવી. એ લીટીનું માંપ હમેશાં ગલનાં માંપ જેટલું રાખવું. (front) નો બરાબર અધવચનો ભાગ એ લીટી બતાવે છે. (જ છ ૭) એની ઉપર બટન તથા બટન હોલ આવશે.

બગલનો ગાલો—ચોકની લંબાઇનું જે માંપ હોય તે કરતાં ૦૧) ઈંચ ઓછું માંપ લઇ (આ ૦૧) ઈંચ ચોકનાં વચ્ચેનાં સાંધાની સીલાઇ છે) જ આગલથી દાબી બાજુએ સીધી લાઇનપર માંપ લઈ ૧૧) ઈંચ હેડે ઉતરી ૮ તાંપ મુકવી. ચોકની લંબાઇનું માંપ ચોકની આકૃતિમાં ૨ છ લાઇન માંપીને લેવું. ૮ થી ૨ સુધી બગલનો વાંક દોરવો, પેહલાં ૮ થી એક લાઇન સીધી નીચે ૨ સુધી આવે તેટલી લંબાઇની દોરો. તેનાં બરાબર અરધા ભાગપર જમણી બાજુ ૦૧૧) ઈંચ હડીને 'વાંકનું ઉંડાણ રાખવું. ૨ તરફ આવતાં લાઇન સીધી કરી લેવી.

બાજુનો કાપ—આખાં કાગળની લંબાઇની અધવચે બગલનાં ગાલાની લીટીપર ૧) ઈંચ જમણી તરફ હડી ૭ તાંપ મુકવી. નીચેનાં ગોલ વાંક માટે ૩ ખુણામાંથી ૫) ઈંચ ઉપર અને ૫) ઈંચ જમણી બાજુએ માંપી ૩ ૬ લાઇન દોરવી. એ લાઇનની બરાબર અરધા ભાગે એક તાંપ મુકી ૧૧) ઈંચ હડી એક ગોળ વાંક દોરવો. ૨ ૭ ૩ બાજુનો કાપદોરો. ૩ ની ઉપર થોડીક ઈંચ સુધીનો કાપ સીધો આવશે.

ખભું—ચોકની આકૃતિમાં ૬ ખ લાઇન જે સીધી ખભાંની લાઇન છે તેનું માંપ લઈ તે માંપ ૮ થી ઉપલી લાઇનપર માંપીને મુકો. તેને છ નામ આપો. ૮ છ ખભું છે.

ગલું—છ થી ૮ સુધી ગલાંનો વાંક છે જે આખાં ગલાંનાં માંપનાં છઠ્ઠા ભાગ કરતાં ૦૧) ઈંચ ઓછો આવવો જોઈએ. આ વાંક કાપતાં ઘણીજ સંભાળ રાખવી જોઈએ. ગલાંનાં તેમજ ખભાંનાં છેડા તરફ સીધો હાથ રાખી કાપવું જોઈએ. એ વાંકને ૨ સુધી ઉંચે લઇ જવો એટલે ૮ થી ૧) ઈંચ ઉપર જશે. બોક્ષ પ્લીટ બનાવ્યા પછી એ વાંક ગલાંપર બરાબર ગોઠવાવો જોઈએ. એ કાપ

અગાઉથી કાપવો નહી. કેમજે ગલું ખેંચાઈને ખરાબ થઈ જશે. માટે સીવતી વેળાજ કાપવો જોઈએ. આગલો એટલે બટનની પટીનો કાપ પણ અગાઉથી કાપવાની જરૂર નથી. ગલ્લાંની અધવચે ઉભી મારેલી લાઇન ત જ ખરાબર દેખાઈ આવે તેમ રાખવી. એ લાઇન સીવતી વેળા ઘણી અગતની છે.

પીઠ—પીઠ ઘણુંકરી ઉપલા (front) કાપ કરતાં ૧) ઈંચ લાંબી અને ૨) ઈંચ પોહળી રાખવામાં આવે છે. તેનું માંપ ૩૫×૩૦ ઈંચ થશે. ઉપલાજ કાપપરથી પીઠનો કાપ કાઢી શકાશે.

બગલનો ગાલો ૮ આગળથી સીધી લાઇનમાં રાખવો અને ઉપરનો ભાગ એકદમ સીધો કાપવો. અને બાજુના કાપ ખરાબર ઉપલા કાપની પેઠે કાપવો. આગલનો (frontનો) કાપ મુકી તેનાં અડસટાએ પીઠ કાપવી. લંબાઈએ પીઠ લાંબી હોવાથી ઉપલો ભાગ કાપ્યા પછી કાપને નીચે સેરવી નીચલા ભાગનો આકાર કાપવો.

બોહું—બોહું અને કફની સામટી લંબાઈ ૩૪) ઈંચ છે. જેમાંથી એકલી બોહુંની લંબાઈ ૨૧) ઈંચ છે. આ માંપમાં બીજા ૧૧) ઈંચ સોસવણુ તથા સીલાઈ માટે ઉમેરવા. એટલે ૨૩) ઈંચ લંબાઈનું કાગજ કાપવું.

પોહલાઈ માટે શર્ટનાં બગલનાં ગાલાનું માંપ લેવું. જેટલું ગાલાનું માંપ તેટલી કાગજની પોહલાઈ રાખવી. આપણે એ માંપ ૨૧) ઈંચ લીધું છે. બોહુંનો ગાલો વેતરયા પછી તે સેહજ વધારે થશે. પણ તેમ થવું જોઈએ. શર્ટનાં ગાલા કરતાં બોહુંનો ગાલો સેહજ મોટો રહેવો જોઈએ. કે અંદર સેહલાઈથી બેસી શકે.

કાગજ ૨૩×૨૧ કાપ્યા પછી તેને પોહલાઈમાંથી દબાવ કરવું. હવે કાગજનાં ઉપલાં પડને ખેંચી એવી રીતે બાહર લાવવું કે નીચલો ભાગ જે બોહુંની કાંદીનો છે તેનું માંપ ૬૧) ઈંચ થાય. જુઓ આકૃતિમાં મીડાંવાલી લીટી જ્યાં ૬૧ ઈંચ લખ્યું છે. કાંદીનું માપ નીચે મુજબ લેવું—આખા બગલનાં ગાલાનો અરધો ભાગ કરી તેનો ૩ ભાગ લેવો, અને તેમાંથી ૧૧) ઈંચ બાદ કરવો. જેમકે અરધો બગલનો ગાલો ૧૦) ઈંચ, તેનો ૩ ભાગ = ૭ ઈંચ. તેમાંથી બાદ

૦૧) ઈચિ = ૬૧૧ ઈચિ કાંદીનું માંચ. કાપવા આગમજ બોંહેની આકૃતી બેવાથી તે કેમ ગોઠવવામાં આવી છે તે સમજ પડશે. બગલનાં ગાલાની લાઇન ૧૧) ઈચિ આવશે. એ રીતે ગોઠવ્યા પછી કારેકારની લાઇન આગલનું, તેમજ કાંદી આગલનું એકવડું કાગજ જે કાલા ભાગમાં બતાવ્યું છે તે કાપી નાંખવું. બગલનો ભાગ હાલ તુરત એમજ રેહવા દેવો, પછી બોંહે બીજી આકૃતીમાં બતાવી છે તેમ સીધી મુકવી. કાંદી આગલ અણીવાડું ખુલું દીસે છે તે સેહજ (૦૧ ઈચિ જેટલું) ઉપર લઈ ગોળ કરી લેવું.

બગલનાં ગાલાની અધવચે એક તાંપ મુકી. ત્યાંથી ઉપર અને હેઠ ૧) ઈચિ માંપી બંને બાજુ ગોળ વાંક દોરવો. જે શર્ટ નાલા કદનું હોય તો એ વાંક ૦૧૧) યા ૦૧૧) ઈચિપર રાખવો. બોંહેની કારેકારવાલી બાજુ તે ઉપલો ભાગ છે. એટલે ઉપલી રીત મુજબ કાપેલી બોંહે જમણાં હાથની બનશે. જમણા યા દાબા હાથની બોંહે એ રીતે સેહલાઈથી પરખાશે. બોંહેનો સીધો ભાગ ઉપર અને કાપેલો આડકત્રો ભાગ નીચે રેહવો જોઈએ.

કફ—સીવાયા પછી કફની લંબાઈ ૧૧) ઈચિ અને ઉંડાઈ ૪) ઈચિ રેહવી જોઈએ. માટે કાગજ ૧૧૧ x ૪૧૧ રાખવું. તેમાંજ સીલાઈ સમાઈ જશે. એનું અસ્તર પણ એજ માપનું કપાશે. માટે કાપતી વેલા કપડું ૧૧૧ x ૮ ઈચિ રાખવું, અને બેવડું કરી કાપવું. જે કફની લંબાઈ વધારે લાગે તો ૦૧૧) યા ૧) ઈચિ ચોાઈ રાખવી. કફનો આકાર કાંદી આગલથી સીધો યા ગોલ જેમ પસંદ પડે તેમ રાખવો. બંને ઘાટની જુદી આકૃતીઓ આપી છે, અસ્તર પણ એજ માપનું કાપવું.

ગલાંની પટ્ટી—જે માંપનો કોલર પહેરવામાં આવતો હોય તેનાં કરતાં ૦૧૧) ઈચિ નાનું ગલાંની પટ્ટીનું માંપ લેવું અને તેમાં નીચે પ્રમાણે વધું ઈચિ ઉમેરવા.

બંને છેડા એકબીજાં પર ચહડાવવા માટે—૧૧ ઈચિ. } ઈચિ ઈચિ ઈચિ.
દરેક છેડાપર સીવામણ ૦૧) ઈચિ—૦૧૧ ,, } ૨૧ + ૧૫ = ૧૭૧)
સોસવણ —૦૧૧ ,, }

કાગળની લંબાઈ ૧૭) ઈંચ થશે, કોલરની પટ્ટી સીવાઈ તૈયાર થયા પછી તેની પોહલાઈ પીઠ તરફ ૧૧) ઈંચ અને આગલાં ગલાં તરફ સુમારે ૦૧) ઈંચ રેહશે. કાગળ કાપતી વેલા તેની પોહલાઈ ૧૧૧) ઇંચ રાખવી. આખું માંપ ૧૭X૧૧૧ ઈંચ આવશે. હવે લંબાઈએ કાગળની એવડી ઘડી કરવી. એટલે તેનું માંપ $૮\frac{૫}{૮} \times ૧૧૧$ ઈંચ થશે. ક ખ ગ ધ.

પીઠપર કોલર એકદમ નીચે ઉતરી ન પડે. માટે આકૃતી ચીતારતી વેળાએ તે તરફથી એટલે ધ ખુણાંમાંથી સેહજ ઉપર ચહાવવો. ઈંચનો $\frac{૧}{૨}$ ભાગ લેશો તો પુરતો થશે. આગલી બાજુએ ક ગ નાં અરધે ભાગે એક તાંપ મુકી તેનેથી ૦૧) ઈંચ હેઠે ઉતરી એક વાંક દોરવો અને તેને ધ ખુણાંની ઉપર મુકેલી તાંપ સાથે મેળવી લેવો. પછી ક ખુણાંથી આડકત્રી લીટીમાં ૦૧) ઈંચ માંપી ત્યાંથી બીજો વાંક શરૂ કરો અને તેને ક ખ લાઇનની અધવચે મેળવી લેવો. હવે આકૃતી મુજબ કાપ કાપવો.

કોલરનું અસ્તર એજ માંપનું કાપવું.

ઉપર દરસાવ્યા મુજબનાં સર્વે કાપો કપાઈ રહ્યા પછી આખું શર્ટ પુરું થશે.

કપડું—૩૦) ઈંચ કરતાં નાનાં પનેહનું કપડું શર્ટ માટે વાપરવું નહીં એટલા પનેહનું કપડું હશે તો એક શર્ટ માટે ૩૧) થી ૩૧) વાર જોઈશે. જો ૩૬) ઈંચ પનેહ હશે અને કપડાંની અવરી સવરી બાજુ માલમ નહીં પડે તેવી હશે તો કરકસરે ૩) વારમાં ઉપલાં માંપનું એક શર્ટ બની શકશે. અવરીસવરી બાજુમાં ફેર હશે તો બોહિ કાપતી વેળા થોડું કપડું બગડશે. કેમજે બેઉ હાથની બોહિ એકજ પનેહમાંથી કપાય છે. પણ કપડું ઉલટી બાજુ ફેરવીને તેમ કરવું પડે છે. જો તેમ ન કરીએ તો બંને બોહિ એકજ હાથની કપાય. માટે કપડાંની બેઉ બાજુ જુદી હોય તો બે શર્ટ સાથે કાપવાથી કપડું બગડશે નહીં. વેતરતી વેળા ધ્યાન રાખવું કે સર્વે કાપમાં સીલાઈ આવી જાય છે માટે તે વધારે રાખવી નહીં. ગલાંનો દાખરો ખિંચાઈ ન જાય માટે પેહલેથી કાપવો નહીં. પેનસીલની લાઇન મારી એમજ રાખવો. સીવતી વેળાએ કાપવો.

સીવવાની રીત—સાંધાઓપર બપોયે મારી વાળીને સીવવા. પેહરનારનાં જમણાં હાથપરનો સાંધા બગલની બાજુથી શરૂ કરવો. અને દાબી બાજુનો નીચેથી કરવો. ૧૬) ઈચિ લાંબો યા “front” ની લંબાઈનાં સુમારે અરધા ભાગ જેટલો તે સીવવો. બાકીનો ભાગ છુટો રાખવો. નીચેની ફરતી કીનારી ૦) ઈચિ પોહલી રાખવી. સાંધા તરફ આવતાં તે સાંકડી સીવવી.

પીઠ—અરધા ચોકનું માંપ લેવું, અને અરધી પીઠનું લેવું. બંને વચ્ચે જે ફેર આવે તે કરતાં બેવડા ઈચિ પીઠનું કપડું “ગેધર” કરવું.

અરધી પીઠનું માંપ—૧૨૦ ઈચિ.

અરધા ચોકનું , , —૮૦ , ,

બંને વચ્ચે ૩૦) ઈચિ તફાવત આવશે. ત્યારે ૭) ઈચિ કપડું પીઠની બરાબર વચ્ચેથી એક બાજુએ ગેધર કરવું. બીજી બાજુ પણ તેમજ કરવું એટલે બધું મલી ૧૪) ઈચિ કપડું ગેધર થશે. કેટલીક વેળા ગેધરને બહાર વચ્ચે બેક્ષપ્લીટ મારવામાં આવે છે. તેમ જો કરવું હોય તો પ્લીટ પીઠની બરાબર વચ્ચે ગોઠવીને લેવી.

ચોક—ચોકની વચ્ચે પીઠપર જે સાંધો છે તે ૦) ઈચિ સીલાઈ લઈ સીવવો. પછી સાંધાને છુટો પાડી સપાટ બેસાડવો. અસ્તરનાં ચોકનો સાંધો પણ એજ મુજબ સીવીને છુટો કરી સપાટ બેસાડવો. પછી ચોક અને અસ્તર બંને છુટાં લઈ બેઠિની અવરી બાજુ સાથે મલે તેમ મુકવી. વચ્ચેનો સાંધો બરાબર એકબીજાંપર ગોઠવવો. અને તેને ફાંકી લેવો—ગરુ ખેંચાઈ જાય નહીં તે માટે ફાંક લગાડવી. ચોકની નીચેની કીનારી ઝીણી વાલી તૈયાર રાખવી. ચોકનો સાંધો અને પીઠનાં વચ્ચા ભાગને સાથે પકડી ટાંચણીથી જોડવા. પીઠનાં બગલનાં છેડાને ચોકનાં છેડા સાથે ટાંચણી મારે. પીઠની ગેધરને બરાબર ગોઠવી ચોક સાથે ફાંકી લેવો એવી રીતે આખો ચોક ફાંક્યા પછી પછવાડેનું અસ્તર ફાંકેલા સાંધાપર સીવી લેવું.

ખભાં—શર્ટને સવરી બાજુથી પકડે કે જેથી ચોકનાં ખભાંની સવરી બાજુ શર્ટનાં ખભાંની સવરી બાજુને લાગે, બંને ખભાં સાથે

પકડી કીનારોથી ૦૧) ઈંચ હેઠે ઉતરી સીવી જવો. અસ્તરને અલગ રહેવા દેવું. સાથે સીવવું નહી. શર્ટનાં ખભાં સાથે ચોકનાં ફક્ત ઉપલાં પડને જોડવું. પછી અસ્તરને સીવેલા સાંધાપર વાલીને સીવી જવું. ચોક જરાબી ખોલ વગર ખેશે તેમ સીવવું.

આગલી બાબુની બટનની પટ્ટી—આ પટ્ટી ઘણી રીતે ગોઠવીને સીવવામાં આવે છે. કાંઈ વેળા કપડાંનો પનેહ પુરતો ન હોય તો છુટ્ટી પટ્ટીઓ મુકવામાં આવે છે. શર્ટની બટનની પટ્ટી હમેશાં જમણાં હાથપર અને હોલની દાબા હાથપર રહે છે.

એ પટ્ટીઓ સીવવાની સૌથી સેહલ અને સાદી રીત એ છે જે દાબી બાબુની પટ્ટી જેપર હોલ પાડવામાં આવે છે તે બોક્ષ્લીટ લઈ બનાવવી. અને જમણી બાબુની બટનની પટ્ટી સાધારણ રીતે પછવાડે વાળીને સીવવામાં આવે છે. કેટલીકવેળા કપડું ઓછું હોય તો એ પટ્ટી બીજાં કપડાંની પણ મુકે છે. આ પટ્ટીઓ શર્ટપર ગોઠવવા આગમજ પેહલાં એક કાગળપર યા બીજાં કપડાંનાં ટુકડા-પર અજમાયેસ કરી જોવી. તે ગોઠવવા માટે નીચલાં માંપ ધ્યાનમાં રાખવાં જોઈએ.—

બોક્ષ્લીટની પેહલાઈ બટનની પટ્ટી.

માટીડાનાં શર્ટ માટે	૧૧૧ ઈંચ.	૧ ઈંચ.
નાલાં કદનાં „ „	૧૧ „	૦૧૧ „
છોકરાનાં „ „	૧ ૧૧ ઈંચ.	૦૧૧ „

એ પટ્ટીઓ ગોઠવાઈ રહ્યા પછી શર્ટની બરાબર વચ્ચેની લાઇન (જ્યાં બટન અને બટન હોલ આવે છે) બોક્ષ્લીટની બરાબર વચ્ચે આવશે. આ પટ્ટીઓ ગોઠવવાની ગણતરી કરવા આગમજ શર્ટનો આગલો ભાગ (front) કેવી રીતે કાપવામાં આવ્યો છે તેનો વીચાર કરવો જોઈએ.

શર્ટનાં આગલા ભાગનાં કાપપર છાતીની વચ્ચે લીટી દોરી છે તે કપડાંની બંને ઘડીપર મજબુત સર પાડી બતાવવી અને તેપર દોરાની ફાંક મારવી. છાતીનાં માંપનાં પ્રમાણમાં આ બંને લીટી

વચ્ચેનું કપડું વધારે યા ઝાણું રેહશે. અને એટલાંજ કપડાંમાંથી ઉપલી બને પટીઓ નીકલશે. છાતીનું માંપ જે ઘણું મોટું હોય યા કપડાંને પનેહ ઘણો નાનો હોય તો એ પટીઓ માટે બીજું કપડું લેવાની જરૂર પડશે.

બોક્ષપ્લીટ બનાવા માટે જેટલા ઇંચની પ્લીટ બનાવવી હોય તે કરતાં ૦૧) ઇંચ વધારે કપડાંની ગણતરી કરવી જોઈએ.

હવે શર્ટને આગલો લાગ કાપવા માટે નીચે મુજબ ગણતરી કરવી.—

છાતીપરની બે લીટીઓ ફાંક મારી રાખી છે. તેમાંની પેહરનારનાં દાબા હાથપરની લીટીથી ૨૧) ઇંચ જમણી બાજુએ માંપ લેવું, અને ત્યાંથી ૧૫) ઇંચ લાંબો કાપ મુકવો. એ કાપની લંબાઈ ગલનાં કાપ મુજબ રાખવી.

ઉપલા ૨૧) ઇંચ શું ગણતરીએ લીધા તે તપાસીએ. બોક્ષપ્લીટ ૧૧) ઇંચની બનાવવી છે. તે બનાવા માટે ૦૧) ઇંચ વધુ કપડું જોઈએ. ૧૧+૦૧=૨ ઇંચ તેમાં બોક્ષપ્લીટની અરધી પોહલાઈ ૦૧) ઇંચ ઉમેરવી એટલે ૨) ઇંચ થશે.

૧૫) ઇંચ લંબાઈએ કાપ મુક્યા પછી તેની હેઠેનાં ખુણામાં દાબી બાજુએ ૦૧) ઇંચ આડો કાપ મુકવો, અને જમણી બાજુએ ૦૧) ઇંચ મુકવો, હવે પ્લીટ માટે દાબી બાજુનું કપડું ૧૧) ઇંચ બરાબર સીધી લાઇનમાં માંપી અવરી બાજુએ પછવાડે વાલો. ઘડીની કીનારીથી ૦૧) ઇંચ છોડી અવરી તરફથી સંચો મારો. પછી એજ ઘડીથી ૧૧) ઇંચ માંપીને બોક્ષ પ્લીટ બનાવવી. એ પ્લીટ બનાવવા ૦૧) ઇંચ કપડું દાબી લેવું. અને કીનારીથી ૦૧) ઇંચ છોડી સવરી બાજુથી બપ્પો મારવો. બોક્ષ પ્લીટ બનાવવા જે ૦૧) ઇંચ કપડાંની ગણતરી કીધી હતી તે આ પરથી સમજી શકાશે. (જુઓ આકૃતી) કે આ લાઇન દાબા હાથપર વાલીને બનાવેળી ઘડી બતાવે છે. એ ઘડીપર સંચો માર્યા પછી પછવાડે વાલેલી કપાયલી કીનારી અંદર દમાડ જશે. અને અવરી બાજુનો લાગ સફાઈદાર દીસશે.

હોઠની એટલે બતનની પટી—બોક્ષ પ્લીટની બરાબર વચ્ચે સરખો સર પાડી તે સર છાતીનાં માપની જમણી તરફની ફાંકણી લીટીપર બેસાડવો. જે બરાબર ગોઠવવામાં આવશે તો કીનારીપર વધેલું કપડું ૨૧) ઈંચ રહેશે. જેમાંથી બતનની પટી બનશે. એ ૨૧) ઈંચમાંથી ૦૧) ઈંચ છોડી બાંકીનું ૧૧૧) ઈંચ કપડું કીનારી પરથી અવરી બાબુએ વાલવું. ૦૧) ઈંચ છોડવાની મતલબ એ જે બતન બરાબર પટીની અધવચે આવવાં જોઈએ. અને બોક્ષ પ્લીટનો અરધો ભાગ નીચેની અરધી પટીપર બરાબર બેસવો જોઈએ. હવે બતનની પટીની પોહલાઈ ૧) ઈંચ રાખવી છે, અને ૦૧) ઈંચ વાલવા માટે જોઈશે માટે બધું મલી ૧૧) ઈંચ કપડું રાખી બાંકીનું ૦૧) ઈંચ કપડું જે વધારે છે તે નાકથી કાપી નાંખવું.

કટલીક વેલા બતનની પટીનું કપડું પુરતું નહી હોવાથી બીજી પટી જોડવી પડે છે. હવે ઉપલી સમજણ મુજબ પટી ૧૧) ઈંચ પછવાડે વાલી ૦૧) ઈંચ દાબી સીવી જવી. એટલે ૧) ઈંચ તૈયાર રહેશે. બંને પટીઓ તૈયાર થયા પછી બોક્ષ પ્લીટનો ૧૧) ઈંચ જેટલો ભાગ નીચેની બતનવાલી પટીપર ચઢાડશે. એટલે બંને પટીઓ એક બીજાપર બરાબર ગોઠવાશે. એવી રીતે ગોઠવ્યા પછી નીચેનાં ખુણાંપર ફાંક મારી બંને પટીઓપર બેવડો સંચો મારવો. અવરી બાબુનો ભાગ ચુંઠાયલો લાગે તો ઉપર ટેપ મુકી એવી રીતે સીવી લેવું કે તાંકા સવરી બાબુથી દીસે નહી. કટલીક વેલાએ શર્ટ ઘણું મોટું અને પનેલ નાલો હોવાથી બંને પટીઓ જુદાં કપડાંની લેવી પડે છે. જે વેલાએ “બોક્ષ પ્લીટ” એવી રીતે ગોઠવવી જોઈએ કે તેનો વચલો ભાગ શર્ટની બરાબર વચ્ચે આવે. પટીનું કપડું ઉપલાં માંપ મુજબ કાપતી વેલા ફરતી સીવામણ રાખવા ધ્યાનમાં રાખવું.

બોંહે—બોંહેનો સાંધો તેની લંબાઈનાં ૩ ભાગ કરતાં સહેજ વધારે સીવવો. એટલે કફ આગલનો ખુલ્લો સાંધો કફની લંબાઈનાં બરાબર અરધા ભાગ જેટલો ઉંઘાડો હોવો જોઈએ. તેનું માંપ સીવ્યા પછી તૈયાર ૫૧) ઈંચ થશે. આમ રાખવાનું કારણ એ જે

અસ્તરી કરતી વેલા કફ સપાટ રાખી અસ્તરી ફેરવવાને સવલ પડે. બોંહેનો સાંધો વાલીને સીવતી વેલાં તેનો કારે કાર વાલો ભાગ ઉપર રાખવો આડકત્રો (હેઠેનો) ભાગ વાલવામાં દાખી દેવો. જમણી બોંહેનો સાંધો કાંડી તરફથી વાલવો અને દાખીનો બગલ તરફથી. આડકત્રો સાંધો ખેંચાય નહી તેની સંભાળ રાખવી. કારે કારવાલા સાંધાપર કાંડી આગલથી જરા કાપ મુકવા તેમ કરવાથી સાંધો બરાબર ચપટો બેસશે. સાંધાની પોહલાઇ ના ઈંચ કરતાં સેહજ આછી રાખવી. (૧ ઈંચ). ખુલ્લાં ભાગનાં બંને છેડાની કીનારી બારીક વાલીને છુટ્ટી સીવવી, બોંહેનાં બંને છેડા લંબાઇએ સરખા આવ્યા છે કે નહી તે બોંહે તેબલપર સપાટ પાંથરીને તપાસવું. જો કાંઈ ખામી માલમ પડે તો કાપીને બરાબર કરવી. પછી કફ મુકવા.

કફ—કફનાં માપ મુજબ બોંહેની કાંડીનાં ભાગપર “ ગેધર ” કરવી. તેમ કરવાની સહેલી રીત એ છે કે બોંહે તેમજ કફનું માપ લઈ બંને વચ્ચે જે તફાવત આવે તેનાં કરતાં બેવડી લંબાઇનાં બોંહેનાં કપડાંપર ગેધર કરવી. જેમકે બોંહેનું માપ ૬ ઈંચ છે.

કફનું „ $\frac{પાા}{૦૧}$ „
૦૧ ઈંચ તફાવત

એટલે બોંહે ૦૧ ઈંચ મોટી છે. ત્યારે ૧) ઈંચ સુધી “ગેધર” લેવી. એ ગેધરવાલો ભાગ બોંહેની બરાબર વચ્ચે એટલે ઘડીવાલા ભાગ તરફ રહેવો જોઈએ. કફની સવરી બાજુએ અસ્તર રાખી બંને કપડાંને ફરતી કીનારીએ દોરાંતી જવો. ઉપલો ભાગ જે બોંહે સાથે જોડાવાનો છે તે ખુલ્લો રાખવો. દોરાતણ કીનારીની ઘણી નજદીક લેવી. પછી ખુલ્લી બાજુએથી કફ ઉઠાવી સવરી બાજુ બાહર લાવવી, અને દોરાતેલી કીનારી નખવડે બરાબર બેસાડી કીનારીથી ૦૧ ઈંચ દુર ફરતો બજો સંચાએ મારવો. પછી કફને બોંહે સાથે જોડવો. પહેલાં કફનું ઉપલું પડ પછી પછવાડેથી અસ્તરનો ભાગ સાંધાપર વાલીને લેવો એટલે સીવેલો સાંધો અંદર દબાઈ જશે. ખુણાં આગલથી સફાઈથી સીવવું. બોંહે શર્ટ સાથે જોડતી વેલા ધ્યાનમાં રાખવું કે તેનાં સાંધાની કારેકાર વાલી બાજુ ઉપર રહે

અને આડકત્રી કીનારી હેઠે એટલે પીઠ તરફ આવે શર્ટનાં બગલનાં ગાલાની કીનારી ચુંચાયલી હોય તો તે કાપીને સરખી કરવી. ખાસ કરી બગલ તરફનો ભાગ જે બરાબર કપાયો ન હોય અને તે બાજુ પર અણી નીકલી આવી હોય તો તે થોડેક કટકે કાપી સરખી કરવી નહીં તો બોંહે સીધી બેસશે નહીં. ચોકવાલો ભાગ અને તેનું અસ્તર કીનારી તરફથી વાંકું ચુંકું થયું હોય તો તે કાપીને સીધું કરવું. બોંહે તથા શર્ટ બંનેને સવરી બાજુથી પકડવાં. બોંહેનો ગાલો બગલનાં ગાલામાં સહેલાઈથી બેસી જાય તેમ હોવો જોઈએ. જે બોંહે મોટી હોય તો શર્ટનો ગાલો કાતરીને તેમાં બેસે તેમ કરવો.

બોંહે તથા શર્ટ બંનેની અવરી બાજુ બાહર રાખવી. સીવનાર માણસે બોંહેને પોતા તરફ રાખી પકડવી (દરેક કપડાંની બોંહે મુક્તી વેલા એજ રીતે પકડવું જોઈએ). બોંહેનો સાંધો બગલનાં સાંધા સાથે લગાડવો. એવી રીતે પકડવું કે બંનેની સવરી બાજુ એક બીજા સાથે અડડે. બોંહેનાં ગાલાની કીનારી શર્ટનાં ગાલાની કીનારી કરતાં ૦૧) ઇંચ ઉંચે રહે તેમ પકડવું અને ફાંકી જવું. પછી બપ્પો મારવો. ત્યારબાદ આખો સાંધો શર્ટ પર વાલી પેલી ૦૧) ઇંચ બાહર રાખેલી બોંહેની કીનારી અંદર વાલી સંચામાં મુકવું.

કોલર—કોલરની સવરી બાજુએ અસ્તર મુકવું. લંબાઈની બરાબર અધવચે તાંચણી મારવી. કીનારીપરથી ઇંચનાં ૧ ભાગ જેટલું કપડું છોડી અવરી તરફથી દોરાતણુ કરી જવી. ગલાંનો ભાગ ખુલ્લો રહેવા દેવો. પછી કોલર ઉલટાવી તેની સવરી બાજુ બાહર લાવવી. કપડું અને અસ્તર બંનેની જોડેલી કીનારી નખવડે સરખી સપાટ બેસાડી ફાંકી જવી. એ કીનારીપર બપ્પો મારવો. કોલર શર્ટ સાથે જોડ્યા પછી બપ્પો મારશો તો વધારે ઠીક પડશે.

ગલું—શર્ટનું ગલું જે કાપવાનું રહ્યું છે. તે હવે બણીજ સંભાલથી કાપવું. બોક્ષ પ્લીટની પોહલાઈ જે ૧) ઇંચ કરતાં વધારે હશે. (મોટાં કદનાં શર્ટમાં ૧૧) ઇંચ રાખવામાં આવે છે) તો ગલાંનું માંપ લેતી વેલા માલમ પડશે કે દાબીમેરનો ગલાંનો અરધો ભાગ જમણી મેરનાં ગલાંનાં અરધા ભાગ કરતાં ૦૧) ઇંચ મોટો

હશે. તેથી કાલરનું અરધું માંપ લેતી વેલા દાખીમેર ના) ઇંચ વધારે રાખવું.

કાલરનો ઉપલો વચ્ચેનો ભાગ શર્ટનાં ગલાંની વચ્ચે તાંચણીથી જોડવો. શર્ટનું અરધું ગલું ચોકનાં સાંધા સાથે બરાબર જોડાશે. કીના-પરથી ના) ઇંચ કપડું છોડી તાંચણી મારવી. ગલું ખેંચાય નહીં તેની સંભાલ રાખવી. કાલરનાં બંને છેડાને ગલાંનાં બંને આગલા છેડા સાથે તાંચણીથી જોડવા. ગલાંની આખી લંબાઈ સીવામણ વગર ૧૫) ઇંચ હોવી જોઈએ. તે માંપીને તપાસવી. પછી ટાંચણીઆ કાઢાડી ગલાંપર કીનારીથી ના) ઇંચ અંદર ફાંક મારવી. પાછો કાલર ગોઠવીને મુકવો અને ફાંકની બરાબર તાંકી જવો.

બટન અને બટન હોલ—બટન હોલ ઇંચનાં પાંચમાં ભાગ જેટલી લંબાઈનાં કાપવાં (૫ ઇંચ) બટનની પટીનાં લંબાઈએ ૩) સરખા ભાગ કરશે. તે હોલ ક્યાં પાડવાં તેનું સરખું માંપ આવશે. એ પટીપર એ હોલ ચાર ચાર ઇંચને છોટે આવશે. બોક્ષ પ્લીટની બરાબર વચ્ચે ઉભાં હોલ કાપવાં.

ગલાંપરનાં હોલ કાલરનાં બંને છેડાપર પાડવાં. એ હોલ આડાં એટલે સીધી લાઇનપર પાડવાં. કાલરનાં ઉપલા છેડા એટલે પેહર-નારની દાખી બાજુનું હોલ નીચે બોક્ષ પ્લીટપર કાપેલાં હોલની લાઇનમાં આવવું જોઈએ. જમણી બાજુનું એટલે બીજા છેડાપરનું હોલ બટનની લાઇનમાં સરખું આવવું જોઈએ. એ બંને હોલ છેડા-પરથી ૩ એટલે ઇંચનાં ૮ માં ભાગ જેટલે છોટે હોવાં જોઈએ. કાલરની નીચલી કીનારીથી ૩ ઇંચ ઉપર લંબાઈની અધવચે પીઠનાં ભાગપર બીજું એક હોલ બનાવવું.

કફ—ના) ઇંચનાં બે હોલ કફની બંને બાજુએ પાડવાં. એ હોલ છેડાપરથી ૩ ઇંચ અંદર અને કફનાં ઉપલા ભાગથી ૧) ઇંચ હેઠે કાપવાં. ફલાનલ યા બીજા શર્ટ જેને એક્ષફર્ડ શર્ટ કહે છે તેનાં કફપર એકજ બટન હોલ નીચલા ભાગપર પાડવામાં આવે છે. અને ઉપલા ભાગપર બટન તાંકવામાં આવે છે.

હવે આખું શર્ટ સીવાઈને પુરું થયું.

છોકરાઓનું શર્ટ.

માટીડાનું શર્ટ કાપીને સીવ્યા પછી તેમાં આપેલા સઘલા નીચમે ધ્યાનમાં રાખી આ શર્ટ વેતરવામાં આવશે તો મુશકેલ પડશે નહીં. કારણ બંને શર્ટમાં થોડોજ તફાવત છે.

માપ બંનેનું સરખી રીતે લેવામાં આવે છે. ફેર ફક્ત થોડાજ ભાગોમાં છે. જેની સમજણ નીચે આપી છે:—

આ શર્ટ ૧૨ થી ૧૩ વરસનાં છોકરાના કદ માટે છે.

આગલો ભાગ અને પીઠ—લંબાઈનું માંપ માટીડાનાં શર્ટ મુજબ લેવું. આગલા ભાગની પોહલાઈ માટે છાતીનું અરધું માંપ લઈ આગલા કાઠામાં જણાવ્યા મુજબ ઉમ્મર પ્રમાણે વધારાનાં ઈંચ ઉમેરવા. આ શર્ટમાં ૮) ઈંચ ઉમેરવા પડશે. છાતીનું અરધું માંપ ૧૫ ઈંચ છે તેમાં ૮ ઈંચ ઉમેરતાં ૨૩ ઈંચ થશે.

આગલા ભાગની લંબાઈ, પોહલાઈ ૨૮ X ૨૩ ઈંચ.

પીઠનાં , , , , ૨૮ X ૨૫ , ,

બંનેને પોહલાઈએથી બેવડી ઘડી કરી વેતરવા

અગલનો ગાલો આગલા ભાગ (Front)ની લંબાઈનાં ચોઠા ભાગે ઉતારવો. છોકરાઓ માટે એ ગાલો કેટલીક વાર વધુ લાંબો રાખવામાં આવે છે. તેમ જોઈએ તો ઉપલાં માંપ કરતાં ૦ા) ઈંચ નીચે રાખવો.

છાતીનું માંપ—છાતીનાં ઘેરાવાનો અરાખર ત્રીજો ભાગ લેવો. માટીડાનાં શર્ટમાં ઉપલાં માંપમાંથી ૦ા) ઈંચ બાદ કરીએ છીએ તેમ અહીં કરવું નહીં.

નીચેનો ગોલ આકાર કાઢતી વેલા જેમ મોટાં શર્ટમાં ૫) ઈંચ પર માંપ લઈએ છીએ તેમ અહીં લંબાઈ તેમજ પોહલાઈએ ૪) ઈંચ માંપી આકાર દોરવો.

બટનની પટ્ટીનો કાપ—આઠ વરસની અંદરનાં છોકરાનાં શર્ટ માટે આ લંબાઈ ગલાનાં માંપ કરતાં ૧) ઈંચ ઓછી રાખવી.

ખલું—ખલાંની આડકત્રી લાઇન ૧) ઈંચ નીચે ઉતારવી.

બોંહેની લંબાઇ—મોટાં શર્ટમાં લંબાઇનાં માંપમાં સીલાઇ અને સોસવણ માટે ૧૧) ઈંચ ઉમેરીએ છીએ તેમ આ નાલાં શર્ટમાં તેનાં કદ મુજબ ૧૧) થી ૧૧) ઈંચ ઉમેરવું.

કોલરની પોહલાઇ ૧૧) થી ૧) ઈંચ રાખવી અને લંબાઇનાં માંપમાં ૧) ઈંચ ઉમેરવો.

૧૨ થી ૧૪ વરસનાં છોકરાનાં શર્ટનાં સર્વે ભાગોનું માપ નીચે મુજબ આવશે :—

ગલું—૧૩ ઈંચ.	} પેહરનારની લંબાઇ	—૩૦ ઈંચ.
ખાતીનો ઘેરાવો—૩૦ „		

{	ચોક લંબાઇ— ૭૧ „	}	પીઠનાં	} —૨૬×૨૫.		
	બોંહે —૧૮ „				} કદની લંબાઇ	} — ૯ ઈંચ.
	કદ — ૩૧ „					

ત્રણેની સામટી લંબાઇ ૨૮ ઈંચ.

ઉપલાં માંપપરથી સીવામણ તથા સોસવણની ગણતરી કરી કાગળનું માંપ નીચે મુજબ કપાશે.

	ઈંચ.	બોંહે કાપતી વેલા કાંદીનું અરધું
આગલો ભાગ	$૨૮ \times \frac{૨૩}{૨}$	માંપ ૫૧) ઈંચ રાખવું.
પીઠ	$૨૬ \times \frac{૨૫}{૨}$	અગલનું ૯) ઈંચ.
બોંહે	$૧૮ \times \frac{૧૭}{૨}$	અગલનાં ગાલાની ઉંડાઇ ૧)
ચોક	$૮૧ \times ૪\frac{૩}{૪}$	ઈંચ એટલે વચ્ચે સીધી
કદ	૮૧×૪	લાઇન મારી અને બાજુએ
કોલર	૧૪૧×૧૧	૧૧) ઈંચ રાખવું.

સીવવાની રીત—મોટાં શર્ટમાં આપેલી સમજણ મુજબ સીવવું. બોક્ષપ્લીટ ૧) ઈંચ નાનાં શર્ટ માટે રાખવી અને વચલાં કદ માટે ૧૧) ઈંચ. બોક્ષપ્લીટ ને ૧) ઈંચ હોય તો કોલર જોડતી વેળા તેનો બરાબર અરધો ભાગ પીઠપર ચોકનાં સાંધાને લગાડી જોડવો.

કફની લંબાઈની બરાબર અધવચ્ચે ઉપલા ભાગપર બટન તાંકવું અને નીચલા ભાગપર બટન હોલ કરવું.

નીચલો કાઠો નાલ્લાં બચ્ચાંથી મોટી ઉમ્મરનાં માટીડાનાં શર્ટ માટે દરેક ભાગની લંબાઈ પોહલાઈનું માંપ કટલું હોવું જોઈએ તે બતાવે છે. જે ઘણું ઉપયોગી થઈ પડશે—

છોકરાઓનાં શર્ટનું માંપ.

ઉમ્મર ૪ થી ૬	૬ થી ૮	૮ થી ૧૦	૧૦ થી ૧૨	૧૨ થી ૧૪
ગલું ૧૦૧ ઈંચ	૧૧ ઇં.	૧૧૧ ઇં.	૧૨ ઇં.	આ માંપ બીજી બાજુનાં આપવામાં આવ્યું છે.
છાતી ૨૧ "	૨૨ "	૨૫ "	૨૭ "	
ચોક ૫ "	૫૧ "	૬ "	૬૧ "	
બોંદે ૧૨ "	૧૩ "	૧૫ "	૧૬૧ "	
કફ ૨ "	૨૧ "	૩ "	૩ "	
કફની લંબાઈ ૬ "	૬ "	૭ "	૮ "	
શર્ટની " ૨૧ "	૨૩ "	૨૬ "	૨૮ "	
આગલો ૧૬x૧૭૧	૨૧x૧૮	૨૪x૨૦૧	૨૬x૨૧૧	આ માંપ બીજી બાજુનાં આપવામાં આવ્યું છે.
ભાગ } પીઠ. ૨૦x૧૮૧	૨૨x૨૦	૨૫x૨૨૧	૨૭x૨૩૧	

જુવાન છોકરાઓનાં શર્ટનું માંપ.

ઉમ્મર ૧૪ થી ૧૬	ઉમ્મર ૧૬ થી ૨૦
ગલું ૧૪ ઈંચ	૧૪૧ ઈંચ.
છાતી ૩૨ "	૩૪ "
ચોક ૮ "	૮ "
બોંદે ૧૮૧ "	૨૧ "
કફ ૩૧ "	૪ "
કફની લંબાઈ ૮ થી ૮૧ ઈંચ.	૮૧ થી ૧૦ "
શર્ટની " ૩૨ ઈંચ	૩૪ "
આગલો ભાગ ૩૦ x ૨૫ ...	૩૨x૨૬ "
પીઠ ૩૧x૨૭ ...	૩૩x૨૮ "

માટીડાનાં શર્ટનું માંપ.

નીચલાં માંપ ચાર જુદાં જુદાં કદ માટે આપ્યાં છે. સૌથી નાલું, સૌથી મોટું, અને બે વચલાં કદ.

આ માંપ આગલા ભાગ પર આપેલું છે	ગલું	૧૫ ઇંચ.	૧૫૫ ઇંચ.	૧૬ ઇંચ.	૧૬૫ ઇંચ.
છાતી	૩૬	,,	૩૭	,,	૪૦
ચોક	૮૫	,,	૮	,,	૮૫
બોહે	૨૧૫	,,	૨૨	,,	૨૨૫
કંઈ	૪	,,	૪	,,	૪
કંઈની લંબાઈ ૧૦ થી ૧૧	,,	૧૦ થી ૧૧	,,	૧૦ થી ૧૧	,,
શર્ટની	૩૬	,,	૩૬	,,	૩૮
આગલા ભાગ	૩૪X૨૮	,,	૩૪X૨૮	,,	૩૬X૩૦
પીઠ	૩૫X૩૦	,,	૩૫X૩૦	,,	૩૬X૩૨

ફલાનેલનાં શર્ટ માટે વાલેલો કોલર.

આ જાતનો કોલર સાદી પટ્ટી પર બેસાડવામાં આવે છે.

ગલાંનું માંપ આ જાતનાં કોલર માટે ઘણું ઢીલું લેવું. નીચેની આકૃતિમાં આપેલો કોલર ૧૬૫ ઇંચનાં ગલાંને બેસ્તો આવશે. તે માટે કાગળ ૧૯) ઇંચ લંબાઈનું જોઈશે. નીચલાં પ્રમાણમાં માંપ લેવું.

ગલું. એકમેક પર ચઢતો ભાગ. સીવામણ. સોસવણ ઇંચ.
 ૧૬૫ ઇંચ + ૧૧ ઇંચ. + ૦૫ ઇંચ. + ૦૫ ઇંચ = ૧૯.

ઉંડાઈમાં કાગળ ૨૧ ઇંચ જોઈશે. પટ્ટી અને તેનાં અસ્તર માટે કપડું ૧૯X૪૫ ઇંચ લેવું. કોલર માટે કપડું ૧૯X૮ ઇંચ જોઈશે.

સીવતી વેલાએ કોલરનાં બંને ૫૩ (અસ્તર અને ઉપલું કપડું) ની સવરી બાજુ સાથે રાખી, અવરી બાજુની કીનારી પરથી સીવી જવું. ગલાં તરફનો ભાગ ખુલ્લો રાખવો. ત્યાંથી ઉઠાવી કોલરને સવરો કરવો. ખુણાં બરાબર બાહર કાઢવાં. અને કીનારી પરથી ફાંકી જવું.

કોલરની પટ્ટીને અધવચે નીચાની કરવી. તેને અરધા ભાગે વેઢવી નાખવા માટે આગલાં શર્ટમાં સમજણ આપી છે તે મુજબ

કરવું. પછી તેને સીવેલા કાલરનાં વચલા ભાગ સાથે ટાંચણીથી જોડવી. એવી રીતે પકડવું કે પટીનાં બંને પડ વચ્ચે કાલર આવે. કાલરની બહારની કીનારીપર ફરતો સંચો મારવો. પછી આખો કાલર પટી સાથે આગલ આપેલી સમજણ મુજબ શર્ટ સાથે જોડવો. કાલરનાં બંને ખુણાંપર બતન હોલ બનાવવાં. અને તેની બરાબર હેઠે શર્ટનાં ભાગપર બતન તાંકવાં.

ગજવું.—જો ગજવું મુકવાની જરૂર હોય તો નીચલી આકૃતી મુજબ કાપવું. પછી તેની ઉપલી ખુલ્લી કીનારી ૦ા) ઈંચ વાલીને સીવવી. શર્ટની દાબી બાજુએ બહાર હોયથી ૬) ઈંચ ઉતરી, બતનની પટી અને બગલનાં ગાલાની વચ્ચે ગજવું ફાંકવું. કીનારીપર બખ્યાની એક હાર મારવી. અને બીજી હાર તેથી થોડેક છેટે એટલે અંદર વાલેલી કીનારી દબાઈ જાય તેમ મારવી.

આ બતનું ગજવું તથા વાલેલો કાલર અને પાસેની આકૃતી મુજબનાં કદ ધણું કરી ગરમ શર્ટને લગાડવામાં આવે છે. પેહલાં કદનું અસ્તર શર્ટની બોંહે સાથે જોડવું. પછી કદ કીનારી આગલથી વાલી સવરી બાજુથી ફાંકી જવા. એવી રીતે ફાંકવું કે વાંકવાલો ભાગ બરાબર બેશે. પછી કાંદી આગલનાં બંને કપડાને અંદરથી વાલી ઉપરથી ફાંક મારવી. અને સંચામાં ફરતો બખ્યો મારવો. કદની વચ્ચે ઉપલા ભાગપર બતન તાંકવું. અને નીચલાપર હોલ કરવું.

આબરી માટીડાને બીજાનાંમાં પહેરવા માટેનો

“ ડ્રેસીંગ ગાઉન.”

આ ડ્રેસીંગ ગાઉન આબરી માણસને બીજાનાંમાં પહેરવા માટે ધણો સગવડ ભર્યો છે. વલી એટલો તો સાદો અને સહેલ છે કે ફક્ત આકૃતી જોવાથી વેતરવા તથા સીવવાની સમજ પડશે.

૩૦) ઈંચ પનેહનું કપડું ૩) વાર બેધરો તેને લંબાઈએથી એવડી ધડી કરી વેતરવું. આગલો ભાગ (front) બધ રેહેશે. પીઠને વચ્ચેથી કાપી ખુલ્લી કરવી. ધડીવાલા ઉપલા ભાગની બરાબર

વચ્ચેથી અને તરફ ૪) ઈંચ હડી, ૧૧) ઈંચ હેડે ઉતરી ગલાંને. આકાર દોરવો. આગલું તેમજ પીડનું ગલું માંપમાં સરખું રહેશે. અરધાં ગલાંનાં ઘેરાવાનું માંપ ૮૧) ઈંચ થશે.

બગલનો ગાલો—ઘડીવાલા ઉપલા ભાગનાં અને છેડાપરથી ૩) ઈંચ અંદર હડી, ૧૫) ઈંચ હેડે ઉતરી બગલના ગાલા દોરવા. નીચેનો ભાગ પોહલો કરવા માટે અને બાજુએ ૭) ઈંચનાં ચીરયાં જોડ્યાં છે. જેથી પોહલાઈ ૪૫) ઈંચ થશે.

બોંહે—બોંહેની લંબાઈ ૨૪, થી ૨૫, ઈંચ રાખવી. પોહલાઈ ૩૦) ઈંચ પનેહમાંથી કપડું બેવડું કરી વેતરવું. બગલનાં ગાલાનો વાંક ખુલ્લી બાજુનાં ઉપલાં ખુણાંમાંથી ૧) ઈંચ હેડે ઉતારી ચીતારવો, એ શીવાય બોંહેમાં બીજો કશો કાપ નથી. બાજુનો સાંધો સીધોજ રહેવા દેવો.

સીવવાની રીત—ડેશીંગ ગાઉનની અને બાજુએ ચીરયાં જોડવાં બધાં મલી ૪) ચીરયાં જોડવાં પડશે. બે આગલ અને બે પાછલ. સાંધો જોડતી વેલા અને કપડાંની અવરી બાજુ એક બીજાને અડડે તેમ રાખવી. અને સવરી બાજુની કીનારીથી ઘણોજ બારીક સાંધો સીવવો. પછી ફેરવી નાંખી અવરી બાજુ બાહર લાવી સાંધાને બરાબર ગોઠવી શીવેલી કીનારીની હેડેથી પાછો સાંધો સીવી જવો. એજ રીતે સીવેલા સાંધો સફાઈદાર દીસશે. એવા સીવેલા સાંધાને “French-seam” કહે છે.

ગલાંનો દાબરો તૈયાર થયા પછી ૧૭) ઈંચ થશે.

નીચેની દામણ ૧૧) ઈંચ પોહલી રાખવી, પીડપરથી ગાઉન ખુલ્લો કરવા વચ્ચેથી કાપવો. અને ખુલ્લી કીનારીને ૧૧) ઈંચ વાલી સીવવી. અને બાજુએ ટેપ તાંકવી. ગલાનાં છેડાથી શરૂ કરી ૮) ઈંચને છેડે તાંકવી. એવા છ ટુકડા અકેકી બાજુપર આવશે. હેડેનો ભાગ ખુલ્લો રાખવો. ટેપનાં દરેક ટુકડાની લંબાઈ ૯) ઈંચ લેવી.

બોંહેનો સાંધો સીવતી વેલા કાંડી આગલના ૨) ઈંચ છેડા ખુલ્લા રાખવા. બોંહેનો કાંડી તરફનો ભાગ સીધો છે તેની દામણ

૧) ઇંચ પોહલી વાલી સીવવી તેનાં મુડાં એટલે બંને ખુણાં ખુલ્લાં રાખવાં અને લેફાની પેટે અંદર ફરતી ટેપ મુકવી. ટેપનાં બંને છેડાં થોડા બાહર રાખી છુટા મુકવા. લેફાની વચ્ચેથી થોડા તાંકા મારી ટેપને કપડાં સાથે પકડી સીવી લેવી જે સરી ન જાય. બોંહે બેડતી વેલા તેનો સાંધો ગાઉનનાં બગલનાં સાંધા સાથે બેડેલો રાખવો.

માટીડાની અંદર પહેરવાની ગરમ પેટી.

(Undervest).

નીચે આપેલી ગરમ પેટી કાપવાની સમજણ આકૃતીપરથી સહેલાઈથી આવી શકશે.

૨૮) ઇંચ પનેહનું ગરમ કપડું સુમારે ૧૧૧) વાર બેઢશે. ૬૧૧) ઇંચ લંબો દુકડો લઈ તેને લંબાઈએ એવી રીતે બેવડો કરવો કે નીચેનું ૫૩ ૫૧૧) ઇંચ લાંબુ અને ઉપલું તેટલું ઓછું રહે. પછી દુકડું ૫૩ ઉપર રાખી પાછી પનેહમાંથી ઘડી કરવી. કપડું ગરમ હોવાથી બેવડી ઘડીમાંથી સરી ન જાય માટે કીનારીપર ટાંચણીઓથી પકડી લેવું એવી રીતે ઘડી કરવાથી કપડાંનાં ચાર ૫૩ થશે. ઉપલું દુકડું ૫૩ તે પેસ (front) છે અને પાછલું લાંબુ તે પીઠ છે, જે ૫૧૧) ઇંચ લાંબી રહેશે.

પોહલાઈની ઘડી દાબા હાથપર રાખવી. જમણાં ઉપલાં ખુણાં-પરથી ૧૧) ઇંચ છોડી, ૧૦૧૧) ઇંચ નીચે ઉતરી બગલનો ગાલો દોરવો ત્યાંથી ૧૪૧૧) ઇંચ હેઠે ઉતરી તેની અધવચેથી ૧) ઇંચ અંદર હડી બાજુનો કાપ ચીતારવો. હેઠે ૩) ઇંચનો ખાંચો સીધો રહેશે.

ગલું—દાબા હાથનાં ઉપલાં ખુણાપર ઘડીવાલી બાજુપરથી ૬૧) ઇંચ અંદર હડીને અને ૩૧૧) ઇંચ નીચે ઉતરી ગલાંનો દાબરો ચીતારવો એ ભાગ કાપતી વેળા કપડાંનું ઉપલું ૫૩ કાપવું. પીઠનો ભાગ કાપવો નહી. સઘળા ભાગોપર પેનસીલની લાઇન મારવા પછી લંબાઈની ઘડી છુટી કરી ફક્ત પનેહની એકજ ઘડી દાબીમેર રાખી આગલું ગલું કાપશે તો બરાબર આવશે. લંબાઈની ઘડી ઉખેડ્યા આગમજ બગલ તથા બાજુનો કાપ ચારે ૫૩ પકડી કાપી લેવા.

ઉપલું ગલું કાપતી વેળા ગોલ દાબરો એકદમ છુટો પાડવો નહી. ઘડીવાલા ભાગ તરફ આવી એકદમ અટકી જવું. અને આગલી મેરનાં કાપેલા ટુકડાને વળગેલો રાખી પીઠપર ફેરવી એમનો એમ તાંકી દેવો.

આગલાં ગલાંપરથી બરાબર વચ્ચેનાં સરપર ૧૨૧૧) ઈંચ નીચે ઉતરી ગલાંની પટીનો કાપ મુકવો. એ પટી ૦૧) ઈંચ પછવાડે વાલવી.

પીઠનો ભાગ બરાબર આગલા (front) ભાગ માફકજ કાપવો. ફક્ત લંબાઈએ ૫૧) ઈંચ વધારે રેહશે. બીજું સીવવાનું એટલું સહેલ છે કે તે સાધારણ અક્કલથી થઈ શકશે માટે વધુ લખવાની જરૂર નથી.

ડાક્ટરનું એપ્રન—એપ્રનની લંબાઈ ૪૮) ઈંચ છે. પોહલાઈ ૩૦ ઈંચ પનેહમાંથી બેવડી ઘડી કરી વેતરવું. ઘડી વાલી બાજુથી ૧) ઈંચ હેઠે ઉતરી, ૫) ઈંચ અંદર હડી ગલાંનો દાબરો દોરવો. જમણી ખુલ્લી બાજુપર ૧૫૧) ઈંચ હેઠે ઉતરી ગલાંનાં ખુણાંથી વાંક લઈ બગલનો ગાલો દોરવો. એ શીવાય અંદર બીજું કાંઈજ કાપવાનું નથી. આકૃતી પ્રમાણે કાપી જવું.

ગલું અને બગલપર પટી લગાડી સીવવું પીઠનાં ખુલ્લા ભાગની કીનારી ૦૧) ઈંચ વાલી સીવવી. નીચેની દામણ ૧૧) ઈંચ પોહલી રાખવી. ગલાનાં છેડાપર ૨૦) ઈંચ લાંબી ટેપ લગાડવી. બગલનાં ખુણાંપર ૨૮) ઈંચ ટેપ લગાડવી. એ શીવાય બીજું કાંઈજ વધારે સીવવાનું નથી.

પુસ્તક પરીક્ષા

વેતરવાની તથા સીવવાની કળા

શ્રી કેળવણીની શરૂઆત બાણિક મુશ્કેલી વચ્ચે થઈ હતી પણ તે બાણી રીતે આવકારદાયક સુધારો ગણાયો છે. બાણિક પારસી ખાનુઓ આવી કેળવણીનો લાભ લઈને મોટી પરીક્ષાઓ પસાર કરવા લાગી છે, બાણીકો ભાસણો આપતાં શીખ્યા છે અને બાણીકો ભાંડેરમાં લખાણો કરવાની હીંમત દેખાડવા મંડ્યા છે. આ શરૂઆત તો ઠીક હતી, પણ તે કોંગ્રેસી રીતે સંગીન અને અચૂક ન હતી એવું થોડાંક વરસો પછી આપણને અનુભવ શીખાડે છે. આ કેળવણીમાં ખાસ કરીને નીતીની અને ધરની કેળવણીની ગેરહાજરી દીસે છે. આજના મોંઘવારીના જમાનામાં આપણી સ્ત્રીઓ સંધી કે કપડાં વેતરી સીવી જાણતી નથી એ આપણી મોટી નીરાશી અને શ્રી કેળવણીની ખોટ જણાય છે. આ ખોટ હુનરો એક સ્ત્રીના આલુશણ છે અને તેથી જ જરથોસ્ત્રી કન્યાશાળામાં આ હુનરો શીખાડવાની શુભ શરૂઆત થઈ છે.

ખાઈ શીરીનખાઈ પાટકનું ઉપરનું પુસ્તક વેતરવાના હુનર માટે નવું અને પ્રથમજ છે, જે એક લાંબા વખતની ખુટ પુરી પાડે છે. આ ચોપડીમાં જણાવેલી રીતી બાણી સઘવડ પડતી છે અને સાધારણ હુશીઆરીની એક છોટી પણ તેથી કપડાં વેતરીને સીવી શકે તેમ છે. ખાસ કરીને એમાં ખચ્યાંના તથા ખાનુઓના કપડાં જેવાં કે હોજરયાં, ફરોક, લેંગા, ઇજા, ખડીયાન. પેટ્રી કોટ વગેરે વેતરવાની સમજણ આપી છે. છોકરી-એના ફરોકના નમુના મહલાજી અને સોભા એ ખેડની ગરજ સારે એવા સુંદર છે. આ ચોપડીમાં સંખ્યાના ઉપયોગ વીશે તેમજ ચાકસ કુમાસના કપડાં ઉપર ક્યાં નખરને દોરો વાપરવો તે વીશે વધુ સમજણ આપી હતે તો વધુ ઠીક થઈ પડતે. ત્રીજા પ્રકરણમાં ખચ્યાંના 'શરટ' ખનાવવાની રીતી લખી છે, તે બાણી ઉપયોગી થઈ ન પડશે, કારણ કે જીજા કરમ જેટલાં બાળક માટે આપણા માનીતાં કરતાં શું નકામા છે? વળી આટલા વાર કપડું લખવું ત્યાં તેની પછોળાઈ કેટલી તે જણાવવું પણ અગત્યનું છે. આપણી નીશાળમાં આવી ચોપડીનો ઉપયોગ કરી સાદાં કપડાં વેતરવા તથા સીવવાનું શીખણ આપવું ખધી રીતે ઉપયોગીજ થઈ પડશે. આ ચોપડીમાં કેટલાક ઇથેજી નામો જેવાં કે બોક્ષ પ્લેટ, સીલ, ફેનસી સડીય ફ્લેપ વગેરેની સમજણ યુજરાતીમાં આપી હતે ના બાળકોને તે વધુ ઉપયોગી થઈ પડતે. અને તે સમજાવવા માટે તેમની આકૃતિઓ પણ આપવી અગત્યની હતી. સામટી રીતે લેતાં આ પુસ્તક વેતરવાનું શીખવવા માટે એક અગત્યની જગ્યા યુજરાતી સાહિત્યમાં રોકશે.

૩-૩-૧૩

જામે જમશેદ.

આ નામની એક ચોપડી તેના પ્રગટકર્તા ખાઈ શીરીનખાઈ ફરામજ પાટક તરફથી મળી છે. આ પુસ્તક ઉપર જબર કરતાં તે એકેએક ઘેરમાં કુટુંબની ખાનુઓના હાથમાં

કુશલું જોઈએ છે. કેમકે એ પુસ્તકનું નામજ તેના ઉપયોગીપણાની ગવાહી રજૂ કરે છે. હાલમાં જ્યારે પારસી ખાનુઓ વેતરવા સીવવા ઉપરથી નજર ઉઠાવી લેકીજ છામખાના વિગેરે રથલોએ મેળમનહ મારવા ઉપર વધુ ઢગતી ખાલમ પડે છે અને આવી રીતે આ નાદર અને ઉપયોગી હુજરને ભુલતી જાય છે તેવા વખતે બાઈ શીરીનખાઈ પાટકે પોતાના જાતિ અનુસવથી બાહેર પાટકું ઉપકું પુસ્તક ખેંચુ કીમતી થઈ પડે છે. વળી હાલમાં કોમમાં ગરીબાઈ વધી પડવાના ભણકારા આપણા કાનને અચડતા રહ્યા છે અને તે છતાં શું તાલેવંત કે મધ્યમ યા ગરીબ વર્ગની ખાનુઓ મોઢીકાટ ફેશનેબલ સીલાઈ પાછળ પોતાના ખાપ યા ઘણીના ખરા પરસેવાના પેસાનો દાળવાટલો કરે છે પણ તેઓ બાઈ શીરીનખાઈ પાટકનાં ઉપલાં પુસ્તકનો કુરસેદ અબ્યાસ કરી તે ઉપરથી વેતરવા તથા સીવવાની કળા હાંસલ કરે તો કોમ મધેથી કેટલાક હજાર રૂપિયા દર માસે દરજીઓને ફાળે જતા ખર્ચ.

સીવવા કરતાં વેતરવાનો હુજર આપણી કોમમાં ઘણી થોડી ખાનુઓ જાણે છે. તેઓ સીવા શકે છે પણ આંગતે ખંધમેરુ અને ભપકાદાર નહિ પણ શોભા આપે એવું સફાઈદાર કપડું વેતરી શકતી નથી. જેથી આવાં એક પુસ્તકની ઘણી છુટ હતી અને તે છુટ મીસ પાટકે પુરી પારેલી જોઈ બેહદ સંતોષ થાય છે. આવાં સંખ્યાબંધ પુસ્તકો ઇંગ્લેન્ડ અને ખ્રીષ્ટ યુરોપિયન જાનિમાં પ્રગટ થવા પામ્યાં છે. તેનાજ તોર ઉપર આ ગુજરાતી પુસ્તક રચવામાં આવ્યું છે, જેને દરેક પારસી કુટુંબમાં આવકાર મલવા જોઈએ છે. મીસ પાટકે સુધરેલી રૂઢી મુજબ આ પુસ્તક તૈયાર કીધેલું હોવાથી તેની કીમત અને ઉપયોગીપણામાં આરખી વધારો થવા પામ્યો છે. વળી આ આપડીમાં તેના કર્તાએ શરૂઆતમાં જે સુચનાઓ કીધી છે તે સીવવા વેતરવાના સંબંધમાં ઘણી ઉપયોગી છે. આ પુસ્તકમાં ખચ્ચાં તથા ખાનુઓને ખરના દર કિસમના પોશાકો વેતરી તે સીવવાની કળા તેની સુધરેલી રૂઢી મુજબ ચિત્રો સહિત આપવામાં આવી છે. ખાનુઓ માટે આવાં એક નહિ પણ અનેક પુસ્તકો પ્રગટ થઈ બાહેર પડવાં જોઈએ છે.

૩૦-૩-૧૩.

કચસરે હિન્દ.

પોશાકો ખનાવવા માટે દરજીઓને દર સાલ ખોત્રા ભરીને રૂપિયા આપવાડું જે ખાનુઓને નહિ પાલવે તેમને માટે આ એક ઉપયોગી પુસ્તક બાઈ શીરીનખાઈ ફરામજ પાટકે પ્રગટ કર્યું છે. તે બહુ સેહલાં અને સમજણુ પડે એવી ઇબારતમાં આકૃતિઓ સાથે લખવામાં આવ્યું છે, જેમાં નાનાં ખચ્ચાંનાં ખીખ (હોખ્યું)થી શરૂ કરીને ખેરાઓનાં બ્લાઉઝ સુધીનાં કપડાં કેમ વેતરવા તથા સીવવા તેની સમજણુ આપી છે. આવી સમજણુ વેતરવા તથા સીવવાના સ્ત્રીને ઇજાજતા હુજરમાં જેઓ કુશળ હોય તેઓજ આપી શકે, અને અમને લાગે છે કે બાઈ શીરીનખાઈના આ પુસ્તકમાં તેમના હુજરની અચ્છી પરીક્ષા તેઓએ આપી છે. આજ કાલ આપણી ઓકરીઓ ગુજરાતીનું થોડું જ્ઞાન મેળવ્યું કે નહિ મેળવ્યું એમણે ઇંગ્લેન્ડ ભાષા અને

કેટલાં આયનના અભ્યાસ પાછલ તન મનથી લાગી જાય છે. પણ ગરીબ ઘરેને ગાયન જેટલાં બહારે તેથી વધારે કીમતી હુબર વેતરવા સીવવાનો હાસલ કરવો લાભક છે, કે જે દરજ્જા દરેજ વધતા જતા ખર્ચમાં ઘણો ફાયદો કરી આપે છે. સ્ત્રીને ખરની કોમવાણીમાં વેતરવા, સીવવા, ભરવા, ગ્રંથવાનું એક મુખ્ય કામ છે. આ એક એવો કીમતી હુબર છે કે જે પાછલથી હાથ કરવાને ભરસે પડતો મુકવો નહિ જોઇયે. બોજન કળા જેમ પાછલથી હાથ કરવા જતાં હાથ બળી જાય અને હુમલો પણ હુબતા આવડે નહિ, તેમ સીવવા વેતરવાનું કામ પાછલ રાખવાથી કીમતી કપડાંનો નકામો માણુ નિકળી જાય અને ક્યાંની કાતર ક્યાં ચાલી જાય, તથા ઉંદર પુછું કપડું વેતરાડે જાય, વખતપર સોયમાં દોરો પોતાંબી આવડે નહી. એટલા માટે આવા સ્ત્રી ઉપચોગી હુબર તો વળા સરજ હાથ કરવો જોઇયે, અને તે માટે મથાળે મુકેલાં નામવાળી ચાપડી ઘણી ઉપચોગી થઈ પડવી જોઇયે.

૧૧-૫-૧૩.

રાસત ગોશ્તાર તથા સત્ય પ્રકાશ.

દિન કિયે આપણે દરેક વાતમાં આગળ ઘસડાયા જઈએ છીએ. ૫૦ વરસ ઉપર સ્ત્રી પુરુષો જે પ્રકારના કપડાં પહેરતાં હતા તે હવે દેખાતા નથી. તેમાં ઘણોજ સુધારો થયો છે અને થતો જાય છે. પુરુષોના કપડા કરતાં સ્ત્રીઓના કપડાની સીવડામણ વધારે મોંઘી થઈ પડી છે. ફેશનબાઈએ નો ઘર પાડ્યું છે, અને ટાપટીપ બાઈએ ગ્રાસ વર્તાવ્યો છે. કહેવત છે કે “કમડીની ડોશી અને હળજી મંડામાણુ” તેમ ચાન આને વારના ચીથરા ઉપર ચાર ફીઆની સીલાઈ થાય છે. મુંબઈ જેવા શહેરમાં નો ફેશનબાઈની પ્રબળતાને લીધે સ્ત્રીપુરુષો બન્ને હવે ખુબ પારે છે કે કપડાલત્તામાં જ ધરની કમાણી ઘસાઈ જાય છે, અને ‘મુંબઈની કમાણી હવે મુંબઈમાં સમાણીની રિથતિ પ્રત્યક્ષ થતી જાય છે. સ્ત્રીઓના કપડા જેવાં કે ચાળી, ચાળીઆ, ઘાધરા, કરાક વગેરેની સીલાઈનો ખર્ચ થોડો વધી પડ્યો છે. દરજ્જો મન ફાવે તેમ ગ્રાહકને ચીરે છે, અને નવી નવી ફેશનનું ચેતક લગાડી રંગીલાઓને ઘેલાં કરી મુકે છે. આવા વખતમાં સ્વાચલું શીરીનબાઈનું પુરતક વેતરવાનું તથા સીવવાની કળા મંચમ તેમજ સામાન્ય વર્ગના માણસોને આશિર્વાદરૂપ થઈ પડશે. આ ચાપડીની અંદર સારા ચિત્રો આપીને તેની કીમતમાં વિશેષ વધારો કર્યો છે. લાપા સીવર્ગને સમજાય તેવી નહોલી અને સરજ છે. સાત પ્રકરણમાં સ્ત્રીઓ અને છોકરીઓને ખપ લાગે એવાં વસ્ત્રા કેમ વેતરવાં અને સીવવા તેની સંપૂર્ણ સમજ આપી છે, જે ઘરમાં એકાદ નાનું સીવવાનું ચંદ્ર હાથ તો સ્ત્રીઓ આ ચાપડીમાંથી ઘણી વરનુઓ શીખી પોતાને મનપસંદ કપડાં સીવી, પોતાના સ્વામીના ગળવાપર પડતા કાપથી બચાવી એક ખરેખરી સેવા બજાવી શકે તેમ છે. જે એકવાર પોતાને ખંજોસ્તા વરત્રોના કામગીરી કાપો તૈયાર કરી રાખેલાં હોય તો સ્ત્રીઓને કપડા વેતરવામાં અને સીવવામાં અડચણ પડતી નથી. આ કાપો તૈયાર કરવા માટે ઘણી સારી સમજણ આકૃતિ સાથે આ પુસ્તકમાં આપી છે. બાઈ શીરીનબાઈએ સ્વાનુભવના વિચારો અંતરની ટુંક પ્રસ્તાવનામાં સારી રીતે આપ્યા છે.

અંગ્રેજ ભાવામાં આ બાબત ઉપર ખાસ ધ્યાન આપવા છે અને સાચા રીતે સ્થપાયેલી છે. પણ એ બાબતની આપણે ત્યાં તો ખોટ છે. સેવાસદનો અને વનિવિશ્વામો તથા કન્યાશાળાઓમાં છોકરીઓ માત્ર ધાર્મિક લખતાં અને ગણતાં થીએ તે ઉપરજ ધ્યાન ન આપતાં મુશિક્ષિત બાઈઓ અથવા દરજીયા કાન આવી દરરોજની અંગ દાંડણીની ઉપયોગી કળાનું શિક્ષણ અપાવ ને કામ કરાવાય તો બેરાક દેશને હાસ થાય. દરજીયાના માસથી કરાબેરી અને પેસાની તંત્રીથી સંકલિત લાજવાળા સ્ત્રીઓને પાતાની રાખીઓ જેઓ પૈસા ખર્ચવાનું કપડાં સાવડાવી લપકા ખાઈ શકે છે તેની પગર પાંચે અરાબરી કરવાની હિચા રાખનાર સ્ત્રી માટે આ ખરેખર ઉપયોગી નહીં પડશે; તેમજ જે ગરીબ વિદ્યાર્થી પાતાનું શુભરાત મહા મુશીબતે કરી શકે તેમ છે તેઓને પૈસા કરાવાના એક સાધન રૂપે આ કામ બહુ મુશ્કેલ થઈ પડે તેમ છે.

૩-૫-૧૪.

ગુજરાતી.

